

PORUKA SV. OCA PAVLA VI ZA KORIZMU 1978.....	1	
DOKUMENTI SVETE STOLICE		
1. Poruka Biskupske Sinode Narodu Božjem.....	2	
2. Slavljenje Sakramenta Pokore ne može se spajati sa slavljenjem Mise.....	2	
3. Sv. Zbor za kršćanski odgoj: XV. Svjetski Dan Molitve za duh. zvanja.....	3	
4. Dodatak: Obaveza moljenja Časoslova.....	5	
KRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA MOSTAR		
1. Korizmena poslanica Sv. Oca Pavla VI.....	6	
2. Blagoslov i posveta ulja na Sv. Četvrtak.....	6	
3. Anticipacija Uskrsne vigilije.....	7	
4. XV Svjetski Dan molitve za duh. zvanja.....	8	
5. Plan ovogodišnje kan. vizitacije.....	8	
6. Proljetni koronski sastanak.....	9	
7. Dopisni tečaj misijske nacbrazbe.....	11	
8. Tečaj svećeničke duhovnosti	12	
9. Mise na dokinute blagdane.....	12	
10. II upozorenje svećenicima gledom na neke neurednosti kod liturgijskih čina.....	13	
11. Binacije i trinacije ad intentionem Eppi.....	16	
12. Bogojavljenjska kolekta - Pro Afris.....	16	
B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA.....		17
SVEĆENICIMA ZA INFORMACIJU I RAZMIŠLJANJE.....		23
KRŠNA PORUKA I ČESTITKA NAŠIH BISKUPA.....		29

Izdaje povremeno Biskupski Ordinarijat u Mostaru.
Odgovorni urednik: Dr. PETAR CULE, Biskup, 79000 MOSTAR,
Šetalište JNA 18.
Umnoženo vlastitim strojevima, za isključivu upotrebu
svećenstva navedenih biskupija /Cl. 15 Zakona o štampi/.

PORUKA SVETOG OCA PAVLA VI. ZA KORIZMU 1978.

Dragi sinovi i drage kćeri,

Ponovno se nalazimo pred jednom korizmom s njezinim neodložnim zahtjevima. Korizma je vrijeme, koje nas približuje Kristu i po njemu nas približuje jedne drugima. Korizma je vrijeme zajedništva, pa nas obvezuje na međusobno pomaganje i darivanje.

I danas nas se snažno doimlje prikaz Djela Apostolskih o životu zajednice prve Crkve: "Svi, koji prigriše vjeru, držahu se zajedno i sve im bijaše zajedničko" /DAP 2,44/. To nije bilo umjetno sredstvo, koje bi netko izmislio, da učvrsti jedinstvo mlade jeruzalemske zajednice; to je prije svega bio izričaj onog "jedno srce i jedna duša" /DAP 4,32/, što je nadahnjivalo sve ponašanje vjernika, sjedinjujući ih u srcu samoga Krista.

Djela Apostolska ukazuju nam na očite plodove ove jednodušnosti govoreći, kako su se dobra dijelila prema potrebi svakog pojedinca. Tako su prvi kršćani spontano provodili načelo, po kojem je Stvoritelj namijenio dobra ovoga svijeta za potrebe svih ljudi, bez iznimke. Kršćansko međusobno dijeljenje dobara provodi u život ovu naravnu obvezu, koju ljubav još pojačava.

To dijeljenje spada na bit kršćanskog ponašanja. U mnogovrsnim djelima ljubavi prema bližnjima, od milostinje i pojedinačnih usluga do zajedničkih doprinosa za unapređenje materijalno prikraćenih naroda, kršćanin doživljava radost međusobnog dijeljenja, zajedničkog korištenja dobara, koja nam je Bog svima darežljivo pružio.

Rečeno je, da postoji umijeće darivanja i umijeće primanja; kršćani pak imaju samo jedan izraz za obadvoje, a to je bratsko međusobno dijeljenje. Sadašnja Korizma treba nas potaknuti da vršimo ovo dijeljenje kao znak našeg jedinstva sa svima ljudima; svi smo pozvani na dioništvo u otajstvu Križa i Kristova Uskrsnuća!

Na početku ovog znakovitog vremena, ponavljajući riječi sv. Pavla prvim kršćanima, pozivamo svakog vjernika velike zajednice Crkve Katoličke "neka svaki od vas zasebice stavi na stranu ono što mogne uštedjeti" /usp. 1 Kor 16,2/ u duhu pokore i ljubavi, da to predamo u zajedničke dobrotvorne

svrhe.

I sve one koji su tako spremni podijeliti svoja dobra sa svojom braćom, koja nemaju ni najnužnije za život, blagoslivljemo u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!

DOKUMENTI SVETE STOLICE

1.- BISKUPSKA SINODA: PORUKA NARODU BOŽJEM

DANAŠNJA KATEHIZACIJA POSEBICE DJECE I MLADIH

Tajništvo Biskupske Konferencije iz Zagreba početkom ove godine dostavilo je svim Ordinarijatima u hrvatskom prijevodu PORUKU SINODE BISKUPA NARODU BOŽJEM O DANAŠNJOJ KATEHIZACIJI, POSEBICE DJECE I MLADIH.

Poruka Sinode Biskupa uz Uvod i Zaključak sadrži tri značajna i sadržajem veoma bogata poglavlja:

I. Svijet, mladi, kateheza, II. Kateheza - objavljivanje spasenja u Kristu i III. Kateheza - djelo svih članova Crkve.

Budući da je ta poruka obavljena tiskom u knjižici "Katehizacija suvremenih selilaca"/ a koju će knjižicu dobiti svaki župski ured u našim biskupijama/, radi toga nije potrebno da je mi ovdje prepisujemo, nego je dovoljno upozoriti sve naše svećenike u duhovnoj pastvi dijeceze, da sa svom ozbiljnošću i marljivošću prouče taj dokumenat i da u svojem pastoralnom radu ostvaruju smjernice koje sadrži taj dokumenat.

2.- SLAVLJENJE SAKRAMENTA POKORE NE MOŽE SE SPAJATI SA SLAVLJENJEM MISE.

SVETI ZBOR ZA SAKRAMENTE I BOGOŠTOVLJE

Prot. CD 1306/77

Rim, 17. listopada 1977.

Preuzvišeni gospodine,

Ovom je uredu prispjelo Vaše pismo od 28. rujna, u kojem iznosite neke nejasnoće glede slavljenja sakramenta Pokore po Misom.

Dužnost mi je obavijestiti Vas da "Normae pastorales circa absolutionem sacramentali generali modo impertiendam", br. X., izdane od Sv. Zbora za nauk vjere, određuju da se sakrament Pokore ne može uvrštavati u slavljenje Mise /usp. AAS 1972, str. 510-514/.

To isto valja reći i o pokorničkim slavlјima koja se nalaze u Redu Pokore /Dodatak II/, te ona stoga nikako ne mogu nadomjestiti službu Riječi.

Ova načela otkrivaju narav sakramenta Pokore u odnosu na Euharistiju, a naročito u odnosu na pokornički čin u Misi.

Ova su obrazloženja najvažniji temelj načela po kojemu se slavljenje sakramenta Pokore ne može spojiti sa slavljenjem Mise.

I ovom prilikom rado Vam iskazujem svoje poštovanje i svoju odanost u Gospodinu!

+ A. Innocenti, Arch. titul.
Aeclanen, v.r., a Secretis

Preuzvišenom gospodinu
Alfredu Picleru, banjalučkom Biskupu,
Predsjedniku liturgijske komisije
BKJ.

3.- SVETI ZBOR ZA KRŠĆANSKI ODGOJ

Prot. N. 54/78/1

Rim, 15. listopada 1977.

Predmet: Priprema XV. svjetskog dana molitve za zvanja:
16. travnja 1978., IV. vazmena nedjelja.

Preuzvišena gospodo,
mnogopoštovani redovnički poglavari i poglavarice,
poštovani moderatori muških i ženskih svjetovnih
instituta!

Prema uputama, koje nam je svojedobno dao Sv. Otac, rado vam priopćujemo, da će se XV svjetski dan molitve za zvanja proslaviti 16. travnja 1978., na četvrtu vazmenu nedjelju, kao i dosad.

Kao i uvijek,ovu poruku o slijedećem SVJETSKOM DANU upućuje dogovorno ovaj Zbor sa sv. Zborovima za Istočne Crkve, za redovnike i svjetovne Institute, te za Evangelizaciju Naroda.
.....

Svrha SVJETSKOG DANA ostaje ona ista, koju mu je od početka odredio sv. Otac - da on bude za cijelu kršćansku zajednicu vrijeme temeljitog razmišljanja o zvanjima i žarke molitve za sva zvanja, koja su na poseban način posvećena službi

Božjem narodu: poziv na svećeništvo, djakonat, misijski rad, na razne oblike posvećenog života preko zavjeta i drugih svetih obveza /redovnici-svećenici, braća, sestre, članovi svjetovnih instituta, kontemplativnih zajednica/. Radi se, dakle, o pozivu svim zajednicama, u korist svih zvanja i cijele Crkve.

To se slaže s uputama Koncila.

"Trebā da Djelo promicanja zvanja - a molitva je duša toga apostolata/ - širokogrudno prelazi granice pojedinih biskupija, naroda, redovničkih obitelji i obreda te, imajući u vidu potrebe opće Crkve, pruži svoju pomoć osobito onim krajevima, u kojima su za Gospodnji vinograd radnici žurnije potrebni" /isp. Dekret o odgoju i obrazovanju svećenika, br. 2/. To odgovara i nekim velikim potrebama današnje Crkve. Doista, mnoge crkvene ustanove - redovničke, pastoralne, odgojne, socijalne - neće preživjeti, ako im na vrijeme ne pridju brojne i kvalificirane osobe, koje bi im zajamčile život i kontinuitet.

Slavljene Svjetskog Dana provodi se ponajprije u euharistijskim zborovanjima, gdje se navješćuje Božja riječ, gdje se odvija liturgijska molitva, gdje se Gospodnja žrtva obnavlja i prikazuje. Očito je, da se obveza molitve ne može svesti na SVJETSKI DAN. Radije taj dan treba da bude za vjerničku zajednicu vidljivi znak, povlašteni trenutak obvezatne molitve, koja ne poznaje granica ni vremena ni prostora.

SVJETSKI DAN koji se ostvaruje pretežno u euharistijskim zborovanjima, ne traži, dakle, neke posebne napore oko priredjivanja. Ipak, ovih posljednjih godina za SVJETSKI DAN cyale su zadivljujuće inicijative. Pojedini episkopati i pojedini biskupi uputili su posebne poslanice vjernicima, napose mladima. Umnožili su se kontakti s mladima, obiteljima i s odgojiteljima. Na široko su proširena razna dragocjena pastoralna pomagala za molitvu, propovijedi, kateheze. Osobito su razglašene poslanice Sv. Oca, prevedene na mnogobrojne jezike. Posebno, mnogi mladi po cijelom svijetu pružili su svjedočanstvo ozbiljnog sudjelovanja. Sve je to vidljivo iz brojnih izvještaja i dokumenata koji su nam stigli iz raznih naroda i biskupija, redovničkih ustanova i od nacionalnih i mjesnih centara za zvanja

Uz izraze poštovanja, odani vam u Gospodinu

G.M. Kard. Garrone, v.r.

DODATAK DOKUMENTIMA SVETE STOLICE:

OBAVEZA MOLJENJA ČASOSLOVA

Sveta Kongregacija za bogoslužje izdala je dne 11. studenoga 1971. Dekret pod naslovom LITURGIJA ČASOVA Donosimo ovdje prijevod osme točke ovog Dekreta, gdje se govori o obavezi Časoslova. Smatramo ovo korisnim donijeti kad se u okviru krize molitve stavlja u pitanje obaveznost moljenja Časoslova. Tomu je ne malo doprinijelo današnje izbjegavanje riječi "obaveza". Može se upotrijebiti možda i koja druga riječ, ali stvarna obaveza jest tu. Dakle, donosimo navedenu točku Dekreta

O B A V E Z N O S T

Netom sam spomenuo obavezu Časoslova. To je problem koji se sve više pojavljuje posebno medju rubricistima i pravnicima u nastojanju da se uskladi sa 135 kanonom Crkvenog Zakonika. "Klerici... su dužni svaki dan moliti kanonske časove u cijelosti".

Da li je Časoslov obavezan? Da li je obavezan kao i prije? Da li je obavezan cijeli? Da li pod prijetnjom grijeha?

Generalna reforma Liturgije časova nije promijenila tradicionalnu obavezu i napisala je u br. 29:

"Biskupi... i prezbiteri i drugi posvećeni službenici, kojima je Crkva naložila da slave Liturgiju časova /usp. broj 17; 28/ neka izvrše svoju obavezu svakodnevnim cjelokupnim moljenjem nastojeći da odgovara, koliko je moguće, vremenu pojedinog časa. Neka se prije svega dadne potrebna važnost Časovima koji su kao stožer same Liturgije, t.j. jutarnjim pohvalama /Laudes matutinae/ i večernji /Vesperae/; neka se ovi Časovi nikad ne izostavljaju osim iz teškog razloga.

Neka budu savjesni i u Službi čitanja, koje je prvenstveno liturgijsko slavljenje Božje riječi; tako izvršuju svaki dan zadaću njima posebno svojstvenu, da u sebe prime Riječ Božju te tako postanu savršeni učenici Gospodinovi i kušaju dublje Kristova bogatstva. Da bolje posvete cijeli dan neka imaju na srcu i moljenje srednjeg časa i večerj. S ovim zadnjim, prije spavanja, neka završe Djelo Božje i povjere se Bogu".

Riječ "persolvant" ima istu moralnu vrijednost obaveze kao u kan. 135. Izbor riječi nije slučajna. Moderni mentalitet je sklon da slijedi više uvjeravanja ne go li nametanja /naredbe/.

Stupnjevanje "težine obaveze" pojedinog Časa ne želi nipošto oslabiti tvrdnju principa izraženog u prvom odsjeku "integrum eius cursum cotidie persolvant". Želi samo podvući važnost i različitu duhovnu funkciju koju vrši svaki dio Časoslova. I ovi motivi za "sina Božjeg" i člana Božjeg naroda, koji moli i tim izvršuje čin ljubavi i čini mi se trebaju biti dostatni za samu "zapovijed pod prijetnjom grijeha".

/Iz L'Osservatore Romano, preuzeto iz Sl. Vjesnika nadbiskupije Zagrebačke, god. 1978, broj 1, str. 19/.

DODATAK BISKUPA-ORDINARIJA:

Koji svećenik bez velikog razloga cijeli dnevni Časoslov propusti, svakako je dušu teško ogriješio!

OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA MOSTAR

Broj: 261/1978.

KORIZMENA POSLANICA SV. OCA PAVLA VI.

Naprijed objavljenu PORUKU SV. OCA ZA KORIZMU 1978 saopćiti vjernicima s oltara u prvu nedjelju po primitku ovoga broja Sl. Vjesnika Biskupije pod svim sv. Misama.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup.

Broj: 262/1978.

BLAGOSLOV I POSVETA ULJA NA SV. ČETVRTAK

Blagoslov i posveta ulja za naše dijeceze obaviti će se kao i prijašnjih godina, na Sv. Četvrtak izjutra pod koncelebriranom sv. Misom, koju će predvoditi dijecezanski Ordinarij.

Sv. Misa Chrismatis početak će u 9 sati izjutra u mostarskoj crkvi sv. Petra i Pavla. U koncelebraciji će sudjelovati osim Biskupa-Koadjutora slijedeći svećenici:
1/ Mons. Don Andjelko Babić, 2/ Mons. Don Stjepan Batinović,
3/ Fra Luka Sušac, 4/ Don Srećko Čulina, 5/ Fra Tomislav Vlašić, 6/ Fra Dobroslav Stojić, 7/ Don Mihovil Zrno,
8/ Fra Kamilo Milas, 9/ Fra Vendelin Karačić, 10/ Don Marko Kutleša, 11/ Fra Grga Martić, 12/ Don Andrija Iličić

Za asistenciju glavnom celebrantu - Biskupu-Ordinariju:
1/ Iz Mostarskog samostana, 2/ Don Luka Pavlović /Oni mogu, a ne moraju koncelebrirati!/.

Za sveta ulja:

1/ Don Ivan Zovko, Polog, i

2/ Fra Mirko Bagarić, kapelan u Čapljini.

Upozoravamo sve naprijed navedene svećenike da bi na vrijeme došli u sakristiju mostarske crkve, kako bi se bez žurbe mogli spremati za svete obrede i Misu. Ukoliko bi netko od navedenih bio opravdano spriječen da sudjeluje u koncelebraciji ili asistenciji, dužan se je sam pobrinuti za zamjenu. Župnici, koji sudjeluju u koncelebraciji Missae Chris-matis, a popodne će držati obrede u župi, mogu binirati.

Budući da se na Sv. Četvrtak pod Misom Chrismatis obnavljaju po novom obredu Mise svećenička obećanja, stoga pozivamo sve župnike i svećenike, koji to mogu bez poteškoće da taj dan dodju u Mostar, prisustvuju obredima i zajedno s drugim svećenicima obnove svoje svećenička obećanja.

Na ime troškova za sv. ulja svaka će župa uplatiti na teret crkvene blagajne po 30,00 ND.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 263/1978.

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE

Onim župama, koje su dosad imale pismenu dozvolu za anticipiranje uskrsne vigilijske, a ukoliko razlozi radi kojih je dozvola bila podijeljena još uvijek traju, ovim produžujemo dozvolu anticipacije i za ovu tekuću godinu, bez obnavljanja pismene molbe sa strane župskih ureda.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 264/1978.

XV. SVJETSKI MOLITVENI DAN ZA DUHOVNA ZVANJA

Održat će se ove godine na IV. vazmenu nedjelju, dne 16. travnja. Naprijed, objavili smo u "Dokumenti Sv. Stolice" raspis Sv. Zbora za kršćanski odgoj, a do završetka ovog broja Sl. Vjesnika Biskupije nismo primili poslanicu Sv. Oca za taj dan. Ako je Ordinarijat na vrijeme dobije, pokušat će dostaviti župnicima, ali župnici će naći dovoljno materijala za proslavu toga dana u ranijim porukama Sv. Oca, a prikladni materijal može naći u onoj knjižici "Od ljudi - za ljude", koju smo preporučili još 1975. godine.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 265/1978.

PLAN OVOGODIŠNJE KANONSKE VIZITACIJE ŽUPA I DIJELJE-NJA SVETE POTVRDE.

Ove godine, ako Bog da, trebalo bi obaviti pastirski pohod i podijeliti svetu Krizmu u župama doline Neretve, /Konjic sa Glavatičevom, Jablanica, Drežnica, Potoci, Mostar, Čapljina, Gabela i Gabela Polje, Dračevo, Čeljevo, možda i Goranci.../.

Ordinarijat će rado saslušati prijedloge i želje pojedinih župnika, ali sebi pridržava pravo, da napravi raspored koji će više odgovarati stvarnim potrebama nego li željama pojedinih župnika. Najkasnije, do Sv. Četvrtka neka župnici župa koje dolaze ove godine u obzir za pastirski pohod iznesu pismeno svoje prijedloge, pa će onda Ordinarijat napraviti detaljan program i obavijestiti župnike kojih se to tiče. Krsni kum može biti i krizmeni kum.

U pogledu najniže dobi za pripuštanje na sakrament sv. Potvrde, Ordinarijat je izdao odredbu prošle godine, u Sl. Vjesniku broj III/77, str. 88 -89., pa nije potrebno ovdje je ponavljati, nego samo upozoriti župnike, da je ponovno pročitaju i da se tamošnjih odredaba točno i savjesno pridržavaju.

Što se tiče pregleda župskog ureda i crkvenih računa vrijedi ono, što je objavljeno u prošlogodišnjem Sl. Vj. broj I/1977, str. 11 - 13. Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 266/1978.

PROLJETNI KORONSKI SASTANAK

Prvi ovogodišnji koronski sastanak otvoriti kao i ranijih godina /usp. Sl. Vjesnik, 1973, broj I, str. 20/. Bit će vrlo korisno ako Dekan ili svećenik od njega delegirani održi subraći svećenicima kraće razmatranje-predavanje na temu: Svećenik i dijete - Naša odgovornost za djecu. Pri sastavljanju razmatranja može mu poslužiti ono što piše Abbé G. Courtois, "Pred licem Gospodnjim" - svećenička razmatranja, Djakovo, 1957., str. 185 slj. ili slično.

Kazus za pastoralno raspravljanje - Iz Pastoralu.

Župnik je Aurelije proveo na jednoj župi više od 20 godina. U svojoj pastoralnoj praksi on nije nikada držao posebnu katehezu ili katehetske propovijedi i predavanja za mladež i odrasle, nego je najkraće vrijeme pripremao djecu za prvu pričest /kolinca.../, a nešto u proširenom obliku i djecu za krizmu/ proširena kolinca.../.

Prigodom kan. vizitacije i dijeljenja sv. Potvrde u svojoj župi nije dopuštao da itko drugi pita /jer djeca se nisu navikla na druge ispitivače.../ nego samo on, i djeca su vrlo dobro odgovarala na pitanja koja im je postavljao župnik Aurelije. Biskup je pohvalio, da djeca dobro znaju vjeronauk, i Aurelije je bio zadovoljan sa svojim radom na župi. Molio je Biskupa, da i dalje ostane na župi, i da mu pošalje kapelana, jer je on već u godinama.

Prvom zgodom župnik je Aurelije dobio mladoga, tek svršenog mladomisnika Fulgencija za kapelana. Ovaj je brzo konstatirao u razgovoru s nekim vjernicima, da su jako nepoučeni u vjeri, jer puko nabranje kolinaca smatrao je nedovoljnim vjerskim znanjem za naše doba. Stoga je Fulgencije odlučio posvetiti se sav katehizaciji djece i mladeži, dok je potpuno zanemario katehezu odraslih i starijih, držeći da su oni već "otpisani", i da na mladima svijet ostaje, pa tako i vjera. Da bi djecu i mladež privukao na katehetsku pouku, mladi je kapelan s njima priredjivao izlete, razne klubove, znao je s njima ostajati do u sitne sate u noći. U svojem radu nije se obazirao na župnika, nije ga pitao za savjet, prigovarao njegovoj metodi pastorizacije, zanemario je kućni red, kasno lijekao, ujutro kasno se dizao, neposredno pred Misu, propuštao

i najkraću pripravu za sv, misu. Nerado je služio misu, ako nije bilo i vjernika osim ministranta, jer je držao da misa bez vjernika nema smisla. Propuštao je svoje osobno razmatranje, duhovno štivo, sve je to nadomještao svojom pripravom za katehizaciju, rijetko se ispovijedao /jer on nema što ispovijedati.../, svoje bi godišnje duhovne vježbe rijetko obavljao / dosta mu je bilo "propovijedi" za vrijeme teologije.../, na rekolekcije nije dolazio /jer što će mi stariji svećenik reći.../.

Premda je župnik Aurelije sam tražio kapelana, brzo su odnosi medju župnikom i kapelanom postali teško napeti, i došlo je to do ušiju njihovih crkvenih starješina. Nakon nekog vremena obadvojica su zatražila intervenciju svojih poglavara. Kapelan je Fulgencije prigovarao starome župniku zbog njegove nepokretljivosti, zanemarivanja pouke djece i mladeži, zbog njegovih zastarjelih metoda pastorizacije, dok je župnik Aurelije s velikim nepovjerenjem gledao na život, vladanje i rad mladoga kapelana tvrdeći da taj put vodi do svećeničke propasti i apostazije. I mnoge druge stvari prigovarali su jedan drugome.

P i t a s e:

1/ Što treba reći na postupak župnika Aurelija? Na njegov način rada s djecom i vjernicima?

2/ Što treba reći na postupak kapelana Fulgencija? Na njegov život, rad, odnos prema župniku, starijim vjernicima, na njegove tvrdnje, da misa bez naroda nema smisla...?

3/ Ispravno rješenje u duhu pastoralne razboritosti!

KATEHEZA ODRASLIH

a/ U Kodeksu, b/ u dokumentima II. Vat. Sabora, c/ u "Evangelii Nuntiandi" Pape Pavla VI, d/ u Poruci Biskupske Sinode, 1977. e/ mogućnosti i načini održavanja kateheze za odrasle - konkretni prijedlozi za naše okolnosti i prilike u dekanatu!

Za ovu drugu točku, neka O. Dekan unaprijed odredi jednog svećenika, koji će to pitanje detaljno obraditi, i iznijeti svojoj subraći, on pak nije dužan pismeno rješavati prvi slučaj, ali mora biti spreman usm no sudjelovati u raspravi.

E v e n t u a l i a!

Sastanak neka se završi pohodom Presvetom Sakramentu!
Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 267/1978.

DOPISNI TEČAJ MISIJSKE NAOBRAZBE

Misijska centrala u Sarajevu, svojim brojem 314/77 od 19. prosinca 1977. poslala je na adresu Mjesnog Ordinarija slijedeće pismo, koje u cijelosti saopćujemo svim svećenicima:

"Primili smo od Internacionalnog sekretarijata Papinske Misijske Zajednice /UCM/ i preveli na hrvatski, prvo predavanje dvogodišnjeg Dopisnog tečaja misijske naobrazbe, kojim UCM želi produbiti misijsku naobrazbu svećenika, redovnika i svjetovnjaka.

'Samo će produbljena naobrazba, koja dovodi do požrtvovnog zalaganja, stvoriti uvjete za novo razdoblje i procvat misija" /Pavao VI u najnovijoj misijskoj Poruci/.

Da bi ovaj tečaj poslužio namjeri pokretača, nužno je da sva predavanja dodju u ruke što većeg broja svećenika, redovnika i svjetovnjaka, koji će se spremno prihvatiti ozbiljnog misijskog studija iz ljubavi prema poslanju Krista i Crkve, te se tako formirati za misijske animatore u našim biskupijskim, redovničkim i drugim zajednicama /Statut PMD, IV, 12, 13, 14, 15/.

Brojni čitatelji "Radosne Vijesti" već su zatražili scripta ovog Tečaja, ali bi Vaša preporuka i blagoslov Tečaja dali u očima svećenika i redovnika sasvim novu notu. Tečaj bi, naime, morali pratiti, a neki i ispit položiti, barem članovi UCM, odnosno PMZ.

Uzdajući se u Vašu poznatu ljubav prema misijama, slobodan sam Vas zamoliti za blagoslov i preporuku Tečaja svim svećenicima i redovnicama na području Vaše dijeceze..."

Ravnatelj PMD
Zvonimir Baotić,"

Objavljujući ovo pismo Nacionalnog Ravnatelja PMD u našoj domovini, od srca blagoslivljamo taj pothvat i želimo posebni Božji blagoslov, i najmanje ne sumnjamo da će svi naši svećenici, u duhovnoj pastvi dijeceze, kako dijecezanski tako i redovnički i zajednice redovnica vrlo se rado uključiti u taj dopisni tečaj misijske naobrazbe i svojim skromnim doprinosom za pokriće tiskarskih troškova pripomoći tu plemenitu akciju Misijske Centrale u Sarajevu.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r , biskup

Broj: 268/1978.

TEČAJ SVEĆENIČKE DUHOVNOSTI

Tajništvo Vijeća za kler pri BKJ poslalo nam je slijedeću obavijest o održavanju Tečaja za duhovnost svećenika u 1978. godini. Obavijest glasi:

"Na sjednici Vijeća BK za kler, koja je održana dana 19. siječnja o.g., zaključeno je da se ovogodišnji Tečaj za duhovnost svećenika održi u Zagrebu, i to od 1. do 3. kolovoza u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu, Kaptol 29.

Teme tečaja - na temelju Dekreta PO:

1. Odnosi između biskupa i svećenika /PO, br. 7/;
2. Povezanost i bratska suradnja među prezbiterima /PO br. 8/;
3. Odnosi između prezbitera i laika /PO, br. 9/;
4. Briga za sve Crkve /PO, br. 10/;
5. Briga za nova zvanja /PO, br. 11/.

Uz predavanja, rad u grupama i zajedničke koncelebracije predviđen je drugog dana posjet Remetskoj Gospi.

Imena predavača, kao i cijene pensiona, bit će objavljene naknadno.

Tajništvo Vijeća BK za kler".

Saopćujući tu obavijest pastoralnom kleru, preporučujemo da svećenici jednog i drugog klera na vrijeme rasporede svoj program preko ljeta i rezerviraju si vrijeme da mognu sudjelovati u što većem broju u radu ovog Tečaja za duhovnost svećenika. Druge obavijesti u vezi s tim Tečajem nadamo se da ćemo moći saopćiti u slijedećem broju našega Vjesnika.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 269/1978.

MISE NA DOKINUTE BLAGDANE

U našim biskupijama kao i u ostalim biskupijama Jugoslavije propis je, da se na dokinute blagdane služi pučka Misa jednako kao u nedjelje i zapovjedne blagdane.

U zadnje doba neki su svećenici na svoju ruku počeli ispuštati tu Misu navodeći kao razlog da malo vjernika dolazi, jer je to obično radni dan, i time izazivlju zbunjenost i uznemirenost među vjernicima ne samo svoje župe nego i drugih župa u biskupiji.

Ovim upozoravamo svećenike da ne smiju ništa mijenjati na svoju ruku bez dozvole nadležnih crkvenih vlasti.

Ordinarijat je već ranije nekim župama dozvolio, da mogu u te dane, t. j. na dokinute blagdane, služiti sv. Misu nešto ranije, t. j. u osam ili devet sati prije podne, tako da tko od vjernika želi sudjelovati i u toj Misi, može stići na vrijeme, i ovim tu dozvolu protežemo na sve župe u obje naše biskupije, a svaki pojedini župnik neka u sporazumu sa svojim župljanima odluči, da li će se tom dozvolom služiti, ili će i dalje celebrirati sv. Misu u te dane kao i do sada, u vrijeme kad služi pučku sv. Misu nedjeljom i zapovjedanim blagdanima.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 270/1978.

II UPOZORENJE SVEĆENICIMA GLEDOM NA NEKE NEUREDNOSTI KOD LITURGIJSKIH ČINA

Biskupski je Ordinarijat svojom okružnicom broj 306/75 od 10. ožujka 1975. /usp. Sl. Vj. Biskupije 1975, Br. I, str. 22-23/ upozorio svećenike na području naših biskupija na neke neurednosti u pogledu odjeće pri liturgijskim činima.

Unatoč tome, i dalje pristižu Ordinarijatu razne pritužbe sa strane vjernika, a mogli smo se i sami uvjeriti u neke od njih prigodom kanonskog pohoda župama u prošloj - 1977. - godini. Tako, neki svećenici dijelili su sv. pričest izvan Mise ili su pomagali celebrantu dijeliti sv. Pričest u Misi samo sa štolom preko habita ili reverende. Drugi pak sudjeluju u koncelecijaciji stavivši samo štolu preko habita ili talara / negdje čak i preko civilnog odijela, bez ikakva svećeničkog znaka!/, treći pak obavljaju blagoslov kuća o Božiću i Bogojavljenju u običnom civilnom odijelu bez ikakva svećeničkog znaka, četvrti pak celebriraju sami, bez ministranta i prisutva ijednoga vjernika. U zadnje doba uvriježilo se u nekim krajevima Hercegovine da prigodom sprovoda oca ili majke svećenika ili časne sestre ili kojeg drugog vjernika sudjeluju u koncelecijaciji i oni svećenici, koji su izjutra služili sv. Misu u svojim župama, dakle biniraju i u radne dane.

U vezi s navedenim slučajevima, Ordinarijat po drugi puta upozorava sve naše svećenike u biskupijama, kako dijecezanske tako i redovničke, na propise koji se odnose na gornje slučajeve i koji ih zabranjuju. Tako:

1.- Što se tiče slavljenja sv. Mise bez ministranta, neka svećenici dobro pogledaju OPCU UREDBU O RIMSKOM MISALU, i pročitaju br. 209. i slj., koji govore o služenju sv. Mise bez naroda. U br. 211 stoji:

"Celebratio sine ministro non fiat nisi ex gravi necessitate...".

U svakom priručniku moralne teologije i kanonskog prava lako se može naći što se ima podrazumijevati pod izrazom "gravis necessitas", a to nikako ne može biti ako svećenik iz komoditeta i nekih osobnih razloga želi služiti Misu izvan redovnog vremena u jednoj crkvi ili redovničkoj zajednici, i služi je bez ministranta.

2.- U pogledu dijeljenja sv. Pričesti bilo izvan Mise, bilo unutar Mise podsjećamo svećenike na propis što ga je izdala Sv. Zbor za bogoštovlje dne 21.VI. 1973. U br. 20 izričito stoji:

"Minister sacrae communionis si est presbyter vel diaconus, alba vel superpelliceo super veste talari sit indutus, et stolam assumat"/ usp. hrv. prijevod u priručniku "PRIČEST", što ga je izdala KS, Zagreb, 1974. str. 13, broj 20, gdje nalazi u st. 2. odredba o načinu nošenja sv. Pričesti izvan crkve.../. Zloraba je, dakle, dijeliti sv. Pričest izvan Mise ili u sv. Misi pomažući celbrantu sa samom stolom preko habita ili talara...

3.- A o sudjelovanju u koncelecijaciji bez propisanog liturgijskog odijela, Ordinarijat je u svojoj okružnici od 10. ožujka 1975. citirao toč. 8 c/ iz III. UPUTE ZA ISPRAVNU PRIMJENU KONSTITUCIJE O SV. LITURGIJI od 5.IX. 1970., pa držimo da nije potrebno to ovdje ponavljati, nego je dovoljno podsjetiti svećenike na taj propis i pozvati ih da ubuduće savjesno obdržavaju odredbe o liturgijskoj odjeći pri koncelecijaciji.

4.- Na istom će mjestu svećenici naći propis, da se ne smije blagosliviti i druge liturg. čine obavljati "sa samom stolom preko građanskog odijela", što se odnosi i na blagoslov kuća u božićno vrijeme. Kad je riječ o liturgijskoj

odjeći podsjećamo sve naše svećenike na okružnicu Ordinarijata broj 1078/74 od 10. prosinca 1974 /usp. Sl. Vj. Biskupije, 1974. str. 107-109/, gdje su saopćena svećenicima neka upozorenja Sv. Kongregacije Bogoštovlja.

5.-OPĆA UREDBA RIMSKOG MISALA, u svojem br. 158
odredjuje:
"Ob peculiarem causam, sive significationis ritus
sive festivitatis, facultas fit pluries celebrandi
vel concelebrandi eodem die sequentibus in casibus:
a/ Feria V in Coena Domini....
b/ In nocte et die Paschatis...
c/ In Nativitate Domini...
d/ qui in Synodo et in visitatione pastorali cum
Episcopo vel eius delegato aut occasione cuius-
dam conventus sacerdotum concelebrat, Missam ad
utilitatem fidelium iterum celebrare potest.
Idem valet, servatis servandis, pro coetibus reli-
giosorum".

Praksa koja se uvlači u nekim župama naših biskupija, da prigodom sprovedne Mise neki svećenici sudjeluju u koncelebraciji premda su izjutra služili sv. Misu, t. j. da biniraju na radne dane, protivi se toč. 2. Apostolskog Pisma "Pastorale munus" Pape Pavla VI od 30.XI. 1963., po kojoj to smiju činiti samo uz prethodnu dozvolu mjesnog Ordinarija, kojemu Papa daje ovlast

"Concedendi sacerdotibus ut propter penuriam cleri
et iusta de causa Missam bis diebus ferialibus ce-
lebrare possint; et etiam ter diebus dominicis
aliisque festis de praecepto, si vera necessitas
id postulet".

Imajući ovo pred očima, Ordinarijat ne može dozvoliti binaciju na radne dane u svrhu sudjelovanja u koncelebraciji u sprovednim Misama, i pozivom na čl. 155 OPĆE UREDBE Rimskog Misala ovim upozoruje sve svećenike, kako redovničke tako i dijecezanske, da ne biniraju prigodom sprovednih Misa, ako za to nisu dobili izričito ovlaštenje od mjesnog Ordinarija ili njegova Delegata.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 271/1978.

BINACIJE I TRINACIJE AD INTENTIONEM EPPI.

Biskupski je Ordinarijat u Sl. Vj. Biskupije svojom okružnicom broj 696/77 od 17. rujna 1977. /usp. Sl. Vjesnik Biskupije, broj III/1977., str. 90/ saopćio svim svećenicima kako dijecezanskim tako i redovničkim u duhovnoj pastvi dijeceze, da po odredbi nadležne Rimske Kongregacije svi redovnički svećenici na službi u duhovnoj pastvi, a koji su dobili ovlast binacije odnosno trinacije od mjesnog Ordinarija, imaju od 1. rujna 1977. prikazivati te Mise ad intentionem Episcopi, odnosno primljeni stipendij za te Mise predati Biskupskom Ordinarijatu.

Unatoč te jasne i decizivne odredbe Ordinarijata, neki su redovnički svećenici i od 1. rujna pa nadalje služili binacije ili trinacije ad intentionem Ministri Provincialis, odnosno predavali su stipendij svojem redovničkom Starješinstvu.

Taj njihov postupak nije u skladu s citiranim odredbama više crkvene vlasti, pa su dužni u savjesti, jer se radi de iustitia, stvar što prije urediti.

Ukoliko stvar ne srede u najkraće vrijeme, Ordinarijat će povući svoju dozvolu binacije odnosno trinacije, a odgovornost za eventualne nezgodne posljedice snosit će oni koji ne poštuju odredbe viših crkvenih vlasti.

Mostar, dne 4. ožujka 1978.

+ P a t a r, biskup.

Broj: 272/1978.

BOGOJAVLJENSKA KOLEKTA - PRO AFRIS

Misijska centrala u Sarajevu svojim raspisom broj 335/1977. od 28. prosinca 1977. upozorila je sve Ordinarijate da je bogojavljenška kolekta propisana odredbom Leona XIII, a Benedikt XV odredio je da se cjelovita kolekta šalje Kongregaciji za širenje vjere. To isto ponavlja Instrukcija Propagande od 29. VI. 1952. godine, a status PMD, u čl. 7 c/ naglašuje "Prilozi vjernika, sakupljeni za univerzalne misije, imaju integralno biti poslani Nacionalnoj upravi i ne smiju se upotrebljavati u druge svrhe".

O tome će Ordinarijat opširnije pisati drugom zgodom, a sada upozorujemo sve naše župnike, da tu kolektu odvojeno dostavljaju kancelariji Ordinarijata.

Mostar, dne 4. ožujka 1978. + P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- BRZOJAVNE ČESTITKE SV. OCA PAVLA VI i
KONGREGACIJE ZA EVANGELIZACIJU NARODA DIJECEZANSKOM C
ORDINARIJU UZ OSAMDESETI RODJENDAN

Dne 18. veljače 1978. naš Dijecezanski Ordinarij,
preuzvišeni gospodin Mons. Dr PETAR ČULE navršio je 80 godina
života. Premda u Crkvi nije običaj čestitati rođendan, ipak
oni iz Rima učinili su iznimku, pa su poslali za tu zgradu
našem Ordinariju slijedeće brzojavne čestitke:

Sv. Otac Pavao VI:

"PREUZVIŠENI MONSINJOR PETAR ČULE,
ŠETALIŠTE JNA 18 MOSTAR

PRIGODOM RADOSNE GODIŠNJICE VAŠEG OSAMDESETOG RODJENDANA
DOK SE MOSTARSKA BISKUPIJA PRIDRUŽUJE VAŠOJ EKSCELENCIJI U
ZAHVALJIVANJU ZA DUG I PLODAN ŽIVOT UZORNOG PASTIRA VJERNO
POSVEĆENOG SLUŽBI CRKVI I DUŠAMA SVETI OTAC SE RADUJE ŠTO VAM
MOŽE IZRAZITI SRDAČNE ČESTITKE I ŽARKE ŽELJE OBILNIH NEBESKIH
MILOSTI PODJELJUJUĆI S DUBOKOM NAKLONOŠĆU VAMA, VAŠEM BISKUPU
KO-DJUTORU, SVEĆENICIMA I VJERNICIMA SVOJ OČINSKI BLAGOSLOV
PRIDRUŽUJEM SE SRDAČNIM BRATSKIM ČESTITKAMA CECCHINI APOSTOLSKI
PRONUNCIJ."

Kongregacija za Evangelizaciju Naroda ili za Širenje
vjere izravno iz Rima poslala je slijedeći brzojav:

"S.E. PETAR ČULE ŠETALIŠTE JNA 18 MOSTAR

TIBI, DILECTISSIME FRATER, QUI FELICITER AD 80 VITAE TULAE
ANNUM PERVENISTI SACRUM HOC DICASTERIUM LAETO ANIMO APOSTOLICAM
BENEDICTIONEM SANCTITATIS SUAE COMMUNICARE GAUDET AC SIMUL
NON OBLIVISCENS SINGULARE TESTIMONIUM TULAE FIDELITATIS
ECCLESIAE ET SANCTAE SEDI IN MULTIS TRIBULATIONIBUS AC CALAMI-
TATIBUS TENACI ANIMO PERPESSIS GRATI ANIMI SENSUS PRONIT OMNIA
FAUSTA TIBI UNA CUM EPISCOPO COADIUTORI ET CLERO COMMISSO
OMINANS CARDINALIS ROSSI PRAEFECTUS, ARCHIEPISCOPUS LOURDU-
SAMY, SECRETIS".

Premda je naš dijecezanski Ordinarij htio prešutjeti
svoj 80-rođendan, ipak su odgovorni u Rimu komemorirali tu
značajnu obljetnicu. I G.K. u svojem broju od 5.III. 1978.
pridružio se tim čestitkama, i najmanje ne sumnjamo, da su
župnici upozorili svoje vjernike na tu obavijest u G.K. i pozva-
li ih na molitve za našeg Biskupa-Ordinarija, kojemu Gospodin
neka udijeli svako dobro u njegovom budućem životu i radu!

2.- PREGLED GRADJEVINSKIH RADOVA NA CRKVENIM OBJEKTIMA U 1977. GODINI.

U zadnjem prošlogodišnjem broju Sl. Vjesnika Biskupije, str. 139 - 140 donijeli smo opširniji prikaz o radovima na novoj katedralnoj crkvi u Mostaru.

Ovdje želimo obavijestiti sve naše svećenike, da su u toku prvih mjeseci ove tekuće godine nastavljeni vrlo intenzivno radovi na objektu nove katedralne crkve i pratećeg kancelarijsko-stambenog objekta.

Objekat crkve dobrim je dijelom već pokriven dvostrukim eloksiranim bombiranim al. limom, a ostaje da se postavi prozirni dio poliestera odnosno polyglasa i izvedu završni radovi na oblaganju čelične krovne konstrukcije. A.G.P. "Hercegovina" izvodi završne radove na pratećem kancelarijsko-stambenom objektu.

Mnogo je učinjeno, ali ostaje još mnogo toga da se izvrši, tako na pr. priključak na kanalizacionu i vodovodnu gradsku mrežu, kao i na električnu gradsku mrežu, te kasnije djelomično barem uređenje okoliša /partera/, da bi se objekat crkve mogao blagosloviti i otvoriti za privremenu uporabu.

Ordinarijat iskreno zahvaljuje svim onim našim župnicima koji su se potrudili da prigodom proteklih božićnih blagdana sakupe od svojih vjernika novčane priloge za gradnju nove katedralne crkve, pa potiče i one, koji to do sada nisu učinili, da to učine u toku ove godine, jer Biskupija stoji pred velikim izdatcima za tekuće, a već pogedjene radove.

Ovdje želimo registrirati gradjevinske radove u župama naših biskupija prema onome, što su pojedini župnici naveli u svojem godišnjem Izvještaju o vjerskom životu. Ako koju župu ispustimo, znak je, da ili u toj župi nije ništa znatnije radjeno, ili nije župnik dostavio do početka ožujka svoj godišnji izvještaj, premda je to trebalo učiniti do 31. siječnja o.g. Premda je kancelarija Ordinarijata posebno urgirala da se ti izvještaji pošalju do 4. ožujka, ipak desetak župnika se je oglušilo, i nije poslalo, pa ipak očekujemo da će to nadoknaditi i poslati izvještaj u skoro vrijeme radi izvještaja BKJ i Sv. Stolici. Nadamo se i čekamo...

ALADINIĆI-DUBRAVE, dne 1. studenoga 1977. godine
1. proglašena nova župa, u kojoj se s velikom zauzetošću i voljom mladog župnika Don Ante Djereka izvođe radovi na novoj župskoj crkvi i uređenju župskog stana; BLAGAJ, u seoskom groblju KOCINE uz postojeći toranj prikladna grobljanska kapelica; BUKOVICA, nova župska crkva iznutra obojena, crkvena livada ograđena kamenom stare crkve, uređeno parkiralište, u Brišniku uz podignutu crkvu izliveni temelji za dvije vjeronaučne dvorane; CELJEVO, blagoslovljeni temelji nove župske crkve i nastavljeno s izradom zidova crkve do pod krov; CITLUK, nastavljani radovi na izgradnji vjeronaučnih dvorana uz postojeći župski stan i proširenje istoga, u seoskoj crkvi u Služnju nabavljene nove crkvene klupe; DOMANOVIĆI, postavljen krov na novoj župskoj crkvi i prozori, priključenje crkve na seosku električnu mrežu; DREZNICA, pripremni radovi za bojenje župskih objekata u sjedištu župe nakon uvođenja električne struje, isti poslovi na seoskoj crkvi u Vrdima; DRINOVIĆI, uređenje crkvenog dvorišta nakon prolaska asfaltiranog puta;

DUVNO,elektrificirana seoska crkva u Stipanjićima, a crkva u Kovaćima izvana ožbukana; GABELA-POLJE, kupljeno zemljište za crkvene objekte i dobivena lokacija; GLAVATICEVO, ograđeno dvorište i podignuta dvojna ulazna vrata - za pješake i vozila; GORANCI, u dvorištu crkve i seoskih crkvice zasadjeno oko 150 sadnica - ukrasnog drveća; GORICA, podignut novi župski stan sa posebnim dodatkom za Sestre, a stari župski stan adaptiran za vjeronaučne dvorane; GRABOVICA, pokrivena katehetska dvorana zbog vlage; GRADAC DONJI, preuredjeno prizemlje župskog stana, dovršavanje seoskih crkvice u Broćancu, Dubravici i Hotnju, u matičnoj crkvi nabavljene nove el. orgulje; GRADINA, u toku je uređjivanje i ograđjivanje crkvenog dvorišta, a seoska crkva u Biletića Polje izvana ožbukana; GRLJEVIĆI, nabavljen novi inventar u matičnoj crkvi i u seoskoj crkvi u Lipno od bračkog kamena; IZBICNO, nabavljeno nešto novog inventara za župski stan i za vjeronaučnu dvoranu; HRASNO DONJE, uređjuje se novi objekat za stanovanje, a seoska crkva u Svitavi stavljena pod krov i nabavljeni otvori; HUMAC, Uz crkvu u Ljubuškom podignute dvije vjeronaučne dvorane; HUTOVO, ožidana nova župska crkva do pod krov; JABLANICA, dovršavaju se radovi na vjeronaučnoj dvorani uz seosku crkvu na Radešinama; JARE, planiranje terena i uređjivanje crkvenog dvorišta; KOČERIN, sagrađjena nova velika župska crkva dimenzija 36 x 18, a stara crkva pretvorena u tri manje i jednu veću dvoranu, obnovljena 2 seoska groblja u župi; KONGORA, priprema se gradnja nove župske crkve; KONJIC, Uredjivalo se crkveno dvorište, provedeno ozvučenje i zagrijavanje crkve, izmijenjena električna instalacija; KRUSEVO, popravljene štete na župskoj crkvi koje je pretrpjela od udara groma, uređjivanje tornja, seoske crkve na Krivodolu, te pripremni radovi na temeljitoj restauraciji župskog stana; LEDINAC, priprema se gradnja novog župskog stana; LJUTI DOLAC, nastavljeni radovi na dovršavanju proširenja župske crkve; MEDJUGORJE, postavljen pod u novoj župskoj crkvi kao i novi oltar od kamena versus populam; NEUM, započeti radovi na gradnji župskog stana; PLOCE, stara crkvice na Dobrom selu porušena i podignuta nova; POLOG, ožbukana izvana župska kuća, ograđjeno mjesno groblje i pripremaju se radovi na dovršavanju župske crkve; POSUSJE, uređjivan crkveni toranj, fugiran zajedno sa pročeljem crkve, elektrifikacija crkvenih zvona; POTOČI, ožbukana župska kuća izvana; PRENJ, renovirana ponutrica crkve; POSUSKI GRADAC, ozvučena crkva, nabavljen novi oltar i novi ormar u sakristiji; RASKRIZJE, dobivena dugo očekivana gradjevinska dozvola i započeto kopanje temelja župske crkve, izvedeni neki završni radovi u župskom stanu; RASELJKE, nastavljeni radovi na uređenju mjesnog groblja; RAVNO, uređjene dvije manje prostorije u velikoj vjeronaučnoj dvorani; STJEPAN KRST, pokriven i djelomično uređen crkveni objekat i blagoslovljen 9.X. 1977. i otvoren za privremenu upogabu vjernicima; STUDENCI, ožbukan župski stan izvana, SIPOVACA-VOJNICI, nastavljeni radovi na dovršavanju u matici nove kuće za časne Sestre, i nastavljeni radovi na seoskoj crkvi u Dolama; SIROKI BRIJEG, promijenjen krov na matičnoj crkvi, postavljen novi od bakra, dovršavaju se seoske crkve u Uzarićima i Knešpolju; TIHALJINA, dovršavanje nove župske crkve i crkvenog dvorišta; TREBIMLJA, Obojena župska crkva iznutra; VELJACI, uređjivanje okoliša uz seosku crkvu u Vašarovićima, priprema gradnje nove seoske crkve u Grabu; VINICA, počela gradnja novog župskog stana;

VINJANI HERCEGOVAČKI, uređjivanje crkvenog dvorišta;
VITINA, izmijenjena električna instalacija u crkvi, i crkva
iznutra obojena.

Nastojali smo i ove godine, ranije nego li prijašnjih godina, u ovom suhoparnom i sumarnom pregledu građevinskih radova na crkvenim objektima u župama naših biskupija registrirati sve ono, možda i neke manje važne stvari, što su pojedini župnici označili i naveli u svojem godišnjem izvještaju o vjerskom životu.

Željeli smo da u ovom sumarnom pregledu iznesemo građevinske radove u svim župama obiju naših biskupija, ali nam to nije uspjelo, jer neki su župnici svojom nemarnošću ili zbog drugih razloga izostavili poslati izvještaje iz svojih župa.

I protekle godine kao i ranijih, u našim se je župama intenzivno radilo na dovršavanju, podizanju i uljepšavanju župskih crkvenih objekata, i tu je mnogo uloženo truda i napora bilo sa strane pojedinih župnika i vjernika njima povjerenih, i Ordinarijat sa zadovoljstvom i priznajem registrira zalaganja i napore bilo svećenika bilo župljana, i svima odaje zasluženo priznanje i želi da vanjski rad ne uguši onaj nutarnji i duhovni rad i rast svake župe, kao sastavnog dijela Biskupije, koja se uklapa u Otajstvo Mistično Tijelo Kristovo - Sv. Crkvu.

Sve neka bude na slavu Božju i na spas neumrlih duša i na ponos naše kršne Hercegovine!

3.- MISIJSKO VIJEĆE PRI BKJ održalo je svoju redovnu godišnju skupštinu u Interdijecezanskom bogoslovskom sjemeništu u Sarajevu dne 15. veljače 1978. Sjednici je predsjedao Mons. IVO GUGIĆ, pomoćni biskup iz Splita, a koncelebriranu je sv. Misu predvodio vrhbosanski Metropolit i sarajevski nadbiskup Mons. Dr. Marko Jozinović. Na sjednici je bilo najviše govora o Dopisnom Tečaju misijske naobrazbe, o čemu smo u ovom broju Sl. Vj. donijeli u cijelosti pismo Nacionalnog Ravnatelja svim Ordinarijatima. U popodnevnim satima pojedini delegati Biskupija podnijeli su izvještaj o prikupljenim darovima za misije / kolekta od Misijske nedjelje, doprinosi, i Sl. te kolekta "pro Afris" od Bogojavljenja. Za naše biskupije financijski je izvještaj podnio Tajnik Biskupije, a o tome će se nešto više napisati u jednom od narednih brojeva Sl. Vjesnika. Svakako je utješna činjenica, da je doprinos iz naših Biskupija ovog puta bio znatno veći nego li ranijih godina! Nadamo se i očekujemo, da neće na tom ostati! U večernjim satima delegat zagrebačke Nadbiskupije prikazao je prisutnima film o životu i radu naše misionarke Majke Terezije.

4.- BISKUP-KOAJDUTOR na proslavi sv. Vlaha u Dubrovniku.

Dne 5. veljače održana je uobičajena vanjska proslava sv. Vlaha u Dubrovniku. Koncelebriranu sv. Misu predvodio je splitski Nadbiskup i Dalmatinski Metropolit Mons. Dr. Frano Franić. Iz naše dijeceze sudjelovali su u koncelebraciji pomoćni Biskup-Koadjutor Mons. Žanić, i Tajnik Biskupije.

4.- NEŠTO IZ STATISTIKE

Početkom našega vijeka statistika Katoličke Crkve bila je ova:

	Katolika	Stanovnika
Evropa:	180,000.000	401,000.000
Amerika	70,000.000	143,000.000
Azija	11,000.000	840,000.000
Afrika	3,000.000	169,000.000
Oceanija	1,000.000	7,000.000
	=====	=====
Ukupno:	265,000.000	1,560,000.000

Katolika je, dakle, bilo na svijetu 17%.

Godine 1975. bila je ova statistika:

Evropa:	263,000.000	655,000.000
Amerika:	325,000.000	535,000.000
Azija:	56,000.000	2.212,000.000
Afrika:	44,000.000	378,000.000
Oceanija:	5,000.000	20,000.000
	=====	=====
Ukupno:	693,000.000	3.800,000.000

Danas bi imalo biti na svijetu već 4 milijarde ljudi, od kojih je 700 milijuna katolika. Velik broj, ali uvijek još samo 17%.

SVEĆENICI I REDOVNICE U CIJELOM SVIJETU

Na cijelom svijetu ima u službi Crkve:

1,462.251 osoba. Od toga:

dijecezanskih svećenika: 262.150

redovničkih svećenika: 146.887

redovničke braće: 70.587

redovnica: 982.627.

Prema kontinentima:

	Dijecez. sveć.	Redov. sveć.	Redovničke braće	Redovnica
Evropa:	175.638	71.008	33.995	551.752.
Amerika:	65.051	49.471	21.263	298.774
Azija:	13.556	12.418	6.852	90.920
Afrika:	4.951	11.477	5.441	34.157
Oceanija	2.952	2.513	2.036	17.024

/Preuzeto iz Sl. Vjesnika zagrebačke nadbiskupije,
1978., broj 1, str. 17/.

5.- SVETKOVANJE BLAGDANA SV. JOSIPA 1978.

Zbog Cjetnice - nedjelje Muke Gospodnje, svetkovina Sv. Josipa prenosi se ove godine sa 19. ožujka na 18. ožujak, u subotu. Ovaj se prenos vrši samo "in choro", a ne in "foro". Stoga vjernici nisu dužni svetkovati subotu, 18. ožujka, ne moraju dolaziti na sv. Misu i mogu slobodno raditi kao i u ostale nesvetačne dane!

6.- DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U OPATIJI

Od 10. do 14. travnja, vodi o. Miljenko Belić,

Od 8. do 12. svibnja, vodi o. Miljenko Belić,

Od 19. do 23. lipnja, vodi o. Slavko Pavin.

Svaki tečaj počinje u ponedjeljak navečer, a svršava prema dogovoru, u četvrtak navečer ili u petak ujutro. Molimo, da se najavite unaprijed na adresu:

ISUSOVCI, Rakovačka ul. 12

51410 OPATIJA

7.- Vijeće za migraciju, svim župskim uredima u našim Biskupijama šalje:

1/ VODIČ KROZ ZAPADNU EVROPU, 1978.

2/ Knjižicu "KATEHIZACIJA SUVREMENIH SELILACA", u kojoj će župnici naći i onu PORUKU NARODU BOŽJEM SA IV. SINODE BISKUPA, i još drugih vrijednih priloga, koje neka svećenici marljivo pročitaju.

Sve to šalje Vijeće za migraciju GRATIS, i zahvaljujemo Mons. Stankoviću na njegovoj velikodušnosti!

8.- KNJIŽEVNI OGLASI

Za katehezu odraslih preporučujemo:

Franjo Šipušić, DEKALOG, etičko-religiozna razmišljanja za odrasle, Opatija, 1977.

Knjiga je drugi dio kateheze za pouku odraslih. Prvi dio pod naslovom: MOJA VJERA, namijenjen je upoznavanju vjerskih istina, a DEKALOG ide za upoznavanjem Božje volje, za odgojem i vođstvom prema objavljenim normama.

O. J. ŠETKA, NA IZVORU OBNOVE - RAZMATRANJA O SAKRAMENTU POKORE /Knjižica je džepnog formata, str. 80, Cijena je 15,00 ND, izdala i naručbe prima Vicepostulatura O. Antića, Vrbanićeva 35, 41000 ZAGREB.

Knjižica sadrži 20 razmatranja o grijehu, o sakramentu pokore, o nekim praktičnim pitanjima. Knjižica sadrži Red pomirenja pojedinih pokornika, pokorničko slavlje za djecu, priprava za slavljenje sakramenta pokore, molitve prije i poslije ispovijedi i pričesti.

Toplo preporučujemo ne samo da je svećenici nabave, nego da je šire i među vjernike!

Konferencija Viših Redovničkih Poglavarā - Tajništvo poslalo je Ordinarijatu knjižicu pod naslovom "NAŠI REDOVNICI" panoramično-statistička slika, obradio Gabrijel Štokalo, cijena 50,00 ND. Knjižica sadrži mnoštvo podataka i stručno obradjenih, ali ima i krivih podataka, kao na pr. da su župske kuće u župama koje su franjevcima povjerene u Herc., filijalne kuće, što se protivi decizivnim odredbama Sv. Stolice.

SVEĆENICIMA ZA INFORMACIJU I RAZMIŠLJANJE
ZAKLJUČNI DOKUMENAT DRUGOG MEĐJUNARODNOG SVEĆENIČKOG
SASTANKA U POMPEJIMA, OD 22. DO 27.IX. 1977.

Sastanak svećenika u Pompejima dokazao je punu vrijednost zaključnog proglasa međjunarodnog kongresa u Paray-Le-Monial 1974: Svećenički marijanski savez priprema naime svake tri godine sličan susret, na kome dijecezanski biskupi, prvi odgovorni za pastoral, izlažu sa sigurnošću nauku i u otvorenom dijalogu sa svećenicima, pastoralne argumente za štovanje Srca Isusova.

Tema sastanka bila je "Kateheza Srca Isusova: Cor ad cor loquitur".
Učiteljstvo Crkve, posebno u ovom stoljeću počevši od Lava XIII do Pavla VI, prikazivalo je kult Srca Isusova kao privilegij rani izraz primanje Božje ljubavi, koji nam se otkriva u tajni Krista Otkupitelja.

U Pompejima sa dragocjenim telegramom Sv. Oca i s izvještajima biskupa, koji su bogati dogmatskim i moralnim argumentima, donesene su za katehezu jasne i sigurne direktive o usmjerenju pastoralu kako bi se mogla riješiti kriza vjere u kojoj se nalazi danas čovječanstvo.

I. VAŽNOST KULTA SRCA ISUSOVA

Sastanak je ustanovio da u sadašnjem času postoje znakovi koji ukazuju na ponovno otkrivanje autentičnog kulta Srca Isusova, i da takav kult može pomoći vjernicima da integralno žive svoju vjeru, kako u odnosu s Bogom tako i u odnosu sa braćom i društvom.

Istaknuto je također da je današnji čovjek posebno osjetljiv za darivanje sebe istini, autentičnosti, solidarnosti, smislu za socijalnu pravdu, jakim iskustvima molitve i služenja; to su pozitivne vrednote, koje ga vode Srcu Isusovu ne samo kao idealnom inspiratoru, nego također kao onomu koji omogućuje i olakšava njihovo realiziranje.

S druge strane današnji čovjek je pogodjen egzistencijalnom tjeskobom, osamljenošću, prekomjernom žedju za blagostanjem, ravnodušnošću prema drugima i njihovim problemima, iskorištavanjem i često puta bijegom iz stvarnosti pomoću mass-medija i opojnih sredstava.

Srce Isusovo riječima "Dodajte k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti" /Mt 11, 28/ čovjeku pokazuje prave rješenje za teška zla i probleme koji ga pritišću.

II. ADEKVATNA KATEHEZA O SRCU ISUSOVU ZAHTIJEVA

KAO OSNOVNE MOTIVE - POZNAVANJE:

- Božanske osobe Isusove u njegovoj dvostrukoj naravi, božanskoj i ljudskoj, na temelju Sv. Pisma, Predaje i Učiteljstva;
- Tajne Otkupljenja u njenim vrhunskim momentima inkarnacije, muke, smrti i uskrsnuća Isusa Krista;

- Tajne Euharistije, žrtve okajanja, vrhunca i izvora života, eklezijalne zajednice i njezinog poslanja u svijet, povlaštenog mjesta susreta čovjeka i Kristove ljubavi, posebno preko Pričesti i adoracije;
- nauke o Duhu Svetom /danas naročito prisutne u obnovi Crkve/ kao dara Srca Isusova /Cfr. Enc. Haurietis Aquas, nr. 50/;
- poznavanje Bl. Dj. Marije, Majke Božje, koja je posebno čašćena danas kao "dragocjeni dar PRESVETOG SRCA ISUSOVA" /Cfr. H.A. br. 46/;
- poznavanje realnosti grijeha; potreba da se formira živa i ispravna savjest / u času tolikog popuštanja/; hitnost popravka i milosrdje Božanskog Oca koji se otkriva u Kristu;
- poznavanje obaveze ljubavi kao kreposti i zapovijedi u misteriju spasa;
- poznavanje "probodenog Spasiteljevog Srca" / cfr. H.A. br. 58-59/ prikazanog kao živi izražaj Njegove ljubavi čitavog njegovog unutarnjeg života, koji je skup i izvor svih kršćanskih kreposti i vrhunski uzor svakog ponašanja vjerskog i ljudskog, individualnog i socijalnog.

III. NEKA PODRUČJA ZA KOJA JE SASTANAK OZNAČIO POSEBNO VAŽNOM KATEHEZU O SRCU ISUSOVU:

1.- duhovna formacija kršćana općenito, a posebno svećenika i posvećenih osoba u ovoj klimi po-koncilске duhovnosti pruža dvije karakteristike:

a/ poziva na ljubav; i ovaj intimni odnos sa Srcem Kristovim, doživljen u molitvi, nudi Mu prostor u nama, jer On sam u pojedinom vjerniku ljubi savršeno Oca i svu braću - ljude do potpunog žrtvovanja samoga sebe;

b/ snažno ističe sudjelovanje svih vjernika, prema njihovom poslanju u samom svećeništvu Kristovom; ali kako svećeništvo tako i Euharistija, prema enciklici "Haurietis Aquas" br. 45 dar su Presvetog Srca Isusova.

2.- Narodna pobožnost, danas revalorizirana, sa svojim konkretnim osjećajem, nalazi u Srcu Kristovom lakši i ugodniji put da stigne do Očeve ljubavi. Često je puta ovaj kult siguran put za obranu i autentičnost same narodne pobožnosti.

3.- Socijalna pravda. Prvobitno Kristovo učenje sažeto je u riječima: "Tko ljubi Boga, neka ljubi i svoga brata" /1 Iv 4, 21/. A brat je pojedinac i zajednica. Krist želi njihovu preobrazbu, da im se poboljšaju uvjeti života, ne toliko promjenom struktura koliko promjenom čovjekove savjesti, da on unosi u strukture ne svoj egoizam, nego ljubav i pravdu. Tada će se i strukture poboljšati. Crkva navještanjem poruke spasa postaje zato braniteljica pravde u ljudskom društvu. Svi će kršćani tada u ljubavi Srca Kristova osjetiti nužnost da svjedoče, da djeluju i žrtvuju se za pravednije društvo.

4.- Obitelji, temeljna jezgra Crkve, a danas u krizi, može pronaći u Kristovom Srcu vezu sjedinjenja u ljubavi, darivanja, poniznog služenja i značenja Sakramenta ženidbe koji je simbol veze između samog Krista i Crkve.

5.- Mladež, je gladna i žedna onog općeg, radikalnog i autentičnog, koja čezna za velikodušnošću, solidarnošću i socijalnom pravdom, može naći u Kristovom Srcu udovoljenje ovih pravednih želja.

6.- Patnici /Bolesnici/ mogu naći u Kristovom Srcu veličinu njihova poziva i nepromjenjivu radost njihova duha. Zaista:

- Kristovo Srce otkriva patniku svoju posebnu nazočnost zajedništva, razumijevanja i pomoći da prihvati Očevu volju posebno u tri momenta - večere /Iv 13, 25/, agonije /Lk 22,42-43/ i križa /Iv 19, 25-34/;
- Srce Kristovo pomaže svakom vjerniku da uz ključ ljubavi vidi sve patnje svijeta, da preobrazi bol u pozitivni izvor dobara;
- simbol Srca, kako je objavljeno sv. Mariji Margareti Alacoque, govori patniku djelotvorno, kako nam pokazuje iskustvo.

Sastanak je posebno istaknuo kako u današnjoj katehezi i u novim katekizmima nije dostatno prisutna tema o patnji, to jest osobno, svojevolarno i dužno uklapanje u tajnu križa kao priprava za susret sa bolju i smrću i kao nužni put za puno učestvovanje u vazmenom otajstvu Kristovu. Zato je sastanak zaželio da barem svi prisutni biskupi i biskupske konferencije uvedu ovu temu u nove katekizme za djecu, za mlade i odrasle u životvornom svjetlu Kristova Srca i Učiteljstva Pavla VI.

IV. PASTORALNE UPUTE.

Sastanak je preko raznih izvještaja i studijskih grupa, podijeljenih po jezicima, dao također pastoralne i praktične upute za širenje kulta Srca Isusova i sugerirao da se pripreme publikacije i prikladna pomagala, uz suradnju stručnjaka i teologa, koji će mnogo doprinijeti pastoralnom ostvarenju.

N a p o s e:

1/ - Uvjerljivo svjedočenje svećenika / i svakog učesnika kateheze/ da pokaže svoje puno zajedništvo života sa srcem Kristovim. Neka budu prvi svjedoci sudionici sastanka.

2/ - Metodologija takove kateheze treba odraziti način kako se sam Krist u nježnosti svoje ljubavi, približio svakom čovjeku, prihvativši ga u njegovoj realnosti, da ga uvede preko dijaloga ljubavi u zajednicu Oca i Duha Svetoga.

3/ - Neka bude pobudan i produbljen teološki studij o Srcu Isusovu i neka se gaji pobožnost Srcu Isusovu u sjemeništima i novicijatima.

4/ - Pobožne vježbe:

- Obavljanje prvih petaka u mjesecu;
- mjesec Srca Isusova;

- posveta obitelji Srcu Isusovu;
- moljenje Krunice da se s Marijom pronikne, razmatrajući otajstva, neizmjerena Kristova ljubav, i da se skupa s njom pruži vlastiti odgovor ljubavi;
- sveta ura;
- Apostolat molitve;
- Revalorizacija liturgijskih elemenata o Presvetom Srcu, a koji su prisutni u obnovljenoj liturgiji.

V. NASTAVAK INICIJATIVE

Sudionici na sastanku u Pompejima 1977. zatražili su od Svećeničkog Marijanskog saveza da se svake tri godine /neki su htjeli svake dvije/ održi sastanak o kultu Srca Isusova.

Svećenički Marijanski savez ima nakanu, uz pomoć Božju, odgovoriti ovim nadama.

Svećenički Marijanski Savez
Uprava.

/Preuzeto iz "Litterae circularis", Subotica,
Nr. 2/ 78., str. 30 - 32/.

A P O S T O L A T M O L I T V E - KONCILSKI POKRET

Drugi je Vatikanski sabor jako naglasio veliku krsnu obvezu svih vjernika: širiti vjeru. Ta je obveza mnogostruko razradjena u koncilskom dekretu "Actuositatem apostolicam - Apostolska djelatnost", koji u 16. točki upozorava na klasične, svima dostupne, načine širenja vjere:

"Neka svi imaju na pameti, da javnim kultom i molitvom, pokorom i slobodnim prihvaćanjem životnih napora i nevolja, kojim postaju slični trpećem Kristu, mogu doprijeti do svih ljudi i pridonijeti spasu čitava svijeta".

Te koncilske smjernice sustavno ostvaruje jedan od najvećih suvremenih duhovnih pokreta - APOSTOLAT MOLITVE.

Njegov program ima 5 slijedećih točaka:

1. EUHARISTIJA I DNEVNO PRIKAZANJE.

Koncil uči, da je Euharistija izvor i vrhunac Evangelizacije. Zato Apostolat molitve na prvo mjesto stavlja proživljavanje euharistijske tajne. Što češće na Misu iz ljubavi! Što potpunije u Misu po Eričesti! Što životnije se srasti s Misom po osobnom dnevnom prikazanju! To su osnovna euharistijska načela Apostolata molitve. Izvanredno je značajno dnevno prikazanje svega sebe i svega svojega Isusu Kristu, koji se na našim oltarima prikazuje nebeskom Ocu. Dnevno prikazanje je uzvišeni čin općeg svećeništva, koje Velikosvećenik Isus Krist daruje svima krštenjem. Obrazac toga sveobuhvatnog prikazanja posebno je otisnut na ovoj sličici.

2. PRESVETO SRCE ISUSOVO I DUH SVETI

Osobna posveta Presvetom Srcu i posveta obitelji glavni su oblici štovanja Srca Isusova. Važno mjesto zauzima ju i razni oblici zadovoljštine za uvrede nanесenu Isusu, osobito sveta ura u čast getsemanske žalosti i tjeskobe Božanskog Srca.

Ljubav prema Presvetom Srcu traži i djelotvornu ljubav prema bližnjemu. Obadviije imaju u Duhu ljubavi glanog pokretača. Zato će članovi AM biti poslušni Duhu. Sv. Otac Pavao VI dao, je AM izrazito duhovsko usmjerenje u pismu, kojim Sv. Stolica odobrava i preporučuje AM ubrajajući ga "među najspasonosnije ustanove, koje su nikle u Crkvi i rade za Crkvu".

3. BLAŽENA DJEVICA MARIJA MAJKA CRKVE

U njoj Apostolat Molitve gleda uzor predanja i Kristovoj osobi i djelu i posrednički izvor milosti. Zato članovi AM mole svaki dan barem desetku Gospodine krunice i promiču Gospin naziv "Majka Crkve".

4. KRISTOVA CRKVA

Duh crkvenosti, osjećanje s Crkvom bitna je značajka AM. Stoga članovi namjenjuju dnevno prikazanje i druge molitve na mjesečne nakane Sv. Oca, opću i misijsku, u kojima su izražene najaktualnije potrebe Crkve. Papine mjesečne nakane tumači u svakom broju "Glasnik Srca Isusova i Marijina", koji donosi i korisne članke o AM. Te nakane komentira i naš misijski list "Radosna Vijest".

Članovi AM mole i na one nakane, koje pojedini biskupi označe za svoju biskupiju ili narod.

Zbog svoje općecrkvenosti AM može ući u svaku duhovnu ustanovu.

5. MOLITVA

AM promiče usmenu i mislenu molitvu, t.j. razgovor duše s Bogom, kojemu je razgovoru Sv. Pismo nemimolazni izvor. Preporučuje i duhovne vježbe. Samo po molitvi dolazi ljudsko-me rodu toliko potrebna duhovna pomoć.

DUHOVNE POVLASTICE

Članovi AM mogu dobiti ove potpune oproste:

- Na dan pristupa u AM i na dan posvete Srcu Isusovu;
- na blagdan sv. Franje Ksaverskoga 3. prosinca, kao glavnog zaštitnika Apostolata Molitve;
- na blagdan Srca Isusova;
- na blagdan Krista Kralja;
- na blagdan Bezgrešnog Začeca BDM, 8. prosinca;
- na blagdan Sv. Apostola Petra i Pavla, 29. lipnja;
- na obljetnicu posvete Srcu Isusovu, ako je obnove.

PRISTUPANJE U APOSTOLAT MOLITVE

Da netko pristupi u AM, traži se dvoje:

- 1/ Da od duhovnog programa AM prihvati barem dnevno prikazanje. Ako ga koji put izostavi, ipak je i dalje u AM.
- 2/ Da vanjskim znakom očituje predstavniku AM odluku o stupanju u AM. Taj znak može biti usmena ili pismena obavijest o odluci. Uzeti ovu sličicu od predstavnika AM takodjer je znak.

Biskup može dati ovlast primanja u AM ne samo svakom svećeniku nego i svakom vjerniku svoje biskupije. Po statutima AM on imenuje i biskupijskog upravitelja AM. Gdje nema predstavnika AM, neka se pojedinac javi uredništvu "Glasnika Srca Isusova i Marijina" /Palmotićeve 31, 41001 Zagreb, p.p. 699, tel /041/ 441-636/. I to je dovoljan znak.

DNEVNO PRIKAZANJE

BOŽANSKO SRCE ISUSOVO, PRIKAZUJEM TI PO BEZGREŠNOM SRCU MARIJE, MAJKE CRKVE, I PO SV. JOSIPU, ZAŠTITNIKU CRKVE, SVE MOLITVE, DJELA I TRPLJENJA OVOGA DANA U NAKNADU ZA NAŠE UVREDE I NA SVE ONE NAKANE, NA KOJE SE TI NEPRESTANO PRIKAZUJES NA OLTARU. OSOBITO TI IH PRIKAZUJEM ZA SVETU CRKVU, SVETOG OCA, BISKUPSKI ZBOR I ZA SVE POTREBE, KOJE SU PREPORUČENE ČLANOVIMA APOSTOLATA MOLITVE. AMEN.

N a p o m e n a

Sličice koje sadrže gornji tekst mogu se naručiti na adresu: Stjepan Dilber, Palmotićeve broj 33, 41001 ZAGREB, p.p. 699. Cijena je sličici 2,00 ND.

Najtoplije preporučujemo svim župnicima, da naruče izvjesnu količinu tih sličica, i da to ponude svojim vjernicima, i da šire Apostolat Molitve u svojim župama.

Dijeccezanski Ordinarij podjeljuje svim svećenicima ovlast da mogu primati u "APOSTOLAT MOLITVE".

& & & & & &

P r e p o r u č u j e m o :

Biskupski Ordinarijat Djakovo sprema knjigu i nalaži se već u tisku: Naslov: POMIRBENO SLAVLJE.

Knjiga će sadržavati dva dijela: teoretski - moralno-pastoralne refleksije o obnovljenom sakramentu pokore; i praktični, koji sadrži dvanaest potpuno izradjenih "pokorničkih slavlja", za zajedničku pripravu na sakramentat po "drugom obliku". Cijena će se naknadno odrediti!

SAKRAMENAT POMIRENJA - listići sa ispitom savjesti u tri varijante: - za odrasle, za mladež, za djecu. Cijena 1,00, a 30% rabata na stotinu komada i više...

§ § § § §

USKRSNA PORUKA I ČESTITKA NAŠIH BISKUPA

USKRSNU ISUS DOISTA!

Draga braćo svećenici,
dragi vjernici!

Uskrs je najveći blagdan naše svete vjere, glavni temelj na kojem počiva naša vjera. To je razlog naše velike radosti i naše čvrste nade u naše uskrsnuće i vječni život. Isus Uskrsli je Pobjednik nad smrću, nad zlom i grijehom. Sveta Crkva već skoro 2000 godina slavi tu pobjedu, na njoj je sve izgrađeno, na njoj sve počiva, što kršćanstvo naučava.

Jedva je moguće zamisliti kako bi sve izgledalo da Isus nije uskrsnuo, da su Apostoli doživjeli potpuni poraz i razočaranje, da nije bilo prve Crkve, ni Petra stijene, ni propovijedanja, ni mučenika, ni svetih pustinjaka, ni naučitelja, ni kršćanskih filozofa, ... i što da fantaziramo, nemoguće je i zamisliti svijet bez žive Crkve, bez Isusa Pobjednika, bez čitave kršćanske kulture i povijesti, bez pokrštenja Evrope, bez crkava, bez umjetnosti, koju je kršćanstvo nadahnulo, bez nade u vječnost. Da, Isus nas je otkupio svojom smrću, ali da je njegov zemaljski život završio u grobu, tamo bi negdje završila i vjera, nada, snaga Apostola, a s time i kršćanstvo. Isus nije osnovao zemaljsku vlast da mačem u ruci širi njegovo kraljevstvo, a samim križem bez svjetla uskrsnuća moglo se širiti samo pesimizam i očaj.

Eto, zato sve naše počiva na činjenici Isusova uskrsnuća.

Ali, dragi vjernici i braćo svećenici, htjeli bismo vam na ovaj dan radosti i sreće dobro naglasiti ono što je najuže povezano s Isusovim uskrsnućem, a to je njegov Veliki Petak! Kao što bi Veliki /Sveti/ Petak bez uskrsnuća ostao tanan i žalostan, upravo beznadan, tako se ne može zamisliti ni Uskrsnuće bez prethodnog uniranja, bez Velikog Petka. Isus nam je iskazao svoju ljubav utjelovljenjem, naukom, čudesima, svetin životom, ali najviše svojom mukom i smrću. Iz ljubavi prema nama trpio je i umro. A to je i naš put. Malo nu ljubavi možemo iskazati uskrsnim slavljenjem. Prava ljubav se iskazuje trpljenjem i uniranjem, velikim petkom, kojega svaki od nas mora proći. I to posebno naglašava i ponavlja Liturgija Velikoga Petka, Velike Subote i Uskrsa. S Isusom treba unrijeti, mi moramo unrijeti, naš stari grješni čovjek mora unrijeti, da bismo s njim mogli uskrsnuti.

Isusovo smrtno tijelo kroz muku i smrt postalo je slavno. Grješni čovjek kroz pokajanje, pokoru, ispovijed i odluku postaje Božje dijete, ukrašeno posvetnom milošću, nosi u sebi klicu vječnoga života. To je naše uskrsnuće, to je naša pobjeda nad grješnim čovjekom, nad smrću, nad sotočnom.

Ta borba i to umiranje traje cijeloga života, i bez te borbe nema pravoga kršćanskog života. Uzalud je slaviti Božić, ako se Bog ne rodi u duši po milosti, uzalud je slaviti Uskrs, ako nije umro stari čovjek po pokajanju, ispovijedi i obraćenju na novi život. To je smisao i svrha slavljenja blagdana i tajni našega otkupljenja. Zajedno s Isusom živjeti i umirati.

Umiranje i rađanje je zakon i fizičkog i duševnog života. Ako zrno pšenično kad padne u zemlju ne istrune, ne donosi roda. Da bi se rodio novi čovjek, treba staroga pokopati. Onaj stari čovjek pun je sebičnosti, oholosti, tjelesnih neurednosti, lakomosti, ono što apostol sveti Ivan zove požuda tijela, požuda očiju i oholost života. To rastače svijet, toga ima u svima nama, to je onaj stari čovjek.

A mi smo udovi tijela Kristova, Isus u nama trpi, umire i slavi pobjedu. U nama i na nama katkada Isus izgleda popljuvan, pogrdjen, iskrvavljen, pada pod teretom grijeha... a katkada opet slavan, lijep, privlačan u čistoj i pravednoj duši. Grijesima ga mistično bičujemo i raspinjemo, kajanjem i obraćenjem on u nama oživljuje i iz groba ustaje. I tako neprestano u nama se ponavljaju tajne njegove muke i uskrsnuća, naše borbe padova i ustajanja.

Da, braćo, Uskrs nije samo povjesna davna činjenica, Uskrs je drama ljudskoga života, drama povijesti čovječanstva, drama naših dana. Zar nam ne padaju u oči današnji Jude, Pilati, farizeji, apostoli slabići, rulja Velikoga Petka, psovke, bičevi, trnje, križ i čavli. Posvuda isto ponovno razapinjanje, mistična muka i smrt, ali i posvuda milosti opraštanja, ustajanje, sveto ispovijedi, presveto Tijelo Isusovo i predragocjena Krv pere ljage svijeta. Posvuda se nalaze Simoni Cirenci, koji Isusu pomažu nositi križ, Veronike koje mu brišu krvavo lice, Marije, Ivani i Magdalene koje pod križem stoje, plaču, trpe i mole za one koji ne znaju što čine.

Drama se nastavlja i ponavlja.

Dragi vjernici, braćo svećenici, mi smo danas radosni. Mi smo se trudili ovih dana da u nama umre stari grješni čovjek i da istinski uskrsnemo na novi život. Neka taj život traje, živi i raste. Nemojmo nikada postati Jude, Kaife, Pilati, farizeji... Budimo trajno Cirenci, Veronike, Ivani, Magdale-ne...

Živimo naše uskrsnuće u milosti i svetosti života. Ne bilo među nama grijeha, ne bilo psovke, ne bilo bludnosti, ne bilo mržnje i osvete.

Slavimo redovno dan uskrsnuća koji se slavi svake nedjelje kroz godinu, svetom Misom i počinkom. Neka se na našem životu vidi da smo živi mistični Krist koji prolazi svijetom da ga otkupi i spasi.

U tim željama, braćo svećenici, dragi vjernici, posebno bolesni, nemoćni, osamljeni, svima želimo sretan i veseo blagdan Isusova Uskrsnuća u nadi našega vlastitoga uskrsnuća!

Mostar, pred Uskrs, 1978.

+ P E T A R, Biskup-Ordinarij

+ P A V A O, Biskup-Koadjutor

Biskupski Ordinarijat Mostar

Broj: 273/1978.

Svim

župskim uredima u našim biskupijama!

Poruku naših Biskupa neka se pročita u cijelosti vjernicima pod svim sv. Misama na dan Uskrsa!

Mostar, dne 8. ožujka 1978.

KANCELARIJA BISKUPSKOG ORDINARIJATA.

261-273

~~Oprediljenik i Revident~~

~~261-273/1978.~~

~~14. III. 1978.~~

a/a

Oprediljenik
Sl. Vj. Beškupnje
I/1978.

PAPINSKO VIJEĆE ZA SREDSTVA DRUŠTVENOG PRIOPĆIVANJA

KORISNICI SREDSTAVA DRUŠTVENOG PRIOPĆIVANJA

/ Njihova očekivanja, prava i dužnosti /

UPUTE ZA SREDSTVA DRUŠTVENOG PRIOPĆIVANJA U KATEHEZI

DJECA DO 6 GODINA

/Za roditelje i odgojitelje/

Od vas se, roditelji i odgojitelji, traži da postanete svjesni nove dužnosti koju pred vas postavlja utjecaj sredstava masovne komunikacije /društvenog priopćivanja/ na vašu djecu. Taj se utjecaj djelomično vrši neposredno preko samih sredstava društvenog priopćivanja, a djelomično posredno preko vašeg ponašanja i reakcija. Djeca, kao nezaštićena publika, moraju se poštivati i zaštititi; ako želimo da sutra budu spremni i kritički korisnici tih sredstava, moramo ih voditi i za to pripremiti.

I.- PSIHOLOŠKI PREDUVJETI

Dječji je svijet pun dojmova, osjećaja, slika i skrovitih sila koje polako izbijaju na površinu, kao što je to osjećaj divljenja prema prirodi i čovjeku. Prvi osjećaji čudjenja i divljenja prema stvarima, osobama i životinjama ujedno su i prvi koraci približenja Božjoj prisutnosti.

Djeca očekuju od vas, roditelji i odgojitelji, da imate:

- otvorenost prema drugome. Ljudska osoba u biti je otvoreno biće. Smisao i osjećaj za drugoga očituje se kod djeteta prvenstveno u oponašanju i nasljedovanju onoga što vidi oko sebe: u obitelji, u vrtiću i na televiziji;

- duh zajedništva. Prisutnost roditelja /oca i majke/, braće i sestara stvara u djetetu smisao za život i za ljubav kao najviši stupanj zajedništva i izvor radosti;

- osjećaj obaveze svjedočenja ljubavi, radosti, opraštanja, iskrenosti, povjerenja i poštovanja prema drugome vlastitim životom;

- želju da im pomognete kako bi oni otkrili smisao duhovnog i nadnaravnog. Svojim ponašanjem i ostvarivanjem nesebične ljubavi životom roditelji pomažu djetetu da otkrije Boga kao Oca koji ga ljubi i da zadobije povjerenje u Njega.

Priopćivanje tih vrednota priprema temelje za daljnje odgojne korake i za budući stav vaše djece prema sebi, bližnjemu i Bogu:

II.- PREMA TOME:

- Ako se na taj način postavljaju temelji dječje osobnosti koja još nije u stanju razlikovati i suditi,

- ako se tako postavljaju temelji njihove vjere i ljubavi,

- i ako u audio-vizualnoj komunikaciji slika djeluje na njih svom svojom skrovitom snagom,

- vi biste se, roditelji i odgojitelji, morali zapitati:
- kakvim kriterijem mi biramo televizijske programe?
 - kada i zašto vedimo svoju djecu u kino?
 - kakve im časopise i listove kupujemo i dajemo čitati?
 - potičemo li ih na razmišljanje u granicama njihovih mogućnosti?
 - jesmo li pomislili na to da prejak i preglasni tonovi na radiju i televiziji mogu naškoditi njihovim živcima?
 - Jesmo li svjesni činjenice da programi koji promiču lažne vrednote mogu našu djecu udaljiti od pravih vrednota?
 - Okružujemo li mi svoju djecu lijepim stvarima?
 - Služimo li se u vrtiću na razborit način filmovima, dija-
pozitivima i slikama, kako bismo na temelju onoga što su djeca
vidjela mogli da im govorimo o poštenju, čestitosti, iskrenosti,
opraštanju i solidarnosti u radu?
 - Možemo li pomoću stripova, ilustracija, televizijskih
emisija i gramofonskih ploča poticati djecu na stvaralaštvo i
na izražavanje vlastite osobnosti /mimikom i dramatizacijom
pojedinih situacija/?
 - Odgajamo li ih svim sredstvima koja su nam na raspolaga-
nju za dobrotu, ljepotu, sklad, mir, poštovanje i ljubav prema
drugima kao odraz Božje dobrote i očinske ljubavi?
 - Brinemo li se da osiguramo našoj djeci trenutke šutnje i
tišine koji su preduvjet za razmišljanje, ulaženje u svoju
nutrinu i vladanje samim sobom?
 - Dajemo li djeci dovoljno prostora i mogućnosti za neve-
zanu i spontanu igru / koja je toliko karakteristična i potrebna
za njihovu dob i čiji se nanjak tako bolno osjeća kod djece
koja neprestano sjede uz televiziju/?

DJECA OD 7 DO 10. GODINA

/ Za roditelje, odgojitelje i djecu/

Nikada nije kod mladeži prerano započeti s budjenjem i formiranjem umjetničkog ukusa, kritičkog snisla i svijesti o vlastitoj odgovornosti pri izboru lektire, filnova, radio - televizijskih programa, jer djeca i mladež mogu vrlo lako na tom području pretrpjeti štetu u svom razvoju, dok in u ranim godinama stečena vlast nad samim sobom i duševna ravnoteža mogu koristiti za čitav daljni život" /Communio et progressio, br.67/.

I.- PEDAGOŠKE UPUTE

- Dijete je formirano i "modelirano" onim što vidi i čuje.
- Treba mu pomoći da shvati kako čovjek sam sebe izgrađuje i kako se kršćanski elemenat izgrađuje i razvija na ljudskom elementu. Nije toliko problem u tome da se dijete odgoji za primanje nego da se odgoji za izbor. Dječak i djevojčica u toj dobi nalaze se nezaštićeni pred mnogim utjecajima i izazovima. Stoga moraju biti potaknuti na kršćanski izbor i na području sredstava društvenog pripajivanja.

- Dijete usvaja i prilagođuje se bez dovoljne kontrole razuma.

- Ono je usmjereno više nego li odrasli prema intuitivnom i vizualnom izrazu.

S druge strane, dijete teško razabire i prima saopćenu poruku ako nije odgojeno da može "čitati" znakove, jer je razumijevanje poruke proces sinteze i interiorizacije.

- U televizijskim emisijama, u kojima je slika prisnija, bliža svagdanjem životu i prikladnija da gledaoca potakne na analizu stvarnosti, pruža se dragocjena prilika da se svagdašnjica osvijetli kršćanskim pogledom na svijet.

- U filmovima treba da se slika, ton, radnja i poruka znaju čitati i vrednovati.

- U pjesmama valja znati otkriti i protumačiti glazbu, tekst i poruku.

- U štampi /dječjim časopisima, stripovima, ilustracijama i t. d./ pružaju se najbolje mogućnosti da se pomogne djetetu kako bi moglo prosuditi što je dobro i lijepo kao i ono što potiče na nasilje, erotizam i egoizam.

II.- ŠTO ČINIMO MI, RODITELJI I ODGOJITELJI ?

Odgojno djelovanje ne može se ograničiti samo na to da čuva naš vanjski ambijent od nečistoće u kulturnom i moralnom pogledu, nego davati jakost i unutrašnje usmjerenje ljudskoj osobi.

- Jesmo li svjesni svoje odgovornosti s obzirom na izbor radio-, kino- i televizijskih programa koje prate naša djeca?

- Što činimo da bismo ih uputili u "čitanje" filmskih, televizijskih, glazbenih i tiskovnih znakova i simbola?

- Gledamo li zajedno s njima televizijske emisije i iskorištavamo li priliku da o njima zajedno raspravljamo, ili puštamo djecu da ih gledaju sami?

- Pružamo li u razgovoru nakon emisije mogućnost djeci da izraze svoju spontanost i svoj sud?

- Kako im pomažemo da izaberu časopise koji su za njih prikladni i kakvu štampu im ostavljamo u kući na dohvrat ruke?

- Kako im pomažemo da u njima sazrije snisao za kršćansku slobodu u izboru i da usporede Kristovu poruku s porukom sredstava društvenog priopćivanja?

III.- PRAKTIČNI SAVJETI

Kako bi se djetetu pomoglo da u sebi razvije kritički snisao, da bolje razlikuje stvarnost od "predstave", mogu biti korisni neki postupci, kao na pr.:

- Analizirati neku dječju emisiju i kritički se na nju osvrnuti: je li ona realna, je li pozitivna ili negativna u moralnom smislu, promiče li vrednote "potrošačkog" društva?

- Pozvati ih na gledanje neke televizijske predstave i predložiti im da sami prirede nešto slično / upućujući ih na mimiku i gestikulaciju kao sredstvo izraza njihove osobnosti/.

- Rekonstruirati pomoću odgovarajućih slika i glazbe neku evandjeosku prispodobu.

- Kombinirati igru i rad pomoću stripova i časopisa. Odgajanje za kritički smisao može se započeti od malih nogu potičući aktivnosti pod vidom igre.

- Pripremiti "kolaž" o onom što su vidjeli ili čuli pomoću crteža izroznih iz stripova.

- Praviti plakate. Odatle se mogu izvući zapažanja o ponašanju prema drugima, o razlici između dobra i zla, o pravdi, o ljubavi...

- Napraviti oglas s odredjenom temom, na pr. o nekom junaku, ili aktualnom problemu.

- Dramatizirati stripove, na pr. jednoj se skupini prikaže neka slika, i svaki se član grupe pozove da izradi popratni tekst. Ti su popratni tekstovi različiti, a odatle proizlazi da neka slika nije "zbilja", nego samo "interpretirana" realnost.

Može se raspravljati o mnogim pitanjima, na pr.:

- Koje televizijske programe najčešće gledaš i zašto? Što te najviše zanima? Što ti je najdosadnije? Što ne bi želio vidjeti na televiziji? Da si televizijski režiser, kakav bi program ti predložio?

- Koje si filmove gledao u posljednje vrijeme? S kime? Kada? Kojim bi ličnostima želio biti sličan? Zašto? Zašto te je neki film ganuo ili te zastrašio?

- Koje ti se pjesme i šansone najviše sviđaju? Zašto? Znaš li da svaka šansona ima svoju poruku? Nastojiš li je razabrati?

- Nakon slušanja neke gramofonske ploče, bila ona poznata ili ne, zapitaj se: kojom bi rečenicom izrazio njezinu poruku? Pokušaj izraziti tu poruku nekim crtežom ili plakatom.

DJECA OD 11 DO 14 GODINA

I.- PSIHO-PEDAGOŠKI PRINCIPI

Dječak ili djevojčica od 11 do 14 godina

- a/ nalazi se u fazi prijelaza od logički-konkretnog na logički-formalno mišljenje, koje postepeno usvaja, premda je još pod utjecajem prvoga;

- b/ njegovo se područje interesa proširuje. Na pr.:

- djevojčice se zanimaju za zabave, za glumce, pjevače, školu, obitelj, za dječake, za sport, za grupu;

- dječaci se zanimaju za šport, za kino, za televiziju, pustolovine, za grupu, za avanturističku lektiru, za djevojčice.

- c/ Teži za što većom nezavisnošću, ali mu je stalno potrebno vodstvo i pomoć.

- d/ Osjeća potrebu za modelima s kojima bi se moglo poistovjetiti, traži ih bilo u svijetu odraslih, bilo u grupi vršnjaka, u kojoj se sve više angažira.

- e/ U religioznom životu traži osobni kontakt s Bogom i opravdanje za vjerske i moralne norme.

U toj fazi razvoja djeteta je otvoreno i osjetljivo za sve poruke, a naročito za one što ih prenose sredstva društvenog priopćivanja /kino, televizija, strip, šansone, itd./.

Prema tome: "Nije nikada prerano započeti s budjenjem i formiranjem umjetničkog ukusa, kritičkog smisla i svijesti o vlastitoj odgovornosti pri izboru lektire, filmova, radio- i televizijskih programa" /Communio et progressio, br. 67/.

II.- OČEKIVANJA

Mogu se podijeliti na dvije skupine i obuhvaćaju roditelje, odgojitelje i samu djecu.

a/ Potrebno ih je upoznati;

b/ Potrebno ih je orijentirati.

Da bi se ta očekivanja upoznala, potrebni su pak česti razgovori o životnim problemima s roditeljima, nastavnicima i vjeroučiteljima; dobro bi bilo poslužiti se i anketom, na pr. o lektiri djece, o njihovom stavu prema kinu ili televiziji. Rezultate ispitivanja valja sakupiti, srediti, analizirati i prodiskutirati zajedno. Diskusija je korisna za daljnje produbljivanje i razjašnjavanje problema. Idealna sredina za takav rad jest, uz obitelj, škola i organizirana grupa. S rezultatima ispitivanja valja kasnije upoznati i roditelje.

Da bi se očekivanja orijentirala, valja se poslužiti diskusijom o rezultatima ankete kao i prigodnim i zgodnim trenucima u životu obitelji ili grupe. Treba potaknuti djecu da razmisle o slijedećim točkama:

- Koja su njihova očekivanja povoljna za sazrijevanje, a koja ga ometaju?

- Koje najvažnije vrednote valja tražiti u sredstvima društvenog priopćivanja?

- Koje se vrednote tu redovito nalaze? Koje su najčešće odsutne? Koje se lažne vrednote tu prikazuju bilo na direktan ili indirektan način?

Valja zajedno istražiti i utvrditi:

- kriterije za pravilni izbor,
- kriterije za naknadno vrednovanje primljenih poruka,
- i konačno, što zajednica očekuje od djece kao korisnika sredstava društvenog priopćivanja?

U obitelji se sve to može obaviti na najspontaniji i najkonkretniji način prilikom biranja neke televizijske emisije, prije odlaska u kino ili u času kada se odlučuje koje se publikacije mogu unositi u kuću, a koje ne, i t.d.

III.- P R A V A

Cilj: Prema njegovim mogućnostima potaknuti dijete da prosudjuje sredstvo društvenog priopćivanja kao prenosnika poruke i kao sredstvo afirmiranja ili negiranja stanovitih vrednota, nastojeći probuditi njegov kritički smisao prema civilizaciji u kojoj treba da živi, i to u skladu s istinama i moralnim idealima koji su mu predstavljeni u katehozi.

Prema tome, valja učiniti djecu te dobi svjesnima njihovih prava:

- prava na informaciju,
- prava na poštovanje,
- prava na kritiku.

PRAKTIČNI SAVJETI:

A/ U vezi s pravom na informaciju:

Mogu se uzeti razne novine, objavljene istoga dana, i proanalizirati u grupi.

Postupak može biti ovakav:

a/ Izabrati neke vijesti koje donose te novine te ih međusobno isporediti. Uočiti što je u pojedinim novinama posebno istaknuto/ s obzirom na stranicu, naslov, fotografiju, i t.d./, uočiti što je u pojedinim novinama različito, što je ispušteno, kakav je opći utisak, zaključak,...

b/ utvrditi koje su vijesti u nekim novinama donesene, a drugima prešućene. Razmisliti koji su tome razlozi,

c/ pokušati prosuditi vjerodostojnost vijesti,

d/ pokušati redigirati u grupi neku od važnih vijesti na što objektivniji način.

B/ U vezi s pravom na poštovanje:

Uzme se strip ili film u kojima su ispremiješani pozitivni i negativni elementi, a zatim valja zajedno ustanoviti:

- a/ kulturne i moralne značajke osoba i situacija,
- b/ reakcije dječaka i djevojčica na te značajke,
- c/ koje su pozitivne a koje negativne značajke i zašto,
- d/ koji su elementi dvosmisleni ili dvolični,
- e/ kako ti elementi mogu čovjeka podići ili degradirati,
- f/ čime se sredstvo društvenog priopćivanja služi da bi te pozitivne ili negativne elemente primaoci prihvatili; na koji način ono želi utjecati mišlom ili silom na čovjeka?

C/ U vezi s pravom na kritiku:

Kako bi se djeca, vodeći računa o njihovim mogućnostima, mogla na najbolji način u tom smislu odgojiti, potrebno je:

- dovesti ih do razumijevanja i vrednovanja tehnike i jezika pojedinih sredstava društvenog priopćivanja,

- odgojiti ih da ne primaju pasivno sve što vide i čuju, nego da nauče gledati i "iza kulisa" da bi otkrili strukture i interese koji se često kriju iza "nas-nodija",

- pomoći im da stvaraju osobne kritičke sudove s obzirom na estetsku formu, kulturni sadržaj, moralne i religiozne vrednote...

- U tim aktivnostima očituje se praktična primjena prava na kritiku. U praktičnom smislu, najlakši i najuspješniji oblici te vježbe za djecu jesu: uspoređivanje vijesti u novinama, razgovor o filmovima, grupna diskusija o televizijskim emisijama, presudjivanje i vrednovanje raznih reklamnih poruka / plakati, poster, ekonomsko-propagandni inserti, i t.d./.

IV.- DUŽNOSTI

Dužnosti su u međusobnom uzajamnom odnosu s pravima. Na temelju gore spomenutih aktivnosti, mogu se navesti sljedeće točke koje valja obraditi zajedno s djecom:

a/ Dužnost da se traži objektivna i potpuna informacija, što u sebi uključuje:

- negativni aspekt: informacija mora biti slobodna od apriorističkih i nekretičkih ideoloških "shema",

- pozitivni aspekt: ona mora biti birana na temelju priznatih načela i biti otvorena kritici i vrednovanju.

b/ Moralne dužnosti prema sredstvima društvenog priopćivanja, koje obuhvaćaju:

- nastojanje da se odabere ono što pridonosi ljudskom, duhovnom i kulturnom rastu i napretku,

- upotrebu mas-medija u skladu s načelima katoličke vjere i morala,

- poznavanje direktiva Crkve i koncilskih dokumenata koji služe kao moralna pomoć i uputa za pravilno vrednovanje,

- podršku religioznim emisijama i publikacijama koje služe kao izraz, svjedočanstvo i ojačanje naše vjere.

Prigodom pripremanja Svjetskog dana sredstava društvenog priopćivanja dobro je stupiti u kontakt i diskusiju s publikacijama koje donose kritiku filmova i televizijskih emisija. Te korisne mogućnosti često su slabo poznate i krivo shvaćene.

V.- RADNE UPUTE

Svjetski dan treba ne samo proslaviti nego i na odgovarajući način pripremiti: Stoga valja:

- Pravovremeno pripremiti obitelji /preko školskih i župskih sastanaka, nedjeljnih homilija, vjerske štampe i, gdje je to moguće, preko radio-televizijskih emisija/,

- u školama i grupama valja toj temi posvetiti posebnu pažnju /kroz čitav jedan mjesec ili možda i više/.

Mjesečni program mogao bi izgledati ovako:

- a/ dva tjedna: anketa o očekivanjima / sastavljanje i dijeljenje upitnika, analiza rezultata i diskusija/.

- b/ Tjedan novina i reklame / dužnost i pravo informacije i kritike/.

- c/ Analiza novina koje su izašle u jednom danu i časopisa koji su izašli u jednom tjednu.

- d/ Tjedan predstava / prava i dužnosti moralne kritike/. Rasprava i moralno vrednovanje filmova. Analiza jedne televizijske emisije.

- e/ Proslava Svjetskog dana . Liturgija u skladu s tenom Dana. Prigodna izložba.

M L A D E Ž /ADOLESCENTI/

/ Do 20-tih godina/.

I.- NEKI PSIHOLOŠKI PODACI

Mladi ljudi traže odgovor koji bi mogao dati smisao njihovu životu, njihovoj egzistenciji u ljudskom društvu;

- Oni čeznu za zrelošću koja bi mogla osvijetliti njihovo iskustvo iznutra /mladost prihvaća one istine koje se mogu integrirati u ljudskom životu/;

- Stimulirani su idealima zbog kojih realnost uzmiče pred naslućenim vrijednostima, a iskrenost postaje najvažnija krepost,

- Žive u oduševljenju i divljenju, naslućenim vrijednostima i ljepotama prepuštaju se bez pridržaja i ne traže neku objektivnu istinu uz koju bi trebali pristati,

- Svemu što su otkrili sami, apsolutno vjeruju, dok otklanjaju ono što dolazi od drugih,

- Zainteresirani za vrline koje su temelj društva i civilizacije /čestitost, hrabrost, nesebičnost/, skloniji su tome da otkrivaju tajne ljudskog života nego da gomilaju objektivna znanja o čovjeku.

II.- KATEHEZA

Služeći se svim pomoćnim sredstvima, pa prema tome i sredstvima društvenog priopćivanja koja su dođ na raspolaganju, kateheza treba da mladiće i djevojke odgaja tako

- da otkrivaju osnovne vrijednosti ljudske osobe u njezinu odnosu prema Bogu Stvoritelju i Spasitelju i prema čitavom svijetu što je okružuje,

- da stječu i formiraju osobine koje će u njima podržavati oduševljenje i pomoći im da zadobiju zdravu i kritičku duševnu ravnotežu,

- da mogu steći pojam o Kristu i o Crkvi u dimenzijama koje obuhvaćaju puninu kozmosa i Duha;

- da razvijaju one aktivnosti koje omogućuju mladeži sazrijevanje i razmišljanje o osnovnim kategorijama osobnog stava,

- da žive u obitelji ili grupi kao zreli pojedinci inajući na pameti da se nalaze u pluralističkom svijetu koji se razlikuje od onoga jučerašnjega, u kojemu su postojale samo "sigurnosti", dok danas postoje uglavnom samo "mišljenja". Potrebno je pomoći mladom čovjeku da, poštujući tuđe mišljenje, stječe i "sigurnosti", pomoći mu da zadobije jasne, ispravne i kršćanske poglede na svijet,

da otkriju ključeve "čitanja" raznih sredstava društvenog priopćivanja /nevino, radio, televizija, kino/ kako ne bi snatrali stvarnošću ono što je samo "interpretacija" onoga koji nešto priopćuje u skladu sa svojim "pogledom na svijet",

- da uspoređuju i kritički "čitaju" nosele i situacije,

- da objektivno presudjuju motive i stavove,

- da događaje tumače u kršćanskom svjetlu.

III.- METODE I POSTUPCI

- Čitanje nekog događaja na temelju usporedjivanja vijesti u pojedinim novinama s raznim ideološkim usmjerenjima i njegovo tumačenje u svjetlu razuma i kršćanske vjere,
- razgovor u obitelji i na vjeronauku o onome što se pročitalo, čulo i vidjelo preko mass-medija i usporedjivanje toga sa životnim idealom,
- grupna diskusija o nekoj radio- ili televizijskoj emisiji,
- rasprava o gledanim filmovima,
- intervju o nekoj aktualnoj temi s nekim prolaznikom na ulici, a nakon toga odgovarajuća diskusija u grupi,
- diskusija o nekom problemu što ga postavlja neki kratki film,
- razmišljanje o kulturnoj ili karitativnoj akciji i zajednička diskusija da bi se otkrili i prosudili stavovi sudionika,
- jedan dan što ga je grupa zajednički provela uz razmišljanje o vrijednostima koje su bile vidjene i doživljene,
- upućivanje i odgajanje mladih ljudi za ideološke vođe /opinion's leaders/.

MLADI LJUDI / Mladići i djevojke/

/Poslije 20-tih godina/

I.- Što više mladi čovjek postaje sigurniji u sebe, to više se središte njegova života pomiče prema svijetu odraslih, u koji želi ući. Iz subjektivnog razdoblja prelazi u objektivno razdoblje, birajući obično put uključivanja u ljudsko društvo, što predstavlja nastavak personalizacije njegova mladenaštva, ali i bolni susret sa stvarnošću, koja postavlja granice mladenačkim težnjama i zahtjevima na području rada, obiteljskoga života i afirmacije vlastite ličnosti.

- Život odraslih postavlja zapreke mladenačkoj sklonosti apsolutizacije, život profesionalnog rada težak je i nesiguran; afektivnost koja prekriva seksualne porive daje oblik ljubavi, a savjest potiče na odluku i izbor u pogledu vlastitog zvanja i stvaranja osobnih i društvenih vrednota.

II.- Protivno od poruke sredstava masovne komunikacije, koja redovito ne vodi računa o tim zahtjevima mladih, KATEHEZA treba da se brine za unapredjenje osnovnih i autentičnih stavova koji ih, polazeći od iskustva, interpretiraju u "vjernosti Bogu i ljudima".

Ti su stavovi, na pr. ovi:

- poštivanje "poziva" koji Bog upućuje svakom čovjeku kako bi ovaj prihvatio vlastitu zadaću i dužnost što je ima kao član ljudskog bratstva i zajednice;

- shvaćanje života kao velikog "dara" koji se mora staviti u službu plana potpunog, i to prvenstveno unutarnjeg, oslobodjenja čovjeka. Ostvarenje toga plana dobiva svoj pozitivni i konačni smisao u svjetlu plana što ga Bog ima prema čitavom čovječanstvu;

- sigurnost da smo izabrani od Boga kako bi se ostvarilo Kraljevstvo Božje kao veličanstveni plan povezanosti i zajedništva čitavoga čovječanstva;

- sposobnost i spremnost da se preuzme, u kršćanskom pouzdanju, zadatak sudjelovanja u izgradnji svijeta i povijesti, pa i izvan okvira Crkve;

- preuzimanje dinamike "pashalnog misterija" i pouzdanje u konačnu pobjedu dobra nad zlim;

- čistoća i plemenitost duše, kako bi čovjek mogao postati "slobodan" i staviti se na taj način u službu oslobodjenja drugoga;

- proživljavanje smisla pripadnosti Crkvi i želja da se učestvuje u njezinom proročkom poslanju;

- duboko, molitvom i sakramentima pojačano pristajanje uz Kristovu istinu, kako bi se u Kristovu misteriju mogle integrirati sve ljudske vrednote;

- svijest da vjerovati u Boga znači preuzeti tešku obavezu spasenja samoga sebe i dužnost da se pred svijetom svjedoči Božja želja da se svi ljudi spase.

U tu svrhu valja upotrijebiti široko područje odgoja za pravilnu primjenu sredstava društvenog priopćivanja jer se može reći da danas nema ni individualnog ni grupnog stava koji ne bi bio uvjetovan ili motiviran stanovitim masovnim pritiscima.

Naše bi djelovanje trebalo omogućiti:

- da se mladi ljudi nauče "čitati" i analizirati sadržaje što ih prenose sredstva društvenog priopćivanja;

- da im se pomogne kako bi kritički prihvaćali njihovu poruku u čovječnosti prosvjetljenoj vjerom;

- da u njima sazrije uvjerenje kako je njihovo pravo da budu objektivno informirani iz raznih izvora i na temelju poštovanja osnovnih prava čovjeka, uključujući i njegova religiozna prava;

- da se odgoje za društveno i političko sudjelovanje u aktivnostima kojima se usmjeruju programi i sredstva masovne komunikacije,

- da budu spremni za davanje uravnotežene i dokumentirane protuinformacije.

Mladi se trebaju uvjeriti da pametno, čestito i hrabro učešće u informaciji pomaže poštivanju ljudskih prava i sloboda.

III.- KAKVIM SE POSTUPCIMA TREBA SLUŽITI?

- Okrugli stolovi, panel-diskusije, radne grupe, i t.d.;
- Psihosocijalna metoda Freirea P. /konscijentizacija - akcija/,
- metoda revizije /preispitivanje života/,
- metoda dijaloga,
- metoda prijedloga,
- metoda istraživanja, novine grupe, zidne novine, videokazete,...

IV.- PRIMJERI ZA ISTRAŽIVANJE

Tema: jedna TV emisija "o starim ljudima".

Istraživanje je traženje i stjecanje iskustva i spoznaja, pa se prema tome mora ravnati prema općim načelima.

MOTIVACIJA: Pitanje starih ljudi jest veliki društveni problem.

"ČITANJE" emisije. Tko je emisiju ponudio? S kojom svrhom? Kako se postavlja problem emisije? S kojeg je stanovišta prikazana?

ŠIRE SHVAĆANJE PROBLEMA: Uslijed kojih faktora on nastaje? Kako mass-medija prikazuju obiteljski život? Kako doprinose uzajamnom razumijevanju mladih i starih? Kako novine i filmovi obrađuju taj problem?

RAZMIŠLJANJE: Zbog čega taj problem postoji? Kako bi se on mogao riješiti? Kakva je odgovornost djece, građanskog društva i crkvene zajednice s obzirom na Božje zapovijedi /naročito na IV. i V. Zapovijed/?

FORMULIRANJE HIPOTEZE: Je li prikazivanje problema na televiziji objektivno? Poštuje li se objektivnost informacije? Poštuje li se naša sloboda da pronalazimo pravilna rješenja?

ZAKLJUČAK: Sabiremo podatke o uočenim činjenicama uklapajući ih s formuliranim hipotezama u zajedničku cjelinu. Ističemo zajedničke aspekte do kojih smo došli istraživanjem raspoređujući ih prema važnosti i promatrajući ih u svjetlu Božje riječi / na pr. "Život je dar koji raste prema svojoj punini", ... "poštuj oca i mater", i t.d./.

x x x x x x x x

N a p o m e n a:

Premda je navedeno gradivo i materijal prvenstveno izdan u² Svjetski Dan Sredstava Društvenog Priopćivanja, ono ima trajnu vrijednost, koji će moći župnici i svećenici u duhovnoj pastvi iskoristiti za ispravan odgoj svojih vjernika u služenju sredstvima mass-komunikacija. Stoga smo i objavili u našem Vjesniku Biskupije ove upute, iako je prošao ovogodišnji dan sredstava društvenog saopćivanja!

Kancelarija Biskupskog Ordinarijata.

BISKUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE

I.- ODRŽAN PROLJETNI SABOR BISKUPSKE KONFERENCIJE

Na svome proljetnom saboru naši su se biskupi 11. travnja o.g. u Zagrebu susreli s oko 60 delegata našeg Prezbitarija da zajednički razmotre pitanja pastoralna sakramenata kršćanske inicijacije u našim prilikama.

Nakon odluke Sabora BK iz 1971. godine da se povremeno susretne Episkopat s delegatima Prezbitarija radi boljeg rješavanja stanja našeg klera i koncilom zacrtanih odnosa između biskupa i svećenika te zajedničkih nastojanja u traženju uspješnijih pastoralnih načina i metoda, ovaj susret bio je peti po redu.

U dosadašnjim susretima zajedničkim radom sastavljen je Nacrt prijedloga za Sinodu Biskupa 1971. godine, razmotreno je pitanje Evangelizacije u našim prilikama i međusobni odnosi biskupa i svećenika. Na trećem susretu posvećena je pažnja programiranju suvremenog pastoralnog djelovanja s posebnim osvrtom na gradske skupine i predložene su neke smjernice.

1976. godine prihvaćene su smjernice za Opći pastoralni plan koji će se provjeravati u praksi i dopunjavati novim potrebama.

Ovogodišnji susret posvećen je Pastoralu sakramenata kršćanske inicijacije. Tema je rasvijetljena s tri aspekta referatima dr. Valenčića, dr. Starića i o. Bone Šagija. Prikazom stanja naše pastoralne prakse dr. Valenčić je na temelju odgovora iz dobrog dijela naših dijeceza iznio zajedničke komponente, istakao razlike i upozorio na probleme koji su prisutni u pastoralu spomenutih sakramenata. Teološkim napomenama dr. Starić se založio za daljnje izgrađivanje ovoga pastoralna na temelju novih crkvenih direktiva iznesenih u novim obrednicima. Odredjene smjernice za konkretni rad i postupak iznio je o. Bono Šagi uvažujući iskustva, zapažanja i naše prilike.

U radu četiriju grupa od kojih se svaka opredijelila za jedno područje pastoralna sakramenata kršćanske inicijacije - krštenje djece, krštenje odraslih, potvrda i prva pričest - u kojima su aktivno sudjelovali prisutni biskupi s delegatima, izradjen je prijedlog za ujednačeniju pastoralnu praksu kod slavljenja spomenutih sakramenata.

Prijedlog ovih smjernica, koji je izradila posebna komisija na temelju referata, rada u grupama i diskusije u plenumu, podnesen je Saboru BK da ga preporuči u praksu i uključi u Pastoralni plan.

U pastoralu krštenja djece izneseni su kriteriji - koga krstiti, uloga roditelja i kumova, značenje i uloga zajednice vjernika, prigodni simboli. Kod pristupa odraslih u kršćanstvo /katekumenat/ istaknut je problem sudjelovanja zajednice u čitavoj inicijaciji.

U radu za pripremu na sakramenat Potvrde preporučuje se stupnjeviti postupak, slično kao i kod katekumenata, i naglašena je provjera zrelosti i uključenosti u kršćanski život.

Za prvu Pričest, kojoj prethodi sakramenat Pomirenja, predloženo je da ostane i dalje dosadašnja praksa slavljenja ovog Sakramenta prije Potvrde kod onih koji su kao djeca primili krštenje i koji su barem početno uvedeni u kršćanski život. Preporučuje se da se pripravnici na ovaj Sakramenat označe jednim liturgijskim skupom pred čitavom zajednicom vjernika.

Biskupska konferencija nastaviti će razmatranje predloženih smjernica za pastoralnu praksu sakramenata kršćanske inicijacije na svome jesenskom zasjedanju i pružiti će svećenicima dokumenat za konkretne postupke.

Susret je i ovaj put pripremiло Vijeće BK za kler pod vodstvom predsjednika Vijeća Msgr. J. Arnerića, biskupa šibenskog.

Na koncu ovog radnog dana sudionici susreta, biskupi i svećenici, koncelebrirali su sv. misu u zagrebačkoj Katedrali u 19 sati. Prigodnu propovijed održao je dr. Marko Jozinović, nadbiskup sarajevski.

Slijedećeg dana, 12. travnja, biskupi su nastavili svoj sabor i obradili između ostalih slijedeće predmete:

- Razmotreni su dosadašnji radovi na poslanici Biskupa o ZAŠTITI ŽIVOTA koja će se uputiti vjernicima s jesenskog sabora BK.

- U pripremi je i poslanica o ulozi vjere u osobnom i društvenom životu čovjeka. Obradit će se pitanje kako praktična vjera unapređuje sve oblike ljudskog života.

- Msgr. Pichler izvijestio je kako Sv. Stolica potiče uvođenje novih službi u Crkvi, pored akolita i čitača. Od III. stoljeća poznata su u Crkvi samo četiri niža reda, ali je ranije imala još neke koji su vršili određene i korisne službe u Crkvi. Motuproprijem Pavla VI "Ministeria quaedam" dokinuti su niži redovi, a uvedene su "službe" čitača i akolita. To, dakle, nisu više "redovi" koji bi izvirali iz sakramenta sv. Reda, nego "službe" koje je ustanovila Crkva. Sada pak Sv. Zbor za sakramente i bogoslužje potiče biskupske konferencije na osnivanje novih "službi" u Crkvi / katehisti, karitativni radnici, vođe župskih pjevača, sakristani, kućne pomoćnice svećenika .../ koje bi mogle vršiti i ženske osobe. U tu bi se službu uvodilo posebnim obredom, posvetom. Stvar će se još proučavati.

- Za vrijeme ovog sabora BK objavljen je novi Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica u SR Hrvatskoj. Biskupi su ga razmotrili i konstatirali da su njihove primjedbe na nacrt Zakona malo uvažene, kako se to općenito i očekivalo.

- Biskupi su se osvrnuli na neke izjave u našem novinstvu o Teološkom društvu "Kršćanska sadašnjost" koje ih zabrinjavaju. Biskupi za sada ostaju kod svoje izjave iz Zadra sa zahtjevom da se broj članova u društvu ne povećava.

- Odlučeno je da BK nakon svoga jesenskoga sabora pokrene svoj VJESNIK koji bi donosio važnije odluke BK i važnije dokumente radi boljeg informiranja svećenstva i ostalih vjernika.

- Na prijedlog Msgr. Ivanovića, apost. administratora kotorske biskupije, biskupi su odlučili zamoliti Sv. Stolicu da nam dopusti uvesti blagdan Marije, Majke Crkve koji bi se liturgijski slavio na drugi dan Duhova. Poljska Crkva već slavi taj blagdan i pozvala je druge Crkve da joj se pridruže.

Odobren je hrv. prijevod novog REDA POSVETE CRKVE I ALTARA koji je biskupima predložilo Hrv. liturgijsko vijeće.

Msgr Lenič, pomoćni biskup ljubljanski, izvijestio je o radu VBK za katehizaciju. Vijeće namjerava osnovati posebni ured za katehizaciju pri Biskupskoj konferenciji i izdavati posebni bilten Katehetskog vijeća koji bi izlazio barem četiri puta godišnje. Katehetska ljetna škola održat će se ove godine u Sarajevu na temu "Kateheza u našem društvu, prema smjernicama posljednje Sinode Biskupa".

Tajnik BK. dr Milovan, prikazao je djelatnost Ureda za pastoralno-sociološka istraživanja pri Tajništvu BK. U posljednje vrijeme, među ostalim, poboljšana je služba statističkog izvještavanja za različita područja crkvenoga života i objavljene su studijske analize o svećenicima nekoliko naših biskupija.

Nadb. Pogačnik, delegat naš BK u Vijeću bisk. konferencija Evrope /CCEE/, prikazao je biskupima rad posljednjeg zasjedanja toga Vijeća koje je održano od 29.XI. do 1.XII. 1977. u Rimu. Za predsjednika Vijeća ponovno je izabran Msgr. R. Etchegaray, nadbiskup marsejski. Posebni delegati izabrani su za ekumenizam, za kler, za laike i za katehizaciju, a to su područja na kojima se dosad najviše razvijala djelatnost Vijeća.

Ovo se Vijeće nastojalo povezati s drugim konfesijama u Evropi, a ovih se dana sastalo s Konferencijom evropskih crkava u Chantilly-u kod Pariza. Sudjeluju i delegati naše BK, dr Grmič i dr Jablanović. Opća tema susreta bit će "Da svi budu jedno".

O ovogodišnjem zasjedanju tajnika bisk. konferencija Evrope, članica CCEE, održanom u Vught-u /Nizozemska/, 29. do 31. ožujka o.g., izvijestio je tajnik naše BK, dr Vj. Milovan, koji je sudjelovao na tom zasjedanju.

Od 17. do 20. listopada o.g. održat će se u Rimu IV Simpozij evropskih biskupa na temu "Mladi i vjera". Na Simpoziju će sudjelovati naši delegati: nadb. Pogačnik, Msgr. Jablanović i Msgr Skvorc, te dr Milovan, tajnik BK. U okviru toga susreta Msgr Skvorc, pomoćni biskup zagrebački, održat će predavanje o djelovanju Crkve u službi mladih.

Za našeg delegata u rimskom Tajništvu za one koji ne vjeruju izabran je Msgr Pavao Zanić, pomoćni biskup mestarski.

Biskupi su delegirali Msgr Pichlera, biskupa banjalučkog, da ih zastupa na "Katholikentag"-u koji će se održati u Freiburgu, 13. do 17. rujna o.g.

Za našeg promatrača na plenarnom zasjedanju BK Italije, koje će se održati u Rimu 22.- 26. svibnja o.g., izabran je Msgr. Celestin Bezmalinović, biskup hvarski.

Na poziv poljskih biskupa koncem mjeseca svibnja nadbiskupi Kuharić i Pavlišić otputovat će u Poljsku. Sudjelovat će u velikom hodočašću radnika u Piekary te posjetiti kardinala Wyszynskoga.

Za susret delegata prezbiterijskih vijeća Evrope, koji će se održati 25. - 27. rujna o. g. u Švicarskoj, izabrani su dr. Rafko Lešnik, kanonik iz Ljubljane i vlč. Vito Cipriš, župnik i dekan križevački.

Zatim je Predsjednik BK dao biskupima između ostalih slijedeće obavijesti:

- Sv. Stolica odobrila je novi Statut Biskupske konferencije na pet godina.

- Naša BK predložila je dvije teme za slijedeću Sinodu Biskupa: "Kršćanska obitelj u naše vrijeme", i "Crkveno učiteljstvo i teolozi".

- O. H. Boraku, OFM Cap. Sv. Zbor za redovnike potvrdio je na tri godine mandat asistenta Unije viših redovničkih poglavarica.

Zagreb, 14. travnja 1978.

TAJNIŠTVO
BISKUPSKÉ KONFERENCIJE

/ Br. 24-BK-1978/.

II.- SMJERNICE ZA PASTORALNU PRAKSU

SAKRAMENATA KRŠĆANSKE INICIJACIJE

- Krštenje djece, krštenje odraslih, potvrda i prva pričest.

Ove smjernice donesene su na temelju izlaganja, rada u grupama i diskusijama na susretu delegata Prezbiterija s Episkopatom naše zemlje koji je održan dana 11. travnja 1978. godine na temu: "Pastoral sakramenata kršćanske inicijacije", kao i na temelju novih obreda spomenutih sakramenata, te pastoralne prakse u našim biskupijama. Smjernice su ujedno nastavak našeg "Općeg pastoralnog plana" koji se postupno i provjerava u životu naše Crkve s dopuštanjem BK uvažavajući naše prilike.

Slavljenje sakramenata po sebi iziskuje Evangelizaciju u raznim oblicima da bi ta slavljenja bila "otajstvena vjera" po kojoj se očituje i ostvaruje djelotvorni čin Krista Spasitelja. To su povlašteni "znakoviti" trenuci susreta s Kristom raspetim i uskrslim koji "posvećuje" pojedince i "izgrađuje Tijelo Kristovo" /usp. SC, 59/.

Kršćanska inicijacija je uvođenje u cjelinu života Crkve u kojoj treba sudjelovati konkretna kršćanska zajednica, a uključuje sakramente krštenja, potvrde i Euharistije.

U V O D N E N A P O M E N E

1.- Poželjno je da se što prije sastavi "Pastoralni direktorij" za slavljenje sakramenata kršćanske inicijacije koji će poslužiti kako svećenicima tako i ostalim suradnicima u provođenju inicijacije.

2.- Potrebno je da svećenici dobro prouče i poznaju sve upute i propise Crkve u vezi s novim obredima kršćanske inicijacije kako bi mogli plodonosnije obavljati na korist pojedina i čitave povjerene zajednice za rast vjere.

3.- Kod slavlja sakramenata kršćanske inicijacije kao i kod slavljenja ostalih sakramenata svećenici su dužni obdržavati kanonske propise obzirom na lukrativne momente - ka. 727, 736-1 1056.

4.- Ako je ikako moguće, jednom u godini, neka se sastanu svećenici jedne pastoralne zone /grada, dekanata i sl./ da se kroz određeno vrijeme pripreve za inicijaciju spomenutih sakramenata.

I.- KRŠTENJE DJECE

Krštenje je Božji čin koji čovjeka "pritjelovljuje Kristu, uključuje u Božji narod", te kojim "zadobivši otpuštenje svih grijeha, iz stanja u kojem je rođen biva prenesen u stanje posinjene djece; postaje novo stvorenje iz vode i Duha Svetoga, pa se zove i jest dijete Božje" /Red krštenja djece, Kršćanska inicijacija, br. 2/. Ali Krst je i "sakrament vjere" kojom ljudi... odgovaraju Kristovoj blagovijesti" /Isto mjesto, br. 3/. No djeca "ne mogu imati niti mogu ispovijediti osobnu vjeru" /Red krštenja djece, Krštenje djece, Prethodne napomene, br. 1/, nego se krštavaju u vjeri Crkve što je ispovijedaju roditelji, kumovi i ostali prisutni..."/Nav. mj. , br. 2/. I "da bi sakrament /krsta djece/ postao potpuna stvarnost, potrebno je da se djeca kasnije pouče u onoj vjeri u kojoj su krštena" / nav. mj. br. 3/. Zato se po sebi nameće dužnost da s obzirom na pastoral sakramenta krsta djece naglasak bude stavljen na Crkvu koja prima novoga člana i koja preuzima odgovornost da "sakrament /krsta/ postane /kasnije/ potpuna stvarnost". Ta odgovornost i obveza je "hijerarhijski" strukturirana, tj. pada u dužnost svakome prema mjestu i ulozi s obzirom na novokrštenika i s obzirom na zajednicu čiji je član novokrštenik postao.

1.- KRITERIJ - KOGA KRSTITI?

- Prema "Smjernice za pastorizaciju krštenja" BKJ iz 1973. godine: nikoga ne odbiti tko traži krštenje, a u spornim slučajevima krštenje odgoditi. Način odgode neka ne bude odbijanje nego zauzeti poziv na pripremu za krštenje.

- Prijave krštenja djece sa strane roditelja ili starijih primati oprezno i s pastoralnom razboritošću imajući pred očima njihove prilike.

- Neka se krštenje djece ne obavlja izvan župe kojoj pripada dijete bez dozvole domaćeg župnika. U slučaju da je dijete kršteno u drugoj župi, dotični svećenik ima krštenje javiti nadležnom župniku.

2.- RODITELJI KRŠTENIKA

- Roditelje koji traže krštenja svoga djeteta treba pripremiti na slavljenje sakramenta krštenja barem jednom katehezom i uključiti ih u stvarno sudjelovanje u daljnjem procesu inicijacije njihovog djeteta. Isto vrijedi i za kumove.

- Ako roditelji koji traže krštenje svog djeteta nisu crkveno vjenčani, a nemaju za to kanonske zapreke, treba ih pripremiti na vjenčanje. Gdje postoji razlog neka svećenici primjene ukrepljenje ženidbe u korijenu. Jednako treba postupati i s kumovima s time da se od kumova kategorički traži vjenčanje, jer se kumovi mogu birati.

Da bi roditelji, a po mogućnosti i kumovi mogli stvarno sudjelovati u daljnoj kršćanskoj inicijaciji svoje djece preporučuje se da se barem jednom godišnje održi s njima susret do katehetske dobi djeteta /tj. do šeste godine/ uz prikladnu katehezu.

3.- SUDJELOVANJE ZAJEDNICE

- Neka se sakrament krštenja slavi uz sudjelovanje čitave zajednice i po mogućnosti pod misom.

- Za slavljenje krštenja neka se mnogo više koristi vrijeme korizme kao i uskršno vrijeme. Ta vremena treba bolje iskoristiti za kateheze o sakramentima kršćanske inicijacije i za animaciju zajednice u sudjelovanju kod inicijacije.

- Neka svećenici nastoje osvijestiti kršćanske zajednice da u njihovoj sredini postoje oni koji su na putu inicijacije: katekumeni, pripravnici za prvu pričest i pripravnici za potvrdu.

4.- PRIGODNI SPOMEN-SIMBOLI

- U našem narodu postoji običaj da se prigodom slavljenja sakramenta krštenja poklanja dar - uspomena. Neka svećenici nastoje ujednačiti tu praksu jer i ti darovi - simboli mogu imati pozitivnu ulogu u daljnoj inicijaciji.

- Kao dar-simbol kod krštenja neka se preporučuju: svijeća, križ, i evandjelje, ali treba nastojati da se izbjegavaju nekršćanski simboli.

5.- KRŠĆANSKU INICIJACIJU PASTORALNO OBJEDINITI

- Neka svećenici nastoje zajednički nastupati u provođenju sakramentalne prakse inicijacije putem metodički organiziranih kateheza i obdržavanja stupnjeva poukave.

- Potreban je i koristan zajednički nastup i u nekim administrativnim stvarima kojima je popraćena inicijacija jer to podiže ugled Crkve i vjere u našim prilikama.

II.- SAKRAMENTI PRISTUPA ODRASLIH U KRŠĆANSTVO

I u našim prilikama čini se uputnim i potrebnim imati na umu da i odrasle osobe izražavaju želju da pristupe kršćanstvu odnosno Crkvi. S obzirom na sakramente kršćanske inicijacije odraslih treba reći da su ti sakramenti, tj. krštenje, potvrda i Euharistija "posljednji korak" toga pristupanja /usp. Red pristupa odraslih u kršćanstvo, Prethodno napomene, br. 27/, a to znači da sakramentima treba prethoditi određena priprava da bi oni sami bili sakramentalno usavršenje i dovršenje same inicijacije. To pripremanje i postupno ulaženje u Crkvu i kršćanstvo trebalo bi se nadahnjivati preporukama i smjernicama sadržanim u "Redu pristupa odraslih u kršćanstvo". S tim u vezi izgleda da bi za naše prilike bilo uputno slijedeće:

1.- Ustanoviti katekumenat u većim župama ili barem na razini pojedinih pastoralnih zona gdje bi ipak dovoljno bilo naglašeno i doživljavano da je to spremanje za ulazak u neku konkretnu crkvenu zajednicu.

2.- Vjerničke crkvene zajednice trebaju sve više postajati svijesne da u njihovom krilu postoje katekumeni, koje one

prate, osobito molitvama i primjerom života, na njihovom putu do potpunog crkvenog zajedništva; dapače, treba u tu svrhu formirati posebne župske suradnike, katehete, navjestitelje, jamce i sl.

3.- U samom odvijanju katekumenata trebalo bi i u našim prilikama, barem u redovitim slučajevima, slijediti red katekumenata po stupnjevima / usp. I glava Reda pristupa odraslih .../, a svakako izbjegavati da se sve odjednom izvede.

4.- U slučaju traženja sakramenata kršćanske inicijacije neposredno pred vjenčanje, kad nema dovoljno vremena za pripremu i katekumenat, razboritije je obaviti crkveno vjenčanje, uz potrebne dispense; ipak izgleda uputnijim već prije vjenčanja započeti inicijaciju i to obilježiti nekim liturgijskim činom, na pr. prvim stupnjem katekumenata, kako predviđa "Red...", tj. obredom primanja među oglašeničke.

5.- S odraslima, koji su doduše još kao djeca kršteni ali nisu bili uvedeni u vjeru i nisu primili ostale sakramente kršćanske inicijacije, treba postupati kao s katekumenima; s tim u vezi bilo bi zgodno da svećenik-voditelj inicijacije bude za takove slučajeve ovlašten za podjeljivanje sakramenta potvrde da bi se mogao poštivati "pradavni običaj koji se obdržavao u samoj Rimskoj liturgiji" / Red, Prethodne napomene, broj 34/, tj. krštenje, potvrda, Euharistija.

6.- Bilo bi potrebno, kroz na pr. dvije godine, prikupljati iskustva s obzirom na katekumenat pa onda izraditi plan i direktorij za naše prilike.

III.- SAKRAMENAT POTVRDE

"Krštenici nastavljaju put kršćanske inicijacije sakramentom potvrde kojim primaju Duha Svetoga što ga je Gospodin na dan Pedesetnice poslao na apostole. Tim se Darom Duha Svetoga vjernici savršenije suobličuju Kristu i snagom jačaju da dadu svjedočanstvo za Krista u izgradnji njegovog Tijela u vjeri i ljubavi" /RED POTVRDE, Prethodne napomene, br. 1 i 2/. Osim teologije, u kojoj s obzirom na ovaj sakrament ima određenih nedorečenosti, u pastoralu treba voditi računa o tome da je u već dugoj praksi Zapadne Crkve primanje ovoga sakramenta bio i čas obilježavanja da je krštenik svjesnije i odgovornije prihvatio Evandjelje Isusa Krista, znanjem i životom. Ne izgleda ipak uputno, previše naglašeno i isključivo, svjesnost i zrelost kršćanskog života vezivati uz čas primanja ovoga sakramenta da se ne dobije dojam završetka i "obavljenog posla" nego da je i čas primanja ovog sakramenta jedna etapa u procesu postajanja zrelih, odgovornih i svjesnih kršćana.

1.- DOB POTVRDJENIKA

- Prema Pastoralnim smjernicama BK iz 1973. godine uvedena je praksa da potvrdjenici budu iz viših razreda osmogodišnje škole, nakon barem 4 godine kateheze.

- Dijeljenje potvrde neka bude češće, barem svake druge ili treće godine, jer se time omogućava bolja priprava, a skupine su manje i lakše je s njima raditi.

- Ne odgađati potvrde na zrole godine života jer postoji opasnost da mnogi tada ostanu bez ovoga sakramenta.

- Uvesti i pastoralno označiti skupinu - pripravnici za svetu potvrdu - i jasnije označiti njihovo mjesto i ulogu u kršćanskoj zajednici i istaći njihova prava i dužnosti.

2.- PRIPRAVA NA SVETU POTVRDU

- Osim redovne katehizacije - u nas barem 4 godine vjeronauka - obaviti neposrednu pripravu kroz nekoliko mjeseci.

- Neka se ova neposredna priprema provede kroz tri stupnja slično kao i kod katekumenata.

- Neka se obavi provjera zrelosti i uključenosti u život kršćanske zajednice i to pred zajednicom vjernika.

- Neka se ne naglašava odviše samo znanje kršćanskih istina nego neka se naglasak postavi na iskustvo kršćanskog življenja.

3.- RODITELJI I KUMOVI

- Neka svećenici uznastoje da se roditelji i kumovi uključe više u pripravu na ovaj sakramentat povezujući pripravu na potvrdu s procesom cjelokupne inicijacije.

- Neka se organizira barem jedan sastanak s roditeljima i kumovima uz prikladnu katehezu.

- Roditelje i kumove uključiti aktivnim sudjelovanjem u neposrednu pripravu i u samo slavljenje potvrde.

- Nastojati gdje je to moguće da krsni kumovi budu kumovi na potvrdi i tako sudjeluju u čitavoj inicijaciji. Izbjegavati one kumove koji ne žive kršćanskim životom. Neka svećenici uznastoje osloboditi kumstvo od folklora i pretjeranih darova.

4.- ULOGA ŽUPSKE ZAJEDNICE

- Neka se čitava župa uključi u pripravu za slavljenje potvrde s nekoliko prikladnih propovijedi ili kateheza.

- Neka čitava zajednica sudjeluje u samom slavlju na dan dijeljenja potvrde i da tako dan dijeljenja potvrde postane blagdan čitave župe.

- Primjerom kršćanskog života neka zajednica učvršćuje krizmanike u njihovom svjedočenju vjere, te uključuje krizmanike u apostolat.

5.- DJELITELJ SAKRAMENTA POTVRDE

- Redovito je to Biskup, a kod odraslih novokrštenika njegov delegat ili krstitelj.

- Poželjno je da se kanonska vizitacija župe kao i pastirski pohod biskupa župi obavi u koje drugo prikladno vrijeme.

IV.- PRVA PRIČEST - EUHARISTIJA

U našoj sadašnjoj pastoralnoj praksi sakrament pomenja i prve svete pričesti kod onih koji su kršteni kao djeca obavlja se prije potvrde. "Ni jedna se kršćanska zajednica ne može izgrađivati ako nema svoj korijen u svetkovanju presvete Euharistije.:/PO, 6/.

Djeca doduše ne mogu doživjeti sakrament pomirenja u svojoj njegovoj punini ali ga treba odgojno iskoristiti kao pojedinačno duhovno vodstvo kroz koje se razvija osjećaj za dobro i zlo i za usvajanje Krista kao moralnog uzora.

Čini se da je dječja dob prikladna za doživljavanje eklezijalnog trenutka Euharistije u vidu zajedništva i blagovanja dok žrtveni karakter Euharistije zahtijeva dugotrajniji proces i zreliju dob. Kompletna inicijacija u Euharistiju može se obilježiti jednom pripremljenom svjesnijom Euharistijom nakon svete potvrde.

1.- UVJETI ZA PRVU PRIČEST

- Dob za prvu pričest neka budu početni razredi osnovne škole, ali kod djece iz dobrih kršćanskih obitelji može biti i ranija.

- Neka djeca budu poučena u osnovnim istinama kršćanske vjere i početno uvedena u kršćanski život. Pozitivne odluke Crkve, osobito obzirom na razlikovanje običnog kruha od Euharistije nisu stroge, pa ih valja obdržavati.

2.- ULOGA OBITELJI

- Neka svećenici uznastoje da roditelji pripomognu obiteljskom katehezom u pripravi na prvu pričest.

- Neka roditelji imaju učešća u samom slavljenju prve pričesti sudjelovanjem zajedno s djecom na sv. misi i pričesti.

- Čestim primanjem Euharistije kao i redovitim sudjelovanjem na misi roditelji pružaju djeci nenadoknadiivo svjedočanstvo o značenju ovog sakramenta u životu kršćanina.

3.- PRIPRAVA NA PRVU PRIČEST

- Neka se pripravnici na prvu pričest označe jednim liturgijskim skupom pred zajednicom.

- Kod priprave na prvu pričest neka se svećenici posluže prikladnim priručnicima.

4.- ULOGA ŽUPSKE ZAJEDNICE

- Neka čitava zajednica sudjeluje u primanju kandidata za prvu pričest.

- Zajedničko sudjelovanje u samom slavlju prve pričesti djeci posvješćuje kršćansko zajedništvo koje se ostvaruje Euharistijom.

- Neka se zajednice animiraju na slavljenje prve pričesti dječjim misama i misama mladih.

5.- LITURGIJSKO SLAVLJE PRVE PRIČESTI

- Najprikladnije mjesto za prvu pričest je župska crkva gdje je u većini slučajeva obavljeno i krštenje.

- Neka se prigodom prve pričesti i nadalje obavi obnova kršnih obećanja.

- Neka se nastoji obaviti slavljenje prve pričesti u odijelima koja su zajednička svima - bijele tunike - ako je moguće.

- Neka se i nadalje zadrži običaj dijeljenja spomen-simbola na prvu pričest.

- Običaj agapa nakon prve pričesti neka se i dalje zadrži i još više označi.

- Neka svećenici nastave s euharistijskim odgojem prvopričesnika kroz sve etape inicijacije.

/Tajništvo Biskupske Konferencije, Broj 28-BK-1978./.

III.- STALNI ODBOR KATEHETSKIH LJETNIH ŠKOLA PRI BKJ LJETNA KATEHETSKA ŠKOLA - 1978. - PROGRAM RADA

VII. KATEHETSKA LJETNA ŠKOLA:

Tema: "KATEHEZA DANAS I OVDJE U SVJETLU SINODE 77"

Ovogodišnja katehetska ljetna škola održat će se u SARAJEVU, u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu /Ulica Svetožara Markovića 5/, od 4. do 13. srpnja. Glavna je tema škole: "Kateheza danas i ovdje u svjetlu Sinode 77"

P r o g r a m r a d a

I.- TEME, PREDAVAČI I VODITELJI

/Rad u timovima prema dnevnom redu/.

4. srpnja /Utorak/

8.30 sati: Otvorenje. Pozdravni govor mons. Ćirila Kosa, predsjednika Katehetskog Vijeća pri BKJ.
Riječ domaćina i pokrovitelja škole mons. Marka Jozinovića.
Pozdrav i uvodjenje u temu škole /Milan Šimunović, predsjednika Stalnog odbora/.

10.00: TEMELJNA OBILJEŽJA SUVREMENOG PLURALISTIČKOG DRUŠTVA S POSEBNIM OSVRTOM NA NAŠE PRILIKE.

/Značajke današnjeg svijeta - Koja je i kakva je svijest današnjeg čovjeka /osjećaj za temeljne vrednote/ - Bliskost kršćanstva svemu što je autentično ljudsko - Smisao za dijalog s raznim svjetonazorima i vjeroispovijestima/.

Voditelji i predavači: M. Oršolić, Ljudevit Rupčić, Gjergji Lush.

11.45: EUHARISTIJA

13.00: RUČAK

16.00: NAŠA KATEHEZA UKORIJENJENA U VJERNIČKOJ TRADICIJI I SUOČENA S NAGLIM PREOBRAŽAJEM DRUŠTVA.

/ Uvid u našu prošlost i njezin doprinos shvaćanju današnje pastoralno-katehetske situacije - Nužnost "Inkulturacije" u našim uvjetima i naponi Crkve - "Vjernost Bogu i čovjeku" - temeljni kriterij evangelizacije i kateheze/. Predavači i voditelji: Josip Turčinović i Mato Zovkić.

17.30: "PREDKATEHEZA" I KATEHEZA U INDIFERENTNOM I ATEISTIČKOM AMBIJENTU. /Novi pomaci u katehizaciji u "svijetu bez Boga" - Indiferentni i ateistički ambijent kao fenomen - Osnovne dimenzije kateheze, naglasci u sadržaju i metodi u novoj situaciji - "Predkateheza" i kateheza u indiferentnom i ateističkom ozračju/.

Predavači i voditelji: Danijel Krželj, Milan Šimunović, Tomisla Jozic, Marko Pranjic.

19.30 VEČERA.

5. srpnja / srijeda/

8.00 REDOVITA KATEHEZA I NEDJELJNA LITURGIJSKA SLAVLJA
/Mjesto kateheze u naviještanju Božje riječi - Odnos kateheze i nedjeljne liturgije - Temeljni razlozi za nužnost kateheze po dobima - Katehetska slavlja /načela i naša iskustva/ - Dokumenat o Misi uz sudjelovanje djece/.
Predavači i voditelji: Antun Benvin, Franjo Komarica, Jozo Zovko.

10.00 - NAŠI KATEHETSKI PRIRUČNICI I ŠKOLSKI UDŽBENICI
/Temeljna usmjerenost nekih školskih udžbenika - Socio-
loški pristup u nekim katehetskim priručnicima i školskim udžbenicima - Katehetski priručnici: "Pozvani na gozbu", i "Snagom Duha" i neki školski udžbenici /pretpostavke, usmjerenost, vrednote/ - "Granična pitanja" u nekim katehetskim priručnicima i školskim udžbenicima/.
Predavači i voditelji: Josip Baričević, Vjekoslav Bajsić, Pavao Crnjac, Pero Sušnjara.

12.00 EUHARISTIJA

13.00 RUČAK

16.00 FORMIRANJE TIMOVA i početak praktičnog rada. Rade tri tima na temelju zadnjih triju predavanja.

19.30 VEČERA

6. srpnja /Četvrtak/

8.00 - RAD U TIMOVIMA - 10.00 - ODMOR - 10.30 RAD U TIMOVIMA

11.45 EUHARISTIJA - 13.00 RUČAK - 16.00 - RAD U TIMOVIMA -
19.30 VEČERA.

7. srpnja / Petak/ /Sve isto kao i u Četvrtak/.

8. srpnja / Subota/ / Sve isto kao i u Četvrtak, osim
poslije podne - SLOBODNO/.

9. srpnja /Nedjelja/ Svečana koncelebracija u katedrali.
Izlet.

10. srpnja /Ponedjeljak/ 8.30 Rad u timovima. Ostalo sve
kao i u Četvrtak/.
19.30 Rekreativna večer.

11. srpnja /Utorak/ 8.00 Plenarni rad u timovima i
priprema teksta za priopćenje na plenumu.

11.45 EUHARISTIJA. 16.00 Priopćenje prvoga tima.
17.30 Priopćenje drugoga tima.

12. srpnja /Srijeda/

8.00 Priopćenje trećega tima.

10.00 OKRUGLI STOL - Dometi i zahtjevi Sinode 77 /Josip Ladika, Milan Šimunović/

Prisutnost sinodalnih smjernica u našoj katehezi kao i naših dosadašnjih dostignuća na Sinodi / Sudjeluju autori priručnika i izdavači katehetskih materijala/.

Izvještaj rada Komisije za izradu nacionalnog katehetskog Direktorija i plana /Valter Dermota, Josip Ladika, Milan Šimunović/

16.00 Okrugli stol nastavlja radom.

13. srpnja /Četvrtak/

8.00 SINTEZA O DOSTIGNUĆIMA NA ŠKOLI.

Završna diskusija s predavačima i animatorima.

11.45 EUHARISTIJA

13.00 RUČAK - SVRŠETAK.

II.- RAD ŠKOLE

Rad na školi izvodit će se na plenarnom zasjedanju i u radu u timovima. Naglasak se stavlja na praktični rad u timovima u kojima će se raditi puna četiri dana.

III.- SMJEŠTAJ I CIJENE

Rad škole odvijat će se u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu. Smještaj je veoma udoban. Organiziran je, po želji, u Nadbiskupskom sjemeništu /Ul. Svetožara Markovića 5/ i u Franjevačkoj teologiji /Nedjarići, Aleja B. Bujić, 111/ Za katehistice je organiziran smještaj u kućama Sestara.

Puni pansion /stan i hrana/ za jedan dan iznosi 110,00 ND. Upisnina za katehete 400,00 ND, a za katehistice 300,00 ND.

IV. POJEDINOSTI:

Za dolazak na Školu potrebno se je pripremiti i ponijeti sa sobom slijedeće materijale:

1/ Katehetske priručnike, osobito "pozvani na gozbu" i "Snagom Duha";

2/ Zbornike ljetnih škola,

3/ Kateheza suvremenih selilaca, prikaz Sinode 77.

Prezbiteri neka obavezno ponesu sve potrebno za koncelebraciju!

V.- PRIJAVE SLATI NA ADRESU:

Dr. TOMISLAV JOZIĆ, 71000 SARAJEVO, Svetožara Markovića 5. Tel. /071/ 39-978. /od 8. do 21 sat/.

Umoljavaju se sudionici da se prijave do 15. lipnja t.g.

STALNI ODBOR

&	&	&	&	&	&	&
	&	&	&	&	&	
		&	&	&		
			&			
		&	&	&		

OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 350/1978.

RASPORED KANONSKE VIZITACIJE I DIJELJENJA SV. POTVRDE - 1978.

Prema okružnici Ordinarijata broj 265/1978. od 4. ožujka t.g., a uvažujući uglavnom prijedloge župnika ovim objavljujemo ovogodišnji raspored kanonske vizitacije i dijeljenja svete Potvrde, kako slijedi:

- 1/ MOSTAR, 14.V. 1978. /Duhovi/,
- 2/ ČAPLJINA, 21.V. 1978.,
- 3/ BLAGAJ, 28.V. 1978.,
- 4/ KOČERIN, 4.VI. 1978.,
- 5/ GLAVATIČEVO, 11.VI. 1978.,
- 6/ KONJIC, 18.VI. 1978.,
- 7/ JABLANICA, 25.VI. 1978.,
- 8/ POTOCI, 2.VII. 1978.,
- 9/ DRAČEVO, 16.VII. 1978.,
- 10/ ČELJEVO, 23.VII. 1978.,
- 11/ GABELA, 3.VIII. 1978. /Stjepandan/,
- 12/ GABELA-POLJE, 27.VIII. 1978.,
- 13/ DREŽNICA, 3. IX. 1978.,
- 14/ GORANCI, 10.IX. 1978.

Ostale upute glede dobi krizmanika, pregleda župskog ureda, vrijede odredbe iz ranijih okružnica Ordinarijata, posebno okružnica broj 255/1977 od 15.III. 1977., /cfr. Sl. Vjesnik Biskupije, broj I/1977., str. 11 - 13/, i broj: 694/1977 od 17.IX. 1977. /cfr Sl. Vjesnik Biskupije broj III/1977, str. 88-89/.

Ispit djece - krizmanika u 9 h, pred krizmu, odnosno prema dogovoru mjesnog župnika s Ordinarijatom, o čemu se aktualni župnik treba na vrijeme dogovoriti sa Biskupom.

Mostar, dne 24. travnja 1978.

+ P e t a r, biskup

N a p o m e n a:

Prema snjernicama za pastoral Sakramenata kršćanske inicijacije /usp. naprijed, str. 51, 3/ poželjno je da krsni kun bude kun i kod krizne!

Broj: 372/1978.

PRISTOJBA ZA KRIZMENU CEDULJU

Nadbiskupski Ordinarijat Vrhbosanski svojom okružnicom broj 633/78. od 18. svibnja 1978. donio je odluku, da se za sada, do daljneg, naplaćuje pristojba za krizmenu cedulju 50,00 ND, od čega polovica ide župniku, odnosno župskom uredu, a polovica Biskupu, odnosno Biskupskom Ordinarijatu.

U nakani da se uskladi ta odredba na području čitave naše crkvene pokrajine, ovim usvajamo ono što je Nadbiskupski Ordinarijat Vrhbosanski odredio za svoju nadbiskupiju, i odredjujemo sukladno ranijim propisima u našoj biskupiji, ukoliko iz neke obitelji ima više krizmenika, onda se za prvo dijete plaća za krizmenu cedulju 50,00 ND, a za drugo 20,00 ND, a za treće i svako daljne 10,00 ND.

Ova odredba stupa na snagu odmah!

Mostar, dne 18. svibnja 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 421/1978.

PROSLAVA PAPINA DANA U BISKUPIJI

Na 21. lipnja o.g. pada obljetnica IZBORA Pape Pavla VI za Vrhosnog Svećenika Katoličke Crkve "koga Gospodin neka još mnogo poživi", a 30. lipnja godišnjica KRUNIDBE.

Vanjska proslava Papina dana u našim biskupijama neka se održi po svim župama i crkvama u nedjelju, dne 25. lipnja 1978. Taj dan glavna sv. Misa s narodom ima se služiti prema formularu koji se nalazi u "Rimski Misal", IV /Prigodne i obredne mise.../, na obljetnicu krunidbe Pape, propovijed se ima održati o Papinstvu, a na koncu sv. Mise TE DEUM s posebnom molitvom za Sv. Oca.

Preporučujemo da se i na godišnjicu izbora i krunjenja u svim Misama dodaju u molitvi vjernika posebni zazivi za Sv. Crkvu i Sv. Oca.

Sve ovo na vrijeme objaviti vjernicima s oltara, i pozvati ih, da u što većem broju sudjeluju u vanjskoj proslavi Papina dana u župi.

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 422/1978.

REDJENJE DIJECEZANSKIH DJAKONA ZA PREZBITERAT

Obavit će se ove tekuće godine u župi DONJI GRADAC, pod pučkom sv. Misom na blagdan Apostolskih Prvaka Sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 1978.

Svećeničko će posvećenje primiti:

1/ Don RAJKO MARKOVIĆ, iz župe Prenj, 2/Don BLAŽ IVANDA, iz župe Vinica, i 3/ Don IVO PAVLOVIĆ, iz župe Donji Gradac.

Redjenike preporučujemo u molitve subraće svećenika i njihovih vjernika po župama.

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 423/1978.

PRIMANJE NOVIH KANDIDATA U SJEMENIŠTE

Nalazimo se na koncu školske godine. Mladež koja završava osmogodišnje školovanje stoji pred izborom zvanja. Držimo da su svi naši župnici i svećenici dobro iskoristili međunarodni dan molitava za duhovna zvanja, kao i čitav mjesec svibanj i mladeži više puta govorili o izboru zvanja, pa uz milost Božju trud i rad neće ostati bez ploda. Svaki župnik ili kateheta bit će radostan ako nekoga od mladeži mogne preporučiti za koje duhovno zvanje.

I ranijih godina Ordinarijat je davao upute župnicima o tome predmetu, pa držimo da nije ovdje potrebno to ponavljati, nego samo upozoriti svećenike i župnike, da pogledaju ranije brojeve Sl. Vjesnika Biskupije, u kojima će naći koje je dokumente potrebno poslati uz vlastoručno napisanu molbu kandidata.

Molbe kandidata sa svim potrebnim dokumentima dostaviti što prije Ordinarijatu, a najkasnije do konca srpnja, kako bi se moglo na vrijeme poslati molbe sjemeništima za plagovremeni upis. Župnici neka vode računa koga preporučuju, da se ne bi dogodilo, da netko podje u sjemenište, tko nije mogao biti primljen u nijednu drugu školu.

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 424/1978.

PREPORUKA PASTORALNOG TEČAJA U SPLITU I KATEHETSKE
LJETNE ŠKOLE U SARAJEVU

U ovom broju Sl. vjesnika objavljujemo detaljan program kako Pastoralnog tečaja u Splitu od 26. do 28. lipnja tekuće godine, tako i katehetske ljetne škole, koja će se održati od 4. do 13. srpnja o.g. u Sarajevu, i preporučujemo da se naši župnici i svećenici, posebno kapelani pridruže bilo onom tečaju u Splitu, bilo katehetskoj ljetnoj školi u Sarajevu, i da o tome sastave svoje bilješke, koje će moći onda prenijeti subraći svećenika bilo prigodom mjesečne rekolekcije ili drugog kojeg svećeničkog sastanka u dijecezi, tako da se što više svećenika upozna s radom i sa sadržajem tih skupova svećenika u našoj zemlji.

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 425/1978.

DUHOVNE VJEŽBE SVEĆENIKA PREKO PRAZNIKA

U obavijestima ovoga broj Sl. Vjesnika donosimo propis, gdje će se tokom ljeta održavati duhovne vježbe za svećenike, a za koja smo mjesta primili dopis do završetka ovoga broja Sl. Vjesnika Biskupije. Za druga neka mjesta neće svećenici doznati iz našeg katoličkog tiska. Svi oni svećenici koji nisu u posljednje dvije godine obavili svoje duhovne vježbe propisane po kan. 126 CZ neka u svoj ljetni program i to uvrste, i neka se na vrijeme prijave i uključe u koji turnus duhovnih vježbi za svećenike. Na području dijeceze ne predviđa se održavanje kojeg turnusa duhovnih vježbi za svećenike. Svaki pak svećenik koji negdje izvan dijeceze obavi svoje godišnje duhovne vježbe, neka o tome pribavi potvrdu i neka je dostavi kancelariji Ordinarijata. Sudjelovanje u bilo kojem pastoralnom tečaju ne može se smatrati nadomjestkom za osobne duhovne vježbe.

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 426/1978.

GODIŠNJI ODMORI SVEĆENIKA PREKO LJETA

Proteklih godina postao je i u našim biskupijama običaj, da svećenici / bilo župnici, bilo katehete ili kapelani/ u toku ljetnih mjeseci provedu jedno vrijeme izvan područja svojih župa odnosno pastoralnih mjesta u svrhu godišnjeg odmora. Ordinarijat nema ništa protiv te prakse, naprotiv preporučuje da svećenici preko ljeta, kad nemaju redovite vjeronaučne pouke u župama, provedu jedno vrijeme izvan svoje župe. Neki pak svećenici ne mogu naći prikladnu zamjenu za vrijeme svoga boravka izvan područja župe. Takvima Ordinarijat je spreman dozvoliti da ga može njihov neposredni susjed zamjenjivati jednu ili drugu nedjelju i u tom slučaju Ordinarijat je spreman takvome podijeliti ovlast i trinacije u svrhu zamjene svojega susjeda.

Neki pak župnici odlaze iz župe na više tjedana, a da si nisu osigurali zamjenu u kanonskom smislu /usp. kan. 465, § 4 CIC/.

Ovim ponovno upozoravamo sve župnike, bilo : dijecezanske svećenike bilo redovničke svećenike, da oni koji će više od 6 dana izbivati izvan područja svoje župe, moraju imati pismenu dozvolu od Ordinarijata. Tu molbu treba na vrijeme poslati Ordinarijatu i sačekati u župi, dok ne stigne odgovor, a u molbi treba predložiti svojeg zamjenika /vicarius substitutus/ u župi za vrijeme izbivanja. Neka se ne ponove slučajevi, kao što je bilo prošlih godina, da župnik s odmora, iz Dalmacije piše molbu Ordinarijatu za izbivanje iz župe, ili piše molbu, i odmah odlazi na put. Treba molbu na vrijeme pisati i sačekati rješenje u župi, pa onda odlaziti na svoj godišnji odmor.

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

+ P e t a r , biskup

Broj: 427/1978.

OBAVIJESTI SVIM SVEĆENICIMA U BISKUPIJI

Svim svećenicima, bilo dijecezanskim bilo redovničkim na području naših biskupija donosimo

- 1/ Prijelaznu odredbu o diplomiranju na Kat. Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu, i
- 2/ Dopis Svete Stolice o župama BILA i PODHUM, u Banjalučkoj biskupiji.

1/ KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET U ZAGREBU

Prijelazna odredba o diplomiranju na Katol. bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Vijeće Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu donijelo je na svojoj V. redovnoj sjednici dne 11. ožujka 1978. u vezi s potpunom provedbom novog Statuta Fakulteta /odobrenog g. 1974./ slijedeću odredbu:

Studenti koji su odslušali XII. semestar najkasnije u zimskom semestru akad. godine 1975/76 mogu diplomirati po propisima koji su bili na snazi prije odobrenja novog Statuta g. 1974. - do 31. listopada 1981. Studenti koji do toga dana ne ispune uvjete za postizavanje diploma po starim propisima, morat će na Fakultetu - radi popunjavanja teološke naobrazbe - upisati dva semestra, i to kolegije koje će im odrediti Fakultetsko vijeće, pohađjati upisane kolegije te iz njih načiniti ispite, i podvrći se drugim propisima novoga Statuta, takodjer onima koji će se eventualno morati unijeti u Statut na temelju novoga Crkvenog akademskog zakona.

Tu se u prvom redu misli na komisijski diplomski ispit po Tezariju.

Gornje se stavlja do znanja svima zainteresiranim. Pripominje se da će novi Crkveni akademski Zakon biti uskoro promulgiran i da će se početi sprovoditi od početka ak. god. 1979/80.

Zagreb, 15.III. 1978. DEKAN FAKULTETA:

Red. prof. dr. Tomislav J.
Šagi-Bunić, v.r.

2/ BISKUPSKI ORDINARIJAT BANJA LUKA

Broj: O - 16/1978.

DOPIS SVETE STOLICE O ŽUPAMA BILA I PODHUM

Poslije biskupove posjete ad limina Sveta je Stolica tražila dokumentaciju o župama Bila i Podhum, kako to d. su to župe pripale franjevačkoj provinciji Bosna Srebrena, kad Codex traži da pripadnu dijecezanskom kleru.

Ordinarijat je poslao dokumentaciju iz Biskupijskog arhiva iz koje slijedi, da je pok. biskup Garić provinciji Bosna Srebrena zauvijek predao župe Bila i Podhum, a onda zamolio Sv. Stolicu da mu to odobri i potvrdi.

Sveta Stolica je dana 5. listopada 1935. odobrila predaju tih dvaju župa provinciji Bosna Srebrena, ali "ad nutum Sanctae Sedis tantum".

Budući da u posljednje vrijeme Sv. Stolica nastoji da pripadnost vjernika dijecezanskih i redovničkih župa bude pola - pola kako je to odredio Leon XIII. kod uvođenja redovite hijerarhije u Bosni i Hercegovini, to je Sv. Stolica dopisom što ga niže donosimo obavijestila banjalučkog biskupa, da je dokinuta dozvola dana 1935. godine i da se župe Bila i Podhum imaju vratiti dijecezanskom kleru.

"Nonciature Apostolique

Belgrade

Beograd, 31. ožujka 1978.

N. 1021/78.

Preuzvišeni,

Sveta Kongregacija za Evangelizaciju Naroda obavijestila me da se radije što, na Vašu molbu, može izjaviti da su nevažeća dva reskripta Svete Kongregacije Koncila iz 1935. godine, koji se odnose na župe Bila i Podhum, i da iste ponovno može dati na potpuno raspolaganje Vašoj Ekscelenciji.

Ipak isti Sveti Ured - prije postupka - želi da Vaša Ekscelencija i bosanski provincijal O.F. M. postignu sporazum o problemima koje slučaj postavlja, uključujući one baštinskog karaktera s obzirom na župne crkve i druge crkvene građevine koje postoje u dvije župe.

Zato Sveta Kongregacija moli Vašu Ekscelenciju da stupite u kontakt sa spomenutim ocem Provincijalom, kojemu danas pišem sa istom svrhom i da nastojite da se riješi svaki problem "ex bono et aequo", po pravdi i ljubavi.

Koristim ovu priliku da Vas pozdravim u Gospodinu.

Odani

+ Michele Cecchini,
Apostolski Pronunčij

Preuzvišeni

Mons. ALFRED PICHLER,
Banjalučki biskup

B A N J A L U K A

Banjalučka, 21. travnja 1978.

+ Alfred, v.r. biskup".

Napomena Biskupskog Ordinarijata u Mostaru:

Svećenici sami mogu usporediti ovaj tekst, koji je objavljen u Služb. Vjesniku banjalučke biskupije s onim što je objavljeno u najnovijem broju 3 /45/ dvomjesečnika "Naša ognjišta", na str. 12 u rubrici pod naslovom "Vijesti iz Livena, Ljubunčića i Bile" i na str. 17, u rubrici "Da li znate"...

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

+ P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- PASTORALNI TEČAJ U SPLITU OD 26. DO 28.VI. 1978.

Tema: SAKRAMENAT POKORE

Program tečaja:

1. dan: 26.VI. 1978.:

- 9.00: Otvorenje tečaja, uvodnu riječ ima rektor teologije u Splitu dr. Ante Kusić. U ime episkopata splitske metropolije tečaj pozdravlja o. Nadbiskup dr Frane Franić.
- 9.15: "Grijeih i krivnja" - predavanje drži dr. J. Weissgerber DI.
- 10.15: "Socijalne dimenzije grijeha" - predavanje drži gost iz Poljske prof. dr. Jozef Majka, rektor papinskog bogosl. fakulteta u Wroclawu.
- 11.00 Rad u grupama. Grupe vode kao animatori: dr Frane Franić, o. Bernardin Škunca, don Ante Skračić, Vladimir Jelić, don Joško Šantić, dr. Božo Bulat, don Slobodan Štambuk, dr. o. Šimun Šipić, don Ivan Cvitanović.
- 12.30 R u č a k.
- 16.30 "Obraćenje i pomirenje" - predavanje drži o. Nikola Rošćić.
- 17.10 Izvještaj pojedinih grupa i plenarna sjednica.
- 18.30 Koncelebrirana služba Božja.
- 19.30 V e č e r a.
- 20.30 Rekreativni program.

2. dan: 27.VI. 1978.

- 8.00 Uvodna molitva. "Novi duh u Redu pokore" - predavanje drži don Ante Skračić.
- 9.15 "Novosti kod individualnog ispovijedanja" - predavanje drži prof. Živan Bezić.
- 10.30 Rad u grupama, kao i prvi dan.
- 12.00 R u č a k
- 16.30 "Naša iskustva kod pokorničkog bogoslužja" - govore po 10 minuta: o. Vjeko Vrčić, don Ante Jelinčić, i don Grgo Tomić.
- 17.10 Izvještaj pojedinih grupa i plenarna sjednica.
- 18.30 Koncelebrirana služba Božja, zatim Večera i po tom Rekreativni program, kao i prvog dana.

3. dan: 28.VI. 1978.

- 8.00 uvodna molitva. "Moguće psihopatološke pojave kod ispovijedanja" - predavanje drži prof. Ivan Cvitanović.
- 9.15: "Pokornik je - čovjek", - predavanje drži gosp. Jakov Jukić / s koreferentom/.
- 10.30 Slavljenje sakramenta pokore - predvode o. Ljudevit Gregov i don Ante Skračić. ZAVRŠETAK.
- 12.00 R u č a k

Predavanja smiju trajati najviše od 35 do 40 minuta!

Za prisustvovanje tečaju uplaćuje se 100,00 ND, a za smještaj u sjemeništu i prehrana /doručak, ručak, večera/ 400,00 ND.

Prijave za tečaj poslati što prije - po mogućnosti do 10. lipnja 1978. na adresu:

Centralno bogoslovno sjemenište, 58001 SPLIT, Zrinjskoga 19. pp. 248, ili telefonom: /058/ - 46-075.

2.- DUHOVNE VJEŽBE - 1978.

A/ Opatija:

19. do 23. lipnja, vodi O. Slavko Pavin, a za jesensko vrijeme još nismo dobili rasporeda. U ljetnim mjesecima, koliko nam je poznato, ne obdržavaju se duhovne vježbe u Opatiji zbog gostiju iz inozemstva.

B/ DJAKOVO: Dva turnusa:

a/ 17. srpnja navečer do 21. srpnja ujutro.

b/ 21. kolovoza navečer, do 25. kolovoza ujutro.

Duhovne vježbe vodit će oci Isusovci. Troškovi potpune opskrbbine za sva tri dana iznositi će 400,00 ND. Prijaviti se barem 5 dana prije početka turnusa duhovnih vježbi.

Za druga uobičajena mjesta održavanje duhovnih vježbi za svećenike: ZAGREB, SPLIT, DUBROVNIK, SARAJEVO, do završetka ovog broja Sl. Vjesnika nismo dobili.

3.- IKONOGRAFIJA SV. KATARINE /Molba Dominikanskog Provincijalata u Zagrebu/.

U povodu 600.-godišnjice smrti sv. Katarine Sijske, naučiteljice Crkve, izaći će u Rimu god. 1980. velika publikacija IKONOGRAFIJA SV. KATARINE, u kojoj će biti podaci o toj temi iz svih zemalja, pa bi trebalo da u njoj bude zastupljena i naša domovina.

Stoga molimo sve upravitelje crkava i župnika sl., ako znaju za koji kip ili sliku sv. Katarine Sijske, da o tome pošalju podatke na donju adresu.

Ovi su podaci posebno poželjni: točno mjesto, gdje se umjetničko djelo nalazi, materijal na kojem je slika naslikana, ili iz kojega je kip isklesan, opis redovničkoga odijela, i razni njezini svetački simboli, autor i vrijeme, dimenzije, sadašnje stanje umjetničkog djela, eventualna biografska o njemu, naslov ureda pod čijim nadzorom se umjetnina nalazi.

U nađi da ovaj apel neće ostati bezuspješan, unaprijed zahvaljujemo na suradnji.

Dominikanski Provincijalat
41000 ZAGREB, Kontakova l.

4.- SVEĆENIČKO ODMARALIŠTE "VILLA ŠALDA" U SELCU.

Odmaralište zagrebačko nadbiskupije, Villa Šalda, otvoreno je i za svećenike drugih biskupija. Glavna sezona traje od 15.VI. do 15.IX. U sezoni, cijena dnevnog pansiona 150,00 ND, bez pića i bez turističke takse. Vila je otvorena i u drugo doba godine kao klimatsko ljekilište za bolesti grla, bronhija i živčanih smetnji. Prijave slati barem 15 dana prije namjeravanog boravka na adresu: Odmaralište "Villa Šalda", 51266 SELCE.

5.- MISIONARI - O. A. GABRIĆ I MAJKA TEREZIJA POSJETILI MOSTAR NA SVOM PROPUTOVANJU IZ SPLITA U SARAJEVO

Na sveti /Veliki/ Utorak, prije podne o. A. Gabrić i Majka Terezija u pratnji nekih članova iz uredništva G.K. i dalmatinskih svećenika na svom proputovanju iz Splita, u Sarajevo zaustavili su se i u našoj Hercegovini. Na ulazu u Hercegovinu, u župi Dračevo, dočekala ih je grupa svećenika i vjernika, pohodili župsku crkvu i pomolili se, a nakon toga prosljedili put u Mostar, i tu su se navratili u mjesni franjevački samostan, razgledali ga i u crkvi se pomolili, te nakon toga učinili posjet Biskupima u Mostaru, te zajednički s njima posjetili gradilište nove katoličke crkve u Mostaru, koja će biti katedralna - biskupska, te na kratko se zaustavili u samostanu školskih Sestara, Bijelo Polje k/Mostara, i prosljedili svoj put prema Sarajevu.

6.- RADOVI NA NOVOJ KATEDRALNOJ CRKVI U MOSTARU.

Gradjevinsko poduzeće "Hercegovina", koje je izvodilo gradjevinske radove na objektu nove katoličke crkve u Mostaru kao i na pratećem kancelarijsko-stambenom objektu u prvim mjesecima tekuće godine vrlo ja angažirano radilo, tako da ga s njim pogodjene radove završilo koncem travnja i u toku mjeseca svibnja povuklo sa gradilišta, premda ni objekat crkve ni stambene kuće nije još završen. Ono pokrivačko poduzeće "Palilula" iz Beograda takodjer je vrlo zauzeto radilo i najvećim dijelom završilo svoje pokrivačke radove na objektu crkve, premda još nije postavila neke dijelove od plegsyglassa na prostoru između zida i krovne konstrukcije. Završenim pokrivačkim radovima na krovu crkve, objekat crkve dobiva svoju fizionomiju, i građanima postaje sve više interesantan i stalno pitaju, kad će se nastaviti radovi i kad će crkva biti otvorena za službu Božju. Početkom ove godine takodjer su izvedeni radovi na priključku na gradsku kanalizacionu mrežu gradilišta, a ostaje da se izvrši priključak objekta s kanalizacijom, te da se izradi priključak na gradski vodovod, i konačno priključak na gradsku elektro-distributivnu mrežu. Biskupija je u toku mjeseca travnja s elektro-distributivnim poduzetom "ELEKTRO-MOSTAR" potpisala ugovor o priključku na distributivnu mrežu i o izradi priključnog kabela od TS "Kalemova ulica" do objekta crkve. Radovi na izradi N.N. kabela u toku svibnja izvedeni su, i čeka se priključakna Trafo-Stanicu "Kalemova ulica".

Preostaju još veliki radovi na uredjenju ponutrice crkve, barem onoga što je najnužnije za otvaranje crkve za službu Božju, te završni radovi u kancelarijsko-stambenom objektu, te uredjenje dvorišta. Biskupija bi željela da još u toku ove godine crkva bude otvorena za službu Božju, ali traži se velika novčana sredstva za uredjenje predstojećih radova. Neki su župnici ozbiljno shvatili molbu i apel Biskupije iz prošlog broj Sl. Vjesnika, i neke su se župe veoma lijepo i dobro odazvale, da pomognu svojim doprinosom gradnju nove katoličke crkve u Mostaru, koja će biti ujedno središnja - biskupska crkva čitave Hercegovine, neke pak nisu dale ni jednog dinara svojeg priloga. Biskupija ne želi za sada to pojedinačno navoditi, nego samo konstatira tu činjenicu.

7.- DAR ZAGREBAČKIH SVEĆENIKA ZA GRADNJU KATEDRALE U MOSTARU, PRIGODOM 80-GODIŠNJICE ŽIVOTA BISKUPA-ORDINARIJA

Proljetno zasjedanje Sabora Biskupske Konferencije Jugoslavije održano je u Zagrebu od 11. do 14. travnja o.g. Biskup-Ordinarij nije ovog puta išao na to zasjedanje, nego samo njegov pomoćni Biskup-Koadjutor. Na onom susretu Episkopata i Svećenika naše su dijcezne svećenike dijecezanske svećenike zastupali Mons. Don Andjelko Babić, župnik i dekan u Stocu, i Don Mato Šimović, župnik u Gabeli.

Prigodom toga sabora BK pomoćnom Biskupu-Koadjutoru predano je u Tajništvu Nadbiskupije : iznos od 6,860.000 SD kao poklon-prilog 51 svećenika zagrebačke nadbiskupije, od kojih i ranije davali svoje priloge, tako da pojedinci dosežu blizu 1,000.000 SD, a više njih i 500.000 SD. Biskupija je želila njihova imena objaviti u GK, ali na prijedlog nekih svećenika nije to učinila, nego je svakome od njih poštom poslala pojedinačnu zahvalnicu, a bude li prikladno, jednom zgodom imena će darovatelja za gradnju nove katedralne crkve negdje i objaviti.

I ovom prigodom Ordinarijat u službenom Vjesniku javno zahvaljuje svim darovateljima i potiče i druge, da ih u tome nasljeđuju.

8.- SUBOTIČKI BISKUP POSJETIO GRADILIŠTE NOVE KATEDRALNE CRKVE I DAO SVOJ PRILOG ZA GRADNJU.

Dne 21. travnja t. g. na svojem proputovanju na kraći odmor u Crnu Goru, otok sv. Jurja, Kotorska biskupija, posjetio je naše Biskupe i razgledao radove na objektu nove crkve i dao svoj prilog u iznosu od 5,000.000 SD. Hvala!

9.- NAŠI JUBILARCI U 1978.

Pored Biskupa-Ordinarija, koji je u veljači t.g. navršio 80 godina života, i njegov pomoćni Biskup-Koadjutor u svibnju ove 1978. navršio je 60 godina života i dvomjesečnik "Naša Ognjišta" u svojem broju 3/45/, svibanj-lipanj, 1978., str. 11 komemorirao je tu objećnicu biskupa Mons. Zanića, kao i ranije, u svojem broju za siječanj-veljače objećnicu života Biskupa-Ordinarija.

Na 29. ožujka t. g. navršio je 25 godina svećeničke službe preč. gospodin Don JAKOV BAGARIĆ. On je 25-obljetnicu svoga redjenja proslavio sa svojim kolegama-redjenicima u Gospinu svetišću u Vepricu, kod Makarske, a komemorirao je među svojom subračom svećenicima na 3. svibnja 1978. prigodom svojeg inondana, kad ga je posjetio Biskup-Ordinarij i 18 subrača svećenika, te mu uz inondan čestitali i tu značajnu obljetnicu svećeničkoga života.

I mi nu želimo "Ad multos annos" revnog i plodnog svećeničkog života.

Na 1. srpnja navršavaju 50 godina svećeništva: Don ILIJA REZO, župnik u Prenju i Don JOSIP ZOVKO, svećenik mostarsko-đuvanjske biskupije, na službi u Argentini, sada pak u Nirovini.

Visoke jubilarce preporučujemo u molitve subrača svećenika i čestitajući im zlatni svećenički jubilej, želimo obilje milosti u daljnjem svećeničkom životu i radu!

10.- POSJETI BISKUPA-ORDINARIJA ŽUPAMA

- Dne 19.III. 1978. posjetio je župu JARE k/Mostara, pohodio bolesnog župnika Don Nedjeljka Galića.

- Na Sveti /Veliki Petak, dne 24. ožujka Biskup je predvodio obrede u stolačkoj župskoj crkvi, gdje se tradicionalno okuplja mnogo vjernika na Veliki Petak.

- Na blagdan Uskrsa Biskup je Ordinarij služio pontifikalnu sv. Misu u mostarskoj crkvi sv. Petra i Pavla.

- Na uskrсни ponedjeljak, dne 27. ožujka Ordinarij je posjetio župu Neum, pregledao građevinske radove na novom crkvenom objektu, te onda župu Donji Gradac, Hutovo, a iz Hutova starom željezničkom prugom u pratnji župnika Hutova župu Trebimlja, a na povratku župe Donje Hrasno, Dračevo i Čeljevo.

- Na Bijelu Nedjelju Biskup je Ordinarij posjetio svoju rodnu župu Kruševo, i pod pučkom sv. Misom koju je služio mjesni župnik održao homiliju.

- Na 9. travnja Biskup je posjetio novu župu Čeljevo, propovijedao pod pučkom sv. Misom i pregledao radove na objektu nove župske crkve.

- Na blagdan sv. Josipa Radnika Biskup je služio pučku sv. Misu i održao prigodnu blagdansku homiliju.

- Na Jurjevdan Biskup je služio pučku sv. Misu i održao blagdansku homiliju u župi Vir k/Posušja.

- Na blagdan Tijelova o.g. Biskup je ponovno posjetio župu Neum, pregledao izvedene radove i ohrabrio mladog i zauzetog župnika da marljivo nastoji i nastavi s građevinskim radovima kako bi ta nova župa što prije dobila svoje nužne potrebne crkvene objekte. Tom prigodom posjetio je i župu Gabela-Polje, te župu Studenci i pohodio bolesnog Mons. Don Andriju Majića. U toj je župi kasnije Biskup-Ordinarij, dne 4. lipnja služio pučku sv. Misu i održao blagdansku homiliju, a 2.VI. t. g. služio je pučku sv. Misu i održao prigodnu homiliju u župi Potoci kod Mostara.

- Dne 28. svibnja o. g. obavio je kanonsku vizitaciju i podijelio sv. krizmu u župi Blagaj kod Mostara.

11.- POMOĆNI BISKUP - KOADJUTOR

Podijelio je sakrament sv. Potvrde na dan Duhova u mostarskoj crkvi sv. Petra i Pavla, a na blagdan Presv. Trojstva, 21. V. u župi Čapljina, i 4. VI. t. g. u župi Kočerin.

Biskup-Koadjutor, kao dugogodišnji iskusan pastoralac, skoro je svake nedjelje i blagdana u kojoj župi, gdje ga župnici pozovu, a nekad i pod tjednom bilo na svećeničkim rekolekcijama ili na kakvoj pouci i duhovnoj obnovi mladeži ili vjernika.

Biskup-Koadjutor želi, kad je god slobodan, nedjeljom ili blagdanom poći u koju župu, ali samo ako ga župnik pozove, i na vrijeme se o tome dogovore, a ne samo u župu dolaziti prigodom službene kanonske vizitacije i dijeljenja sv. Krizme.

Dne 26. i 27. travnja o. g. Biskup je Koadjutor predsjedao sastanku Vijeća za obitelj pri BKJ, kao predsjednik, u Slavonskom Brodu II.

& & & & &

12.- POSJETI BISKUPIMA....

- Dne 19. travnja t. g. posjetili su naše Biskupe u Mostaru gosp. MUHAMED BEŠIĆ, predsjednik Republičke Komisije za vjerska pitanja u pratnji savjetnika Komisije prof. IVICE CVITKOVIĆA.

- Biskup-Ordinarij uzvratilo je posjetu gosp. Predsjedniku Komisije u Sarajevu dne 24. travnja t.g.

- Biskup-Ordinarij u pratnji Tajnika Biskupije posjetio je dne 24. travnja t. g. sarajevskog nadbiskupa Mons. Marka Jozinovića i našeg vrhbosanskog Metropolitu i čestitao mu njegov imendan. Tom je zgodom posjetio i naše interdijecezansko sjemenište bogoslova u Sarajevu, te se susreo sa svim našim bogoslovima koji studiraju u tom Zavodu.

- Dne 28. travnja t. g. kurtoazno je posjetio Biskupa-Ordinarija i njegovog pomoćnog Biskupa-Koadjutora, provikar Franjevačkog Generala O.F.M. i Generalov delegat za hercegovačku franjevačku provinciju, koji je nekoliko dana boravio u Hercegovini, preč. O. Nicolo Cerasa.

- Dne 16. svibnja t. g. posjetio je Biskupa-Ordinarija vlč. gosp. ANTO JELIĆ, superior za naše studente u Biskupskom sjemeništu Eichstätt/Bay., i izvijestio Biskupa o našim studentima, koji se nalaze u tom Zavodu.

13.- POLAGANJE OPETOVNIH ISPITA ZA JURISDIKCIJU

Nadbiskupski Ordinarijat Vrhbosanski svojom okružnicom broj 630/78 od 17. svibnja 1978. najavio je da će se u toku mjeseca rujna u interdijecezanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu obaviti opetovni ispiti za jurisdikciju, odnosno za trienalne ispite u smislu propisa kan. 130. Točan datum polaganja tih ispita javit će se naknadno.

Materijal za opetovni ispit za jurisdikciju: MORALIKA, /Čitava, posebno de principiis/, IZ PRAVA: NORMAE GENERALES, ZENIDBENO PRAVO, iz Pastoralia, posebno de Poenitentia, a potrebno je da se dobro prostudiraju one uvodne napomene u Rimski Misal, u obrednike pojedinih Sakramenata, prema obnovljenim priručnicima iza II. Vat. Sabora. Materijal za trienalne ispite rasporedjen po grupama - tri grupe - čitava teologija. U našoj je dijecezi nešto odredjenije u pogledu polaganja trienalnih ispita.

Dok ne bude moguće da se formira i u našoj dijecezi ispitni forum bilo za jurisdikciju bilo za trienalne, Ordinarijat će upućivati one koji su svršili teologiju u Sarajevu na polaganje tih ispita pred ispitnu Komisiju u Sarajevu, a tražit će pismuni izvještaj te Komisije za odredjivanje roka trajanja jurisdikcije.

Ovim želimo upozoriti naše mlađe svećenike, dijecezanske, koji su obvezani na polaganje bilo trienala bilo opetovnih ispita za jurisdikciju, da se na vrijeme na to spremaju, a točan će im se datum na vrijeme javiti bilo putem Sl. Vjesnika bilo putem privatnog raspisa Ordinarijata.

SVEĆENICIMA ZA INFORMACIJU I RAZMIŠLJANJE

I.-IZJAVA NJEMAČKIH BISKUPA O KNJIZI

HANSA KÜNGA: "BITI KRŠĆANIN" /CHRISTSEIN/

U izjavi Njemačke Biskupske Konferencije od 17. II. 1975., na svršetku rasprave sv. Kongregacije za nauk vjere o knjigama prof. H. Künga "Crkva", i "Nepogrešiv ? - Pitanje", tad je ta Konferencija njemačkih biskupa zauzela i stajalište i o knjizi "BITI KRŠĆANIN", koja je bila upravo izišla iz tiska u Trieru. U toj izjavi, s obzirom na smjernice načelâ o propisnom značenju crkvene predaje, bilo je rečeno: "Ako prof. Küng ne prihvaća kao pretpostavke svoga teološkoga rada vjerske propise Crkve izložene u ovim načelima, neće se moći izbjeći sukobi s crkvenim naučiteljstvom. Stoga i razjašnjenja o pojedinim stavovima prof. Künga ostaju, koliko god mogu biti potrebna, nedovoljna. Tako i u novoj knjizi prof. Künga "BITI KRŠĆANIN" /München, 1974/, kojoj se mora priznati teološki trud i pastoralna svrha, nalazi se niz tvrdnja, kod kojih se ne opaža sklad sa spomenutim načelima / v. posebno: Kristologija, nauka o Trojstvu, teologija Crkve i Sakramenata, Marijino mjesto u povijesti spasenja/."

U raspravu se uplela "theologia specialistica" / usp. mnogobrojna članke i zbirku pod naslovom "Rasprava o 'Biti kršćanin' Hansa Künga, Mainz, 1976/.

Kardinal Julius Dopfner, tada predsjednik Njemačke Biskupske Konferencije, sve do posljednjih časova prije svoje iznenadne smrti, nastojao je oko razjašnjenja ovih razmatranja osobito s obzirom na osobu i djelo Isusa Krista. U razgovoru s predstavnicima Njemačke Biskupske Konferencije ovi su uporno molili prof. H. Künga, da bi svojoj spomenutoj knjizi pridodao dodatke i potrebne ispravke. On nije pristao na takva traženja, promda je u jednom slijedećem djelu ulio nade u moguća tumačenja.

U jednom sasvim posebnom pismu upravljenom prof. Küngu 22.IV. 1977. predsjednik Njemačke Biskupske Konferencije postavio mu je određena pitanja s obzirom na njegove razne tvrdnje. Na ta pitanja prof. Küng sve do danas nije bitno odgovorio, pa ni poslije ponovnih izričitih poziva koji su mu bili upućeni u raznim pismima.

Knjiga "Biti kršćanin" i dalje se širi bez promjena, i bez promjena prevodi se na druge jezike.

Budući da se ova knjiga sama od sebe prikazuje kao "mala Summa" /str. 14/ kršćanske vjere, a neki je smatraju i njome se služe kao školskom knjigom za katoličku nauku, Njemačka Biskupska Konferencija prisiljena je iznova zauzeti svoj stav prema toj knjizi. Ne bi to činila, kad je na to ne bi navodila obveza s obzirom na vjeru njemačkih vjernika. I doista Küngova knjiga "Biti kršćanin" očito je urodila žalosnim sumnjama - kao što nam je bilo često posvjedočeno.

Ne kanimo ovom izjavom suditi što prof. Küng osobno vjeruje ili ne vjeruje. Niti se pozivamo na ono, što je prof. Küng napisao u predjašnjim knjigama ili će napisati ubuduće. Pozivamo se naprotiv na knjigu "BITI KRŠĆANIN", premda je on, kao što se pretpostavlja, u teološkoj misli i načinu rada išao tragom predjašnjih djela. O njima su njemački biskupi već zauzeli svoje stajalište i izrazili svoj stav u spomenutoj izjavi.

Premda se "Biti kršćanin" smatra "malom Summa-om", ona ipak ne obradjuje sve ono, što neopozivo spada u katoličku vjeru, na pr. sedam Sakramenata i njihovo značenje za kršćanski život. Treba se osim toga zapitati: je li ono, što je obradjeno, u skladu s vjerom? Ne ćemo nabrajati sve, što je prikazano na nedovoljan način, kao nauka o Trojstvu, učiteljstvo Crkve, nauka o Sakramentima i Mariji. Teološki način obradjen od prof. Künga, o čemu se, premda kratko, već govorilo u izjavi od 17.II. 1975. sadrži kao posljedicu lom s predajom katoličke nauke u odnosu na važna pitanja. Način teološke obradbe, odvojen od vjerske predaje Crkve i upotreba dijelova sv. Pisma, izabranih sasvim samovoljno, vode k osiromašenju sadržaja vjere. Ovim se dovodi u sumnju pozitivna strana doprinosa prof. Künga. Ali, on ne prikazuje čitatelju potpunog Krista, niti njegovo djelo spasenja u cijelosti. Nije dosta općenito potvrdjivati svoju vjernost neopozivim sadržajima vjere. Oni moraju biti jasno izraženi i rastumačeni u svom sadržaju.

1.- ISUS KRIST PRAVI ČOVJEK I PRAVI BOG

Bez obzira na teološki način i na navedeno istine vjere - kao problem Crkve neka se vide izjave Kongregacije za nauku vjere, a posebno "Mysterium Ecclesiae" od 24.VII. 1973. i Izjava od 25.II. 1975. - ovdje se želi svratiti pozornost na jednostrano i nedopušteno smanjenje nauke o Isusu Kristu, koju treba posebno naglasiti kao temelj kršćanske vjere / v. 1. Kor 3,11/. U knjizi je zanemareno božanstvo Kristovo. Ali, Isus iz Nazareta, ako je pravi čovjek, on je i pravi Bog. Te dvije tvrdnje ne podnose smanjenja, jedna ne može biti svedena na drugu, obadvije su potrebne. Isus, doista, ne bi mogao činiti ono, što čini, da nije ono što jest: vječni i nestvoreni Sin Božji, Bog kao Otac, jedna sama bit s Ocem, vezan u utjelovljenju u osobno jedništvo s čovjekom Isusom. Ovo je, zaista, veliko otajstvo. Ali, njemu treba pridati vlastiti pristanak i treba ga potvrdjivati, inače bi nauka spasenja kao plod spasenjskog djela Isusa iz Nazareta bila ozbiljno dovedena u sumnju; inače se Evandjelje, dobra vijest našega spasa u Isusu Kristu, u kojemu je Bog prisno ujedinio samog sebe s čovječjom naravi, ne bi moglo više izražavati ni naviještati u svom bitnom sadržaju. Prigodna tvrdnja, da je Isus sin Božji, nije dovoljna da potpuno označi Krista, jer na pr. i milost spasa čini, da budemo sinovi: vjerom ste sinovi Božji u Isusu Kristu /Gal 3,26/.

Tako prema riječi Božjoj i mi možemo i moramo zvati Boga našim ocem.

Naša ispovijest vjere izražava jasno i nedvojbeno, tko je Isus. U misno Vjervanju kaže se:

"Vjerujem i u jednoga Gospodina Isusa Krista, jedinorodjenoga Sina Božjega. Rodjenog od Oca prije svih vjekova. Boga od Boga, svjetlo od svjetla, pravoga Boga od pravoga Boga. Rodjena, ne stvorena, istobitna s Ocem, po kome je sve stvoreno. Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebasa. I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice i postao čovjekom".

A u Apostolskom vjervanju kažemo:

"i u Isusa Krista jedinorodjenog sina njegova, našega Gospodina".

I ovo je jasna ispovijed božanstva Isusa Krista, jer izraz "jedinorodjeni" priznaje istovjetnost biti u smislu Presvetog Trojstva. Iz toga slijedi, da Isus, ako Krist ne bi mogao biti naš Gospodin kao što jest, da Isus čovjek nije jedno te isto sa sinom Božjim tako, da su u njemu samo Bog i njegova spasiteljska moć prisutni i djelotvorni.

U knjizi "Biti kršćanin" ima niz počasnih naslova, naziva, koji s obzirom na Isusa Krista imaju posebno značenje. Često Isus postaje "predstavnik" Boga. Ali, ako on to i može biti na neki valjani način, to nije dosta, da odredi stvarnost Krista. "Predstavnik Boga" upotrebljavao se od mnogih, da označi Mojsija i proroke, koji su živjeli prije Krista, i za apostole i poslanike Crkve, koji su živjeli poslije. Ali, svi ti predstavnici naviještaju Mesiju, koji ima doći ili je došao. I tako Pavao može pisati: "Doista, mi ne propovijedamo sami sebe, nego Isusa Krista kao Gospodina, a sebe kao sluge vaše za ljubav Isusa Krista" / 2 Kor 4,5/. U Ivanovu Evandjelju Isus kaže o sebi: "Ja sam put, istina i život; nitko ne može doći k Ocu nego po meni" / Iv 14,6/. I označujući euharistiju, u govoru o kruhu života kaže: "Ja sam kruh živi, koji sam s neba sišao. Tko jede od tog kruha, živjet će uvijek. I kruh, koji ću ja dati, moje je tijelo za život svijeta. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan... Kao što je živi Otac poslao mene i ja živim za Oca, tako isto onaj, tko jede mene, živjet će za mene / Iv 6, 51, 54, 57/. To riječi bile bi sasvim nerazumljive, kad Isus, za razliku od svih drugih predstavnika Boga, ne bi bio on sam Bog, vječni nestvoreni Sin Božji. S obzirom na pitanje Krista, u odnosu na navedene točke, rečeno je i ovo: "Od tada mnogi od njegovih učenika ga ostaviše i više ga nisu slijedili" / Iv 6, 66/; ali, Isus Krist nije Sin ukoliko je i jer je predstavnik Boga, nego je predstavnik Boga, jer je Sin Božji. Ne razumije se, u kojem smislu i pod kojim bi uvjetom Isus bio predstavnik Boga, kad on ne bi bio i Sin Božji, jedini i nestvoreni.

2.- BOG JE SAMOG SEBE DAROVAO NAMA U ISUSU IZ NAZARETA.

Nitko ne može pomisliti, da se ovo sve odnosi na pitanje riječi; radi se naprotiv o činjenici, da je Isus Krist za nas ne samo učitelj i uzor, nego i spasitelj i sam život vječni, ako smo mi sjedinjeni s njim u potpunosti vjere. Ina bezbroj onih, koji su svojim životom i svojom smrću potvrdili svoju vjeru u Boga. Poslanica Hebrejima govori "o narodu svjedoka", "kojega svijet nije bio dostojan" / Hebr 12, 11, 38/. Ali, svi ti ipak, sa svojim mukama i svojom smrću, nebi nas mogli spasiti. Isus Krist naprotiv, svojim životom, svojim mukama i svojom smrću, spasio nas je, jer on nije bio samo pravi čovjek nego i pravi Sin Božji, poslan od nebeskog Oca radi našega spasenja. U I. Petrovoj poslanici čita se: "Znajte, da niste otkupljeni nečim raspadljivim, srebrom ili zlatom, od svoga bezvrijednog, od otaca baštinjenog načina života, nego skupljeni krvlju Krista kao nevina i bez mame janjeta" / I Petr. 18, i d./.

Zato mi noline s potpunim pravom: "Gospodine Isuse Kriste, mi te noline i blagoslivljamo, jer si svojim svetin križem svijet otkupio". Nas ne spasava bilo kakva nauka, nego samo nauka i smrt Boga, koji je postao čovjekom, koji se je sjedinio jedanput za sve sa svim ljudima, koja ima u sebi tu snagu otkupa.

Ako božanstvo Isusa iz Nazareta - pravog čovjeka i pravog Boga - nije izraženo i držano /ispovijedano/ s nesumljivom jasnoćom, tad je neizbježno umanjeње i izobličenje Evandjelja. Stvarno, bit Evandjelja kao poruke spasenja jest u tome, da nas Bog ljubi, ljubi svakoga čovjeka, pa i grješnika, također i nas kao grješnike:

"Krist je umro za nas, dok mi još bijasmo grješnici... Ali, Bog je pokazao svoju ljubav prema nama, jer je Krist umro za nas dok bijasmo još grješnici. S više razloga sada, kad smo opravdani po njegovoj krvi, bit ćemo spašeni od srdžbe po Njemu. Jer ako smo izmireni s Bogom smrću njegova Sina, dok smo još bili neprijatelji, mnogo ćemo se sigurnije, već izmireni, spasiti njegovim životom" /Rim 5, 6, 8-10/.

Ljubav Boga prema nama nije stoga samo jedno mišljenje. Ljubav Boga nije neka mlitava ljubav, ona je djelotvorna ljubav. Bog u svojoj ljubavi ne samo da čini nešto za nas, nego za nas daje samoga sebe šaljući nama i za nas svoga jedinca, vječnog Sina, da bismo mi u njemu opet zadobili izgubljeni vječni život.

"Bog je doista toliko ljubio svijet, da je dao svoga jedinorodjenoga Sina, da tko god vjeruje u njega ne umre, nego ima vječni život. Bog nije poslao Sina na svijet, da sudi svijet, nego da svijet spasi po njemu" /Iv 3, 16 i d./.

Abraham, koji je bio pripravan žrtvovati svoga jedinca sina Izaka, samo je blijeda slika djela nebeskog Oca. Stvarno, andjelo nebeski rekao je Abrahamu: "Ne stavljaј ruku svoju na dječaka i ne čini mu zla" /Gen 22, 12/. Ali, Otac nebeski nije se zaustavio. On je dao svoga jedinoga Sina, svog premilog; i tako je dao samog sebe za nas. Ne spada na nas ispitivati, je li Bog mogao spasiti čovjeka i na drugi način. Ali, činjenica, da Bog daje samog sebe za nas, bez sumnje je nedvojbeni temeljni razlog, da se u ovom kršćanskom slučaju radi o samom Bogu i o nama. Doista, u utjelovljenju Sina Božjega događa se ovo: Bog zaključuje s nama svoj savez jedanput za sve. Zaista, savez u Isusu Kristu savez je novi, posljednji i vječni. To znači također, da po Kristu čovjek se ne dovršava utječući se u sebe i za sebe, nego samo ujediniujući se u dubini svoga srca s Kristen, i, u Kristu, s Ocem.

To darivanje sebe učinjeno od Oca slanjem Sina prihvaćeno je i ponoseno naprijed neograničeno i bezuvjetno od Sina utjelovljena u Isusu. Prenda je u Maslinskom vrtu, za vrijeme strave u smrtnoj borbi, molio da bude pošteđen, kalež mu nije bio oduzet, nego je on prihvatio ruku i smrt. Isus, dakle, uzeo na sebe ljubav Oca podlažući se za nas potpuno volji Oca nebeskog. "Nitko nama neće ljubavi od oca, da položi život svoj za prijatelje" /Iv 15, 13/.

Kod toga treba istaknuti, da bezuvjetno darivanje samoga sebe sve do smrti na križu ne znači, da je Isus izgubio samog sebe i snisao vlastitog života; svojim bezuvjetnim predlaganjem Ocu nebeskom za grješnike on stiže do potpunog svog izražaja. Njegova riječ na križu: "Sve je svršeno" /Iv 19, 30/, ne znači samo svršetak njegovih boli, nego da je on svršio, ispunio svoje poslanstvo. U Poslanici Hebrejina rečeno je:

"I premda je bio Sin, iskustveno nauči poslušnost od onoga, što je pretrpio, te postigavši savršenstvo postade svina, koji mu se pokoravaju, uzrok vječnog spasenja, jer je od Boga proglašen vrhovnim svećenikom poput Melkizedeka" /5, 8-9/.

Uskrsnuće je stoga siguran znak, da prinos samoga sebe nije za njega bila propast, nego uzrok njegove slave u vječnosti.

"Zato je Bog njega uzvisio drugim imenom; da bi u ime Isusovo svaka moć na nebesima, na zemlji i pod zemljom prignula svoje koljeno; i da bi svaki jezik proglasio, da je Isus Krist Gospodin, na slavu Boga Oca" /Fil 2,9-11/.

Sve to ima visoko značenje za našu vjeru i za život i dužnosti kršćana. Ovdje, dakle, postaje jasno, da se u kršćanskom životu radi o ljubavi i da se u ljubavi radi o nama samima, o našem raspoloženju i prinosu nas samih Isusu Kristu i Ocu. Budući da je Bog, prvi, nas bezuvjetno ljubio i ljubi nas u Kristu darivanjem samoga sebe, zato ljubav Boga i bližnjega postaje prva zapovijed. "O ovim dvjema zapovijedima ovisi sav Zakon i proroci" /Mt 22, 40/. Zato "vjera postaje djelotvorna u ljubavi" /Gal 5,6/. Smrt Kristova jedina je žrtva novoga zavjeta; ona se ostvaruje u svetoj misi tako da prisno sudjelovanje u svetoj misi uvodi bezuvjetno darivanje sebe Bogu kao dopunu prve i glavne zapovijedi. Ali kao Krist tako i kršćanin postiže svoj svršetak pred Bogom i u Bogu po prinosu sebe Kristu i u Kristu Ocu.

Ljubav prema Bogu i bližnjemu mora se odraziti u vladanju.

"Tko prihvaća moje zapovijedi i njih vrši, taj me ljubi; tko ljubi mene, njega će ljubiti moj Otac, i ja ću ga ljubiti i objaviti ću se njemu" /Iv 14, 21/.

Ljubav, dakle, ne nadomješta djelo; s druge strane, djela nisu nadomještaj ljubavi, nego ljubav se očituje u djelima. Ljubav ne završava s djelom, ona traje preko djela.

"Ljubav ne će nikada imati svršetka" /I Kor 13,8/. Nije moguće činiti dobro bez ljubavi. Zakloniti se iza djela, a da samoga sebe ne staviš na raspolaganje, a da se ne prinosiš u ljubavi, bilo bi po zakonu, ali ne po ljubavi; ne bi to bio odgovor ljubavi Božjoj, koji nije samo učinio nešto za nas, nego je za nas dao samoga sebe u utjelovljenju Sina.

Sve to u knjizi "Biti kršćanin" nije dovoljno izneseno na svjetlo.

Doista, Isus iz Nazareta predstavnik je Boga kod nas i za nas. Ali, nije razjašnjeno, da je Otac šaljući Sina pokazao sebe kao Ljubav. Pismo kaže:

"Bog je ljubav. U tome se očitovala ljubav Božja prema nama: on je poslao svoga Sina na svijet, da bismo mi imali život po njemu" /I Iv 4,8, slj./.

U posljednjen poglavlju "Biti kršćanin", koje ina oko sto stranica, pod naslovom "Praksa", zadaća ljubavi, premda je naponenuta, nije posebno obrađena. A da smo mi svi bili od Krista upitani kao Petar: "Ljubiš li me?" /Iv 21,15/ ne nalazi svog pravog razmatranja u jednoj "naloj Sunni" kršćanskog bitka kao što bi to htjela biti knjiga "Biti kršćanin".

Stoga ni ne možemo držati ovaj prikaz dovoljnim. Spasiteljsko djelo Božje u Isusu Kristu u knjizi je okrnjeno i ni se od toga iznova morano ograditi.

3.- UMANJENI PRIKAZ STVARNOSTI SPASENJA

Budući da je djelo Božjeg spasenja u Isusu Kristu prikazano u krnjim izrazima, to je gotovo neizbježno, da i plod otkupljenja u Isusu Kristu bude okrnjen. Plod otkupljenja je tajna. Ne znači to, da se o njoj ne zna ništa određeno; tajna naprotiv znači, da nas milost otkupljenja tako usko veže s Isusom Kristom, kako to nije moguće ni s kim drugim, veže nas na tako tijesan način da nadvisuje svaku našu snagu i svaku našu misao. Ovaj je odnos izražen poredbom loze i mladica, oznakom Krista kao glave, Crkve kao njegova tijela, pojedinih ljudi kao udova njegova tijela. Ovo je izraženo u više od sto točaka Novoga Zavjeta, gdje se tvrdi, da smo mi u Kristu, a Krist u nama. Samo po toj sličnosti s Kristom, koja se ne ostvaruje bez našega utjelovljenja u njemu, mi možemo zvati Boga imenom oca, jer upravo u otkupljenju Isus nas je učinio svojom braćom i sestrama.

"A kad je došla punina vremena, Bog posla svoga Sina, rođena od žene i podvrgnuta Zakonu, da otkupi one, koji bijahu pod Zakonom, da bismo primili posinovljenje. A da ste sinovi, dokaz je činjenica, da je Bog poslao u naša srca duha svoga Sina, koji viče: Aba, Oče! Nisi, dakle, više rob, nego sin; ako si pak sin, onda si i baštinik po volji Božjoj" /Gal. 4, 4-7/.

A u 2. Petrovoj čita se:

"Ovom /= njegovom božanskom moći/ dana su nam velika i dragocjena dobra, koja bijahu obećana, da biste po njima postali sudionici božanske naravi; ali, vi morate izbjeđavati pogubnu pokvarenost, koja vlada svijetom" /1, 4/.

Po tom odnosu s Kristom izvedenim od Boga mi smo sudionici njegove sudbine, njegove smrti, koja je posljedica grijeha, ali koju mi možemo učiniti da postane darom našega života i zato nas samih. Ali, mi smo sudionici i njegova uskrsnuća.

"I kao što smo nosili sliku zemaljskog čovjeka, tako ćemo nositi i sliku nebeskog čovjeka... Doista je potrebno da se ovo pokvarljivo tijelo obuče u nepokvarljivost, a ovo smrtno u besmrtnost" /1 Kor 15, 49, 53/.

Stoga je veza milosti s Kristom temelj naše nade. Zaista, nijedan događaj ne može umanjiti ili uništiti ovo jedinstvo spasa sa Isusom Kristom; samo mi to možemo smrtnim grijehom. Ništa nas ne može rastaviti od Krista /usp. Rim 8, 38, slj/; to je razlog naše nade, koji nadvisuje svaki drugi razlog.

Kad se u sv. misi ulijeva voda u vino, melise:

"Otaštvo ove vode i vina učinilo nas dionicima božanstva onoga, koji se udostojao uzeti dijela u našem čovječstvu".

Protiv ovoga prof. Küng se pita: "Ima li danas razborita čovjeka, koji bi htio postati Bogom?" /str. 433/.

Samo se s boli u duši može čitati takva stvar. Tko to misli ili gdje se to uči, da u otkupljenju čovjek prestaje biti čovjekom, jer je postao Bogom? U utjelovljenju Sin Božji ne prestaje biti Bogom, a u otkupljenju čovjek ne prestaje biti čovjekom. On nije postao Bogom, nego sudionikom vječnoga života, koji mu je darovan, života, a stoga i blaženstva Božjeg. Teme znak i bit je uskrsnuće od mrtvih, janstvo sudioništva u vječnom i blaženom životu Božjem. I ovo je tajna; ona nadvisuje našu noć shvaćanja, ali se mora potpuno naviještati, ako se ne želi, da se osakati katolička vjera.

Prikaz stvarnosti spasenja, ploda otkupljenja u Isusu Kristu u knjizi "Biti kršćanin" trpi od izobličnog skraćanja.

Stoga biskupi zbog svoje dužnosti, da svjedoče i brane pravu vjeru, moraju ocijeniti i izjaviti, da se knjiga "Biti kršćanin", u točkama ovdje obradjenim kao primjer, ne može držati ispravnim prikazom katoličke vjere.

Potrebni dopunski ispravak traži i drugi teološki način.

Mnogobrojni navodi Sv. Pisma i službenog učiteljstva Crkve moraju biti navedeni potpuno, bez skraćivanja. Ne može se u tome vidjeti suvišno zapletanje kršćanske vjere. Isus Krist je pravi čovjek i pravi Bog. To je bitni sadržaj naše vjere. Ta dvostruka stvarnost daje povoda alternativni, onoj naime jednostranoj kristologiji ili isključivom prikazu, ako se polazi "odozdo", od čovještva Kristova, ili "odozgo", tj. od božanstva; ali nema mjesta nekoj alternativni ili nesigurnosti, ako se polazi od Krista: čovjeka-Boga. Ta dva gledišta moraju i mogu biti izražena i upotrijebljena zajedno; za prikaz Krista i da bismo bili kršćani, biskupi to moraju zahtijevati.

Dvostruka tvrdnja - Isus iz Nazareta pravi je Bog i čovjek - jest bitna izjava I. ekumenskog sabora u Niceji god. 325, koji je osudio pogrešnu nauku Arijevu, za kojega bi Sin Božji bio najveće stvorenje / V. o tome izjavu Njemačkih Biskupa od 24. IX. 1975. o nicejskoj ispovijedi vjere u Krista, prigodom 1650. godišnjice Nic. sabora/. Istovjetnost sa sadržajem vjere izraženim na Nicejskom saboru ne smata ekumenskim odnosima. Doista, svjedočanstvo prvog ekumenskog sabora zajedničko je dobro vjere za katolike, pravoslavne i protestante; upravo to može biti temelj za brižni rad oko jedinstva svih kršćana. Ako taj zajednički temelj upadne u raspravu ili bude napušten radi nedostatka jasnoće, onda se ekumenizmu oduzima njegova tvrda i temeljna potpora. Jedinstvo u pravom sastavu ne bi se tada moglo više prepoznati povezano s izvorima kršćanstva. Biskupi stoga ne žele ostaviti nikakve sumnje, da oni pažljivo promatraju specifičnu zadaću teologa i zahvalni su za pravu pomoć, koju oni pružaju za produbljenje kršćanske vjere u naše vrijeme. Svima nama leži na srcu obnova Crkve, a ona neka polazi od svoga Izvora - Isusa Krista. Upravo zbog toga ne možemo se odreći jasnog priznanja tajne njegove osobe i njegova potpunog prikaza.

Poštujući zakonita traženja prof. Künga, biskupi postojano traže, da se nužno prizna netaknuta vjera u Krista i sve što iz toga slijedi, uvjereni, da je cjelovita vjera u Krista dostojnija vjerovanja nego ona umanjena, iako ova /cjelovita vjera/ sadrži i izražava tajne; jer "otajstva Božja dostojnija su vjere nego rješenja čovjekova".

Würzburg, 14. XI. 1977.

L'Osservatore Romano,
18. XII. 1977.

Prevco: R. Radica, prof.

/Preuzeto iz: Vjesnik Nadbiskupije Splitsko-Makarske, 1978. 2. str. 16 - 26/

II.-SPLITSKO-MAKARSKI NADBISKUP O DRUŠTVU TEOLOGA "KRŠĆANSKA SADAŠNJOST".

Na godišnjoj skupštini svećenika splitsko-makarske nadbiskupije, koja je održana 26. travnja 1978. u Splitu nadbiskup FRANO FRANIĆ održao je referat o stanju nadbiskupije, a u referatu osvrnuo se i na DTKS, što u cijelosti prenosima za informaciju i orijentaciju našim svećenicima:

"1. U čemu ja vidim opasnost toga Društva? - upitao se je o. Nadbiskup. U onome, u čemu sam vidio i vidim opasnost ostalih svećeničkih tzv. staleških ili profesionalnih društava: Društvo svećenika SRH, onoga u Ljubljani /Sv. Ćiril i Metod/, onoga u Sarajevu /Dobri Pastir/. Ne vidim, da bi ta društva bila lošija od ovoga, osnovanoga u Zagrebu. Uostalom, DTKS primilo je među svoje članove dosta članova iz starih društava Hrvatske i BiH, doduše ne kao takove, nego kao teologe ili kao prijatelje ili podupiratelje teologa / s jednakim dužnostima, ali ne jednakim pravima/, ali svakako njihova pripadnost nije im smetala, da budu primljeni u DTKS.

Izjavljujem, da nisam protiv KS, nego protiv DT. Kršćanska sadašnjost mogla bi se spasiti i bez DT.

Zašto treba teologiji da se izdvaja ispod direktne jurisdikcije biskupa i da se stavlja u "slobodan" društveni sektor, kao necrkveno društvo s crkvenim djelovanjem? Zar joj u Crkvi nedostaje slobodan prostor djelovanja? To je nedavno ustvrdio jedan splitski novinar. A teologija je bitno crkvena ustanova i ona se ne može izdvajati od Crkve. Niti to društvo može sebi uzurpirati pravo, da se brine za materijalne potrebe svećenstva, kada je to pravo i dužnost biskupa i crkvene zajednice.

2. Ja ne sumnjam ni u čiju subjektivnu dobru volju. Ljudi većinom žele dobro Crkvi i narodu i misle, da će preko tih društava moći bolje djelovati za Crkvu i narod. Ali, struktura nije crkvena. Ona je pronalazak marksista, a potječe od Staljina, pa su sva ta društva razni tipovi bitno iste strukture, kojom se teologija i pastoralni rad otcjepljuju od jurisdikcije biskupa i od njih osamostaljuju, podruštovljuju, socijaliziraju, sekulariziraju. Ona je, objektivno govoreći, trajna opasnost za infiltraciju marksizma u Crkvu, a to se provodi na razne načine, u nas svakako drukčije nego na pr. u Čehoslovačkoj, drukčije u raznim periodima, i t.d. Stoga je od BK donesen 1952. NON LICET za sva stara društva /staleška ili profesionalna/ svećenika, jer se smatraju societates periculosae pro Ecclesia.

3. Držim, da Crkva sa svojim evangelizatorskim radom, u koji je uključen teološki i pastoralni, mora biti slobodna i odvojena od države, kao što uči II. Vatikanski sabor. Ta sloboda koristi i Crkvi i državi. Sustav svećeničkih i teoloških društava smatram nekorisnim i pogibeljnim i za Crkvu i za državu.

Ponavljam opet i opet, da ovo pitanje držim unutrašnjim pitanjem Crkve i da želim i nadalje podupirati dobre odnose između Crkve i države, koliko je moguće. Meni je bio priznat od civilnih vlasti status slobodnog sugovornika, bez posredstva svećeničkih ili sličnih profesionalnih društava, u kojima su učlanjeni svećenici, ali koji članovi tih društava nisu pod jurisdikcijom hijerarhije, jer su ta društva, kako je rečeno, necrkvena, iako se bave crkvenim poslovima.

4. Ova zabrana nije uperena protiv samoupravnog socijalizma kao ekonomsko-društvenog sustava, jer Crkva nema razloga, da se u ime Evandjelja bori protiv tog sustava, kako sam pisao u svojoj knjizi "Putovi dijaloga" /Split, 1973/. Sami ne možemo prihvatiti kulturni program samoupravnog socijalizma, kojim se hoće stvoriti čisto humanističko društvo bez Boga, što smatram, da je u samoupravnom socijalizmu takodjer bitan element.

Dakle, ako bi netko rekao ili napisao, da sam ja "pobornik samoupravnog socijalizma u Jugoslaviji" /usp. Herderkorrespondenz", br. 1, 1978/, bez one distinkcije, rekao bih klevetu.

5. Što se tiče priopćenja u posljednjem broju Glasa Koncila od 23.IV. 1978. str. 14, o tobožnjim zaključcima Sabora BK u Zagrebu, održanog od 11.IV. o.g. prisiljen sam izjaviti:

a/- To priopćenje u GK nije ni od koga potpisano, pa odgovornost pada na uredništvo. Priopćenje ne odgovara stvarnosti.

b/- Sabor BK je raspravljao o DTKS dne 13.IV. o.g. prije podne. Jedan je biskup predložio, da se o tom pitanju raspravlja. Drugi je biskup predložio, da se o tom pitanju uopće ne raspravlja. Biskupi su raspravljali o tom pitanju dva i po sata. Tada je isti onaj biskup tražio, da se glasuje o njegovu prijedlogu: NON LICET /nomen dare Societati theologorum KS/. Drugi biskup je tražio, potpomognut još od dvojice, da se o tom pitanju uopće ne glasuje.

To su bila dva prijedloga.

Ali biskupi su glasovali o prijedlogu NON LICET i time, naravno, odbili prijedlog, da se uopće ne glasuje.

Rezultat je glasovanja bio: prisutnih glasača: 19.
ZA NON LICET: 5 biskupa, PROTIV NON LICET: 4 biskupa, bijelih listića predano je: 10. To je bilo točno u 13 sati, dne 13. IV. 1978.

Biskupi nisu imali vremena da interpretiraju svoje glasovanje, nego su nakon par brzih riječi o sjednici Katehetskog Vijeća, završili svoj Sabor BK, imali zajednički objed i braća Slovenci su otputovali kući i na poslijepodnevnoj sjednici nisu više bili, pa se tada raspravljalo samo o hrvatskim pitanjima.

Interpretacija, dakle, GK, da su biskupi zaključili, da se ad experimentum dopusti opstanak DTKS, ne odgovara istini, o toj se rezoluciji nije uopće ni raspravljalo ni glasovalo. To mogu značiti samo oni glasovi, koji su bili protiv NON LICET, ali ne PRAZNI LISTIĆI. Prazni listići mogu značiti samo to, da došt biskupa nije glasovalo ni ZA NON LICET, ni PROTIV NON LICET, nego se je jednostavno, IZ RAZLIČITIH MOTIVA, uzdržalo od glasovanja, dotično nije htjelo glasovati ni ZA ni PROTIV NON LICET.

U normalnim glasovanjima uzdržani se glasovi ne broje, jer su nevaljani, pa bi FORMALNI NON LICET bio tu prihvaćen sa 5 glasova prema 4, usprkos t. 14 Pravilnika BK, koja traži, da se u dva prva glasovanja dobije apsolutna većina od prisutnih glasača. Ali, uzdržani se glasovi, kako rekeh, ne broje. Tu imaju riječ pravnici, jer je jasno, da će 5 biskupa reći, da su za NON LICET, 4 će reći da su PROTIV NON LICET, a 10 će biskupa reći, da su se uzdržali, dotično, što je isto, da nisu htjeli glasovati ni za ni protiv Non licet. A da li bi rekli svoje motive, to je drugo pitanje.

Svakako, komuniquej nije sastavljen, dok smo mi biskupi bili u Zagrebu, nego ja sam dobio komuniquej 20.IV. 1978., šest dana pošto sam se vratio iz Zagreba, potpisan od Tajništva BK. Ali, priopćenje GK ne odgovara ni tome komuniqueju. Jer barem su se svi biskupi slagali, da se "ZAHTIJEVA" /a ne samo "vruće moli", kako je bilo rečeno u Zadru/ od DTKS da ne primaju nove članove i bilo je 5 glasova za NON LICET, a ne samo 3 kao u Zadru.

6. Stoga, draga braćo svećenici, uzevši sve u obzir, služeći se svojom biskupskom vlašću, koja mi je dana za izgradnju Crkve Božje, a ne za rušenje, s pouzdanjem, da ne gazim Duha, nego da mu omogućujem slobodnije djelovanje u Crkvi Božjoj, izjavljujem, da one zabrane društava /profesionalnih/ svećenika i teologa, koje sam donio, kao generalni vikar pok. biskupa Bonefačića, dne 7.VII. 1953, i svojom biskupskom vlašću, dne 30.VI. 1977., sa sankcijom suspenzije a divinis ipso facto incurrenda, vrijede i danas, i ja te zabrane, pri potpunoj svijesti i odgovornosti, iako teška i krvava srca, opetujem ovim aktom.

O svemu ovome je obaviještena Sv. Stolica i ja djelujem u skladu sa svetim kanonima CZ ostajući pri tom uvijek poslušan sin Svetoga Oca.

Izjavljujem, da ja i ta društva ne možemo koegzistirati u ovoj nadbiskupiji.

Molim braću svećenike, da imaju to u vidu kod pozivanja propovjednika, davalaca duhovnih vježbi, misionara, ispovjednika, i t.d. u našu dijecezu - završio je o. nadbiskup splitsko-makarski dr. Frano Franić".

Nadbiskup Franić u svojem dodatnom razjašnjenju od 10.V. 1978. napisao je među ostalim i sljedeće:

"... stvorena je čitava zavrzlama praznim listićima, pa se s pravom može razmišljati o nevaljanosti toga glasovanja i o potrebi, da se ono što prije ponovi. U jednom glasovanju mora se staviti na glasovanje samo jedan prijedlog s tri... mogućnosti izražavanja svoje volje, inače se stvara konfuzija i glasovanje ne može vrijediti.

Nadan se, da ni se ne će zanjeriti, što sam se toliko uznemirio zbog ovoga pitanja, kada se zna, da ga držim za našu Crkvu, a i za sebe, sudbenosnin. Takvim ga drže i moji svećenici, pa sam smatrao svojom dužnošću, nasljedujući u tom II. Vatikanski Sabor, koji je objavljivao rezultate glasovanja, da iskreno obavijestim svoje svećenstvo o pravom stanju stvari, a da nisam htio nikoga uvrijediti.

A onaj teologu, koji nam u pornografskom časopisu poručuje, da se razlozi zabrane TDKS nalaze u osjećajin posjedništva, atavizama, regionalizma, raznih separatizama, pače i u združnosti međunarodne reakcije s demačon, odgovaram, da su to bable priče, a mogle bi biti i pogibeljne denuncijacije. Razlog je našeg neslaganja danas u našoj Crkvi TDKS, koje unosi u našu Crkvu posve novu strukturu, jer "građi Crkvu na novim temeljima". Pita se sada: je li ta struktura korisna Crkvi u sadašnjem času, je li joj štetna i zašto, i da li se uopće slaže sa zdravom naukom Crkvi.? Eto, na ta pitanja trebalo je mirno odgovoriti. Odgovori na ta sudbenosna pitanja nas dijele.

PRIJE NEGO SE JE U CRKVU POKUŠALA UVESTI TA STRUKTURA TREBALO JE DOBITI PRISTANAK BISKUPA I SVETE STOLICE, A NE STAVLJATI I BISKUPE I SVETU STOLICU PRED GOTOV ČIN U JEDNOJ TAKO SUDBONOSNOJ STVARI TE SADA TRAŽITI SLOGU NA TEMELJU GOTOVA ČINA.

Mi pak posilje svega ostajemo s čvrstim uvjerenjem na zabranama od 7.VII. 1953. i 30.VI. 1977., jer nam ostaje ideal: Slobodna Crkva na vjersko-moralnom području u slobodnoj Državi.

Nadbiskup: FRANO FRANIĆ.

/Preuzeto iz: Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske, 2/1978, str. 8 - 12 i posebni Dodatak/.

& & & & & & &

DODATAK OKRUŽNICAMA ORDINARIJATA:

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 429/1978.

Mostar, dne 3. lipnja 1978.

PONOVNO UPOZORENJE OBZIROM NA BINIRANE I PRINIRANE MISE

Biskupski je Ordinarijat svojom okružnicom broj 271. od 4. ožujka 1978. /Usp. Sl. Vj. Biskupije, br. I/1978. str. 16/ upozorio sve svećenike u duhovnoj pastvi na području naših biskupija, da po odluci Svete Stolicе, dostavljenoj preko Predsjedništva BKJ svim Biskupima i Provincijalima, a koja je zakonito promulgirana i u našim biskupijama, binirane ili trinirane Mise inaju se služiti ad intentionem Ep̃pi, odnosno stipendij za te Mise ina se predati kancelariji Ordinarijata za potrebe Biskupije.

Unatoč jasnih i decizivnih odluka Sv. Stolicе, neki franjevci, u duhovnoj pastvi mostarsko-duvanjske biskupije, pozivajući se na neke upute svega O. Generala ili njegova Provikara, i dalje biniraju odnosno triniraju ad intentionem Superioris Religiosi, odnosno primljeni stipendij predaju svojem redovničkom starješinstvu. Naime, tvrde, da njesnom Ordinariju trebaju davati stipendije tih Misa same "parochi vel vice-parochi stricte dicti". Iz toga neki proizvoljno zaključuju, ako župnik povjeri kapelanu ili kojem drugom svećeniku binaciju ili trinaciju, onda ne treba davati stipendij njesnom Ordinariju. To je krivo. Facultas binandi vel trinandi daje se župniku u korist župe, a ne kapelanu. Dakako, da se župnik može poslužiti svojim kapelanom ili drugim svećenikom.

Ovin ponovno izjavljujemo da je za naše biskupije jedino njerodavno ono što je odredila Sv. Stolica, a što je službeno proglašeno u Vjesniku Biskupije, te oni župnicima koji se neće pridržavati odredaba Sv. Stolicе i njesnog Ordinarija, nakon ovog ponovnog upozorenja, Ordinarijat in sa 1. srpnja 1978. oduzina ovlast binacije odnosno trinacije, i za eventualne posljedice i neredе neka snese odgovornost oni koji nisu htjeli poštivati zakonite odredbe nadležne crkvene vlasti.

+ P e t a r, biskup

PREPORUČUJEMO U MOLITVE:

O. FRA KLEMO DOKO / 1886-1978/.

U nedjelju, dne 23. travnja t.g. u Franjevačkom samostanu Široki Brijeg umro je O. Fra KLEMO DOKO, dugogodišnji župnik po raznim župama u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji.

Pokojnik se rodio 27. travnja 1886 u Vidovićima, Brotnjo, gimnaziju je završio na Širokom Brijegu, a bogoslovne nauke u Mostaru, a kasnije i u Fuldi.

Za svećenika je zaređen 1910. godine, iza toga službovao je u raznim župama kao duhovni pomoćnik, a kasnije proveo je kao župnik u duvanjskom kraju punih 50 godina. Župnikovao je u Vinici, Grabovici, Prisoju, Duvno/kao župnik i gvardijan samostana/, Seonici, Šujici.

Nakon što je bio riješen župničke službe, povukao se u franjevački samostan, gdje je rado ispovijedaao u mjesnoj crkvi. Na Širokom Brijegu i umro je dne 23. IV. 1978., a pokopan je na mjesnom groblju dne 24. travnja t.g.

Saznavši za smrt O. Kleme mjesni je Ordinarij u pratnji Tajnika Biskupije u nedjelju, dne 23. travnja na povratku iz župe Viš navratio se u samostan na Širokom Brijegu, pomolio se za pokojnika i izrazio samostanskoj obitelji saučešće, jer je imao u programu u ponedjeljak putovati u Sarajevo.

P o č i v a o u m i r u !

Subraći svećenicima preporučujemo ga u molitve!

& & & & &

Iskorištavamo slobodni prostor i obavještujemo sve naše župnike i svećenike, da će koncem kolovoza održati se redovna OBITELJSKA LJETNA ŠKOLA, valjda u Zagrebu.

Detaljan program saznat će svećenici iz drugih naših katoličkih časopisa i novina.

Preporučujemo i ovaj tečaj subraći svećenicima!

& & & & &

& & & &

& & & &

Ordinarijat
Sl. Vjesnik
11/1978.

[illegible]

S a d r Ź a j:

Str.:

PAFA IVAN PAVAO I /Uz svečani početak papinske	
službe Pape Ivana Pavla I /.....	81
SVJETSKI MISIJSKI DAN - 22.X. 1978.....	87
DOKUMENTI SVETE STOLICE -Notae Directivae pro mutuis	
relationibus inter Episcopos et Religiosos in Ecclesia...	91
OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA	
1.- Svjetski misijski dan	92
2.- Jesenski koronski sastanak.....	93
3.- Pismo ocima franjevcima u duhovnoj pastvi.....	96
4.- Listopadska pobožnost svete Krunice.....	98
OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA.....	99
SVEĆENICIMA NA RAZMIŠLJANJE - Povodom početka školske	
godine i redovite katehizacije.....	111

& & & & & & & &

& & & &

& & &

&

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I MRKALNJSKO-TREBINJSKE
B I S K U P I J E

Izdaje povremeno Biskupski Ordinarijat u Mostaru za isključivu upotrebu svećenstva navedenih biskupija /čl. 15 Zakona o štampi/.
Odgovorni urednik: Dr. PETAR ČULE, biskup, 79000 MOSTAR,
Šetalište JNA 18.

Umnoženo vlastitim strojevima.

& & & & & & & &

P A P A I V A N P A V A O I

/Uz svečani početak papinske službe Pape Ivana-Pavla I/
Imamo novoga Papu, Papu Ivana-Pavla I.

Svi u jedan glas kažu, da je taj izbor dvostruko iznena-
đenje. Očekivalo se, naime, da će ovaj konklave dugo trajati, jer
nije bilo izrazitih kandidata među kardinalima, i zato, jer je
kardinal Albino Luciani po općem nagadjanju bio među kandidatima
negdje u drugoj desetini imena kardinala.

Kako je došlo do izbora baš kardinala Albina Luciani, lju-
di mogu nagadjati, kao što i nagadjaju, ali prava istina morala
bi ostati tajna. No, ono glavno bilo je u rukama Božjim. On se slu-
ži ljudima za ostvarenje svojih planova.

Kardinali su se odmah poslije smrti Pavla VI svaki dan sastajali
i razgovarali o izboru budućeg Pape. Moglo se dogoditi da udju u
konklave, a da im se gledišta ne približe, i da pri glasovanju
duže vremena ostanu podijeljeni. Izgleda, da su ovoga puta još u
pripremama obavili glavni dio posla, te su u subotu, dne 26.
kolovoza 1978. u popodnevnim glasovanjima izabrali novoga Papu.
Poslije izbora mnogi su kardinali govorili o izboru u okviru onoga
što su smjeli govoriti, a onda su ljudi i novinari iz njihovih
izjava gradili svoja nagadjanja, svatko na svoj način.

Izbor novoga Pape za kardinale je od najveće važnosti i
odgovornosti pred Bogom i savješću, a to profani svijet malo shva-
ća. Broj 68 Apostolske konstitucije Pavla VI o izboru novoga Pape
među ostalim kaže: Svaki kardinal-izbornik, prema svome redu,
glasačku ceduljicu, iza koje ju je napisao i savio, uzdignutom ru-
kom da se može vidjeti nosi k oltaru, gdje se nalaze oni koji vode
izbor i urna pokrivena poklopcem u koju se bacaju ceduljice.
Ovdje pokleknuvši, svaki pojedini kardinal-izbornik malo se pomo-
li, zatim ustane i glasno se zakune na ovaj način: Kunem se Kristom
Gospodinom, koji će mi suditi, da sam glasovao za onoga za kojega
smatram pred Bogom da sam morao glasovati.
Ako izbor ne uspije kroz 3 dana, onda se glasovanje prekida najvi-
še za jedan dan, da se kardinali mole i razgovaraju, a kardinal-
kanorlengo održi im duhovni nagovor. Onda se opet pristupa glas-
ovanju do 7 puta. Ako opet nema izbora, onda još jedan dan mole i
razgovaraju.

Ako sada malo prelistamo što je sve profani svjetski tisak, pa i katolički pisao o izboru, lako ćemo vidjeti koliko su nagadjanja bila daleko od onoga što se stvarno dogodilo.

Čini se, da je izbor kard. A. Luciani primljen u čitavom svijetu kao ugodno iznenađenje. Nama, katolicima je drago, da je to išlo brzo, jer bi dugo biranje izazvalo sigurno svakakva nagadjanja o podijeljenosti Crkve, koju nitko ne može zaniijekati, ali s kojom se može mnogo manipulirati i Crkvi škoditi.

Prvi nastupi Pape Ivana-Pavla I bili su više nego simpatični. Sigurno je da ne glumi, nego se pojavljuje onakav kakav jest: jednostavan, ponizan, iznenađen izborom, ali vedra pogleda u budućnost, ne gubeći glavu ni jednoga časa, pun pouzdanja u pomoć Božju. Slika za sve one koji su s pravom uznemireni burom koju Crkva proživljava, ali jasnog pogleda kako i kamo treba upraviti brod Crkve. Onaj koji tvrde vjeruje u božanski element u Crkvi, može mirno planirati svoj stav i rad, ne treba gubiti glavu, mora učiniti sve što je u njegovoj moći i prepustiti sudbinu Crkve u Božje ruke. Naravno, veliko je ono "učiniti sve što je u našoj moći".

Bio sam u Rimu na svečanoj proslavi /intronizaciji/ početka papinske službe Pape Ivana-Pavla I. Imao sam dosta susreta, razgovora i dojnova. Jedan je katolički intelektualac protestirao u razgovoru: "Zašto je novi Papa odbacio tijaru, što mu smeta 'sedia gestatoria', nije mu to očeve, to pripada povijesti, cijeloj Crkvi, svina nana... Mi želimo da nan Papa bude velik...". Papa Ivan-Pavao I teško se privikava na visinu na koju su ga uzdigli. "Sedia gestatoria" može donekle podsjećati na "robove koji nose gospodara", ali brzo se pokazalo, da je ona praktično iznašaće, da se bolje vidi Papu. Na dan intronizacije ogromna masa vjernika na trgu sv. Petra "nije Papu ni vidjela". Kada je u narednu srijedu, dne 6. rujna t.g. ulazio u dvoranu za audijencije, hođajuć i hođajuć pratio, vidjelo ga je samo par redova, a oni iza njih čekali su dok se počnu penjati uz stepenice. Odnah se začuo aplauz kad su ga svi mogli vidjeti na stepenicama, onda se prelomila dvoranu od pavika, pljoska, nahanja, a tisuće blitzova sličilo je sijevanju pred grmljavinu. Spomenuo sam to Monsignoru koji priprema audijencije /Mons. Manduzzi/, i reče mi, da su to prvi Papini nalo nesigurni koraci, ali da će sigurno promijeniti odluku. Tako je i bilo. Slijedeće srijede nosili su ga, svi su ga mogli vidjeti i svi su bili neobično zadovoljni.

Poslije ove disgresije vraćam se na intronizaciju. Vidio sam više puta trg sv. Petra pun svijeta, ali nikada ispunjen na ovaj način. Bio je ogradama podijeljen, da bi oni koji imaju naprijed mjesta, mogli proći, a isto tako da bi u tim "hodnicima" moglo stotinjak svećenika preko ograde dijeliti svetu Iričest. Ja sam našao mjesto /htio sam nešto snimati/ među delegacijama drugih vjera. Preda mnom je bio lenjigradski metropolit Nikodim /koji je kasnije, 5. IX. u audijenciji pred Papom umro od srčane kapi!/. Prizor je bio veličanstven. Preko 100 kardinala, mnoštvo biskupa, svećenika, brojni diplomatski kor. Dolazak španjolskoga i belgijskoga kraljevskog para bio je dosta bučno pozdravljen.

Mjesto dosadašnjeg krunjenja tijarom, centralni je čin bio postavljanje palijske palije na Papina ramena, a zatim /dosta dugo/ izražavanje poslušnosti kardinala. Sa svakim je Papa izmijenio nekoliko riječi. Kada je na koncu Mise, iza Te Deum, speaker jačim glasom rekao: Sveti Oče, Ti si Petar, Stijena, mi u Tebi gledamo nanjese Isusova i nasljednika Petrova, prepuni se trg prolomio od oduševljenja. Među brojnim natpisima pojedinih skupina udarali su u oči kao najbrojniji: Belluno, Forno di Canale, Vittorio Veneto, Venezia...

U srijedu, dne 6. rujna t.g. na generalnoj audijenciji, opet silna gužva... Mnogo ih je koji nisu imali sreću da udju u dvoranu. Kao u svojem držanju, gestama, tako i u govoru Papa Ivan-Pavao I je jednostavan, kateheta, župnik... Da bi započeo svoj govor, pozvao je jednog od prisutnih ministranata da monolog prijedbe u dijalog i da dadne pouku o tome kako mladi trebaju slušati i poštivati starije, a kad stari obole i postanu nemoćni, da se za njih brinu. Bio je to uvod u kratki govor o potrebi vršenja Božjih zapovijedi, koje su za naše dobro, a ne za naše nužnje. Papa je citirao i velikog francuskog biskupa Bossuet-a: "Gdje nitko ne zapovijeda, svi zapovijedaju; gdje svi zapovijedaju, ne zapovijeda više nitko nego kaos". Papa je nadodao: Katkada se i u današnjem svijetu vidi nešto slično. Dakle, poštujte one koji su poglavari!

Obraćajući se mladim bračnim parovima /spesi novelli/, koji u svakoj audijenciji srijedom imaju posebno mjesto, Papa je počeo poučnom šalom citirajući francuskog pisca Montaigne-a: kažu, da je brak "una gabbia" - kletka, iz koje oni koji su unutra žele pobjeći vani, a oni koji su vani, žele ući unutra... Naravno, da je nastala bura smijeha... Ali je Papa odmah nadovezao: Ne, Ne, ja to ne mislin,

da je brak krletka, u koju se ulazi i izlazi, brak je sakrament, nerazrješiv, kad se jednom udje, nema izlaska, treba ga čuvati..."

Iza generalne audijencije primio je prisutne Biskupe u posebnoj dvorani, zadržao se sa svakim u kratkom razgovoru. Ja sam mu čestitao izbor i pozdravio ga u ime Biskupa-Ordinarija, klera, časnih sestara i vjernika. Preda mnom je bio nadb. Kuharić, odmah se poveo razgovor o Papinu boravku u Solinu kao venecijanskog patrijarha, pa je i sa mnom o tome nekoliko riječi izmijenio. Neumorni fotografi škljocaju "u koloru", pa sam već sutradan imao gotove snimke s novin Papon.

Program novoga Pape donijela je gotovo sav svjetski tisak, posebno katolički, i kod nas je to prenio G.K. Da će novi Papa ići putem Koncila, ekumenizma, borbe za mir u svijetu... to je sasvim naravno bilo i očekivati. Međutim, svatko podvlači Papino naglašavanje potrebe discipline u Crkvi i u kloru. To je naglasio u prvom govoru kardinalima, ponovio je to i u prvoj generalnoj audijenciji srijede. Mi koji smo pratili prve nastupe i slušali prve nagovore Papine teško nožemo donijeti točniji sud o novom Papi. O njemu mogu nešto više i točnije govoriti njegovi bliži suradnici, svećenstvo Venecije. Tako sam susreo jednoga, koji mi reče, da se Papa Luciani ne zalijeće, zna što hoće, i kada kaže da, onda je to da, a kada kaže ne, onda je to ne!

Svaki Papa udari počat svom pontifikatu. Nakon nekog vremena upoznaju ga kurijalni kardinali, prefekti pojedinih Kongregacija i donose odluke kako misle da bi ih i sam Papa donio. Pantino Pija XII, pa dosta drugačiji počat Ivana XXIII, pa opet Pavla VI. Sigurno će se nakon izvjesnog vremena nazrijevati osobujnost Pape Ivana-Pavla I. Naše je da se za njega mnogo molimo, da mu sinovskom odanošću olakšamo zaista teško breme koje mu je Duh Sveti postavio na leđa. Čeka ga teški pontifikat, to je izvan sumnje. I onaj Pavla VI bio je mučenički težak. Pavao VI zadnjih je godina pod pritiskom tjelesnih i duševnih boli bio dosta klonuo, kao da je očekivao smrt osloboditeljicu. Ivan-Pavao I petnaest je godina mlađi od pok. Pape Pavla VI, naravno skoro su u istoj životnoj dobi postali pape, ali drugačije se i Pavao VI osjećao prvih godina svoga Pontifikata. Novi Papa izgleda boljega zdravlja, i svakako je vedrije naravi. Nadamo se da će upravljati svetom Crkvom s mnogo mudrosti, snage i ljubavi, što mu ni od Boga nolino i iskreno želimo.

/Iz bilježnice Mons. Pavla Žanića, biskupa/

PROGRAM PONTIFIKATA PAPE IVANA-PAVLA I

- Iz nagovora Kardinalima u Sikstinskoj Kapeli, dne 27. VIII. 1978./
da nastavimo

"... Naš će program biti taj njegov program /Pavla VI,
n.p./ brazdom koju je uz tolika povladjivanja već zaorilo veliko
srce Ivana XXIII.

- želimo nastaviti slijedom baštinu II Vatikanskog Koncila,
kojega mudre odredbe još uvijek treba voditi do ostvarenja, bdijući
da zalet, možda plemenit ali neoprezan, ne izopači njegove sadržaje i
značenja, a s druge strane da kočničarske i bojažljive snage ne
uspore veličanstveni poticaj obnove i života;

- želimo neoskvrnjenom sačuvati veliku disciplinu Crkve
u životu svećenika i vjernika, kakvu je osiguralo povjereno bogatstvo
njene povijesti primjerima svetosti i junaštva kako u vršenju
evanđeoskih kreposti kao i u služenju siromasima, malenima i nezaš-
tićenima. Tom ćemo cilju usmjeriti i reviziju obaju zakonika crkve-
noga prava - kako onoga istočno tako i onoga latinske tradicije,
kako bismo osigurali unutrašnje sokove svete slobode djece Božje,
čvrstoću i postojanost pravnog ustrojstva;

- želimo podsjetiti cijelu Crkvu da njezina vlastita
dužnost ostaje naviještanje Evanđelja, a glavno je snjernice te
evanđelizacije naš prethodnik Pavao VI sažeo u nezaboravni doku-
ment. Nadahnuta vjeron, hranjena Riječju Božjom i jačana nebeskom
hranom Euharistije, Crkva mora proučavati svaki put, traži svako
sredstvo, "zgodno ili nezgodno" /2 Tim 4,2/ za sijanje Riječi, za
proglašavanje Poruke, za naviještanje spasenja, što stavlja u dušu
nemir traženja istine i u tome ih jača pomoću odozgo. Kad bi sva
djeca Crkve znala biti neumorni misionari Evanđelja, iznova bi
procvatala svetost i obnova u svijetu koji je žedan ljubavi i istine;

- želimo nastaviti ekumenski napor, što smatramo oporukom
naših neposrednih prethodnika, bdijući nepromijenjenom vjeron,
nepobjedivom nadom i nezaustavljivoj ljubavlju za ostvarenje velike
Kristove zapovijedi: "da svi budu jedno" /Iv 17,21/, u kojoj drhti
čežnja njegova Srca uoči žrtvovanja na Golgoti. Uzajamni odnosi
među Crkvama različitih vjeroispovijesti postigoše trajno i
izvanredno napretke, što je svina pred očima; ali podjela ipak ne
prestaje davati povoda zbunjenosti, protuslovlju i sablazni pred
nekršćanima i nevjernicima. Stoga namjeravamo posvetiti svoju pro-
mišljenu pozornost svenu što može pogodovati jedinstvu, bez ustu-
paka što se tiče nauka vjere, ali također i bez oklijevanja;

- želimo nastaviti, oprezno i odlučno, naj vedri i
konstruktivni dijalog što ga je neprežaljeni Pavao VI stavio u
tonelje i program svoje pastoralne djelatnosti zacrtavši to u ve-
likoj enciklici "Ecclesiam suam", za uzajamno upoznavanje među
ljudima, također s onima koji ne dijele našu vjeru, uvijek spremni
pružiti im svjedočanstvo vjere koja je u nama i poslanja koje nam je
Krist povjerio "da svijet povjeruje" /Iv. 17, 21/;

- želimo napokon promicati sve hvale vrijedne i dobro
pohvate koji mogu štititi i povećavati mir u smućenom svijetu:
pozivajući na suradnju sve dobre, čestite i sve ljude ispravna srca
da bi unutar naroda podizali brane slijepom nasilju što razara i
sije ruševine i žalost, a u međunarodnom životu da bi ljude pri-
veli uzajamnom razumijevanju, povezivanju snaga što pronađu društve-
ni razvoj, da bi suzbijali tjelesnu glad i duhovno neznanje,

da bi promicali uživanje naroda koji su manje obdareni blagostanjem premda su bogati snagom i voljom..."

U završnom dijelu toga nagovora Papa je rekao:

"U ovaj čas koji nas ispunja strahom, ali nas jača Božjim obećanjima, upravljamo pozdrav svoj svojoj djeci. Htjeli bismo ih sve imati ovdje da ih gledamo u oči i da ih zagrlimo ulijevajući im hrabrost i pouzdanje, moleći da nas shvate i da za nas mole...". Papa je nastavio upravljajući svoj pozdrav kardinalima, biskupima, svim članovima Rimske Kurije, svećenicima i vjernicima, posebno svim članovima biskupijâ Venecije i Belluna i nastavio je: "Zagrlimo zatim sve svećenike, na osobit način župnike i sve one koji se posvećuju izravnom dušobrižništvu, često u oskudici ili čak u pravom siromaštvu, ali blistavo utvrđenom milošću zvanja i junačkim nasljedovanjem Krista "Pastira naših duša/ i Pt 2,25/; proslijedio je s pozdravom svim redovnicima i redovnicama, uputio je posebni pozdrav misionarskoj Crkvi " i svim muškarcima i ženama koji se u prvim redovima evangelizacije posvećuju skrbi za braću ljude upravljano svoje ohrabrenje i najsrdačnije povlađivanje. Neka znaju da su nam oni najdraži među svima koji su nam dragi, nikad ih ne zaboravljamo u svojim molitvama i u svojoj skrbi, njima pripada povlašteno mjesto u našem srcu..."; Papa upućuje posebni pozdrav društvima Katoličke Akcije kao i svim raznoimennim pokretima,... pozdravlja i mlade "koji su nada sutrašnjice", pozdravlja i obitelji "koje su 'domaće svetište Crkve'/Ap.A. 11/, i poseban pozdrav upućuje "svima koji u ovom času trpe, bolesnicima, robijašima, izgnanicima, progonjenicima, svima koji ne mogu dobiti posla ili skapavaju u teškoj borbi za život..." Na kraju upućuje svoj pozdrav ljudima "svoga svijeta" i poziva sve "da budu djelotvorni i odgovorni činbenici novog, pravednijeg i iskrenijeg početka". Papa završava riječima:

"Od sve svoje djece tražimo pomoć molitve, jer samo na to računamo, i s povjerenjem se prepuštamo u ruke Gospodnje. Kao što nas je pozvao na najjesničku službu na zemlji, tako nas neće napustiti Njegova svemoguća milost. Presveta Marija, Kraljica apostola bit će sjajna zvijezda našega pontifikata. Sveti Petar, petperanaj Crkve, poduprijet će nas svojim zagovorom i prinjerom nepobjedive vjere i ljudske plemenitosti. Sveti Pavao neka nas vodi u apostolskom poletu prema svima narodima na zemlji. Neka budu s nama svi naši sveti zaštitnici..."

SVJETSKI MISIJSKI DAN - 22. LISTOPADA 1978.

=====

POSLEDNJA PORUKA PAPE PAVLA VI ZA SVJ. MISIJSKI DAN

Svoj našoj braći i sinovima u Kristu!

Medju brigama naše apostolske službe našem je duhu napose nazočno nastojanje u korist misija i proučavanje problema koji odatle proizlaze, bilo s obzirom na važnost koju ima misijsko djelo u životu Crkve, bilo s obzirom na osjetljivost i velikodušnost koju je u tom pogledu, s poraslim žarom, pokazao sav Narod Božji.

Stoga se veoma rado navraćamo na tu neiscrpljivu temu u povodu Svjetskog Misijskog Dana, i to zato što smo sigurni da će naša razmatranja i prijelazi biti predmetom marljiva razmišljanja svećenika, redovnika i svih suradnika katoličkih misija.

Tema na koju želimo svratiti pozornost jest upravo SURADNJA shvaćena kao posebna i izravna pomoć evangelizaciji u misijskim mjestima. Nadamo se da će se tako učiniti jasnijim i hitnijim razlozi i njerila takva misijskog zalaganja.

1.- POMOĆ EVANGELIZACIJI

Govoreći o misijskoj suradnji treba, prije svega, inati na poneti prvotnu svrhu djelovanja Crkve: naviještanje i širenje Evandjelja njezinog Božanskog Utemeljitelja. Prema tome, pomoć evangelizaciji ne može se svesti samo na djelo ljudske civilizacije, ili - kao što smo u prošlogodišnjoj Poruci primijetili - na promicanje "Trećega svijeta". Potpora se vjernika mora usmjeriti, u prvom redu, na pravu i istinsku evangelizaciju, na takozvanu prvu evangelizaciju, tako da se u svakoj ljudskoj zajednici postave i vide trajni znakovi spasotverne nazočnosti Isusa Krista posredovanjem njegove Crkve koja je "univerzalni sakrament spasenja" /Ad Gentes, broj 1/.

Doista, II Vatikanski Sabor napominje: "Vlastita svrha ove misijske djelatnosti jest evangelizacija i osnivanje Crkve u narodima i skupinama gdje se još nije ukorijenila" /AG, 6/.

U tu se, dakle, perspektivu uokviruje nužna pomoć koja se zahtijeva od svih kršćana.

Ipak, često se događa da se uz evangelizacijsku djelatnost moraju pridružiti pothvati hitne potrebe kojina je cilj materijalni i kulturni razvoj osoba i naroda u razvoju.

Pa i u tim je slučajevima evandjeoskom naviještanju i osnivanju mjesnih Crkava nužno očuvati istaknuto obilježje tako da se tehnička i gospodarska pomoć ukazuje kao logična posljedica propovijedanja o zakonu ljubavi koji se uči u Kristovoj školi. Tada će se pomoć koju pružaju misionari ukazivati u obliku izvrsna bratskog predanja po kojem je ondje gdje se Isus Krist još nije očitovao u svojoj potpunoj nadilaznosti, sjeme već bačeno, a vrata za buduće propovijedanje već otvorena.

Da se taj djelatni naum podupre, potrebna je suodgovornost svega Naroda Božjega, a hitno je da tomu služe svi oni koji predsjedaju pojedinim zajednicama na koje je Crkva raščlanjena. Na suradnju su prvi pozvani: svećenici, redovnici i svjetovnjaci koji žele dosljedno proživljavati svoje krsno zvanje.

Bez te misijske dimenzije pomoć koja pritječe iz starih Crkava pojedincima i narodima u nevolji, mogla bi izgubiti onu dobru stranu zahvalnosti Bogu na neprocjenjivu daru vjere i istinske ljubavi prema bližnjemu, za čim teže sami darovatelji kad daju pomoć.

2.- POMOĆ MLADIM CRKVAMA

Propovijedanje Evandjelja ne može se ograničiti samo na jednostavno naviještanje Božje Riječi, nego mora također težiti za stvaranjem kršćanske zajednice izgrađujući je tako da "sama može, koliko je to moguće, providjeti za svoje potrebe" /AG, 15/, a to je u prvom redu stalan i uredan porast svećeničkih i redovničkih zvanja, te početak i razvitak prikladnih pothvata na religioznom, kulturnom, dobrotvornom i drugom planu. Misijska će se pomoć vjernika, dakle, usmjeriti prema tim posebnim Crkvama koje su nedavno utemeljene i koje, jer su upravo takva porijekla, trebaju topline učinkovita zajedništva i konkretne potpore sestrinskih Crkava. Takva prednost dobrotvornog smjera - daleko od toga da se zaborave druge misijske ustanove u svijetu - jest jamstvo zaštite božanske Providnosti, radi velikodušnosti koja se u njoj pokazuje.

Medju oblicima pomoći mladim Crkvama valja spomenuti onaj oblik koji je danas prilično proširen, a to je tzv. "posestrinstvo" /gemellagio/. To treba ocijeniti kao istinsku i pozitivnu činjenicu dokle god se time ne zaboravlja osnovni cilj suradnje koja je upravljena na hitne potrebe cijele misijske Crkve. Medjutim, neke Crkve, iako im je potrebna pomoć, oklijevaju s obzirom na "posestrinstvo", kao da se boje primiti pomoć od neke posebne Crkve,

pa radije vole onu smjernu i bezimenu pomoć koja potječe od opće Crkve, a koja, kako im se čini, više poštuje njihovo dostojanstvo. Iz slična stava može se dogoditi da neke mlade Crkve padnu u zaborav.

Stoga želimo ponovno naglasiti načelo da svaka mjesna Crkva, bilo starog bilo mladog porijekla, mora osjećati potrebu da bude evangelizatorska, tj. okretna i revna u budjenju i poticanju raznih pothvata apostolata. U tom će okviru mlada Crkva, dok mora iskazivati zahvalnost prema crkvenoj zajednici iz koje joj dolazi pomoć - daleko od toga da bi, tako reći zakržljala u svom razvojnog gibanju - i sama osjećati potrebu velikodušne suradnje za rast Crkve u cijelome svijetu.

S tim u vezi treba imati u vidu da gospodarski napredak u nekim krajevima, u kojima se kršćanstvo odavno utvrdilo, omogućuje nastanak i procvat ustanova koje su sposobne pomagati i činiti dobra djela. Ipak, odgovorni u takvim organizmima nisu uvijek u stanju uočiti među potrebnicima pomoći upravo one koji su najpotrebniji, u drugim slučajevima dobročiniteljski zahvat, zbog nedostatka sporazuma između ustanove dobrotverke i pomagane zajednice, ne postiže željeni učinak, tj. ne razvija osjećaj budne odgovornosti u stvaranju vlastitih struktura.

Upravo stoga da bi se izbjegle opasnosti potpore koja bi se mogla učiniti strančarskom, i raspnom, očito se pokazuje potreba da postoji vrhovno vodstvo među različitim oblicima pomoći i potpore.

3. - MISIJSKA POMOĆ PREKO PAPINSKIH MISIJSKIH DJELA

Velikodušna pomoć, koju Mi upravo želimo preporučiti i promicati, jest pomoć preko Papinskih Misijskih Djela, kojih smo važnost isticali više puta. Ta su Djela u stvari nastala u samom krilu kršćanske zajednice da bi potaknula misijsku svijest cijeloga Naroda Božjega. Zbog te njihove sveopće i, doslovno, katoličke naravi naši su im predšasnici dodijelili naslov "PAPINSKA". Tim nazivom, koji nije tek neki počasni ili ukrasni naslov, Papinska Misijska Djela izražavaju i dokazuju svoju potpunu spremnost da pruže sigurnu pomoć onome koji "predsjeda sveopćoj ljubavi".

Imajući u vidu papinski značaj ovih Djela, ona su isto tako i biskupska, tj. u službi biskupske kolegijalnosti svakog pojedinog biskupa ukoliko je on počelo jedinstva u vlastitoj mjesnoj Crkvi i odgovoran za opću evangelizaciju.

Takva su, dakle, Djela u okviru misijske suradnje povlašteno sredstvo na raspolaganju cijelog Naroda Božjega.

Ako u izravnoj misijskoj djelatnosti imaju prednost ustanove koje su pod upravom biskupa posebnih Crkava, u misijskoj suradnji prvenstvo sa strane kršćanske zajednice pripada Papinskim Misijskim Djelima. Pravo je, dakle, II Vatikanski Sabor ustvrdio: " Pravo je dati prvo mjesto tim Djelima, jer su sredstvo da se katolici već od djetinjstva prožimaju pravim sveopćim i misijskim duhom i da se potakne uspješno sakupljanje pomoći na dobrobit svih misija prema potrebama svake od njih" /AG, 38/.

Naviještanje i širenje Evandjelja zahtijeva, danas više nego ikada, programiranje na širokom djelokrugu, koje je sposobno da shvaća i vidi unaprijed, a kojem bi se slijevale sve katoličke snage, dok je potrební posao sažetka - kao služba općeg prvenstva Vrhovnog svećenika i biskupske kolegijalnosti - povjeren misijskom uredu kojemu je upravo uloga da "upravlja i usklađuje po svemu svijetu i sam misijski rad i misijsku suradnju" /AG, 29/.

Stoga je poželjno da se u programu pastoralne obnove, koja se odjelotvoruje u raznim narodima i biskupijama, Papinskim Misijskim Djelima, kojima stoji na čelu Sveta Kongregacija za evangelizaciju naroda, prizna djelotvorno prvenstveno mjesto, koje smo im II Vatikanski Sabor i Mi potvrdili. Na taj način neće biti ometana kvalitativna i kvantitativna pomoć djelu Evandjelja, zahvaljujući s jedne strane većoj tehničkoj organizacijskoj spremnosti promicatelja, i s druge strane zahvaljujući porasloj svijesti odgovornosti vjernika.

S tim mislima, predraga braćo i sinovi u Kristu Isusu, zazivamo na vas i vaš misijski rad trajnu pomoć Božanske nazočnosti, i od sveg srca vam podjeljujemo svoj apostolski blagoslov.

Dano u Rimu, kod Svetog Petra, na svetkovinu
Duhova, 14. svibnja 1978. godine, petnaeste godine
našega pontifikata

PAPA PAVAO VI.

DOKUMENTI SVETE STOLICE
NOTAE DIRECTIVAE PRO MUTUIS RELATIONIBUS INTER
EPISCOPOS ET RELIGIOSOS IN ECCLESIA

Dne 6. srpnja 1978. objavljen je dokumenat Svete Stolice pod gore spomenutim naslovom, koji su Sveta Kongregacija za redovnike i svjetovne institute i Sveta Kongregacija za biskupe potpisali dne 14. svibnja t.g., a koji je dokumenat u cijelosti i u pojedinim točkama odobrio Sv. Otac Pavao VI dne 23. travnja 1978. i naredio da se objavi.

Dokumenat se pripremao više godina. U 1975. godini, 10 godina iza završetka II Vatikanskog Sabora, gore navedene Kongregacije provele su opširne konsultacije s nacionalnim BK, kao i raznim vijećima Viših redovničkih poglavara i poglavarica, te u suradnji s nekim drugim Kongregacijama, kao na pr. Propagandom, pripremili su gore navedeni dokumenat. U tim pripravnim radovima dominirala su tri pitanja: 1/ Što biskupi očekuju od redovnika, 2/ što redovnici očekuju od biskupa, 3/ koja se traže konkretna sredstva da se postigne uređena i plodna suradnja između biskupa i redovnika bilo na dijecezanskom ili nacionalnom, i međunarodnom planu.

Nadamo se da će uskoro Dokumenat biti preveden i na hrvatski jezik u okviru serije "Dokumenti" - K.S. Zagreb, a ovdje donosimo u najkraćim crtama pregled sadržaja toga najnovijega dokumenta Svete Stolice.

Dokumenat se dijeli na dva dijela: jedan - doktrinarni, /nn. 1-23/ i drugi - normativni /nn. 24-67/.

U doktrinarnom dijelu, prije nego što su se odredile neke konkretne smjernice o pojedinim pitanjima odnosa biskupa i redovnika, donosi se u nekoliko poglavlja sintezu nauke o Crkvi, koja mora prožimati konkretne smjernice u II dijelu Dokumenta. U tom prvom dijelu Dokumenta, u četiri poglavlja produbljuje se koncilaska nauka o Crkvi kao "Novom Božjem Narodu /poglavlje I/, u drugom poglavlju obradjuje se služba biskupa u organskoj zajednici Crkve /II pogl./, zatim govori se o redovničkom životu u crkvenoj zajednici /III poglavlje/, i o biskupskoj i redovničkoj misiji u narodu Božjem / De Episcopis et Religiosis ad unam Populi Dei missionem intentis - IV. poglavlje/.

U drugom - normativnom - dijelu, u tri poglavlja iznose se smjernice - notae directivae - pod tri različita vidi-ka - momenta - koji se medjusobno upotpunjuju:

"Quaedam instantia ad formationis aspectum attinetia" /poglavlje V. - nadležnost u pogledu odgoja.../, na području djelovanja / "Propista et munera in agendorum campo" - poglavlje VI/, i konačno važnost i značenje odgovarajuće suradnje - "Opportunae cooperationis momentum", poglavlje VII/.

Dokumenat završuje riječima Sv. Pavla: "Zato vas molim, ja sužanj u Gospodinu, da živite dostojno poziva kojim ste pozvani, sa svom poniznosti, kretkosti i strpljivosti, podnoseći jedni druge u ljubavi..."/ Ef 4, 1-3/.

Napomena Ordinarijata: Kad Dokument bude objavljen u hrvatskom prijevodu, dopušta se da pojedini župski uredi mogu ga nabaviti na teret župske blagajne, ali treba nastojati, da Dokument ostane u arhivu župskog ureda, a ne da ga svećenik prigodom odlaska sa župe odnese sa svojim knjigama!

X X

O K R U Ž N I C E . . . B I S K U P S K O G A O R D I N A R I J A T A

Broj: 711/1978.

SVJETSKI MISIJSKI DAN

Zadnjih godina običavao je Sveti Otac ranije tokom godine upraviti svoju PORUKU uz svjetski misijski dan, kako bi je svi mogli na vrijeme dobiti i što bolje je iskoristiti u proslavi svjetskog misijskog dana. Tako, i ove godine, Papa Pavao VI. potpisao je svoju ovogodišnju poruku za misijski dan o Duhovima 1978. Budući da se je Providnosti svidjelo njega pozvati u vječnost 6. kolovoza o. g., tako je došlo, da je ovogodišnja Papina poruka za svjetski misijski dan - zadnja poruka Pape Pavla VI., za svjetski misijski dan - 22. listopada 1978.

Misijska centrala u Sarajevu, koja je prošlih godina izradjivala prikkladne plakate za misijsku nedjelju, ove je godine odlučila da neće tiskati posebnog plakata, nego je dala ukusno otisnuti poruku Sv. Oca Pavla VI s njegovom fotografijom i želi da se ta poruka na taj način proširi u svaku našu vjerničku obitelj i kuću.

Najtoplije preporučujemo tu nakanu misijske centrale i pozivamo sve župnike na području naših biskupija da na vrijeme naruče dovoljan broj te papinske poruke za misijski dan i da to u listopadu prošire među naše vjerničke obitelji, posebno pak na svjetski misijski dan.

Nije potrebno ni spominjati, da naši župnici mogu čitav mjesec listopad iskoristiti kao mjesec za misije, te u svojim propovijedima i nagovorima mladeži obradljivati misijske teme i na taj način pripravlјati svoje vjernike na svjetski misijski dan. Ako župnici ozbilјno pripreme svoje vjernike i pozovu ih da pruže i svoj novčani doprinos za misije na misijsku nedjelјu, akcija će uz milost s neba sigurno uroditi plodom. Nadamo se da nije potrebno ni spominjati, da sve što se skupi na misijsku nedjelјu, bilo u obliku milostinјe u crkvi pod misama, bilo u obliku priloga u župskim uredima, da to sve župnici imaju dostaviti Biskupskom Ordinariјatu, koji će to proslјediti misijskoј centrali u Sarajevo. U rubrici "Obavijesti..." donosimo pregled misijske milostinјe naših župa uz nekoliko statističkih osvrtа, da bismo na taj način potakli sve naše svećenike i župnike, da se iskreno i revno založe za prikupljanje misijske milostinјe i priloga za misije među svojim vjernicima i na taj način odgajaju ih za zajedničku brigu čitave Crkve - širenje i propovijedanje Evandjelја!

Mostar, dne 20. rujna 1978.

+ P e t a r , biskup

Broj: 712/1978.

JESENSKI KORONSKI SASTANAK

Jesenski koronski sastanak pastoralnoga klera u dekanatu otvoriti kao i prošlih godina.

I.- SLUČAJEVI SAVJESTI ZA PISMENO RJEŠAVANJE.

1.- Iz moralnog bogoslovlја - de peccato.

Fabijan, nekvalificirani radnik, srednjih godina, proveo je više godina u zatvoru i tamo doživio više šokova, te je njegovo psihičko stanje znatno oslabilo. Na radnom mјestu običavao je zbog male neugodnosti izgovarati najteže psovke protiv Boga, Krista, Gospe i svetaca, ne samo jednom, nego i više puta u danu. Ako bi ga netko opomenuo, on bi se na nj okomio najtežim psovkama i prijetnjama. Njegov poslovođja, na savjet drugih, odlučio je otpustiti ga s tog posla i neka traži drugdje zaposlenje.

Kad je to Fabijan saznao, uskipio je novim bijesom i odlučio da će se osvetiti svojem poslovođji i njegovim savjetnicima. Znao je, naime, kuda poslovođja prolazi automobilom kući, te je odlučio postaviti mu zamku, da poslovođja ošteti kola. Tako, jednoga dana, kad se poslovođja vraćao kući s posla, malo je brže vozio, naleteo na zamku, udario automobilom o liticu, oštetio kola, povrijedio sebe i svoje suputnike. Kasnije se saznalo, da je tu zamku postavio Fabijan. Došlo je i do sudskoga procesa. Radi toga Fabijan se još više razbjjesnio protiv poslovođje i njegove obitelji, te je na poslovođjine kćeri iznosio nezgodne stvari tako da je jednoj od njih omeo i udaju za mladića s kojim se više godina poznavala.

Jednom, iza mnogo godina, u Fabijanovu selu, bile su pučke misije. Na nagovor svojih suseljana i Fabijan je pošao na jedno misijsko predavanje. Misionar je svojim riječima potaknuo Fabijana; te i on se odlučio poći misionaru na ispovijed. Iznio mu je opširno svoj protekli život i istakao da se od prve pričesti nije ispovijedao... Misionar se našao u vrlo teškoj situaciji, i dugo je promišljao, što bi morao učiniti i kako odriješiti Fabijana.

P i t a s e: 1/ Što je to "distinctio peccatorum"?
2/ Koliko vrsta poznaje moralno bogoslovlje? 3/ Kakve i koje je grijeha počinio Fabijan? 4/ Da li je dužan na restituciju?
5/ Ispravno rješenje slučaja?

2.- Iz ženidbenog prava - de impedimento criminis.

Valerije, sin ugledne seoske obitelji, za vrijeme svoga školovanja, upoznao se s Magdalenom i namjeravao ju je kasnije i oženiti. Valerijinoj majci nije bilo po volji to poznanstvo, jer je poznavala Magdalenu kao slobodnu djevojku, i govorila je sinu, da nju nikako ne uzima sebi za ženu, nego da oženi Mariju, kći uglednih roditelja i dobra glasa. Kad je Valerije završio vojsku tražio je prikladno zaposlenje, ali ga nije mogao dobiti. U toj stisci, odlučio on poći u inozemstvo na privremeni rad. Nastao je problem tko će se brinuti za roditelje. Oni su ga molili, da prije odlaska u svijet, oženi Valerije je želio oženiti Magdalenu, a majka mu je preporučivala Mariju. Da ne bi učinio na žao majci, i da bi olakšao im svoj odlazak u inozemstvo, on je pristao da oženi Mariju, ali u dubini srca ostala je neka naklonost prema Magdaleni. U svijetu se Valerije upoznao s nekom radnicom Vitalijom, ona mu je činila razne usluge, pa je to poznanstvo prešlo u pravo prijateljstvo.

Valerije je s Vitalijom zajednički stanovao i s njom počeo živjeti kao sa ženom, uvjeravajući Vitaliju da je neoženjen i da će je kasnije oženiti. Iz te njihove veze rodilo se i dijete. Valerije nije dugo vremena pisao svojim roditeljima ni svojoj supruzi Mariji. Oni su se vrlo zabrinuli. Neko im je od suseljana dojavio, da Valerije živi u svijetu s nekom ženskom osobom i da im^a s njom i dijete. Majka ni njegova supruga Marija nisu to početno vjerovali, ali im je sumnja ostala u srcu. Majka je i obolila, a kad su saznali da su glasine istinite, majčino se stanje još više pogoršalo, a obolila je i Marija.

Nakon opetovanih molbi majke, Valerije se odlučio vratiti u svoj rodni kraj. Majku je tek zatekao živu, i ona je ubrzo iza toga umrla. Valerije nakon povratka u svoj kraj, a jer mu je zakonita supruga bila u bolnici, počeo se je potajno sastajati s Magdalenom, u namjeri da je oženi nakon smrti svoje supruge Marije, i da na taj način ostvari san svoje mladosti.

Nakon što je i Marija umrla i proteklo vrijeme žalosti, Valerije podje sa Magdalenom župniku, da se zaruče u nakani da se kasnije i vjenčaju. Župnik ih primi, na brzinu obavi ispit zaručnika, jer su oboje bili već u godinama i bez dugog razmišljanja odluči što prije ih vjenčati i zatražiti naknadno dispenzu od oglasu. Na ispovijedi prije vjenčanja Valerije je otkrio ispovjedniku svoje stanje, svoj boravak u inozemstvu, svoju vezu s Vitalijom, kojoj je obećavao ženidbu, te svoju vezu sa Magdalenom, dok mu je zakonita supruga bila u bolnici. Ispovjednik se našao u vrlo nezgodnoj situaciji, pokušavao je nagovoriti Valerija, da odgodi vjenčanje, ali ovaj nije htio, jer je sve uređeno za vjenčanje, ispovjednik je sumnjao da među njim i Magdalenom postoji zapreka za valjanost vjenčanja, ali nije bio siguran. Ispovjednik je želio poći u grad, posavjetovati se sa svojim profesorom morala iz teoloških dana, ali Valerije nije na to pristao. Ispovjednik odluči odriješiti Valerija s time da nakon mjesec dana ponovno dodje k njemu na ispovijed.

Pita se: 1/ Što je "Impedimentum criminis"? 2/ Koliko vrsta poznaje Crkveno pravo? 3/ Kakav je impedimentum počinio Valerije? 4/ Da li je dobro postupio župnik, koji je površno, na brzinu, zajednički obavio zaručnički ispit? 5/ Da li je ispravno postupio ispovjednik? 6/ Ispravno rješenje slučaja? Kakve je obaveze bio župnik dužan nametnuti Valeriju vis à vis Vitalije u inozemstvu?

II.- POKONCILSKI DOKUMENTI:

Tema: KATEHEZA U POSLANJU CRKVE - Opći katehetski Direktorij, 1972. pogl. II.

Za ovu temu neka O. Dekan unaprijed odredi jednoga svećenika sa područja Dekanata, koji će pismeno obraditi tu temu, na početku nove školske godine, i to povezati sa dužnošću župnika da katehizira mladež, odrasle prema Crkvenom Zakoniku, odredbama II Vat. Sabora, pokoncilskim dokumentima, posebno "Evangelii nuntiandi" Pape Pavla VI. Taj svećenik nije dužan pismeno rješavati postavljene kazuse, ali mora biti spreman da sudjeluje u raspravi o rješavanju postavljenih kazusa, dok drugi župnici i kapelani dužni su pismeno izraditi rješenja postavljenih slučajeva i svoja rješenja preko Dekana dostaviti Ordinarijatu.

Mostar, dne 20. rujna 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 713/1978.

PISMO OCIMA FRANJEVCIMA U DUHOVNOJ PASTVI DIJECEZE
POVODOM PRIJEDLOGA O. N. CERASE O PERSONALNIM PROMJENAMA U HERCEGO-
VAČKOJ FRANJEVAČKOJ PROVINCIJI

Dne 24. kolovoza 1978. posjetio je mjesnog Ordinarija u Mostaru preč. O. Nicolo Cerasa, Generalov Delegat za hercegovačku franjevačku provinciju i s njim se zadržao u kraćem razgovoru. Slijedeći dan on je podnio jedan opširniji prijedlog za razmještaj personalnog osoblja u duhovnoj pastvi na franjevačkim župama. Ordinarijat nije uzeo u razmatranje postavljeni prijedlog i nikome od predloženih franjevacu nije izdao dekret o kanonskoj proviziji za pastoralno mjesto u dijecezi. Unatoč toga franjevački je Provincijalat nakon što je O. Cerasa otišao iz Hercegovine pojedinim franjevcima slao dekrete o premještanju, pa je Ordinarijat smatrao potrebnim uputiti svim franjevcima pismo, u kojem ih je obavijestio o stanovištu Ordinarijata u pogledu promjena na župama kojima upravljaju oci franjevci. Pismo objavljujemo u cijelosti u ovom broju Sl. Vjesnika na znanje i ravnanje svim svećenicima u duhovnoj pastvi u našim biskupijama.

Mostar, dne 20. rujna 1978.

+ P E T A R, biskup

"BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 690/1978.

Mostar, dne 13. rujna 1978.

P.N.

OCIMA FRANJEVCIMA U DUHOVNOJ PASTVI NA
PODRUČJU MOSTARSKO-DUVANJSKE BISKUPIJE

U drugoj polovici mjeseca kolovoza t.g. boravio je nekoliko dana u Hercegovini preč. O. Nicolo Cerasa, generalni provikar OFM i Generalov Delegat za provinciju hercegovačkih franjevaca.

Za vrijeme svoga boravka u Hercegovini, a na prijedlog svojih savjetnika, on je Ordinarijatu dne 25. kolovoza o.g. predložio neke personalne promjene pastoralnog osoblja u župama mostarsko-duvanjske biskupije kojima upravljaju oci franjevci, kao i u onim trima župama svjetovnog klera, kojima su franjevci upravljali po Reskriptu Sv. Stolice iz 1923. godine. Opozvavši taj Reskript, Sveta je Stolica još 1967. odredila, da te tri župe ustupe franjevci na administraciju dijecezanskog kleru, što je ondašnje Starješinstvo pismeno i usmeno prihvatilo pred mjesnim Ordinarijem, ali na terenu župa dogodilo se drugačije.

Biskupski je Ordinarijat u Mostaru svojim dopisom broj 137/78. od 24. siječnja t.g. izložio O. Fra Ivi Dr. Bagariću, zamjeniku Generalova Delegata pod kojim uvjetom Ordinarijat uopće može podjeljivati jurisdikciju i kanonsku misiju ocima franjevcima, drugim riječima, pod kojim će ih uvjetom smatrati da su "idonei" za podjeljivanje jurisdikcije i kanonske institucije za pastoralnu službu u dijecezi. Ordinarijat je ponovio i preč. O. N. Cerasi u svojem dopisu od 28. kolovoza t. g., a ponovno je obavijestio o tome i Sv. Stolicu.

Premda je savjetnicima O. N. Cerase vrlo dobro poznato, što Ordinarijat traži kao uvjet za podjeljivanje jurisdikcije i kanonske institucije članovima hercegovačke franjevačke provincije, ipak se čuju glasovi, da Provincijalat šalje pojedinim franjevcima "Dekret o premještanju", u kojem se navodi, da je jurisdikcija i kan. misija zatražena od Biskupskog Ordinarijata, ali se ne spominje da li je Ordinarijat stvarno i podijelio jurisdikciju i kan. misiju za pastoralnu službu u dijecezi za koju je dotični bio predložen.

Takav je postupak Provincijalata nekanonski, stvara zabunu i unosi nemir među članove provincije hercegovačkih franjevaca, a uvredljiv je prema mjesnom Ordinariju, jer on u sebi znači: Biskupe, piši Ti što god hoćeš, a mi ćemo raditi, što mi hoćemo!

Stoga je ovaj Ordinarijat, prisiljen, izjaviti informacije radi svima onima kojih se to tiče slijedeće:

1.- Budući da je prošlo tri godine od publiciranja Dekreta "Romanis Pontificibus" od 6.VI. 1975., te budući da je preč. O. N. Cerasa obećavao Ordinarijatu, da će otpočeti provođenje u djelo Dekreta "R.P." najprije do 30. rujna 1977, a onda do Božića 1977, i kasnije do Uskrsa 1978., a nije ništa proveo od obećanoga, stoga je Ordinarijat odlučio da će tražiti od svakoga franjevca, koji bi bio predložen za jurisdikciju ili za koju crkvenu službu u duhovnoj pastvi dijeceze kao uvjet da bude "idoneus" za podjeljivanje jurisdikcije i kanonske institucije da pismeno izjavi da

prihvaća ore et corde Dekret Svete Stolice "Romanis Pontificibus", i da će se u smislu kanonskih propisa i odredaba II. Vat. Sabora u duhovnoj pastvi u svemu pokoravati mjesnom Ordinariju. O tome je Ordinarijat opetovano izvijestio Svetu Stolicu.

2.- Tko bi se usudio bez kanonske provizije preuzeti bilo koju pastoralnu službu u biskupiji, taj bi tim činom /ipso facto/ upao u kanonske sankcije predviđene kan. 2394, a u vezi s kan. 2393 CIC, kao i u ekskomunikaciju "speciali modo Sedi Apostolicae reservatam" po Dekretu Sv. Kongregacije Koncila od 29.VII. 1950.

Taj Dekret u cijelosti glasi:

"In excommunicationem speciali modo Sedi Apostolicae reservatam ipso facto incurrunt:

1. Qui contra legitimas ecclesiasticas auctoritates machinantur aut earum potestatem quomodocumque conantur subvertere.
2. Qui ecclesiasticum officium vel beneficium vel dignitatem sine institutione vel provisione canonica, ad normam sacrorum canonum facta, occupat vel in eadem sinit immitti vel eadem retinet.
3. Qui in criminibus n. 1. et 2. declaratis quovis modo directe vel indirecte partem habent" /AAS, XLII, /1950/, p. 601; cfr. etiam: Noldin-Heinzel, Summa theologiae moralis. Complementum de Poenis ecclesiasticis, ed. XXXIX, 1961. p. 59/.

Svećenici, koji bi se usudili ispovijedati bez jurisdikcije, upali bi u one sankcije koje su predviđene kan. 2366 CZ.

3.- Svi oni franjevci, koji su dosada imali jurisdikciju i kanonsku misiju bilo kao upravitelji župa bilo kao duhovni pomoćnici, radi općeg dobra vjernika, imaju te ovlasti i nadalje u onim župama za koje su im te ovlasti bile podijeljene, a ispovjednu jurisdikciju na području čitave naše biskupije.

4.- Ordinarijat se pouzdano nada, da će se svi oci franjevci zdušno pridržavati gornjih propisa CZ i odredaba Svete Stolice, te neće svojim postupkom dovoditi sebe u neugodan položaj prema zakonitoj crkvenoj vlasti u biskupiji.

U toj nadi sve Vas pozdravljamo i blagoslivamo!

+ P e t a r, Biskup-Ordinarij,

+ P a v a o, Biskup-Koadjutor c.z.i.s."

Broj: 714/1978.

LISTOPADSKA POBOŽNOST SVETE KRUNICE

Najtoplije preporučujemo svim našim župnicima da u svojim župama sačuvaju i šire pobožnost moljenja svete krunice u mjesecu listopadu. Mogu to prikladno iskoristiti kao pripravu na svjetski misijski dan, a dobro će im pomoći ono što je napisao Papa Pavao VI u svojoj enciklici "Marialis cultus".

Mostar, dne 20. rujna 1978.

+ P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- OKRUŽNICA ORDINARIJATA POVODOM SMRTI PAPE PAVLA VI.

Biskupski Ordinarijat Mostar

Broj: 590/1978.

Mostar, dne 7. kolovoza 1978.

S M R T S V. O C A P A P E P A V L A V I.

Duboko ožalošćena srca, a ipak utješeni vjerom u uskrsnuće i nadom u vječni život, javljamo svojoj braći svećenicima, dijecezanskog i redovničkog klera, svim časnim sestrama, vjernom katoličkom puku i svim ljudima dobre volje, da je jučer, na blagdan Preobraženja Gospodinova, dne 6. kolovoza 1978. u 20,40 h u svojoj ljetnoj rezidenciji blago u Gospodinu preminuo SVETI OTAC PAPA PAVAO VI u 81. godini života, 59 godini svećeništva, 24 godini biskupske, 20 godini kardinalske službe i 16. godini službe Vrhovnog Pastira Katoličke Crkve.

Bilo je poznato, da Pavao VI zadnjih godina poboljeva, ali to ga nije smetalo, da redovito vrši svoju službu Vrhovnog Pastira u Crkvi. Sredinom srpnja ove godine pošao je u svoju ljetnu rezidenciju da bi se malo odmorio, ali ni tu nije prekidao svoj redovni susret s vjernicima, i za nedjelju, dne 6. kolovoza bio je već napisao ono, što je želio reći vjernicima iz svoje ljetne rezidencije, a koji će se okupiti u dvorištu i na trgu ljetnikovca u Castel Gandolfu, ali Providnosti se je drugačije svidjelo. Njegova bolest naglo se pogoršala, liječnici su mu naredili da u nedjelju mora ostatu u krevetu, i, eto, podvečer nadošao je srčani infarkt, i nakon što je okrijepljen Sveto-otajstvima vjere, prisustvovao sv. Misi i molitvama, on je mirno i blago u Gospodinu preminuo.

Prigodom njegove smrti sav je svijet, ne samo katolički nego i nekatolički, duboko potresen i u državno Tajništvo slijeva se mnoštvo brzojava ne samo vjerskih predstavnika nego i najvećih državnika sa svih strana svijeta izražavajući bol i sućut prigodom smrti Pape Pavla VI. I naš je Ordinarijat uputio sažalnicu u ime Biskupâ, klera, redovnika i redovnica i puka, kojom izražava bol i sućut povodom smrti Vrhovnog Pastira.

Držimo da su ovih dana ne samo naši svećenici nego i naši vjernici često otvarali svoje radio-aparate i tranzistore i druga sredstva javnog saobraćaja i čuli su razne komentare povodom Papine smrti. Jedni se zadržavaju na njegovoj neumornoj aktivnosti za mir i napredak u svijetu, za razvoj nerazvijenih zemalja, pomoć gladnima i siromašnima u svijetu, za mirno rješavanje svjetskih nesporazuma i sukoba među državama, drugi obraćaju svoju pažnju na zauzimanje Pape Pavla VI za dobro nerodjenog ljudskog života, a protiv pobačaja, za dobro obitelji, treći se osvrću na neumorno nastojanje Pavla VI za provođenje u djelo obnove Crkve u duhu II. Vat. Sabora, te na onaj dijalog koji je Pavao VI pokrenuo unutar same Katoličke Crkve, te onda s drugim nekatoličkim zajednicama, i konačno sa čitavim suvremenim svijetom. Tu se mnogi zaustavljaju na njegovim odlučnim i hrabrim putovanjima po svim stranama svijeta, napose u sjedište Zajednice Ujedinjenih Naroda.

Povijest će jednom lakše i potpunije izreći svoj sud o pontifikatu Pape Pavla VI. Ali već sada može se sigurno reći, da je ovo bio najodgovorniji i najteži pontifikat zadnjih stoljeća. Pavao Pavao VI mnogo je govorio, mnogo putovao, vadio, molio, pa i plakao. Previranje koje je zahvatilo cijeli svijet, zahvatilo je i Katoličku Crkvu. Papa Pavao VI imao je veoma tešku dužnost kormilara Petrove ladje na uzburkanom moru nemirnoga svijeta.

Mi, vjerni sinovi Katoličke Crkve, u Papi gledamo ne samo osobu svjetskoga glasa, političara, socijalnog dobrotvora... nego još više Namjesnika Isusa Krista, nasljednika Apostolskog Prvaka sv. Petra, kojemu je Gospodin obećao prvenstvo u Crkvi /Mt 16,18/ i predao mu ga nakon svoga Uskrsnuća /IV 21, 15-17/ uz ono obećanje "ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta" /Mt 28,20/. Papa je za nas vidljivi Namjesnik Uskrsnuloga Gospodina, koji je na Petru i njegovim nasljednicima osnovao svoju Crkvu. Papa je za nas "trajno i vidljivo počelo i temelj jedinstva vjere i zajedništva" /LG, 18/. Za nas je Papa - Otac velike katoličke zajednice Božjega Naroda na svojem putu prema vječnosti, on je naš Kormilar i Svjetionik na putu života, stoga mi, katolici, posebno osjećamo smrt svojega Oca Pape, i dok to u srcu proživljavamo, molimo da ga Gospodin primi u vječne stanove i obasja svojim licem kroz svu vječnost.

Sveti Otac Pavao VI bit će pokopan u subotu, dne 12. kolovoza u crkvi sv. Petra u 18 sati nakon sprovednih obreda. U to vrijeme neka se u svim župama mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske biskupije zvoni kako je običaj u našim krajevima za pokojne barem pola sata.

U nedjelju pak, dne 13. kolovoza 1978. neka se pod svim svetim Misama posebno moli u molitvi vjernika za pokojnog Sv. Oca, i neka se saopći vjernicima, da će se sutra, t.j. dne 14. kolovoza t.g. u prikladno vrijeme služiti svečane zadušnice za Sv. Oca. Župnici neka pozovu vjernike da u što većem broju sudjeluju u toj sv. Misi. I onim svećenicima koji su izvan pastoralne službe preporučujemo da otsluže po jednu sv. Misu za pokojnog Sv. Oca.

Nakon molitava i Sv. Mise za pok. Sv. Oca neka se pod svim sv. Misama bilo s narodom bilo bez naroda moli za sretan izbor novoga Sv. Oca. Župnici neka pozovu vjernike da se mole i u svojim obiteljima za sretan i radostan izbor Sv. Oca, posebno bolesnike i starije osobe neka pozovu da svoje žrtve prikazuju na tu nakanu.

Svećenici će preko valova radio-Vatikana i drugih stanica doznati, kad bude izabran novi Papa, pa neka o tome odmah svečanim i radosnim zvonjenjem dva puta preko dana obavijeste svoje vjernike i u prvoj Misi s narodom neka na koncu Mise izmole ili ispjevaju "TEBE BOGA HVALIMO" s posebnom molitvom za Papu.

Do izbora novoga Pape u misnom se kanonu ispuštaju riječi sa spomenom imena vladajućeg Pape.

Prigodom zadušnice za sv. Oca Pavla VI moći će se župnici poslužiti barem djelomično onim podatcima, koje će naći u Sl. Vjesniku Ordinarijata za god. 1970. broj II, str. 3-4, a za ostali otsjek njegove papinske službe moći će naći prikladne podatke u najnovijem broju GK ili drugim katoličkin edicijama!

Završavajući ovu kratku okružnicu povodom smrti Sv. Oca Pavla VI, mi s Crkvom molimo:

"Bože, ti ljude vjerno nagrađuješ. Slugu svoga Papu našega Pavla, postavio si Petrovim nasljednikom i Pastirom svoje Crkve. On je ova otajstva milosti i tvoga milosrdja vjerno dijelio na zemlji. Neka se zato kod tebe raduje na nebesima...".

+ P e t a r, biskup

2.-TELEGRAM SAUČEŠĆA DRŽAVNOM TAJNIŠTVU POVODOM SMRTI
PAPE PAVLA VI:

SEGRETARIA DI STATO VATICANO -- ROMA

Episcopi dioeceseos Mostar cum clero populoque fideli
obitum Supremi Pastoris Pauli VI deplorant sacroque Cardinalium
Collegio sincere intimeque condolent

Petrus Ciule Episcopus

3.- ODGOVOR DRŽAVNOG TAJNIŠTVA

Eccellenza PETAR CIULE Šetalište JNA 18 Mostar

Quod humanissime etiam nomine sacerdotum tuorum atque
gragis tibi crediti dolorem declarasti de obitu Pauli VI Summi
Pontificis patris communis desideratissimi gratias plurimas
ago

Josephus Caprio Substitutus.

4.- ČESTITKA BISKUPA-ORDINARIJA PAPI IVANU-PAVLU I
POVODOM IZBORA ZA VRHOVNOG PASTIRA CRKVE

Humillime Sanctitatem Vestram rogo ut accipere dignetur
vota ac omina quae infrascriptus Episcopus dioecesis Mostar in
Iugoslavia nomine Episcopi Coadiutoris, nomine cleri ac fidelium,
necnon proprio nomine occasione Electionis ac Intronisationis
ad sublime officium Supremi Pastoris, Christi Vicarii, Successo-
ris Beati Petri demisse offero.

Providentiae divinae tota haec dioecesis gratias
refert quod tam cito praeter expectationem communem novum Summum
Pontificem in persona Sanctitatis Vestrae Ecclesiae Suae
concessit. Sicuti ferventer a Domino ex postulabamus ut quantocius
nobis novum Papam concederet, ita nunc pro pia exauditione Deo
Optimo Maximo humiliter grati, novas preces admovebimus pro
salute ac incolumitate Beatitudinis Vestrae atque a Spiritu
Sancto incessanter postulabimus ut sua gratia ac benedictione
divina operibus Sanctitatis Vestrae clementissime adsistat ac
uberrimos fructus apostolicos in munere gubernationis Ecclesiae
Catholicae universae colligere permittat.

Sicuti pro praedecessore Papa Paulo piae memoriae
cotidie speciale Rosarium dolorosum quinque decadam recitare
solebam, ut Passio Domini illum in difficili munere gubernationis
Ecclesiae confortaret, it pro futuro Sanctitati quoque Vestrae
protectionem ac tutelam Beatissimae Virginis Mariae per recitatio-
nem Rosarii implorare non omittam.

Amorem filialem, fidelitatem, submissionem ac oboedientiam
vovens ac spondens benedictionem apostolicam pro tota dioecesi
demisse imploro.

Sanctitati Vestrae in Christo devotissimus ac
oboedientissimus

Petrus Čule, Episcopus

Mostar, die 30 Augusti 1978.

5.- REDJENJE DIJECEZANSKIH DJAKONA ZA SVEĆENIKE.

Ove je godine obavljeno, na molbu župnika iz Donjeg Graca, hercegovačko-trebinjska biskupa, na blagdan Apostolskih Prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja t.g. u župi Donji Gradac pod pučkom sv. Mison, pred župskom crkvom uz sudjelovanje velikog broja vjernika ne samo iz župe nego i iz susjednih župa, premda je bio radni dan.

Svećenički su red primili:

1/ IVANDA BLAŽ, iz župe Vinica, 2/ PAVLOVIĆ IVO, iz župe Donji Gradac, i 3/ MARKOVIĆ RAJKO, iz župe Prenj.

Na početku sv. Mise mladići i djevojke prikladnim recitacijama pozdravili su redjenike i zaželjeli im Božji blagoslov u budućem svećeničkom radu.

Župnik je priredio ručak za redjenike, Biskupa, najbližu rodbinu redjenika i prisutne svećenike.

Mladomisnici su služili svoje primicije:

1/ 9.VII. 1978. u Vinici - vlč. Don Blaž Ivanda, 2/ 30. VII. u Donjem Gracu vlč. Don Ivo Pavlović, 3/ 15. VIII. 1978. u Prenju vlč. Don Rajko Marković.

Posvuda na primicijama prisustvovalo je veliki broj vjernika, koji su svojim molitvama i dobrim željama mladomisnicima izrazili svoje želje na početku njihovog svećeničkog života i rada.

Tim se dobrim željama pridružujemo i mi, i molimo od Gospodina po zagovoru Marije, Kraljice Apostola, mladomisnicima ustrajnost i revnost u svećeničkom životu i radu unatoč svih kušnja i kriza, koje Crkva proživljava u naše dane.

6.- OVOGODIŠNJA KANONSKA VIZITACIJA I DIJELJENJE SVETE POTVRDE U ŽUPAMA.

Prema rasporedu koji je objavljen u prošlom broju Sl. Vjesnika, okružnicom Ordinarijata broj 350/1978. /Cfr. str. 56. ovogodišnjeg Sl. Vjesnika/, naši su Biskupi tokom zadnjih mjeseci obavili kanonsku vizitaciju i podijelili mladeži sakrament sv. Potvrde:

BISKUP-ORDINARIJ: 28. V. 1978. BLAGAJ k/Mostara, 2. VII. POTOČI k/Mostara, 16. VII. DRACEVO, 23. VII. ČELJEVO, 3. VIII. GABELA, 27. VIII. GABELA-POLJE, 3. IX. DREŽNICA k/Mostara.

U župi Čeljevo Biskup je Ordinarij pohvalio župljane na čelu s njihovim župnikom, jer su u kratko vrijeme napravili mnogo, pa i novu su župsku crkvu doveli do krova. A u župi Gabela-Polje potaknuo je vjernike, da zdušno pomognu gradnju župske kuće za boravak i rad njihovog agilnog župnika.

BISKUP-KOAJDUTOR: Na blagdan Duhova, dne 14. V. 1978. imao je sv. križmu u župi MOSTAR, 21.V. t.g. u ČAPLJINI, 4. VI. u župi KOČERIN, 11.VI. GLAVATICEVO, 18. VI. KONJIC, 25.VI. JABLANICA, 10. IX. GORANCI.

7.- BISKUP-KOAJDUTOR NA REDJENJU NOVOG POMOĆNOG BISKUPA U ZAGREBU.

Sv. Otac Papa Pavao VI imenovao je Msgr Dr DJURU KOKŠA, rektora hrv. papinskog Zavoda sv. Jeronima u Rimu, novim pomoćnim biskupom zagrebačkom Nadbiskupu.

Biskupsko je redjenje obavljeno u zagrebačkoj prvostolnoj crkvi u nedjelju, dne 23. srpnja t. g. U ime našeg Biskupa-Ordinarija sudjelovao je u obredima redjenja Biskup-Koadjutor Mons. Pavao Zanić.

Novi pomoćni biskup Msgr. Kokša rođen je 17.V. 1922. u Molvama, zagrebačka nadbiskupija, svećeničko je redjenje primio 26. X. 1947. u Rimu.

Novi pomoćni biskup u Zagrebu proveo je mnoge godine u središtu kršćanstva, tu stekao veliku naobrazbu, govori mnoge evropske jezike, i držimo da će to sve dobro iskoristiti u svojoj novoj odgovornoj službi pomoćnog biskupa u Zagrebu.

I mi mu želimo obilan Božji blagoslov u biskupskom životu i radu.

8.-BLAGOSLOV TEMELJNOG KAMENA NOVE ŽUPSKE CRKVE U RASKRIŽJU.

Na 13. lipnja 1978. Biskup je Ordinarij svečano blagoslovio temelje i položio temeljni kamen župske crkve sv. Ante u župi Raskrižje kod Gruda.

U toku ljeta nastavljeni su radovi na gradnji crkve, ali uz velike poteškoće zbog manjka građevinskog materijala. Unatoč toga neumorni i revni župnik Don Marko Lukač sa svojim malobrojnim župljanima nastavio je rad, i želimo mu posebni blagoslov Božji i zagovor Sv. Antuna padovanskoga, i da što prije uzmognu započetu crkvu pokriti i otvoriti za redovnu službu Božju.

9.- BLAGOSLOV NOVE ŽUPSKE CRKVE U DOMANOVIĆIMA.

Župa Domanovići, stolački dekanat, mrkanjsko-trebinjske biskupije, osnovana je Dekretom Bisk. Ordinarijata broj 850/69. od 18. srpnja 1969. U proteklih 9 godina u novoj je župi pod vodstvom okretnog i agilnog župnika Don Andrije Iličića izgrađeno više crkvenih objekata. Velikodušni su župljani poklonili veoma lijepo i prikladno mjesto za gradnju crkvenih objekata. Tu je najprije podignuta jedna crkvena kuća, koja je služila početno i za stan župniku i Sestrama, a u prizemlju je formirana pristojna župska kapelica. Potom, pod vodstvom župnika podignut je suvremen i prostran župski stan, i odmah je župnik pomišljao na gradnju nove župske crkve. Temeljni je kamen postavljen i blagoslovljen na 10. prosinca 1972. godine, i eto, Bogu hvala, župske je crkva bila toliko dovršena, da se je mogla svečano blagosloviti i otvoriti za liturgijsku upotrebu. Župa je se pripremila na taj svečani čin trodnevnom duhovnom obnovom, koju je vodio pomoćni mostarski biskup -Koadjutor Mons. Zanić, a svečani je blagoslov obavio dijecezanski Ordinarij uz sudjelovanje Biskupa-Koadjutora u nedjelju dne 30. srpnja 1978. Na početku obreda blagoslova Biskupa je pozdravio mjesni župnik, kao i sve prisutne vjernike i goste, jer su obredu blagoslova prisustvovali mnogi muslimani, i župnik je posebno naglasio slogu i pomaganje koje su pružili muslimani u gradnji crkve u Domanovićima. Radi velikog broja prisutnih vjernika i gostiju sv. Misa je služena na vratima nove crkve. I Biskup je

u svojoj propovijedi pod sv. Misom pohvalio slogu svih stanovnika ovog kraja, koja se je posebno očitovala u gradnji religioznih objekata. Neka se ta sloga nastavi i u budućnosti na dobro svih stanovnika ovih krajeva, koji su toliko pretrpjeli u toku prošloga svjetskoga rata.

Župljani su sa svojim župnikom i kapelanom priredili u blizini crkve svečani objed za preko 1.300 gostiju, među njima preko 300 muslimana ne računajući vjernike pravoslavne crkve. Prigodom objeda progovorio je nekoliko riječi i pomoćni Biskup Koadjutor, koji je iza toga ubrzo napustio objed i pošao u župu Donji Gradac, na proslavu mlade Mise Don Ive Pavlovića.

O blagoslovu nove župske crkve u Domanovićima donio je opširnu reportažu "Glas Koncila" iz pera vlč. Živka A. Kustića, koji se našao na toj proslavi /GK, broj 16/386/ od 13. kolovoza 1978. str. 16.

Ovim i Ordinarijat najljepše čestita vjernicima župe Domanović na čelu sa svojim svećenicima i časnim sestrama i želi obilni Božji blagoslov u daljnjem dovršavanju blagoslovljene župske crkve, i želi neka bi što prije crkva bila spremna i na posvetu!

10.- ZAVJETOVANJE U SAMOSTANU ŠKOLSKIH SESTARA III. REDA SV. FRANJE U BIJELOM POLJU K/MOSTARA.

U samostanu školskih sestara III Reda sv. Franje, u Bijelom Polju kod Mostara, na blagdan sv. Klare položilo je sedam Sestara svoje doživotne zavjete, a drugi dan, t. j. 12. VIII. 1978. četiri Sestre položile su privremene svoje redovničke zavjete. Oba dana služio je sv. Misu, održao prigodnu propovijed i primio zavjete pomoćni biskup-Koadjutor Mons. Zanić.

Zavjetovanim Sestrama naše iskrene čestitke uz želju da ustraju u svojem redovničkom životu, a provinciji Sestara čestitamo na lijepom broju zavjetovanih Sestara!

11.- SVEČANE ZADUŠNICE ZA PAPU PAVLA VI.

U odsutnosti Biskupa-Ordinarija služio je dne 14. kolovoza izjutra u 8 sati svečane zadušnice za pok. Sv. Oca Pavla VI. pomoćni biskup-Koadjutor uz sudjelovanje lijepog broja vjernika u mostarskoj crkvi sv. Petra i Pavla.

12.- BISKUP-ORDINARIJ U SAMOSTANU SESTARA DOMINIKANKI NA KORČULI.

Na poziv Sestara Dominikanki iz Korčule dijecezanski je Ordinarij proveo u njihovom samostanu od 5. do 19. kolovoza t.g. Tu je i s drugim svećenicima-gostima služio svečane zadušnice za pok. Papu Pavla VI i prisustvovao proslavama prigodom zavjetovanja Sestara na Veliku Gospu t.g.

Tom prigodom, i kasnije, preko Tajnika Biskupije Sestre su Dominikanke poklonile iznos od 5.000,00 Novih Dinara kao svoj prilog za gradnju nove katedralne crkve u Mostaru.

Ordinarijat im je pismeno zahvalio, a ovog puta zahvaljuje im i javno preko Službenog Vjesnika!

13.- UOČI SVJETSKOG MISIJSKOG DANA - PREGLED MISIJSKE
MILOSTINJE I PRILOGA PO POJEDINIM ŽUPAMA - STANJE 1976. G.

I.- ŽUPE MOSTARSKO-DUVANJSKE BISKUPIJE:

A./ ŽUPE KOJE ADMINISTRIRAJU OCI FRANJEVCI:

1.- Blagaj:	83.700 SD	2.- Bukovica	/Poslao O. Brkiću/
3.- Čapljina	180.400	4.- Čerin	42.000
5.- Čitluk	145.000	6.- Drinovci	187.000
7.- Duvno	45.000	8.- Glavatičevo	6.270
9.- Goranci	5.000	10.- Gorica	142.580
11.- Gradnići	8.200	12.- Humac	676.000
13.- Izbično	185.500	14.- Jablanica	26.630
15.- Klobuk	62.200	16.- Kočerin	x
17.- Kongora	21.000	18.- Konjic	378.300
19.- Ljuti Dolac	120.540	20.- Medjugorje	200.030
21.- Mostar	945.000	22.- Nevesinje	25.000
23.- Ploče	68.540	24.- Posušje	
25.- Posuški Gradac	159.000	26.- Rakitno	
27.- Rasno	100.000	28.- Roško Polje	100.000
29.- Ružići		30.- Seonica	42.360
31.- Široki Brijeg	260.000/?/	32.- Šuica	54.000
33.- Tihaljina	6.000	34.- Veljaci	15.000
35.- Vitina	85.000		

B./ ŽUPE KOJE ADMINISTRIRA DIJECEZANSKI KLER:

1.- Buhovo	225.000	2.- Drežnica	226.300
3.- Gabela	344.000	4.- Grabovica	142.000
5.- Gradina	831.440	6.- Grljevići	300.800
7.- Jare k/Mostara	80.000	8.- Kruševo	174.520
9.- Ledinac	120.540	10.- Polog k/Most.	167.200
11.- Potoci k/Most.	200.635	12.- Prisoje	137.500
13.- Raskrižje	83.000	14.- Rašeljke	250.000
15.- Studenci	300.000	16.- Sutina	200.000
17.- Vinica	80.000	18.- Vinjani Herc.	
19.- Vir k/Posušja	394.000		

& & & & & & & & & & &

& & & & & & & &

& & & &

& &

&

II./ MRKANJSKO-TREBINJSKA BISKUPIJA:

1.- Čeljevo		2.- Domanovići	265.000
3.- Dračevo	658.600	4.- D. Gradac	117.000
Prilozi djece	485.400		
5.- Donje Hrasno	212.500	6.- Hutovo	250.000
7.- Neum	33.500	8.- Prenj-Dubrave	350.000
9.- Ravno	60.000	10.- Rotimlja	234.000
		Prilozi	344.100
11.- Stolac	503.870	12.- Stjepan Krst	
13.- Trebinje	75.000	14.- Trebimlja	106.000

NEKOLIKO KRAĆIH NAPOMENA UZ PREGLED MISIJSKE MILOSTINJE I PRILOGA UZ SVJETSKI MISIJSKI DAN.

1./ Iz navedenih podataka može se lako izračunati, da u 14 župa mrkanjsko-trebinjske biskupije bilo je skupljeno za misije 3,694.970 SD. Uzme li se u obzir broj vjernika u toj biskupiji prema Općem šematizmu ili prema onim podacima koje župnici dostavljaju kancelariji Ordinarijata početkom godine, onda bi slijedilo, da je u toj biskupiji skupljeno po jednom vjerniku cca 186,00 SD, ili na jednu župu 263.900 SD. Kad bi sve naše župe u obje biskupije tako prikupljale priloge i misijsku milostinju, onda bi Hercegovina spadala u broj onih biskupija, koje bi, osim slovenskih, davale dobar svoj prilog za misije.

2./ U mostarsko-duvanjskoj biskupiji, u župama koje administrira dijecezanski kler, uzevši u obzir broj vjernika prema općem šematizmu, prikupilo bi se na jednog vjernika misijske milostinje i priloga 116,5 SD, ili po jednoj župi 224.000 SD, ili ukupno preko četiri milijuna SD.

3./ U župama koje administriraju oci franjevci u mostarsko-duvanjskoj biskupiji, ukupna bi suma iznosila cca 4,374.750 SD, a uzevši u obzir broj vjernika prema šematizmu Provincije iz 1976., onda bi na svakog vjernika otpalo po cca 31 SD, ili po župi cca 125.000 SD. Da su sve župe predale misijsku milostinju, onda bi postotak bio nešto drugačiji.

4/ Iz ovih kraćih napomena može se lako zaključiti kako se pojedini svećenici i župnici zauzimaju za prikupljanje misijskih priloga u svojim župama, premda ih je i Sv. Otac poticao u svojim porukama za svjetski misijski dan, a Ordinarijat je opetovano napominjao, da sve što se skupi na svjetski misijski dan, bilo u obliku milostinje bilo u obliku priloga u župskom uredu, sve to treba preko Ordinarijata dostavljati nacionalnoj misijskoj centrali u Sarajevu.

x Župa Kočerin na misijsku nedjelju 1974. skupila je bila 51.000 SD. Medjutim, nepažnjom u onom raspisu Bisk. Ordinarijata broj AD 784/1975 od 11. listopada 1975. stavljen je upitnik kod župe. Župnika je to uvrijedilo, i on je otada, prema njegovim riječima, slao misijsku milostinju direktno u Zair, premda je dobro znao za protivnu odredbu Sv. Stolice i mjesnog Ordinarija. Župniku se ispričavamo zbog nepažnje i nadamo se da odsada neće direktno slati misijsku milostinju u Zair, Afriku, nego preko Ordinarijata mis. centrali.

14.- IMENOVANJA I PREMJEŠTAJI

Vlč. Don Aleksandar Boras, razriješen je dužnosti upravitelja župe LEDINAC, i imenovan upraviteljem župe NEUM.

Vlč. Don Petar Leventić razriješen je dužnosti upravitelja župe RAVNO, i imenovan upraviteljem župe LEDINAC.

Vlč. Don Mato Puljić-Vidić razriješen je dužnosti kapelana u župi Donje Hrasno, i imenovan upraviteljem župe RAVNO;

Vlč. Don Stjepan Ravlić razriješen je dužnosti kapelana u župi Kruševo kod Mostara i imenovan duhovnim pomoćnikom u župi Donje Hrasno;

Svršeni mladomisnik vlč. Don Mato Šarić imenovan je duhovnim pomoćnikom u župi KRUŠEVO k/Mostara.

Druge promijene u duhovnoj pastvi dijeceze uslijedit će kasnije.

15.- VLČ. DON STIPE IVANČIĆ - OTIŠAO U MISIJE.

Početkom rujna o. g. pridružit će se i treći naš svećenik Don STIPE IVANČIĆ dvojici naših misionara Don Bošku Obradoviću i Don Dragi Bevanda i poći će u afričke misije u Tanzaniju, da tamo radi na Evangelizaciji u suradnji s misionarima iz instituta "Missioni Consolata".

Svu trojicu naših misionara najtoplije preporučujemo u molitve naših svećenika i župnika!

16.- ZAHVALA DRŽAVNOG TAJNIKA SV. OCA NA PISMENU BISKUPOVU ČESTITKU PAPI IVANU-PAVLU I

SECRETARIA STATUS

Ex Aedibus Vaticanis, 16.IX.1978.

Reverendissime Domine,

Iuvat me Tibi nuntiare Ioanni Paulo I, Summo Pontifici, acceptissima fuisse bene ominantia verba, quibus Eum ob provectionem ad munus Supremi Ecclesiae Pastoris, etiam nomine Episcopi Condiutoris, cleri et fidelium Tibi creditorum, es persecutus.

Pro quo observantiae et amoris officio Ipse gratias maximas agens, Benedictionem Apostolicam Tibi libentissime impertit, quam etiam ad cunctos, quos supra diximus, vult pertinere.

Haec de mandato Beatissimi Patris rescribens, me Tibi addictissimum profiteor

+ J. Card. VILLOT

Reverendissimo Domino

Domino PETRO ČULE

Episcopo Mandetriensi.

& & & & & & & & &

& & & & & &

& & &

&

17.- RADOVI NA GRADNJI NOVE KATEDRALNE CRKVE

K onom izvještaju, koji smo objavili u prošlom broju Sl. Vjesnika /II, str. 65/, u ovom želimo samo dodati, da u toku ljetnih mjeseci zbog godišnjih odmora ona poduzeća, koja imaju dovršiti svoj dio posla, prilično su zakasnili sa svojim radovima. Jedino, "Elektro-Hercegovina - Elektro-Mostar", koja ja izvodila priključak na gradsku elektro-distributivnu mrežu, ona je ugovorene poslove završila na vrijeme, dok i dalje radi poduzeće "Elektra", koje izvodi električnu instalaciju u kancelarijsko-stambenom objektu i u suterenu crkve, ono i dalje izodi radove, ali s malim brojem radnika na gradilištu.

Takodjer i ono "montažno-projektno" poduzeće, koje izvodi priključak na gradsku kanalizacionu mrežu i na gradski vodovod i ono dalje radi, ali s velikim zakašnjenjem. Zadnjih dana počeli su nešto bolje raditi.

Biskupija je naručila projekat uređenja partera, i u toku mjeseca rujna projekat bi trebao biti izradjen. Takodjer Biskupija je poduzela neke korake da se počne uređivati interijer crkve. O rezultatima tih nastojanja još ne zna se sigurno, ali inženjeri koji su za to angažirani rade s ljubavlju i stručnošću. Biskupija je takodjer naručila i kamen iz poduzeća "Ukras-kamen" iz Posušja, ali još nije počeo stizati na gradilište.

Nešto je učinjeno i u toku ljetnih mjeseci, ali preostaje još dosta toga učiniti, da bi se crkva mogla otvoriti za javnu liturgijsku službu, a financijska sredstva veoma malo i sporo pridolaze.

Ovdje želimo spomenuti, da je biskup Dr Paul RUSCH iz Innsbrucka, Austrija, poslao 100.000 Austrijskih Šilinga. Ordinarijat mu je pismeno zahvalio, i ovim mu zahvaljuje i u Sl. Vjesniku, kao što je učinio i Sestrama Dominikankama za njihov doprinos za gradnju. Prostor nam i vrijeme ne dopušta da pojedinačno navodimo druge dobročinitelje, koji svojim velikodušnim prilozima potpomažu gradnju katedralne crkve u Mostaru. Prošle su godina naši neki župnici prigodom svete krizme u njihovim župama organizirali krizmanike da su i oni dali svoj prilog za gradnju katedrale u Mostaru, međjutim, ove godine nismo susreli ni u jednoj župi takav gest. A mogli su župnici tom zgodom potaknuti djecu krizmanike i njihove roditelje, da nešto manje potroše prigodom krizme svoga djeteta i da to dadnu za gradnju crkve u Mostaru.

X X X X X X

P r e p o r u č u j e m o :

U izdanju "Radosne Vijesti" - Sarajevo izašla je knjiga pod naslovom: "SMJERNICE ZA DIJALOG IZMEDJU KRŠĆANA I MUSLIMANA".

Studiju su izradili stručnjaci za dijalog sa muslimanima uz savjetovanje mnogih. Cijena je jednom primjerku 30,00 ND. Naručioc i više od 10 primjeraka imaju popust od 20 %. Svaki naš župski ured i svećenik trebao bi imati tu knjižicu, jer ni najvećma živimo u stalnom dodiru s braćom muslimanima!

18.- UPRAVO SMO PRIMILI RASPIS REPUBLIČKE KOMISIJE ZA ODOOSE SA VJERSKIM ZAJEDNICIMA.

Republička Komisija za odnose sa vjerskim zajednicama svojim dopisom broj: 80-59/1978. od 15. rujna 1978. upućenim na Biskupski Ordinarijat Mostar, zamolila je da bi Ordinarijat prvom pogodnom zgodom dostavio svim župskim uredima na području naših biskupija "UPUTSTVO ZA OBJAVLJIVANJE ZNAKOVA UZBUNE ZVONIMA I DRUGIM POMOĆNIM SREDSTVIMA", koje je uputstvo objavio republički Sekretarijat za narodnu odbranu.

U svojem dopisu Republička Komisija za odnose sa vjerskim zajednicama, među ostalim, piše:

"S obzirom da je priprema za odbranu zemlje ne samo zakonska dužnost već pravo i čast svakog građanina naše zemlje, uvjereni smo da ćete Vi, sa svoje strane, učiniti sve kako bi se Uputstvo uručilo licima koja rukuju zvonima..."

Odazivajući se toj molbi Ordinarijat uz ovaj broj Sl. Vjesnika dostavlja svim našim župskim uredima po jedan ili eventualno dva primjerka navedenoga UPUTSTVA, s tim da ga župnici savjesno pročitaju i da po njemu i postupē.

X X X X X X X X

19.- KNJIŽEVNI OGLAS:

Obiteljski Institut, Zagreb, Jordanovac 110, pp. 169 izdao je dvije, vrlo korisne i poučne i solidne knjige, koje je obje knjige napisao naš poznati stručnjak za probleme obitelji i braka, DDR JOSIP WEISSGERBER, D.I. Naslov je: 1/ LJUBAV U OBITELJI, zadatak i radost, II izdanje, 272 str. cijena 90,00 ND. Knjiga je zamišljena kao priručnik pripreve na brak. Napisana je u suradnji s profesorima Obiteljskog Instituta i s bračnim parovima. "Po toj knjizi - piše u Predgovoru - može svaki pastoralni radnik organizirati pripravu na brak u svojoj župi". Ovo drugo izdanje donosi sve najnovije, što se danas zna o zakonima bračne plodnosti.

2/ STUDIJE O OBITELJI. Predgovor je napisao naš pomoćni biskup-Koadjutor mostarski kao predsjednik Vijeća za obitelj pri BKJ, knjiga ima 160 str. cijena je 60,00 ND. U knjizi se nalaze studije o enciklici "Humanae vitae", o načinima obiteljskog apostolata u svijetu, ... o stajalištu liječnika prema hormonalnoj piluli i drugim problemima obitelji i seksulanosti.

Obje knjige najtoplije preporučujemo i čini nam se, da ne ćemo pretjerati, ako kažemo, da ne bi smio biti nijedan svećenik u pastvi bez ovih vrijednih pomagala za toliko važni i odgovorni pastoral obitelji u naše doba! Obiteljski Institut D.I. nastaviti će i dalje izdavati veoma korisnu literaturu s područja pastorala obitelji, pa najtoplije svećenicima i župnicima preporučujemo ta izdanja!

20.- DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE U OPATIJI

U narednim mjesecima do konca godine održat će se slijedeći trodnevni turnusi duhovnih vježbi za svećenike u domu "Duhovnih vježbi", kod otaca Isusovača, u Opatiji:

1. 9. do 13. listopada 1978. Vodi O. Ivan Macan;
2. 23.X. do 27. X. 1978. Vodi O. Pavao Berden;
3. 6.XI. do 10.XI. 1978. Vodi O. Ivan Macan;
4. 20.XI. do 24. XI. 1978. Vodi o. Josip Antolović;
5. 11.XII. do 15.XII. 1978. Vodi O. Slavko Pavin.

Svaki tečaj počinje u ponedjeljak navečer, a svršava, prema dogovoru, četvrtak uvečer ili petak ujutro.

Prijaviti se na vrijeme na adresu: OCI ISUSOVCI

Rakovčeva 12

51410 OPATIJA

PREPORUČUJEMO U MOLITVE: + O. FRA TOMO ZUBAC

U nedjelju, dne 17. rujna 1978. preminuo je u franjevačkom samostanu HUMAC kod Ljubuškog P. O. Fra TOMO ZUBAC, u 95-godini života, 75.-godini redovništva i 70.- godini svećeništva.

Pokojnik se rodio 26. IV. 1884. u Paoči, župa Gradnići, u franjevački je red stupio 13. VIII. 1903, za svećenika je zaređen 24. VI. 1909. godini.

Kao svećenik službovao je početno kao duhovni pomoćnik u raznim župama, kasnije služio je u raznim župama kao župnik, a najviše od 1918. do 1930 godine u župi Ploče, zatim u Gradac-Blizanci od 1937. do 1944, bio je više godina u župi Čerin, dok nije 1965. povukao se u samostan na Humac, gdje je proveo godine u bolesničkoj postelji, gdje je konačno i umro okružen bratskom ljubavlju samostanske obitelji. Na 18. rujna 1978. u 16 sati služio je O. Fra Ivo Dr. Bagarić u koncelebraciji subraće pogrebnu sv. Misu, a nakon toga O. Tomo Zubac bio je pokopan na mjesnom groblju. Ordinarijat je poslao pismenu sažalnicu samostanskoj obitelji, a sprovedu je prisustvovao uz druge svećenik i Tajnik Biskupije.

P o č i v a o u m i r u!

SVEĆENICIMA NA RAZMIŠLJANJE - POVODOM POČETKA ŠKOLSKE GODINE I REDOVITE KATEHIZACIJE

- NEKOLIKO NAPOMENA ZA VJERONAUKE -

/Prema okružnici Biskupskog Ordinarijata Koper/

Uprava župe ima mnoge obaveze, među kojima je na prvom mjestu: briga za duše. A u toj brizi posebno mjesto pripada katehizaciji djece, mladeži i odraslih. Za pomoć toj brizi dobro će doći neka upozorenja.

1. Prostorije za vjeronauke.

Vjeronaučna godine neka - po mogućnosti - započne s mjesecom rujnom. Ovi su prvi mjeseci pogodni, jer su djeca još svježija nakon praznika, a i vrijeme je ugodno: nema velike vrućine kao ni teške zime. Lijepo uređjene učionice svjedoci su naše ljubavi za katehizaciju što pozitivno djeluje i na raspoloženje polaznika. Iako negdje kao vjeronaučne prostorije služe crkve, sakristije ili župske kancelarije, ipak je poželjna i potrebna posebna vjeronaučna učionica. Budući da je vjeronauk redovito samo jednom tjedno, treba svaki sat dobro iskoristiti i te za svaki tjedan zadati domaće zadaće, kako bi polaznici i kod kuća posvetiti stanovito vrijeme vjeronauku.

2. Povezanost s obitelji.

Ako su polaznici iz mlakih ili indiferentnih obitelji, to će sve njihovo doživljavanje vjere više ili manje ovisiti o kateheti. Imajmo na pameti da su djeca redovito samo jedan ili dva sata tjedno uz vjeroučitelja - sat vjeronauka i nedjeljna sv. Misa - a 166 sati uz druge. Dvije trećine toga vremena najobičnije su u obitelji, pa je dužnost katehete, da i roditeljska kuća odgaja njegove katehizande. Zato se toliko preporučuju susreti s roditeljima osobito s majkama polaznika vjeronauka. Ali i za svaki takav susret potrebna je ozbiljna priprava sa strane katehete.

3. Liturgijsko-sakramentalni život.

Katehizacija mora vjeroučenike uvoditi u liturgijski život u župi. Dobili smo upute za Misu s djecom, odobrene su tri euharistijske molitve za te Mise. I tu Misu potrebno je dobro pripremiti: izabrati čitanja, pripremiti potrebni uvod, molitvu vjernika, naučiti pjevati odgovarajuće pjesme i odgovore kod euharistijske molitve. Takva dobro pripremljena Misa velika je pomoć u oblikovanju vjeronaučne skupine, pa će je uvoditi u djelotvorni župski apostolat kao što je širenje vjerskog tiska, obilaženje bolesnika, molitve, žrtve i rad za misije i sl.

Posebno je poglavlje za liturgijski život obavljanje pokorničkog bogoslužja i zajednička priprava za sakrament pomirenja. Potrebna je ozbiljna priprava i za prvu kao i za druge ispovijedi, jer djeca ispočetka, a i kasnije vrlo često šute pa teško odgovaraju i na pitanja. Treba ih dobro pripremljati da sami reknu kad je bila zadnja ispovijed, i sami da grijehe ispovijedaju. Treba ih poučiti da je ispovijed i prilika da pitaju ispovjednika ako im je štogod na srcu.

4. Poznavanje Isusa Krista.

Središnja točka svega vjeronauka jest osoba Isusa Krista. Zato bi sva kateheza i obzirom na pouku i obzirom na život morala biti usmjerena Kristu kao središtu.

Koncil je naglasio središnji značaj sv. Pisma i Starog i Novog Zavjeta. Jedan Zavjet pomaže drugom da ga lakše i bolje upoznamo i razumijemo. Ako ne poznamo sv. Pisma, ne poznamo Krista. Imamo već priličan broj izdanja sv. Pisma, pa bi bilo poželjno da svaki vjeroučenik viših razreda posjeduje Sv. Pismo Novoga Zavjeta. Poraditi na tom, da to bude redoviti dar na pr. krizmeniku za sv. Potvrdu. Isusovu osobu moraju katehizandi što bolje upoznati. Stoga ih upoznati s najvažnijim poglavljima i iz Staroga Zavjeta, koja se odnose na Krista. Zadnja biskupska Sinoda preporučila je da bi bilo veoma poželjno, da neke važnije citate Novoga Zavjeta znaju i napamet. Jednako je potrebno naučiti napamet neke temeljne misne molitve kao Slava, Vjerovanje, Svet i Jaganjče Božji.

Krist je naš uzor i uzorak po kom moramo uređjivati svoj život. Pa kao što je on došao vršiti volju Očevu, tako moramo i mi. Snjernice za naš život jesu Božje i Crkvene zapovijedi, te Gospodinova blaženstva. Svako dijete osjeća zakon tjelesnosti koji ga privlači, navodi na popuštanje strastima, zlim nagnućima, pa su nam nasuprot tome potrebni uzori i milosna pomoć koju dobivamo po molitvi i sakramentima, a posebno u Euharistiji.

5. Način govora katehete.

Budući da živimo u svijetu koji se neprestano mijenja, moramo naročito paziti da govorimo jezikom koji današnja djeca mogu razumjeti. Zato je potrebno da kateheta pregledava školske knjige iz kojih njegovi vjeroučenici uče, obilazi njihove roditelje i upozna prilike u kojima žive, da ina uvida u časopise koje oni čitaju te znade što slušaju i gledaju. U protivnom se izlaže opasnosti da im govori iznad glava, te im bude dosadan. Tako će im moći davati posve konkretne preporuke i savjete za ispravan i svestran kršćanski život, što zahtijeva današnje vrijeme.

6. Primjer katehete.

Kateheza nije samo vjeronauk, predavanje i učenje nekog školskog predmeta, koji polaznik mora znati napamet, kako bi mogao odgovoriti na ispitu, nego nešto daleko više. Razumsko poznavanje vjerskih zaslada je potrebno, jer je vjera podloga, temelj na kojem se gradi i raste sav vjerski život, a koji obuhvaća cijeloga čovjeka: razum, srce, volju, misli, riječi i djela kako nutarnja tako i vanjska. Kateheza mora uvoditi učenika u praktični život po Evandjelju. Stoga je neophodno da kateheta pruža dobar primjer: ne može zagrijati djecu za Isusa, ako sam nije zagrijan za njega. Zato je veoma važno kakvi su katehete. Ako su mlaki u vjeri, ako sami ne žive po Evandjelju Crkve, ako sami nisu zagrijani za Crkvu, ne mogu zagrijati ni učenike za Crkvu ni za Krista. Stoga je velika odgovornost onih koji postavljaju katehete.

7. Odgovornost cijele župske zajednice.

Po krstu se djeca udjepljuju nevidljivo u Krista, a vidljivo u župsku zajednicu kao najmanju živu Kristovu Crkvu. Dušobrižnik s cijelom župskom obitelji snosi odgovornost da ta mala Kristova Crkva živi, raste, donosi plodove dobrih djela, kako to Gospodin traži. Ta je svijest premalo razvijena u našem puku. U nokin poljskim biskupijama postoje u župama posebni katehetski odbori koji se brinu za vjeronaučne prostore, redovnu vjersku pouku, plaćaju vjeroučitelja kao i redovite sastanke roditelja.

V A Ž N O, A L I N E U O B I Č A J E N O !

Prigodom slaganja ovoga broja Sl. Vjesnika, a prije kartoniranja saznali smo, da je Papa Ivan Pavao I dne 28. rujna, uoči blagdan^a sv. Mihovila, blago u Gospodinu preminuo. Tim povodom naš je Ordinarijat uputio svim župskim uredima slijedeću okružnicu, koju donosimo na koncu ovoga broja Sl. Vj., premda bi ona spadala na početak, kao najvažnija i najurgentnija obavijest župnicima. Nadamo se, premda je Okružnica otisnuta na koncu jednoga broja Sl. Vj., da će je župnici pročitati na vrijeme i po njoj postupiti!

Kancelarija Bisk. Ordinarijata!

& & & & & & &

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 720/1978.

S M R T S V. O T A C P A P E I V A N A P A V L A I

Jutros, u petak, dne 29. rujna 1978. baš kao grom iz vedra neba odjeknula je vijest preko radio-Vatikana i Italije, da je umro Sveti Otac IVAN PAVAO I. Bog ga je pozvao sebi u vječnost 33. dan nakon što je bio izabran za Vrhovnog Pastira Kristove Crkve. Pontifikat Pape Ivana Pavla I jedan je od najkraćih pontifikata u povijesti Crkve. Poznato je, naime, da oko 20 Papa nije upravljalo Crkvom više od godinu dana, a papa Marcello II, izabran 1555., u kojeg su polagali velike nade i bio najavio velike reforme u ono doba povijesti Crkve, bio je Papom samo 22 dana.

Suočeni s naglom smrću Pape Ivana Pavla I, duboko ožalošćeni i potreseni, mi ponavljamo riječi zavjetnog pravednika, predajući se nedokučivom Promislu Božjem "Gospodin dao, Gospodin uzeo, bilo blagoslovljeno ime Gospodnje" /Job 1,21/.

Vijest o smrti Pape Ivana Pavla I iznenadila je cijeli svijet, i prvi komentari počinjali su sa sumnjama u tu vijest. Papa Ivan Pavao I dobro se osjećao. Jučer popodne, 28. rujna 1978. bio je kod njega državni Tajnik kard. J. Villot, da ga izvijesti o događajima u životu Crkve. Papa se nije ništa tužio ni njemu ni svojim domaćima na zdravlje i pošao je kao i obično na spavanje. Svakog jutra, u 5.30 h bio je u kapelici, ali jutros, kad je ušao u kapelicu njegov osobni tajnik, Papu nije našao u kapelici, pošao je u Papinu sobu, misleći da je Papa prespao. Kucao je na vrata, Papa se nije javljao. Ušao je u sobu, bilo je upaljeno svjetlo, i našao je mrtvog Papu u krevetu s knjižicom "Nasljeduj Krista" u rukama. Liječnik, koji je ubrzo došao, konstatirao je da je smrt uslijedila od kljnuti srca, sinoć negdje oko 22 sata.

Neobično kratki konklave i neočekivani izbor patrijarhe Venecija kard. Albina Luciana, ispunili su čitavu Crkvu i svijet velikom radošću. Sam Papa Ivan Pavao I u nekoliko svojih nastupa osvojio je ne samo kršćanski nego i nekršćanski svijet. Njegov je program bio širok, izrastao iz sadašnjeg trenutka Crkve, ali je ostao za njega samo program, koji Crkva neće napustiti, a za nas koji ostajemo nakon odlaska u vječnost Pape Ivana Pavla I ostaje dužnost da ga izvršimo pod vodstvom njegova nasljednika.

Teško je ulaziti u tajne Božje Providnosti, no ipak ova nas smrt potiče na duboka i potresna razmišljanja. Pokopat će preminuloga Papu, a konklave Kardinala izabrat će, nadamo se, u mjesecu svete Krunice, u listopadu, novoga Papu. Neće to biti bez isčekivanja, nagađanja, tjeskobe i napetosti. Preminuli Papa ostat će u uspomeni kao Papa smiješka. Talijanska novina IL TEMPO, prvih dana iza izbora kardinala Luciana za Papu, donijela je jedan članak pod naslovom: Iza jednog smiješka... Piše u tom članku što se može nazrijeti iza Papinog smiješka, koji je na licu novoizabranog Pape zapazio čitav svijet. Bila su to ozbiljna razmišljanja o tom smiješku, kao i o velikom i veoma opsežnom programu Pape Ivana Pavla I. I sada, kada je Papa Ivan Pavao I polagano ulazio u svoj posao Kormilara Kristove Crkve, smiješak nije silazio s njegova lica, ali ovaj srčani udar daje naslutiti da Papi nije bilo lako pri duši. Svatko od nas vidi manji krug događanja u Crkvi, za mnoga zbivanja tek čuje ili za mnoge uopće ne čuje. Papa, Vrhovni Pastir Crkve mora sve znati, i sve uzeti na svoja leđa. To je ogromno breme čiju težinu može shvatiti samo onaj, na čija se ramena ono svali!

Povodom smrti Sv. Oca Pape Ivana Pavla I neka se u svim našim župama u obje biskupije:

1.- Na dan pokopa zvoní običajnim načinom dvaput, o podne i u vrijeme samoga obreda pokopa barem po 1/4 sata - mrtvačkim načinom. Točan datum pogreba saznat će župnici preko svojih radio-prijemnika.

2.- U prvu nedjelju po primitku ove okružnice s oltara komemorira smrt Pape Ivana Pavla I, za nj obave molitve i neka se zakažu svečane zadušnice u župi i pozovu vjernici da u što većem broju prisustvuju tim zadušnicama. Ako je koji župnik već u nedjelju, dne 1.X. komemorirao smrt Sv. Oca, on to ne mora činiti na 8.X.t.g. Najbolje će biti, zakazati zadušnice za Papu u ponedjeljak, dne 9.X. 1978., u vrijeme kad najbolje odgovara vjernicima.

3.- Do izbora novoga Pape u euharistijskim se molitvama ispuštaju one riječi gdje se spominje ime vladajućeg Pape.

4.- Nakon obavljenih molitava za pok. Sv. Oca, najtoplijim riječima pozvati svoje vjernike, da se mole pojedinačno i u obiteljima za skori i sretan izbor novoga Pape. Posebno to preporučiti djeci, starijim vjernicima, bolesnicima, da svoje patnje i križeve prikazuju za sretan izbor novoga Pape.

5.- Kad župnici saznaju preko svojih radio-prijemnika za izbor novoga Sv. Oca, neka to radosnim zvonjenjem dvaput na dan, o podne i navečer, barem po 1/4 sata objave svojim vjernicima, a u prvu narednu nedjelju iza toga neka ih pozovu na molitvu za Sv. Oca i s njima na koncu Sv. Mise ispjevaju ili izmole TEBE BOGA HVALIMO s pripadajućom molitvom za Papu.

Potrebne biografske i druge podatke o preminulom Papi župnici mogu naći u zadnjem GK ili drugim katoličkim edicijama.

Braćo svećenici, ujedinitimo svoje molitve s našim vjernicima i čitavom Crkvom, da nam Svemogući Bog po zagovoru Kraljice Presvete Krunice što prije udijeli novog Papu, namjesnika Isusa Krista na zemlji, nasljednika Sv. Petra, Vrhovnog Pastira i Kormilara Svete Crkve!

Mostar, dne 29. rujna 1978.

+ P e t a r, biskup

PRILOG SL. VJESNIKU BR. III/1978.

/ SAMO DIJECEZANSKIM SVEĆENICIMA HERCEGOVINE /

R I J E Č B I S K U P A - O R D I N A R I J A S V E Ć E N I C I M A

BRAĆO SVEĆENICI!

Svi još uvijek stojimo pod teškim dojmom tragičnoga slučaja, koji nas je zadesio početkom prošloga mjeseca kolovoza. Slučaj, na kakav nismo ni u snu pomišljali, kakav smo upravo nemogućim smatrali.

Nije najstrašnije što je Šime Pavlović odbacio svećenički stalež. Ako nije imao, ili ako je svojom krivnjom proigrao svećeničko zvanje, neka je odstupio. Jer bez zvanja ostajući u svećeničkoj službi samo bi gomilao svetogrdje na svetogrdje, uz svoju dušu upropastio bi i mnoge druge duše. Tkogod, dakle, ne uzima ozbiljno svoje svećeništvo, neka ga što prije napusti. Za njega vrijedi Isusova riječ upućena Judi izdajniku: Što misliš činiti, čini brzo! /Iv 13,28/.

Nije, dakle, sva tragika u tome, što je jedan svećenik otpao. Nego i u načinu, kako je to napravio. Možda na svijetu nije bilo slična primjera. Pa ni u ovo naše doba, kada inače, nažalost, toliki otpadaju. Jedva bi gore mogao postupiti i od neprijateljske ruke ubačeni izdajnik!

Kako je Šime uvrijedjeno reagirao, kad je bio službeno upozoren, da ne ide u mjesni hotel, jer da svojim primjerom loše djeluje na mladež. Išao je dotle, da je s oltara napadao svoje vjernike, da su ga krivo tužili Biskupu. Ali ne samo da ga vjernici nisu krivo tužili, nego nisu ni u pola, koliko je on bio kriv. I dok je tako nepravedno optuživao svoje vjernike, on je u isto vrijeme pakovao svoje stvari i spremao bijeg iz župe sa svojom ljubavnicom. I sa kakvom ljubavnicom?!

U vrijeme stare Jugoslavije jedan naš advokat mi je rekao, kako su oni koji napuštaju sjemenište obično vrlo nespretni u svom izboru, padnu u prvu klopku i onda pate kroz cijeli život. Tako i mnogi otpali svećenici znadu uzdišući kasnije govoriti: O kako je bio sladak jaram tvoj, Gospodine, kad padnu pod mnogo teži jaram!

Braćo svećenici! Teška ljaga pala je na nas, na našu vjeru, na Crkvu, na svećenički stalež. Bolno je to, što je ovakvu sablazan i među inovjernicima, a posebno među vlastitim vjernicima prouzročio lično njihov duhovni pastir. Nijedna vjera u našoj Hercegovini nije toliko osramočena, i to od jednoga između naših svećeničkih redova kao naša katolička. U boli mogli bismo pitati: Bože, zašto si dopustio, da ovolika sramota pade na nas?!

Trebamo se za jednoga svi kajati i Bogu i katoličkoj javnosti zadovoljštinu davati. Nismo bili dosta budni. Još smo se nanje ustrajno molili, da nas Bog poštedi ovakve kušnje. Vršimo li svaki dan obvezu, koju imamo kao članovi naše svećeničke lige Sv. Ivana Vianneya, da se nolino jedan za sve, a svi za jednoga?!

Na defetizmu Šime Pavlovića vidimo, kako vlada danas slab duh među svećenicima, a i kako je slab odgoj u našim sjemeništima. Svećenički celibat bio je uvijek, a osobito danas poslije Koncila, najdraža meta napadaja svih kritičara Crkve i njezina poglavarstva. Celibat bio je palom čovjeku uvijek teško breme.

Sveci u borbi za sv. čistoću znali su i u trnju se valjati, uranjati u mrzlu vodu, do krvi se bičevati, čitav život na tijelu oštru kostrijet nositi, a neki danas misle, da mogu čistoću očuvati ugađajući svim udobnostima mekoputnoga života: spavajući bez mjere, bogatom trpezom, popuštajući prohtjevima pušenja, čitanja i gledanja pikantnih stvari, izbjegavajući svaki veći napor i svaku žrtvu, hodajući u samoj košulji za vrijeme žege, odijevajući se poput modernih slobodnih mladića, tražeći zabavne konverzacije i sa osobama drugoga spola, vladajući se prema njima odviše slobodno, "tikajući" ih, ne pazeći na ono "regula tactus",... uopće ne nanoseći sebi nikakva ograničenja niti samozataje.

Braćo svećenici! Moramo se ozbiljno zamisliti o krizi, koja je zahvatila kler i kod nas i dati se na temeljito ispitivanje savjesti. Nikada svećenik nije bio izložen većim iskušenjima nego danas. I treba da nam svima bude jasno, da se neće moći održati u tim kušnjama svećenik, koji ozbiljno ne meditira, pobožno sv. Misu ne govori, svaki dan brevijar ne moli, a isto tako i Gospinu krunicu, te ne vježba se u askezi, sam sebi dragovoljno ne nameće barem sitne žrtvice i odricanja, i tako volju svoju jača za teže borbe!

Braćo svećenici! Neka nas tragedija jednoga izmedju nas potakne, da budemo dvostruko budni i oprezni, da visoko držimo svoje svećeničke ideale, za njih se borimo, ako treba, i do krvi! Samo tako ćemo stati na put i nadvladati opasnosti, koje nas okružuju.

Neka otpad jednoga našega dojučerašnjega subrata doprinese učvršćenju naših redova i povećanju samodiscipline, te većem oduševljenju za samoprijegorni rad medju našim vjernim pukom za Boga i Crkvu! Tako ćemo uz pomoć Božju zlo preokrenuti u dobro!

Želeći svima napredak i ustrajnost u nesebičnom služenju svećeničkim idealima, svima podjeljujem svoj natpastirski blagoslov!

Mostar, dne 21. rujna 1978.

+ P e t a r, biskup

& & & & & & &

D o d a t a k: Informacija o godišnjem sastanku UZAJAMNOSTI

Uz prošli broj Sl. Vj. bio sam najavio subraći svećenicima da bismo negdje u rujnu o.g. držali godišnji sastanak Uzajamnosti. Zbog objektivnih razloga nije to bilo moguće organizirati u rujnu, pa ako bude moguće, zakazali bismo taj sastanak u studenom t.g. Da li u Prenju? Ili gdje drugdje?

Mostar, dne 26. rujna 1978.

Dr Marko Perić,
tajnik, v.r.

Ordinarijat
Sl. Vj. Biskupije 11/1978

Broj: III

Mostar, dne 30. studenoga 1978. godine.

I.

DOPIS BISKUPSKOG ORDINARIJATA OD 5. LISTOPADA 1978.

/Povod dopisu:

Provincijalat Hercegovačkih franjevacu svojim dopisom broj 332/78 od 26. rujna 1978. zatražio je od mjesnog Ordinarija "župničku jurisdikciju i kanonsku misiju" za trojicu svojih članova, koje predlaže za župnike u Gradnicima, Posuškom Gracu i Seonici. Na taj je dopis Ordinarijat odgovorio: /

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 725/1978.

Mostar, dne 5. listopada 1978.

Poštovanom Ocu

Fra IVI Dr BAGARIĆU

zamjeniku preč. O. Cerase

M O S T A R

Poštom sam primio Vaše pismo od 26. rujna 1978. broj 332/78. To isto pismo htio mi je ranije uručiti mostarski gvardijan O. Oton Bilić, ali ja sam odbio prihvatiti pismo. Razlog je, što Vas na temelju Dekreta Pija XII izdanog preko Sv. Kongregacije Koncila 29.VII. 1950. smatram ekskomuniciranim, a ja sa izopćenim svećenicima ne mogu podržavati službene kontakte. Vi ste, naime, podržavali i još podržavate neke svećenike franjevce, koji "intrusi", bez kanonske provizije administriraju pojedine župe, a ovih dana šaljete i nove od mjesnog Ordinarija nepotvrđene franjevce na župe, što sve Dekret kažnjava izopćenjem posebnim načinom pridržanim Svetoj Stolici.

Vi ste se uputili putem O. Šilića, pa šaljete na župe svoju subraću bez obzira da li će oni dobiti od Biskupa kanonsku misiju i jurisdikciju, onom stereotipnom formulacijom "kanonska misija i jurisdikcija zatražena je od Biskupa", kao da u ovome Biskupova je riječ samo neka birokratska formalnost bez koje se može lako biti /kako reče jedan Vaš subrat Koadjutoru na dekanatskoj koroni u Duvnu!/.

Vi uopće niste provincijal. Za kaznu zbog neposluha Sveta je Stolica skinula upravu provincije i ne dozvoljava Kapitul i biranje nove uprave, dok se ne izvrši Dekret "Romanis Pontificibus". Vi ste samo blagonaklonošću Biskupa imenovani Vikarom O. Cerase. O. Cerasa je primio od Sv. Stolice nalog, da primijeni Dekret R.P. On Dekreta nije primijenio, izigrao je povjerenje Sv. Stolice i Biskupa. U Rimu je rečeno, da ono što se momentano imenuje u Hercegovini, ne može biti ni naličiti na neku upravu provincije. No netko se požurio, da proglasi preko javne štampe (AKSA, Naše Ognjišta...) da provincija ima novu upravu sa svima ovlastima prave uprave. Na crkvenim prigodama, iako niste provincijal, ponašali ste se kao da jeste. Vaše je imenovanje za Vice-Delegata uslijedilo je u nadi, da ćete zajedno sa O. Cerasom nastojati oko pripremanja duhova za primjenu Dekreta u duhu nakana Sv. Stolice. Vi naprotiv, kad ste progovorili, u božićnoj i uskršnoj poruci mira! /sijete nemir rijetko vidjenim riječima i tonom. I sad hoćete da raspoložete sa pastoralnim osobljem, kao da odluke Biskupove za Vas ništa ne znače.

Već godinama je takvo ponašanje prema Biskupu stalna praksa, najprije O. Šilića, a sada i Vaša.

Mi pripadamo Crkvi, koja ima vlast da kaže svećeniku i redovniku: vrijedi ti redjenje, ne vrijedi ti redjenje, reduciran si ad statum laicalem, ... imaš vlast, nemaš vlasti, vrejede ti i obvezuju te zavjeti, lišen si zavjeta i ne vežu te više, imaš kanonsku misiju i smiješ vršiti župničku službu, ili nemaš kanonske misije i ne smiješ vršiti župničku službu, inače upadaš u ekskomunikaciju... Kodeks nije opozvan, ni Dekret Pija XII od 29. VII. 1950. Bilo je promašeno, što taj Dekret nije odmah poslije 1968. bio primijenjen u cijelosti od prvih nezakonitih koraka O. Šilića. Štedjelo se, u nadi, da će se O. Šilić konačno urazumiti. Ali on je bio daleko od toga. Došli smo dotle, da poslije odbacivanja sporazuma sklopljenog s Biskupom od strane O. Šilića, Biskup u ovoj biskupiji praktično nije imao nad franjevcima nikakve vlasti.

Idući ususret traženju O. Cerase, Biskup je prešao preko tolikih nereda. Ipak nije mogao preći preko slučaja OO. Marića i Kordića, jer je Sv. Stolica prigodom publiciranja Dekreta R.P. odredila, da oni moraju ići iz ove biskupije. Za nekolicinu, koji su protiv izričite odluke mjesnog Ordinarija ostali na župama i time upali u ekskomunikaciju (OO. F. Majić, G. Mioč, I. Bebek, Vl. Lončar...) traženo je da se premjeste. Ali ih niste htjeli premjestiti, nego ste htjeli Biskupa do kraja ponižiti i prisiliti na kapitulaciju, pa ste preko O. Cerase i za njih tražili kanonsku misiju za župe, gdje se nalaze godinama kao nezakoniti župnici. Usudili ste se isto tražiti i za OO. Marića i Kordića.

Nije potrebno ovdje citirati Kodeks, II. Vatikanski Sabor, i najnoviji Dekret Sv. Stolice "Notae directivae...". Te su stvari svima poznate. Biskup sad želi znati, tko je od franjevacu spreman biti njegov suradnik u pastvi, a tko nije. Kardinal Rossi, na pitanje nadbiskupa Jozinovića, da li smije od franjevacu tražiti izjavu posluha, odgovorio je, ne samo da smije, nego i mora.

Ovih dana pristupili su Biskupu neki franjevci, koji su sada premješteni, i tražili kanonsku misiju i jurisdikciju. Nisu je dobili, jer nisu htjeli potpisati posluh Sv. Ocu, Biskupu, prihvaćajući ore et corde Dekret "Romanis Pontificibus".

Da budemo na čistu! Ne mogu se smatrati kao "idonei" za kanonsku misiju i pastoralnu službu među vjernicima ove biskupije svi oni, koji uskraćuju dužni posluh Sv. Ocu i njegovim Dekretima, u prvom redu Dekretu "Romanis Pontificibus", te koji neće da se povinuju zakonitim pastoralnim odlukama svoga mjesnog Ordinarija. Takvi neće dobiti ni kanonske misije ni jurisdikcije u našoj biskupiji. Ako se ipak usude bez toga obavljati pastoralnu službu upadaju u gore spomenutu ekskomunikaciju. U tu su ekskomunikaciju davno upali OO. B. Marić, K. Kordić, F. Majić, V. Lončar, G. Mioč, I. Bebek,....

A od bivše provincijalne uprave smatram da su upali osim O. Fra Ive Bagarića takodjer i O. Rufin Dr. Šilić, i O. Viktor Dr. Nuić. Prvi, što je godinama kao provincijal slao na župe i podržavao, posebno u trima pobunjenim župama, kao župnike svoje franjevce bez kanonske provizije, dapače unatoč protesta mjesnog Ordinarija. Drugi, što je kao provincijalov Tajnik i pravni stručnjak svojim pravnim sofizmima opravdavao to bezakonje. Doduše, O. Viktor Dr. Nuić odriče Biskupu pravo, da može i smije makar samo deklarirati crkvenu kaznu latae sententiae, kad je riječ o izuzetom redovniku. Dakako, bez dokaza i krivo! Sveta je Stolica dala pravo sarajevskom nadbiskupu Jozinoviću, kad je proglasio, da su upali u ekskomunikaciju bosanski franjevci krivci za nered u Haljinićima.

Ali da ne bi dolazilo do nesporazuma, krivih zaključaka i nezakonitih postupaka na pastoralnom terenu, ukoliko netko neopravdano ne priznaje navedene ekskomunikacije, ovim kao Biskup proglašujem i odredjujem, da sva trojica (OO. Šilić, Bagarić, Nuić) nemaju vlasti na području naše biskupije ni ispovijedati vjernike, niti im navješćivati riječ Božju, bilo propovijedima, bilo katehezom.

Oče Fra Ivo! Mene boli, da je do svega ovoga došlo. Ja se Bogu svaki dan molim i od svega srca želim, da jednom prestane teški razdor, koji potresa Katoličku Crkvu u našoj Hercegovini. Mir je i bratsku slogu moguće uspostaviti jedino punim potčinjavanjem Sv. Stolici i njezinim odlukama.

Nastojmo stoga svim silama, da riječju i djelom pokažemo svoj posluš Svetoj Stolici!

Milost trojedinoga Boga bila nad svima nama!

+ P e t a r, biskup

II

ODGOVOR C. FRA IVE BAGARIĆA

Fr. Ivo Bagarić

M. Gupca, 14

M o s t a r

Dr. PETRU ČULI, biskupu

M o s t a r

Preuzvišeni!

Da me toliko ne difamirate pred mojom subraćom koju sretate i kojima pišete, ne bih Vam ni odgovarao na onu gomilu tvrdnji i optužbi sadržanih u Vašem pismu od 5. listopada t.g.

Najprije nije fer od moga biskupa da u pismu što je meni osobno upućeno optužuje i osudjuje druge. I optužbe i osude uvijek se šalju ili daju optuženima i osudjenima. Osvrnut ću se zato samo na neke Vaše tvrdnje, optužbe i osude koje se odnose na moju osobu i na moje odluke.

Podjimo nekakvim Vašim redom!

Da su neki fratri - svećenici "intrusi", kako Vi kažete - ponajmanje sam odgovoran ja. Predlagao sam Vam - odkada je to moja dužnost - preko drugih ili sam, da po želji sv. Stolice potvrdite neke od moje braće i u žarištima "hercegovačkog slučaja": Grude, Mostarski Gradac i Crnač. Vi ste odbili. I to ne jednom, iako najbolje znate da je to volja i želja sv. Kongregacije koja se tim problemom bavi. Sada isto ponavljate na drugim, odavno ovoj zajednici povjerenim župama gdje nema smetnji za normalan pastoralni rad i opet su fratri "intrusi" i što ne još?

Ja "franjevce" ne šaljem "na župe" nego u franjevačke samostane, rezidencije i kuće da bi živjeli i radili, a posredno ili neposredno od Vas sam tražio da im to omogućite u punom opsegu podjeljivanjem jurisdikcije i drugih ovlasti koje su im potrebne da bi bili korisni svojoj Crkvi i svom puku, da bi radili za što su se spremali čitav mladi život. Tražio sam od njih da i osobno - usmeno ili pismeno - od Vas traže potrebne ovlasti. S mnogima niste htjeli ni govoriti... Tako ste mnoge, ako ne sve razočarali, ogorčili i sablaznili; tražili ste od njih što ne mogu dati, a onda ih kažnjavate za nemoguće. Dobiva se dojam da izmišljate grijehe, za koje onda kažnjavate.

Vi možete i morate tražiti od svih nas da poštujemo i lojalno prihvaćamo pastoralne norme i odluke svoje Crkve u vlastitom životu i pastoralnom radu. Mi to i činimo i za to tražimo od Vas potrebne ovlasti. Medjutim, želja je i volja sv. Stolice da upravo na tom području dekret R.P. ne bude nipošto smetnja. Poznate su mi instrukcije sv. Stolice upućene upravi Reda. Ni Vama sigurno nisu nepoznate.

Tamo je jasno izražena želja da se u svim župama omogući normalan život i pastoralni rad. Nigdje se niti spominje niti uvjetuje podjeljivanje za taj rad potrebnih ovlasti da bilo koji pojedinac u ovoj Provinciji mora o s o b n o potpisati bilo kakve obveze obzirom na dekret R.P. Štoviše, taj je problem ostao isključivo u kompetenciji vrhovne uprave našega Reda. Nitko u Provinciji nije za to kompetentan. Kako Vi onda možete tražiti od bilo kojeg člana ove Provincije da potpisuje što mu je nemoguće osobno izvršiti i za što nema nikakvih ovlasti.

Prihvatiti dekret R.P. - kako Vi mislite - znači u cijelosti ga izvršiti. Tko od nas osobno to može, tko je kompetentan, tko je za to ovlašten? Vi znate vrlo dobro da to pojedinac, i kad bi htio ne može, pa ipak silite nas jednog po jednog na to uskraćivanjem onoga što ste nam dužni dati da se naš život i rad odvija normalno. Ponavljam: Vi tražite nemoguće, da onda dijelite kazne i prokletstva što nije to učinjeno. Zašto progonite i mučite tolike savijesti? Zašto uništavate ovu Provinciju? Zašto uskraćivanjem jurisdikcija i drugih ovlasti pokušavate prisiliti ovu zajednicu da ih kupi ustupanjem kuća i crkava što ih je izgradila s toliko muke, znoja i krvi? Zašto činite toliku nepravdu mojoj i svojoj braći? Zašto zlorabite svoj auktoritet i vlast? Zašto manipulirate imenom sv. Oca i ugledom svete Crkve? Zar ne vidite da ćete sve uništiti neopravdanim i nemogućim zahtjevima?

Davno ste rekli da ćete stvar tjerati do apsurd, a onda će mač presjeći čvor. Dotjerali ste do apsurd! Šta ste dobili? Nije nemoguće razoriti jednu Provinciju, uništiti što je izgrađeno u 130 godina rada i patnja hercegovačkih iratara kojima mnogo duguje cijela hrvatska crkva, naš puk i Vi sami. Da li ste se zapitali je (li) to za tu Crkvu i za taj puk rentabilno, ako ne postavljate sebi druga pitanja?

Preuzvišeni,

Zabavili ste se previše grubo mojom osobom. Proklinjete me - "excommunication"! - difamirate me, oduzimate mi nepravедno i bez razloga dužnost i službu ispovijedanja. Pišete da je to zato što podržavam na župama nepotvrđene župnike, što šaljem ne potvrđene, što "raspolazem sa pastoralnim osobljem".... ne obazirući se na svoga biskupa.

Najprije: svi su moji svećenici i redovnici i pastoralno osoblje. Moja je dužnost i pravo bar da im dam i odredim mjesto boravka i mogućnost rada. Pri tome ne mimoilazim svoga biskupa. Tražim i traže potrebne ovlasti za taj rad. Mislim da to od Vas nije milostinja nego dužnost, ako osobno nisu mentalno ili moralno diskvalificirani.

Imenovan sam da suradjujem s O. Generalom, da ga zamjenjujem "in guberni ordinario" ove Provincije, i ništa preko toga. Dekret R.P. i problemi oko toga su izvan mojih ovlaštenja i djelokruga mog rada, dok je razmještaj osoblja moje pravo i moja dužnost, što nimalo ne umanjuje Vaša prava i dužnosti.

Oče biskupe,

Ne govorite o "blagonaklonosti biskupa" kod mog imenovanja. Ja sam na ovoj dužnosti specijalnim ovlaštenjem sv. Stolice i dekretom vrhovne uprave Franjevačkoga Reda. Ne znam što je Vama za današnju upravu Provincije i za mene osobno u Rimu rečeno, ali znam što je meni napisano. Ukoliko želite znati točno i Vi, obratite se na o. N. Cerasa.

Da nisam Provincijal ne trebate mi dokazivati. Ja se ne igram s tom titulom, ali nisam kriv što svi Ordinarijati svi redovnički poglavari, sve institucije priznaju me i u javnosti tretiraju onim što jesam: Vicedelegat - upravitelj ove Provincije. U ime O. Generala upravljam ovom Provincijom s punim ovlastima, kompetentno za sve što se odnosi na život i rad ove zajednice. Ponavljam: ako i na što imam pravo, onda je to razmještaj osoblja, određivanje mjesta boravka i rada članovima ove zajednice.

Izvršio sam razmještaj osoblja. Što sam drugo mogao učiniti s 14 mladih svećenika što su došli ili će doći tijekom ove godine u Provinciju nego da ih smjestim i zamolim Vas da im omogućite rad i službe. Vi to niste htjeli učiniti. A sada kriv sam ja što nemaju, jer im Vi uskraćujete što ste im trebali dati. Gdje je tu logika? Što učiniti s drugima koji zbog bolesti, godina službe, ili zbog duhovnog dobra svoga ili vjernika, iz osobnih razloga traže da im se da drugo mjesto boravka i rada? Ja bih se ogriješio o svoju dužnost i savijest kad im ne bih udovoljio. Bilo bi to nasilje na savijesti braće. Nisam vršio nikakve promjene da napakostim svome biskupu i da moja braća budu kažnjavana i progonjena nego da se pojača i obogati pastoralni rad i život braće i vjernika što su im povjereni. Umjesto da to potvrdite, dadnete ovlasti i svoj blagoslov kao da ste jedva čekali da ih premlatite svim mogućim kaznama.

Preuzvišeni,

Iako biste Vi morali znati da ja osobno snosim i preuzimam odgovornost - iako uvijek u zajednici s mojim vijećnicima - samo za odluke ispod kojih je moj potpis, a to znači poslije 14. lipnja 1977. godine, okrivljujete me za "grijehe" počinjene godinama unatrag i za to mi dijelite "darove". Sv. Dikasteriji i vrhovna uprava Franjevačkoga Reda u Rimu barem su nešto čuli i znali za moju osobu, rad i stav. Nisu mi poslali ekskomunikaciju nego me opteretili upravom ove Provincije. Znao sam veoma dobro kakva mi se muka i teret nudi. Prihvatio sam tu dužnost samo pod uvjetom da osobno nemam posla i odgovornosti oko Dekreta R.P., odnosno njegova izvršavanja kako Vi uporno tražite. Ne znam kako ste uskladili svoju "blagonaklonost" s "ekskomunikacijom" kojom me darujete i za te davne "grijehe".

Preuzvišeni,

Imam pravo od Vas tražiti pravdu, pravednost i ljubav, jer Vi biste morali biti utjelovljenje evanđelje. Nažalost, to ne vidimo. Vi tako često ponavljate: svi ste jednaki, svi ste krivi. Razumije se: onda Vi sebi lako dopuštate da sve treba ustrajno kažnjavati, nikome ništa ne dati dok Vam netko ne da po redu što tražite od ove zajednice. Zar je moguće da Vi ne vidite da je to poganski princip masovne odmazde, kažnjavanje nevinih. Zar je moguće da se tako može postupati u ime evanđelja?

Oče biskupe,

I ja za Vas molim svaki dan, poštujem Vašu osobu i auktoritet, pokušavam umiriti duhove da se nađe izlaz iz apsurga, za koji sam osobno nimalo odgovoran, a Vi me svaki dan difamirate, oduzimate mi ispovjelnčku jurisdikciju i još koješta.

Oče biskupe,

Osobno Vam ne mogu ništa ni dati ni ne dati. Svoju jurisdikciju nemam čim kupiti. Mogu Vas zamoliti: prestanite proganiti mene i moju i svoju braću svećenike; ne oduzimajte meni i njima dobar glas i ovlasti potrebne za normalan svećenički i pastoralni rad - to je osveta, a ne zaslužena kazna. Ne zaboravimo: Ni u posvećenoj ruci batina nije posvećena, pogotovo kada udara a ne bira kuda ni koga.

Molimo da nam svima Gospodin dade Duha ljubavi, pravde, praštanja i razumijevanja!

Vaš u Kristu odani

/Fr. Ivo Bagarić/
Vicedel. Glis

Mostar, 1. studenoga 1978.

III

ODGOVOR BISKUPSKOG ORDINARIJATA - 14. XI. 1978.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 805/1978.

Mostar, dne 14. studenoga 1978.

O. Fra IVO Dr. BAGARIĆ,

Zamjenik Generalova Delegata

MOŠIŠTA R

Oče Fra Ivo,

Vaše pismo od 1. studenoga 1978. jako me začudjuje i svojim sadržajem i načinom kako je pisano. Ono je daleko teža osuda za onoga koji ga je pisao, nego li za onoga kome je upravljeno. Još više, ako se uzme u obzir da to pismo piše jedan redovnik svom mjesnom Ordinariju. Volio bih da nisam prisiljen odgovarati na Vaše pismo od 1. studenoga t.g., ali jer to pismo vrvi neistinama, poluistinama, krivim zaključcima, nepravednim optužbama, prisiljen sam na to pismo barem nešto i kraće odgovoriti. Ako se osnovne tvrdnje iskrive, onda nije teško bez kraja i konca izvoditi krive zaključke, iznositi razne optužbe i osude. U svojem Vam odgovoru želim naglasiti neka osnovna stanovišta, koja Vi iskrivljujete ili od njih bježite.

1.- U uvodu svoga pisma žalite se da ja difamiram Vas pred Vašom subraćom. Što više, da u pismu upućenom Vama optužujem i osudjujem druge članove provincije. Mislite sigurno na to, što sam Vama, eksprovincijalu Šiliću i O. Nuiću oduzeo jurisdikciju na području biskupije. Ono radi čega sam toj trojici hercegovačkih franjevacu oduzeo jurisdikciju javna je i svima dobro poznata stvar, jer se događa u našem krugu. Smijem li Vas zapitati, kako ćete Vi i Vaša subraća dokazati difamacije i klevete na Biskupa, koje su proširene preko "Mir i Dobro", preko "AKSE", preko knjige "Hercegovački slučaj", preko "Misijske dobre volje", preko evropskog i izvan-evropskog tiska, rekao bih cijelim svijetom, nazvavši Biskupa da je "otimač", "kradljivac župa", "lopov", "progonitelj fratarā", "lud čovjek" i tome slično?!

2.- Opće je poznata stvar, da ste Vi, Oče Fra Ivo, bili član skinutog starješinstva provincije. Skinuti ste zajedno sa provincijalom Šilićem i ostalim članovima starješinstva, i to zbog neposlušnosti Dekretu Svete Stolice "Romanis Pontificibus", što ga je odobrio Sv. Otac Pavao VI. I Vi ste stavili svoj potpis na dokument starješinstva provincije od 10.V. 1976. kojim Dekret ne primite, i Vi ste potpisali ono pismo Papi s tvrdnjom, da se treba pokoravati više Bogu nego ljudima, stavljajući tako sebe na mjesto sv. Petra, a Papu na mjesto Kajfe. Ne skida se lako ni često starješinstvo jedne redovničke zajednice. U povijesti Vaše provincije i Vi ćete ostati kao skinuti član starješinstva. To je objektivna činjenica, svima dobro poznata.

U Dekretu kojim je skinuto provincijalno starješinstvo od 5. lipnja 1976. lišeni ste aktivnog i pasivnog prava glasa i Vi zajedno s provincijalom Šilićem i petoricom članova definitorija. Odgođeno je održavanje provincijalnog Kapitula, a članovi skinutoga starješinstva ne mogu ubuduće zauzimati nikakvu službu u starješinstvu provincije. Kapitul je odgođen dok se ne provede u djelo Dekret "R.P.". To je bila kazna Provinciji i njezinom starješinstvu. Kad je Sv. Stolica kasnije tražila od Generalne Kurije, da se ponovno pristupi provedenju Dekreta, imenovan je Generalovim Delegatom za Vašu provinciju O. N. Čeršas. On je nakon prvih kontakata s hercegovačkim franjevcima obećao Sv. Stolicu da će do konca rujna 1977. provesti Dekret, potom održati provincijalni Kapitul, koji će izabrati redovitu upravu Provincije.

Pri tome je stavljao uvjete na Biskupe Hercegovine. Pomoćni Biskup-Koadjutor bio je početkom lipnja 1977. pozvan u Rim, i od njega se tražilo da izjavi, prihvaća li one uvjete, koje je O. Cerase postavljao. Premda su ti uvjeti zvučali kao ucjena, premda je bilo razloga da se ozbiljno sumnja u obećanja O. Cerase, Biskup je Koadjutor na sjednici u auli Propagande 8.VI. 1977. prihvatio postavljene uvjete s obećanjem da će ih prihvatiti i Biskup-Ordinarij. Uvjeti su bili:

- 1/ Neka se odgodi objavljivanje izjave Sv. Stolice u katoličkom tisku Jugoslavije o neposluhu hercegovačkih franjevaca;
- 2/ Neka se odustane od objavljivanja dokumenata o herc. pitanju, koji su nastali iza promulgacije Dekreta "R.P." od 6.VI. 1975.;
- 3/ Neka se dozvoli O. Šiliću, da se može vratiti u Hercegovinu;
- 4/ Neka se imenuje vicedelegatom O. Cerase O. Fra Ivo Dr. Bagarić, premda je član svrgnutog Definitiorija;
- 5/ Neka se dozvoli da O. Cerasa može imenovati petoricu svojih savjetnika uz vicedelegata, koje je on predložio.

Nakon velikih i svečanih obećanja O. Cerase, da on jamči, da će na taj način provesti Dekret do konca rujna 1977., Biskup je Koadjutor prihvatio te uvjete. Mogao je on tada, a kasnije i ja, Biskup-Ordinarij, za svaku točku od postavljenih uvjeta reći: to ne prihvaćam, na pr. da O. Ivo Bagarić bude imenovan vicedelegatom O. Cerase, u tom bi slučaju bio imenovan netko drugi, mjesto Vas, Oče Fra Ivo. Vjerovali smo, Bog zna po koji put, obećanjima koja su nam davana sa strane franjevaca, unatoč onog odbačenog gotovog sporazuma 1968., unatoč svečanih obećanja danih na Kapitolu provincije 1970, unatoč onog manevra kojim je 1973. prevaren Prefekt Propagande i održan provincijski Kapitul, premda nisu bili ispunjeni uvjeti koje je trebalo ispuniti, i t.d.... Eto, vjerovali smo, da poslije svega ovoga O. Ivo Bagarić neće biti onaj koji će se i dalje protiviti Dekretu? Kako bi to mogao i smio, jer je vicedelegat O. Cerase, koji prihvaća u cijelosti Papinski Dekret "R.P.". O. Cerasa dolazi u Hercegovinu po naredbi Sv. Stolice i Reda da otpočne izvršenje Dekreta, pa kako bi on mogao nekoga uzeti sebi za zamjenika, koji će biti protiv Dekreta?! Apsurdno i nemoguće! Eto, Oče Fra Ivo, gore sam opisao, kako ste Vi imenovani vicedelegatom O. N. Cerase. Samo zato, jer su Vam vjerovali Biskupi i kazali: Može, neka bude! Da su kazali: Ne ćemo ga, neka ne bude, Vi nikada ne biste postali zamjenik Generalovog Delegata.

Vaša tvrdnja: "Ne govorite mi o 'blagonaklonosti biskupa' kod mog imenovanja. Ja sam na ovoj dužnosti specijalnim ovlaštenjem Svete Stolice i Dekretom vrhovne uprave Franjevačkoga Reda.. dobiva sasvim drugačiji prizvuk i smisao, kad se tome nadoda: Da, ali sve je to uslijedilo nakon što su hercegovački Biskupi rekli svoj "da", dali svoj placet za Fra Ivu Bagarića. Ne želim ovdje spominjati o onom manevru, da ne kažem lukavosti, kako su progurani savjetnici O. Cerase, a kasnije preko našeg tiska proglašeni pravom upravom Provincije s Vama na čelu, i neki su franjevci okolo govorili: imamo upravu Provincije, možemo ovako godinama, premda je na onoj sjednici u Rimu 8.VI. 1977. jasno i javno rečeno i naglašeno: da Vicedelegat i savjetnici ne smiju biti ni izgledati kao neka Uprava provincije!

Ono što smo mislili da bi bilo apsurdno i nemoguće, da prvi čovjek O. Cerase bude protiv Dekreta, pokazalo se mogućim, dokazali ste da je kod Vas apsurd moguće. Još prije Božića 1977. moglo se naslutiti da ste Vi ustrajni protivnik Dekreta. I kad smo očekivali da ćete za Božić upravit čestitke i dobre želje svakome, pa i svojim Biskupima, kako to i oni čine, božićnu poruku mira, Vi u "Mir i Dobro" pišete riječi pune žući, gorčine, provocirate i dižete temperaturu. Dopustite mi, da Vam ovdje navedem neke riječi iz Vaše božićne poruke:

"Uznemiruje nas, nažalost, mnogo toga izvan nas. Naš brod ne plovi mirnim morem... Nismo i ne možemo biti mrtvi-hladni na sve što se o nama šapuće, govori ili piše. Ne možemo glumiti da nas štošta ne boli i ne uznemiruje.

Reklo se i ponavlja se da smo premalo crkvenotvorni... Na čijim kostima, krvi i znoju je izgradjena ova Hercegovačka Crkva???

Culo se i ponavlja se da nismo vjerni svojoj Crkvi... Što je još trebalo da učinimo da bismo dokazali tu vjernost??? Nestati? Naglo ili lagano?

Predbacuje nam se da mučimo svoju Crkvu, čak i Sve toga Oca... Je li itko pobrojao naše rane i naše grobove??? Kao da naše suze nisu gorke, kao da naše rane ne peku, kao da naša krv nije crvena...

Rekoše nam da smo nepravedni, sebični... Za čijom su kućom i mukom posegle naše ruke???

Ponavlja se da smo grubo, tvrdi, nepopustivi... Zar zato, što nismo spremni pokloniti sve što kome padne na pamet da zatraži???

Šapuće se tiho i glasno da smo postali problem svojoj Crkvi, da smo je uznemirili, sablaznili... Zar zato što smo živjeli i preživjeli, što želimo živjeti i umrijeti na tom kamenu, gdje smo rođeni, rasli i odrasli???

Reklo se glasno da smo 'živa rana na tijelu naše hrvatske Crkve'... Zar zato što se na našem tijelu žele izvršiti amputacije - eutanazije. Istina je - rekli smo je glasno: nismo spremni ni lagano umirati... Optuženi smo s mnogo strana za sve i svašta: samo ne još za to što smo rođeni... Za izmišljene grijeha nema zadovoljštine..." /MiD, 1977., str. 3-4, podvukli mi, BOM/;

Nastavljate i u svojoj uskrsnoj poruci ove tekuće godine.

Tamo pišete:

Braćo! Na našu zajednicu, na ovu Provinciju, kao da se spustio mrak, neprovidna tama, kao da njoj prijeti smrt bez uskrsa... Dani kušnje nisu skraćeni. Želi se probiti u život jedna već mrtva zabluda povijesti: da smo suvišni i nepotrebni svome puku, 'nužno zlo' svojoj Crkvi, ... i da moramo napuštati tlo gdje nam je stoljetno korjenje..." /MiD, 1/1978., str. 3/;

i malo dalje pišete:

"Redjenje u tuđoj zemlji, često putovanje u tuđinu, to je već sudbina ove Provincije. Išao sam tamo s pomiješanim osjećajima. Bio sam veseo i sretan. Provincija se pomladjuje. I zabrinut: Redjenicima prijeti uskraćivanje radnog mjesta u vlastitoj Crkvi, čeka ih kazna za nepočinjene grijeha..." /Ibidem, str. 28, podvukli mi, BOM/.

Oče Fra Ivo, iz naprijed navedenoga da se jasno zaključiti, da ste imenovani od Svete Stolice i Uprave Vašega Reda Vicedelegatom O. Cerase samo dobrohotnošću i naklonošću Biskupa Hercegovine. A gore citirane riječi iz Sl. glasila Vaše Provincije dovoljno svjedoče, kakav je bio Vaš "hvala" za sve to. Sapienti sat!

3.- Drugo važno pitanje, gdje Vi izvrćete istinu jest to, da ja, Biskup, od pojedinog franjevcu tražim da on provodi Dekret. Pišete:

"Prihvatiti Dekret R.P. - kako Vi mislite - znači u cijelosti ga izvršiti. Tko od nas osobno to može, tko je kompetentan, tko je za to ovlašten?..."

Gdje ste, Oče Fra Ivo, našli u mojim pismima i okružnicama, da ja tako mislim i da ja to tražim? Ja sam od premještenih i nanovo predloženih franjevac tražio i tražim da potpišu posluš Sv. Ocu i Dekretu Sv. Stolice, i da izjave poslušnost svome mjesnom Ordinariju. Zar sam nešto više tražio, nego li je tražio od svih članova herceg. franjevačke provincije sam Sv. Otac Pavao VI. Smijem li Vas podsjetiti na njegove riječi u pismu od 25.VI. 1975.:

"Sada, potaknuti očinskom ljubavlju, žarko vas potičemo da prihvatite taj Dekret Svete Stolice s onom pohvalnom poslušnošću prema istoj Apostolskoj Stolici koju ste prema svome redovničkom staležu zavjetovali...";

Zar u tom duhu nije i Vaš O. General pisao svim hercegovačkim franjevcima:

"Uporno vas i postojano molim da, promatrajući vrlo ljubežljivo i duboko duh sv. oca Franje, nasljedujete njegov način djelovanja, kao što ste po našem Pravilu zavjetovali, te do kraja u tome vjerno napredujete. Molim vas, odbacite svaki otpor i oklijevanje, prihvatite iz dubine svoje duše, kao što bi to učinio naš sv. otac Franjo, i provedite u djelo ono što je Sveta Stolica odlučila i odredila. Molim vas da ne poslušate samo izvana nego iskrenim svojim srcem..." /Pismo od 16.IV. 1976./.

Zar nije u skladu s gore navedenim riječima Sv. Oca i Vašega O. Generala ono što je Ordinarijat pisao u svojoj okružnici broj 690/1978.:

"da će tražiti od svakoga franjevca, koji bi bio predložen za jurisdikciju ili za koju crkvenu službu u duhovnoj pastvi dijeceze kao uvjet da bude 'idoneus' za podjeljivanje jurisdikcije i kanonske institucije, da pismeno izjavi da prihvaća ore et corde Dekret Sv. Stolice "Romanis Pontificibus" i da će se u smislu kanonskih propisa i odredaba II. Vat. Sabora u duhovnoj pastvi u svemu pokoravati mjesnom Ordinariju" /Sl.Vj. Biskupije, broj III/1978, str. 97 - 98/.

Eto, što sam ja tražio od svakoga franjevca, koji bi bio premješten na koje drugo pastoralno mjesto u dijecezi, ili koji bi po prvi put bio predložen za jurisdikciju i kan. misiju u ovoj dijecezi. Nisam tražio, kao što Vi mislite i krivo zaključujete, da svaki pojedini fratar provodi Dekret, nego sam tražio i tražim da ga prihvaća i da mu se ne protivi, a poznato mi je vrlo dobro, kao i Vama, tko je imenovan izvršiocom Dekreta. Vi neprestano prelazite od prihvaćanja Dekreta na njegovu provedbu, na "nemoguće" kako pišete, a za Vama i drugi neki franjevci u svojim dopisima Ordinarijatu. Opaža se da je to neka direktiva. Ono što Ordinarijat traži od svakog pojedinog fratara ne samo da je moguće svakome od njih nego mu je i dužnost prema mjesnom Ordinariju. Ako mu je to pak "nemoguće", onda je to zbog internog pritiska i terora ("proglasili bi me izdajicom provincije", "prihvaćanje Dekreta značilo bi 'smrt provinciji', i sl.), što nam nije nepoznato, kao ni to gdje je tome izvor i korijen.

Biskup je u svojoj biskupiji i učitelj i sudac. Uvijek je vlastan da od pastoralnog osoblja zatraži i ispovijest vjere i izjavu poslušnosti. Crkva pak nalaže da u nekim prigodama i onaj koji nije pomanjkao u vjeri položi pred Biskupom ili njegovim Delegatom ispovijest vjere, pa i sami izabrani biskupi polaže pred svoje redjenje posebnu ispovijest vjere. Kad je pak vjera i disciplina u jednoj mjesnoj Crkvi dovedena u pitanje, što je čudno i tko smije Biskupu zamjeriti, ako on zatraži i ispovijest vjere ili obećanje poslušnosti od svojih suradnika - svećenika u pastoralnoj službi? Uvijek je Biskup vlastan da pozove nekoga svećenika i da ga pita za ispravnost vjerskog naučavanja, moralnog vladanja i održavanja discipline. Nikakvi običaji ni navike ni nečija samovolja ne mogu ga u tome spriječiti.

U Crkvi Hercegovine crkvena je disciplina klera dovedena u pitanje. Mjesni Ordinarij većini redovničkoga klera - franjevaca u duhovnoj pastvi dijeceze nije više Biskup. Neki od njih stoje godinama na župi bez kanonske provizije, drugi odlaze na župe ne pitajući hoće li im mjesni Ordinarij podijeliti kanonsku misiju za pastoralnu službu u dijecezi. Neki idu i dalje i organiziraju nevaljano dijeljenje sv. Potvrde, kao ono u Grudama 1974. godine. Koliki javno i otvoreno odbacuju Dekret Sv. Stolice, a koji je tako važan za jedan i drugi pastoralni kler u dijecezi. I tko može zabraniti mjesnom Ordinariju da traži od svojih suradnika u pastvi biskupije izjavu poslušnosti?

I koja je to zapreka franjevcima, da izjave da se pokoravaju Svetoj Stolicu, njezinim Dekretima i svojem mjesnom Ordinariju!?

Već sam u ranijem dopisu Ordinarijata napomenuo, kad je crkvena disciplina u vrhbosanskoj nadbiskupiji dovedena u pitanje zbog oporbe protiv nove župe Haljinići, da je tada vrhbosanski nadbiskup Mons. Jozinović upitao prefekta Propagande Kard. A. Rossija, da li bi on smio od svakoga franjevca, koji je predložen za jurisdikciju, ili pastoralnu službu ili redjenje tražiti obedienciju? Kardinal mu je odgovorio ne samo da smije nego da i mora! Nama je poznat stav nekih Vaših u Generalnoj Kuriji u Rimu, i zašto vas oni ne kažnjavaju, ali znamo i to, što o svemu misli i sudi Sveta Stolica, i kako je reagirao Sv. Otac Pavao VI, kad je bio pozvan u Asiz, prigodom proslave 750 obljetnice smrti sv. Franje: "Ne idem, - rekao je, zbog nereda u Hercegovini!". To nam je osobno rekao, nama, hercegovačkim Biskupima, kad smo bili kod njega u audijenciji. I nedavno, kad je Generalna Kurija Reda O.F.M. pokušala braniti držanje nekih bosanskih franjevaca u slučaju Haljinići, Sveta je Stolica zauzela energičan stav, proglasila je da je bilo valjano ono deklariranje o ekskomunikaciji nekih bosanskih franjevaca (o. Šimić, o. Mrljić,....), potvrdila je zakonitost osnutka župe i odbacila argumentaciju koja joj je bila dostavljena preko Generalne Kurije. A što da kažem za Hercegovinu, gdje neposluh nekih franjevaca traje godinama na čelu s njihovim starješinstvom, da bi taj neposluh odbacivanjem Dekreta, što ga je odobrio Sv. Otac došao do vrhunca, te je bila sama Sv. Stolica prisiljena primijeniti sankcije, i skinula je čitavo Starješinstvo provincije, suspendirala održavanje Kapitula, dok se ne izvrši ono što je određeno Dekretom R.P.

Sve Vaše argumentiranje o nemogućim zahtjevima mjesnog Ordinarijata, koji tobože Vas i Vašu subraću muči tražeći od Vas da svaki pojedini fratar mora provoditi u djelo Dekret "R.P.", kad se malo analizira, pada u vodu. Od Vas se kao ni od Vaše subraće, koja žele biti Biskupovi suradnici u duhovnoj pastvi u dijecezi traži ono što je najnormalnije, što od vas traže i vaši zavjeti, što od vas traži vaš ulazak u pastoralnu službu dijeceze - obećanje poslušnosti Sv. Ocu i mjesnom Ordinariju, i tako će se stvoriti povoljna klima, u kojoj će biti moguće provesti u djelo ono što je Sv. Stolica svojim Dekretom R.P. odredila.

Oče Fra Ivo, nije problem u provedbi Dekreta, nego je problem u njegovu prihvaćanju odnosno odbacivanju. A Vi i Vaša subraća tražite od Biskupa jurisdikciju i kanonsku misiju, iako odbacujete Dekret Sv. Stolice, pravdajući se time, da se od vas traži, što na vas ne spada, t.j. provedba Dekreta. Kad da Biskupi ne znaju tko je izvršilac Dekreta.

Vaše argumentiranje da provedba Dekreta ne smije uvjetovati pastoralni rad u dijecezi, pripada prošlosti. Da bi se još jednom pokušalo na mirni, očinski, pastoralni način realizirati Dekret, O. Cerasa, Generalov Delegat za Vašu Provinciju, zatražio je velike ustupke sa strane Biskupa uz veliko i svečano obećanje, da će do konca rujna, kasnije do Božića 1977., ili do Uskrsa 1978. početi provoditi u djelo Dekret "R.P.". Biskupi su prihvatili njegove uvjete, Biskup je Ordinarij podijelio skoro svima franjevcima, premda nisu bili "idonei" zbog učlanjivanja u društvo "d. p.", koje je od Crkve zabranjeno, koji su bili predloženi jurisdikciju i kanonsku misiju osim nekolicine, o kojima je pisano u posebnom dodatku k Dekretu "R.P.", a što su franjevci na to učinili kao znak svoje dobre volje?! Ni milimetra nisu popustili. Kroz zadnjih desetak godina koliko je puta mjesni Ordinarij zatražio smjenjivanje pojedinih fratara ili njihovo isključenje iz duhovne pastve, ili premještanje na koje drugo pastoralno mjesto u dijecezi, a što su na to franjevci, odnosno njihovo Starješinstvo učinilo!? Treba li Vam o tome posebno pisati? Predaleko bi me odvelo, kad bih htio o tome barem nešto napisati, a vjerujem, da Vam je sve poznato, jer ste i Vi bili član toga Starješinstva, koje je zadnjih godina vodilo ovu Provinciju. O. N. Cerasa prošle je godine postigao u Zadru ono što je želio, ali s velikim bolom i razočaranjem moram konstatirati da od početka njegove

misije u Hercegovini nije ni jedan korak izišao ususret opravdanim zahtjevima mjesnog Ordinarija.

Nakon 10 godina i više otvorenog neposluha prema crkvenoj vlasti u našoj Crkvi u Hercegovini, i nakon svih onih mnogobrojnih izigravanja, manevara, otvorenih prevara, jednom neka bude dosta s tim nečasnim i nedoličnim neposluhom. Sada vidim, da je mjesni Ordinarij izigran i prevaren, i držim, da je došao zadnji čas, da se tome stane na kraj, i stoga tražim od svakoga franjevca, koji je predložen za bilo koju pastoralnu službu u dijecezi ili za jurisdikciju pismenu izjavu da ore et corde prihvaća Dekret Sv. Stolice, i da obeća oboje u pastoralnim stvarima svome mjesnom Ordinariju. Bez tih obećanja i izjava uzaludno je očekivati, da će koji od franjevaca u mostarsko-auvanjskoj biskupiji, koji bi bio premješten na drugo koje pastoralno mjesto ili bi zatražio ovlast jurisdikcije, da će je dobiti od potpisanoga Biskupa.

Što se tiče Vas osobno, poznato mi je, da je O. General imenovan izvršiocem Dekreta, i da je on ovlastio O. N. Cerasu, da on upravlja Vašom provincijom i da pripravi duhove za izvršenje Dekreta. U izvršenje Dekreta spada i normalizacija stanja u one tri uznemirene i pobunjene župe: Crnač, Grude, Mostarski Gradac. Vi neprestance u pismu tvrdite, da provođenje Dekreta ne spada u Vašu kompetenciju, a s druge strane tvrdite, da ste "preko drugih ili sam" predlagali "neke od moje braće" u "žarištima hercegovačkog slučaja". Ako to prelazi Vaše kompetencije, što ste ih onda predlagali? I kad ste došli na usmeni razgovor i dogovor s mjesnim Ordinarijem o osoblju koje bi Ordinarij mogao prihvatiti i podijeliti im kanonsku proviziju? Zar bi mogao mjesni Ordinarij prihvatiti nekoga za te župe, tko ne bi izjavio da prihvaća Dekret i da će raditi u tim župama na smirivanju svijeta i pripremanju da te župe po odredbi Dekreta ustupi na administraciju dijecezanskom kleru? I što ste tražili prošle godine u Zadru za o. Marića i o. Kordića, Vi to najblje znadete. I kao da Vam nije poznato, u koje su sve kanonske sankcije upala ta dvojica nepokornih franjevaca!?

Da završim osvrt na ovu točku iz Vašega pisma, da sam ja tražio od svakog pojedinog franjevca, da on provodi Dekret. Ja dobro znam, tko je imenovan i zadužen za provedbu Dekreta, ali ja sam tražio i tražim od svakoga franjevca, koji je predložen za bilo koju pastoralnu službu u ovoj dijecezi, da on ore et corde prihvati Dekret Sv. Stolice, tim izrazi svoj posluš Sv. Ocu, i obeća poslušnost svome mjesnom Ordinariju u stvarima duhovne pastve u dijecezi. Ja sam tražio, i držim da imam pravo tražiti od svakoga, tko želi biti moj suradnik u duhovnoj pastvi dijeceze!

4.- Vi me u svojem pismu optužujete da Vas i Vašu subraću kažnjavam, bacajući vas u prokletstvo, ekskomunikaciju.

To je posve kriva, nepravedna tvrdnja s Vaše strane, to je proizvoljno i krivo tumačenje opće poznatih činjenica. Iz krivih polazišta, lako se stvaraju krivi zaključci.

Ja nisam ni Vas, niti ikoga od Vaše subraće ekskomunicirao. Ja sam samo konstatirao i deklarirao, da ste Vi i neka Vaša subraća učinila neka djela, čine, koji za sobom povlače primjenu kanonskih sankcija. Zakon i uvjete upućivanja u ekskomunikaciju niti sam ja postavio niti proglasio nego Kodeks i Sveta Stolica. Još manje, ja sam Vas ili nekoga od Vaše subraće slao da činite ono, što za sobom povlači upućivanje u ekskomunikaciju. Nijedan od vas nije morao upasti u ekskomunikaciju, jer se od njega nije tražilo "nemoguće", kako to Vi volite tvrditi. Može netko biti udaljen od redjenja, polaganja zavjeta, ako ne prihvaća ono, što Crkva od njega u tom času traži i očekuje, i razumljivo, sam je on kriv, a ne Crkva. Ja sam po svojoj biskupskoj dužnosti i službi u ovoj biskupiji morao proglasiti ono što pogadja prema postojećim crkvenim propisima neposlušne članove klera. Može mi netko prigovoriti, što nisam to i ranije učinio!? Ja bih to sebi samome morao prigovoriti, ali nadao sam se, da će se mirnim putem i pastoralnim, očinskim metodama moći stvar urediti, ali, sada

vidim, da me je moja nada prevarila. Što sam ja više bio očinski raspoložen, drugi su bili drskiji i neumjereniji u svojim postupcima i zahtjevima.

Može netko ne vjerovati u točnost mojih izjava, kao što nisu vjerovali ni oni bosanski franjevci u izjavu vrhbosanskog Nadbiskupa, ali ja smatram i ponovno izjavljujem, da oni koji preuzimaju neku pastoralnu službu bez kanonske provizije sa strane mjesnog Ordinarija, tim samim činom /ipso facto/ upadaju u kanonske sankcije, predviđene Kodeksom i Dekretom Sv. Stolice od 29.VII. 1950., sa svim onim posljedicama koje su u Kodeksu navedene. Kanonske sankcije pogadjaju i one koji nekoga šalju u župu bez kanonske provizije. Prema jednim i drugima ja ću zauzeti stav kao prema ekskomuniciranim. Prigovara mi se, što nisam primio dvojicu Vaše subraće (o. Marića i o. Bebeke), kad su i oni došli s drugim franjevcima jedne regije, da sa mnom razgovaraju o krizmi u njihovim župama. Ja nisam htio s onima koji su redoviti pastorizatori pojedinih župa razgovarati o krizmi u župama zajedno s onima koji su već davno upali u ekskomunikaciju, jer nekanonski stoje na župama, nego sam njih dvojicu pozvao da dodju u drugo vrijeme i da razgovaramo o njihovom osobnom problemu. Nisu došli, premda sam bio spreman primiti ih na razgovor.

Ja ne kažnjavam, Oče Fra Ivo, ekskomunikacijom, ja ne tjeram nikoga da čini ona djela, čine, koji za sobom povlače upadanje u tu crkvenu kaznu, ja ne tjeram nikoga da on postane "intrusus", ali ne mogu dozvoliti da netko ide na župe i tamo vrši župničke službe bez kanonske provizije. Propisi su kanonskog prava u toj stvari jasni, i ja sam dužan kao Biskup tražiti poštivanje kanonskih propisa. Ne možete od mene tražiti da podjeljujem kanonsku misiju i jurisdikciju onima koji ne ispunjavaju određene uvjete. A što da kažem o onima koji Biskupovo ime neće da spominju u kanonu Mise (kao na pr. mostarski kapelan u koncelebraciji s Koadjutorom!), da li su oni zaslužili, da ih uzmem u broj svojih suradnika u duhovnoj pastvi dijeceze?!

5.-Ne znam, da li je Vaša slijedeća tvrdnja ironična ili sarkastična:
"Ja franjevce ne šaljem 'na župe', nego u franjevačke samostane, rezidencije i kuće, da bi živjeli i radili...".

A što su Gradnići, Ijuti Dolac, Blagaj, Posuški Grad... , nego li obične župe, koje imaju svoju župsku kuću. U našoj su biskupiji redovničke kuće samo oni samostani koji su kanonski utemeljeni i kao takvi proglašeni od nadležne crkvene vlasti. Sve druge kuće, u kojima se franjevci nalaze jesu župske kuće, koje pripadaju župi. Čak i franjevaca proglašene rezidencije samo su samovoljni čini bez ikakve pravne osnove. I ja znam, a i Vi znate, što se traži po Kodeksu i po drugim odredbama Sv. Stolice, da se ustanovi i osnuje jedna redovnička rezidencija, a verbalno proglašavanje nekih župskih kuća "franjevačkim rezidencijama" unatoč protivnih propisa crkvenog zakonodavstva nikoga ne može obvezivati, da bi na temelju toga postupac u nekim slučajevima, kao da je u pitanju kanonski osnovana redovnička kuća. Pozivanje na kanon 472 CZ i smatranje da su župske kuće "redovničke kuće" davno je to Sv. Stolica proglasila abusom, i veoma me čudi, da se tako uporno poziva na nešto što nema svojeg oslonca u Kodeksu.

U župe se i župske kuće šalje osoblje koje će raditi u župi. Za to se traži od mjesnog Ordinarija kanonska provizija. Župska je kuća vlasništvo župe, ona njoj pripada, a ne svećeniku ili nekoj redovničkoj zajednici. Kada jedan dijecezanski svećenik svojim troškom sagradi neku župsku kuću, može se dogoditi da čim on useli u nju, da dobije premještaj. On, koji ju je gradio osobno, pa taman bez ikakve pomoći naroda, ne može reći: to je moje, "moj znoj i moja krv". Ako on to ne može reći, tko bi to mogao reći drugi? Ni jedan redovnik ne može reći za jednu župsku kuću, koju je gradio s narodom, za potrebu župe i njezina župnika, da je to vlasništvo njegovo ili njegove redovničke zajednice. Kuća pripada kao pars župi, župa je kao moralna osoba vlasnik svih župskih objekata na svome području, i u njoj može stanovati župnik koji je kao takav institucioniran od mjesnog Ordinarija.

Neku župsku kuću proglasiti "rezidencijom" ili "redovničkom kućom" isto je što i oduzeti župi njezinu župsku kuću, koju su vjernici svojim radom i priložima, pa taman i pod vodstvom franjevca, podigli za potrebe župe, a ne za redovničku zajednicu, iako je ta župa i, dosljedno, župski objekti, povjereni redovnicima. Čini se, da se danas ponavlja i u Hercegovini ono, što se nekoć događalo i u Bosni pred osnivanje redovite crkvene hijerarhije, ili što se dogodilo u Hercegovini s katedralno-crkvom u Mostaru. Vama je dobro poznato, kad je mostarska crkva sv. Petra i Pavla podignuta i čijim troškom. Skoro iza njezina otvorenja dvadeset godina gradi se uz tu crkvu franjevački samostan i dotadašnja katedralna crkva najednom počinje se nazivati "samostanska...". Tvrdi se, da je biskup O. P. Buconjić poklonio svoju katedralnu crkvu Redu uz obećanje da će on graditi novu katedralnu crkvu u Mostaru. Istina, on je pristupio pribavljanju gradilišta za novu katedralnu crkvu i potrebnog gradjevinskog materijala, ali ni on ni njegov nasljednik nisu pristupili ostvarenju toga djela. Prelazim preko toga pitanja, da li je jedan Biskup mogao pokloniti svoju katedralnu crkvu redovnicima bez dozvole Sv. Stolice? U arhivu Ordinarijata nije se mogao pronaći nikakav dokumenat o tome. Bez obzira na to, kako su se franjevci odnosili prema tome gradilištu pokazuje najbolje to, što su to gradilište opteretili velikom svotom pod izgovorom, da im je Biskup Buconjić ostao mnogo dužan. Tko može u to vjerovati, neka vjeruje, samo neka ne traži da i drugi mora to vjerovati, pogotovo kad se zna, koliki je Biskup Buconjić dobrotvor herceg. franjevačke provincije. Što ću Vam dalje pisati o tome, kako su se franjevci odnosili prema mojoj dugogodišnjoj molbi za novu lokaciju nakon što je gradska uprava oduzela Biskupiji određeno zemljište? Poznato Vam je ono, što sam iznio na onom Kapitolu u 1970. godini. Poznato Vam je, kako su franjevci iz mjesnog samostana bojkotirali, kad je bio blagoslov temeljnog kamena za novu katedralnu crkvu u Mostaru, koja se nalazi u gradnji. Vjernici su to teško zamjerili i teško se sablaznili tim postupkom franjevac. Danas je još rano pisati i govoriti o tome, koliko su naši franjevci pomogli sa vjernicima njima povjerenima gradnju nove katedralne crkve u sjedištu Biskupije i središtu Hercegovine. Eto, to što se dogodilo sa crkvom sv. Petra i Pavla, da je od katedralne postala samostanska, danas bi netko htio, da od svih župskih kuća, na župama koje su Provinciji povjerene, učini i proglasi "redovničkim kućama". Biskup to nikad po svojoj savjesti i dužnosti ne može dozvoliti.

Oče Fra Ivo! Jer sa Vaša polazišta kriva, onda su i Vaši zaključci posve krivi. Ponovit ću još jednom ono što je u Vašem pismu iz temelja krivo, i na tim krivim temeljima izvodite krive zaključke:

1.-Vi prelazite preko toga i potpuno krivo nijećete, da ste blagonaklonošću Biskupa Hercegovine imenovani sa strane Sv. Stolice i Uprave Reda vicedelegatom Generalova Delegata za Vašu provinciju;

2.-Biskup nije tražio od pojedinih fratara, koji su bili predloženi za koju novu pastoralnu službu u dijecezi, da oni, pojedinci, provode Dekret, nego da Dekret "ore et corde" prihvate i na taj način očituju svoj posluš Sv. Ocu i da izjave svoju poslušnost u pastoralnim stvarima mjesnom Ordinariju;

3.-Biskup nije nikoga od Vaše subraće bacio u prokletstvo, ekskomunikaciju, nego je samo proglasio da su neka Vaša subraća učinila nešto, što za sebe povlači /ipso facto/ upadanje u ekskomunikaciju;

4.-Vi na Vaše župe i u župske kuće šaljete svoju subraću i prije kanonske provizije sa strane mjesnog Ordinarija. Tim činom ogrješujete se Vi kao i onaj Vaš subrat o postojeće kanonske propise, a prekršaj kojih za sebe povlači i kanonske sankcije. Poznato je Ordinarijatu, kakvi se pritisci čine na one koji se pokušavaju oprijeti tom nekanonskom postupku. Tko će za to odgovarati? Tko će snositi odgovornost za svetogrdne Mise, nevaljane ispovijedi, vjenčanja...? Vi ćete olako reći: Biskup! A zna se, tko ne poštuje Crkveni Zakonik ni najnovije odredbe Svete Stolice!

Oče Fra Ivo,

Kad se Vaše pismo od 1. studenoga 1978. korigira s obzirom na ona kriva polazišta, onda što ostaje u njemu? Ništa više do li pregršt uvreda i kleveta. Evo nekih:

"Tražili ste od njih što ne mogu dati, a onda ih kažnjavate... Ponavljam: Vi tražite nemoguće, da onda dijelite kazne i prokletstva što to nije učinjeno... Umjesto da ih potvrdite, dadnete ovlasti i svoj blagoslov, kao da ste jedva čekali da ih premlatite /sic!/ svim mogućim kaznama... Zar je moguće da Vi ne vidite da je to poganski princip odmazde, kažnjavanje nevinih... to je osveta, a ne zaslužena kazna... Ni u posvećenoj ruci batina nije posvećena, pogotovo kad udara a ne bira kuda ni koga..."

Hvala, Oče Fra Ivo! Ovo je u stilu Vaše božićne i uskrsne poruke mira subraći u glasilu "Mir i Dobro".

Imajući sve ovo pred očima, nimalo se ne čudim, što Vaša subraća neće i ne smiju potpisati da prihvaćaju Dekret, jer je iz svega jasno, da ste Vi prvi protivnik, kao što ste bili dok ste bili članom skinutoga Starješinstva. To je bilo jasno iz Vaše božićne i uskrsne poruke, a postalo je još jasnije iz Vašeg zadnjeg pisma od 1.XI. t.g. Vi pišete:

"Zašto pokušavate ovu zajednicu prisiliti da jurisdikciju kupi ustupanjem kuća i crkava što ih je izgradila s toliko muke, znoja i krvi? Zašto činite toliku nepravdu mojoj i svojoj braći? Zašto zlorabite svoj auktoritet i vlast...."

Vaše pisanje u "Mir i Dobro" ima javni karakter, Vaše djelovanje u ovoj Biskupiji postaje tragično. Ja Vas ne difamiram, ali Vam moram jasno i javno reći što radite i koje kanonske sankcije Vaše djelovanje za sobom povlači. A da ne bi drugi krivo stvari prikazivali, komentirali, krive zaključke stvarali, ja sam spreman u jednom od narednih brojeva Sl. Vj. Biskupije objaviti i onaj dopis Ordinarijata Vama od 5. listopada, Vaš odgovor od 1. studenoga, i ponovni ovaj odgovor Ordinarijata. To, informacije radi svećenstvu i radi povijesti.

I za završetak Vaše pitanje:

"Da li ste se zapitali, je li to za Crkvu i za taj puk rentabilno, ako ne postavljate sebi druga pitanja?" -

To je pitanje, Oče Fra Ivo, koje ja svakog dana sebi i Vama postavljam. I za sebe nalazim odgovor: Ja sam se morao posvetiti odgoju dijecezanskog klera. u čemu sam, Bogu hvala, lijepo uspio, kako to ističe i Dekret "R.P.". Odgoj dijecezanskog klera bila je naredila Sv. Stolica mojim predšasnicima: Biskupima iz franjevačkog Reda. Ne mislim sada ulaziti u tu važnu raspravu, kako su se ti moji predšasnici Biskupi - franjevci i hercegovački fratri odančili prema toj odluci Svete Stolice. Ja sam poslušao Sv. Stolicu i uz pomoć Božju odgojio sam brojna dijecezanski kler, a bio bi još brojniji da su mi neki franjevački župnici pomagali i da nisu višak zvanja slali u sve druge biskupije i redove, samo ne svojem dijecezanskom Ordinarijatu. Tom mladom dijecezanskom kleru Sveta je Stolica odredila mu životni prostor, i prava, te konačno u tom smislu izdala svoje Decizije u 1899., koju je ponovno potvrdila i nešto modificirala Dekretom "R.P." od 6. lipnja 1975. Čvrsto sam uvjeren, da Sveta Stolica neće opozvati, uništiti svoj Dekret, i on će, konačno ipak biti realiziran. Ja protiv Dekreta neću nikad ništa činiti, jer bi to bio čin velikog neposlušnosti prema Crkvi, Kristu, Bogu Stvoritelju.

A svakog se dana ponovno pitam: Što naše fratre potače, da odoše u otvorenu bunu i neposluh? Jesu li oni zaista "pamet izgubili"? Zar se može neposluhom u Crkvi nešto postići? Što im je sve ovo trebalo? Što im je trebalo, da zbog neposluha bude suspendirana redovita Uprava Provincije i skida se njezino Starješinstvo? Boje li se da će umrijeti od gladi, ako nekoliko župa, kako su predložili još 1899. biskupu Buconjiću i Svetoj Stolicu njihovi predšasnici i koji su se tih župa odrekli, ustupe svojoj svećeničkoj subraći - dijecezanskim svećenicima? Da li su izgubili vjeru u Providnost: da će moći existirati i djelovati u svetoj katoličkoj Crkvi? A ovako bogati i jaki i u Hercegovini i u svijetu?! Mogli su velikodušno na početku ove rasprave o podjeli župa u Hercegovini reći svojoj subraći - svećenicima dijecezanskoga klera: evo, braćo, dijecezanski svećenici, ima i za vas, ima i za nas! Mi smo sinovi sv. Franje, koji nam je testamentarno ostavio posluš sv. Crkvi, i kada Crkva nešto kaže, pa bilo nam ne znamo kako neugodno, mi slušamo! Ali umjesto toga, naši se fratri bore da sačuvaju premoć, skoro bih rekao monopol u duhovnoj pastvi u mostarsko-duvanjskoj biskupiji, jer žele sačuvati oko 80% vjernika u svojim župama!

Sjetite se, Oče Fra Ivo, da sam ja u godini 1968. išao do krajnih granica usuret sporazumu s C. Šilićem, a na štetu dijecezanskoga klera, i nisu oni digli bunu i revolt, nego franjevci, kojima sam bio toliko toga ustupio. Sve u cilju da se sačuva mir, sloga u dijecezi. Išao sam do kraja, sporazum je bio sklopljen, napisan na latinskom jeziku, obostran potpisan, priredjen da se pošalje Sv. Ocu na ratifikaciju. Da nije bio krvav ni prevara dokaz su najveće pohvale koje izreče provincijal Šilić na Vel. Četvrtak pred mnogobrojnom subraćom jednoga i drugoga klera na račun potpisanoga Biskupa u franjevačkom samostanu u Mostaru. A onda? Jedna je noć sve srušila! Poznato mi je, što je C. Vlašić D.I., Apostolski Vizitator provincije govorio i kako je branio C. Šilića, koji da je navodno pod pritiskom jedne grupe fratara povukao svoj potpis i uništio već sklopljeni i potpisani sporazum. Isto je govorio Biskupu-Koadjutoru C. General, a nije mi nepoznato, što je C. Šilić tvrdio i na što se kleo pred svojom subraćom u Gospinu svetištu na širokom Brijegu. I što se sve događalo i još događa kroz protekle godine otkako nastaje i traje "hercegovački slučaj"? I ona sramotna prijetnja shizmom!?

Kad ste Vi meni u svojem pismu od 1. XI. 1978. postavili ono pitanje: "Da li ste se zapitali, je li to za tu Crkvu i za taj puk rentabilno...". snijem li ja Vas zapitati, da li je bilo "rentabilno... za Crkvu", - a ja ću dodati: i za Vašu provinciju, sve ono što se događalo i još se uvijek događa u odnosima mjesni Ordinarij i franjevačka Provincija u Hercegovini?

- Da li je bilo rentabilno sve ono, što se poduzimalo iza mogega izbora za Biskupa, da se spriječi moje biskupsko redjenje preko ondašnje Vlade, u čijem je ministarstvu bio načelnikom za bogoštovlje hercegovački franjevac C. Glavaš;

- Da li je bilo rentabilno za Crkvu Božju u Hercegovini i povijest Vaše provincije, kad su prigodom mogeg sudjenja u 1948. godini (a znate i Vi govoreći zašto sam uhapšen!?) nastupili kao svjedoci muškarci jedino nekoliko hercegovačkih fratara;

- Da li je bilo "rentabilno..." nakon otkazivanja potpisanog sporazuma u 1968. osnivati laičku organizaciju "misijska dobrovolje" koja je nastupala kao braniteljica franjevačkih povijesnih prava na župe, a protiv Biskupa i dijecezanskoga klera. Da li je bilo "rentabilno..." ono organiziranje protestne marše na biskupiju u svibnju 1968., ono teroriziranje mjesnog Ordinarija prijetnjama sarču dok se on molio pred Presvetim u svojoj kućnoj kapelici; ta se je organizacija služila i terorom protiv mjesnog Ordinarija, protiv dijecezanskih svećenika, protiv Biskupa-Koadjutora, zagrebačkog Nadbiskupa, a da ne spominjem sve one brojne klevetničke pamflete koje su razasuli po čitavoj Evropi...;

909/1978

18. XII

1978

-Da li je bilo "rentabilno..." onakvo pisanje Sv. Ocu u svibnju 1976. nakon čega je došlo ono žalosno skidanje provincijalne Uprave, u kojoj ste i Vi bili članom.

Mogao bih tako nastaviti u nedogled s tim i takvim pitanjima, da li Vi sebi postavljate pitanje: Da li je to "rentabilno za Crkvu", a ja dodajem i za Vašu provinciju sve ono što se zadnjih desetljeća događalo i događa u odnosima mjesnog Ordinarija i franjevačke Provincije u Hercegovini!?

Oče Fra Ivo, što bi bilo naravnije i razumije sada, kada je Sveta Stolica izdala Dekret "R.P.", a Sv. Otac upravio ljubazno pismo svim hercegovačkim franjevcima, i poslije njega O. General onu divnu svoju pobudnicu, da su naši franjevci na čelu sa svojim Starješinstvom prestali sa neposluhom i obstrukcijom?! A oni, barem neki, kao da žele, Svetu Stolicu baciti na koljena svojim neposluhom!

Zbog provedbe Dekreta neće propasti Provincija, jer Dekret joj osigurava nakon svih predviđenih provedbi, 50% duhovne pastve u mostarsko-duvanjskoj biskupiji, što ovu Provinciju stavlja "u položaj jedinstvene povlastice, što se ne susreće ni u jednoj biskupiji na svijetu", kako napisao O. N. Cerasa u svojem pismu od 16.V. 1976.

Zar nisu svjesni, naši fratri, da neposluh vodi u propast?! A tko će za to biti kriv?! Zar opet Biskup!? On sluša Crkvu! A Franjevci?!

Oče Fra Ivo, nije li vrijeme, da prestane buna u Crkvi u Hercegovini?!

Kome može biti "rentabilno..." odupirati se Dekretu, onemogućavati jurisdikciju mjesnog Ordinarija, pravilnu administraciju župa, izvrgavati nevaljanosti svete sakramente, sablažnjavati vjernike i nevjernike veseliti zbog svadje u Crkvi, izvrgavati duše vjernika i svoje duše vječnoj propasti?! Nije li skrajni čas, da prestanu neredi i sablazni u Crkvi Hercegovine?!

Biskup je spreman preći preko svih onih osobnih uvreda, kleveta, difamacija,.... i sve predati zaboravu, ali ne može po savjesti dati kanonsku instituciju onima koji nisu "idonei" za nju, a takvima smatra sve one, koji neće iskreno, otvoreno, pismeno, ore et corde prihvatiti Dekret Svete Stolice "Romanis Pontificibus".

Nadam se, da ćete o svemu ovome pred Gospodinom razmišljati, i završavam ovo svoje pismo onom istom molitvom kojom sam završio ono prijašnje svoje pismo: Neka milost trojedinoga Boga bude nad svima nama!

+ P e t a r, biskup

& & & & & & &
& & & & & &
& & & & &
& & &

Izdao i odgovara: Biskupski Ordinarijat Mostar,

79000 MOSTAR, šetalište JNA 18

Umnoženo vlastitim strojevima. Za isključivu upotrebu pastoralnog svećenstvu mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske biskupije!

Mostar. Ordinarija
Dodak u Sl. B. 10/78

P A P A I V A N P A V A O I I G O V O R I

Nakon što je dne 16. listopada 1978. iza 18 sati pojavio se bijeli dim iz dimnjaka nad Sikstinskom kapelom, i nakon što je kardinal Pericle Felici tradicionalnim riječima "Navješćujem Vam veliku radost - IMAMO PAPU: Uзорitog i prečasnog gospodina KARLA Svete Rimske Crkve Kardinala WOJTYŁA, koji je sebi nadjenao ime IVAN PAVAO!" novoizabrani Papa povukao se u "konklave", da u zajedničkoj molitvi sa kardinalima započne prve časove svojega Pontifikata.

Sutradan, dne 17. listopada, slavio je zajedno s Kardinalima svetu Misu i uputio svoj prvi nagovor ne samo Kardinalima nego i čitavom svijetu. Tu Papinu poruku, kao i njegov nagovor prigodom svečanog početka Papinske službe dne 22. listopada donosimo u cijelosti, mjesto drugih dokumenata Svete Stolice u našem Sl. Vjesniku.

& & & &

ČASNA BRAĆO, LJUBLJENA DJECO SVETE CRKVE, I SVI LJUDI DOBRE VOLJE KOJI NAS ČUJETE!

U času kad vam se predstavljamo nakon promaknuća na stolicu blaženog Petra, dolazi nam na usta jedna riječ, koja -u čitavoj suprotnosti s našom ljudskom i osobnom ograničenošću - ističe kako nam je neizmjeran zadatak i teret povjeren. Ta je riječ: "O dubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučive njegove odluke, i kako neistraživi njegovi putovi!" (Rim 11,33).

Tko je, doista, nakon smrti nezaboravnog Pavla VI mogao predvidjeti prerani odlazak njegova ljubljena nasljednika Ivana Pavla I? I kako bismo mogli predvidjeti da će njihovo zastrašujuće nasljedstvo pasti na naša ramena? Preostaje nam razmišljati o otajstvenom naumu Božje providnosti i dobrote; ne kao da bismo je shvatili, nego da se klanjamo i da molimo. Osjećamo dužnost da ponavljamo zaziv psalmiste koji je podižući oči vapio: "Odakle će mi doći pomoć? Pomoć je moja od Gospodina!" (Ps 120, 1-2).

Događaji koje nitko nije mogao predvidjeti brzo su uslijedili. Nemoćni smo dati odgovore koji bi se od nas mogli očekivati. To nas potiče da se obratimo Gospodinu i da se potpuno u njega poučamo, to nam ne dopušta zacrtati programe za koje se traži dugo razmišljanje, koje treba brižno razraditi. No, tu nam je već spremna svojevrsna zamjena, koja je sama po sebi znak Božje prisutnosti koja nas jača. Pred nešto više od mjesec dana svi smo slušali, pod povijesnim svodom ove Kapele kao i izvan nje, nagovor što nam ga je upravio Papa Ivan Pavao I. na početku svoje službe od koje smo toliko smjeli očekivati. Taj nagovor ne možemo zaobići, jer je uspomena na nj tako svjež, jer je pun mudrih naputaka i poticaja. Taj govor, kako je bio valjan kad je bio izrečen, vrijedi i na početku naše papinske službe koja nas izravno i od sada neizbježno obavezuje pred Bogom i pred Crkvom.

ODLUKE I SMJERNICE II VATIKANSKOG KONCILIA DOISTA TREBA PROVESTI U DJELO

Želimo stoga izložiti neke smjernice koje smatramo osobito važnima i kojima ćemo i kako se nadamo i kako nakanismo uz pomoć Božju - ne samo pokloniti pozornost i suglasnost nego ćemo ih stalno poticati kako bi se ostvarivale u crkvenom životu. Nadasve želimo naglašavati trajnu važnost II Vatikanskog ekumenskog koncila. To je naša izravna dužnost da se on provodi u djelo. Ta nije li taj Koncil miljokaz u dvotisućnoj povijesti Crkve i - prema tome - takodjer u religijskoj i kulturnoj povijesti svijeta? Koncil pak niti je sadržan samo u dokumentima niti je dovršen u primjenama koje su se ostvarile u ovim godinama koje su nazvane pokoncilskim. Držimo, stoga, prvotnim zadatkom razborito i poticajno promicati točnije izvršavanje propisa i smjernica toga Koncila, osobito pogodujućim stvaranju odgovarajućeg duhovnog ozračja, mentaliteta. Želimo naglasiti kako se prije svega duhovi moraju s Koncilom usaglasiti, da bi mogli u praksu provoditi ono što je Koncil izrekao; da bi se ono što je u njemu uključeno sadržano moglo očitovati u svjetlu susljednih iskustava i zahtjeva što proizlaze iz novih prilika. Drugim riječima: treba učiniti da za pokret i za život sazrije plodno sjemenje što ga oci tog sveopćeg Sabora posijaše na dobroj zemlji, da sazriju njihove pouke i dušobrižne odluke.

Ta naša opća namjera da budemo vjerni II Vatikanskom Koncilu i izričita odluka da ga potpuno ostvarujemo može se odnositi na više područja: od misija do ekumenizma, od discipline do ustrojstva. No osobitu skrb treba posvetiti području ekleziologije, nauke o Crkvi. Draga braćo i ljubljena djeco katoličkoga svijeta, doista treba iznova uzeti u ruke "Magnam Chartam - veliku povelju - Koncila, a to je dogmatska Konstitucija "Lumen gentium". Tu Konstituciju treba uzeti u ruke u svrhu obnove i ohrabrujućeg razmišljanja o naravi i djelovanju Crkve - ne samo zato da bi se sve bolje ostvarivalo životno zajedništvo u Kristu svih koji mu vjeruju i koji se u njega uzdaju nego takodjer kao doprinos širem i čvršćem jedinstvu svega čovječanstva. Papa Ivan XXIII volio je govoriti "Crkva Kristova - svjetlo naroda". Koncil je preuzeo njegovu riječ rekavši da je Crkva sveopći sakrament spasenja i jedinstva ljudskog roda (usp. Lumen gentium, 1; Ad gentes, 1).

DALJNI RAZVITAK KOLEGIJALNE UPRAVE CRKVE

Razmišljamo o spasotvornom otajstvu koje se usredotočuje u Crkvi i koje se po njoj ostvaruje. Razmišljamo o pokretnoj sili koja snagom tog istog otajstva potiče Božji narod; o naročitoj povezanosti ili kolegijalnosti koja "s Petrom i na čelu s Petrom" povezuje među sobom svete pastire. O svemu tome nikad ne ćemo dovoljno razmisliti da bismo u skladu s trenutnim ili trajnim potrebama čovječanstva utvrdili kakvi trebaju biti oblici prisutnosti i smjerovi djelovanja same Crkve. Stoga će za sve nas, kako pastire tako i za vjernike, ključ sigurnog usaglašavanja i poticaj napredovanja na putu života i povijesti biti prijanjanje koncilskom tekstu u svjetlu Predaje i u suglasju s dogmatskim izričajima što ih je pred cijelo stoljeće iznio I Vatikanski Koncil. Osobito preporučujemo - a sve u svrhu jasnije spoznaje i budnije odgovornosti - dublje proučavanje onoga što se odnosi na vez kolegijalnosti koji blisko povezuje biskupe među sobom i s Petrovim nasljednikom u uzvišenom djelovanju rasvjetljavanja Evandjeljem, posvećivanja sredstvima milosti i vodjenja svega Božjega naroda pastirskim umijećem. Kolegijalnost će zacijelo tražiti odgovarajući razvitak organa (crkvene uprave) dijelom novih, a dijelom posuvremenjenih, koji će moći jamčiti bolje jedinstvo duhova, namjera i pothvata u izgradnji Tijela Kristova koje je Crkva (usp. Ef 4,12; Kol 1,24).

U tom smislu posebno spominjemo Sinodu biskupa koju je još prije završetka Koncila ustanovio dalekovidni Pavao VI (usp. Motu proprio: "Apostolica sollicitudo" - AAS LVII (1965), str. 755-780), te podsjećamo na stručne i dragocjene doprinose što ih je ta Sinoda već pružila.

"PETROVA SLUŽBA" - PRVENSTVO KOJE SE LJUBAVLJU HRANI

Osim toga priziva na Koncil dužni smo u svemu biti vjerni poslanju koje smo primili. To prije nego za druge vrijedi za nas osobno. Pozvani na najvišu odgovornost u Crkvi, prije svega nadjosmo se Mi sami u položaju koji nas obavezuje davati primjer htijenja i djelovanja, svim svojim snagama iskazivati tu vjernost, čuvati neokrnut poklad vjere. Dužni smo potpuno odgovoriti nalogu Krista koji je šimunu, učinivši ga stijenom svoje Crkve, povjerio ključeve Kraljevstva nebeskoga (usp. Mt 16, 18 -19), naredio mu utvrdjivati braću (Lk 22,32), i da - dokazujući svoju ljubav prema njemu - pase jaganjce i ovce njegova stada (usp. Iv 21,15 -17). Duboko smo uvjereni da bilo koje suvremeno istraživanje onoga što se naziva "Petrova služba", a koje istraživanje ima za cilj da se što bolje utvrdi poseban sadržaj te službe, neće ni moći ni smjeti mimoći ta tri evandjeoska stčžera. Tu je zaista riječ o jedinstvenim sadržajima službe koja se povezuje sa samom naravi Crkve za očuvanje njezinog unutrašnjeg jedinstva i kao jamstvo njezinog duhovnog poslanja. Zbog toga je sve to nakon Petra povjereno njegovim zakonitim nasljednicima. Uvjereni smo da se to jedinstveno služenje mora trajno napajati ljubavlju koja ga hrani. Ta je ljubav neopozivi odgovor na Isusovo pitanje: "Ljubiš li me"? Ta je ljubav ozračje u kojemu se ta služba vrši. Od sada naša služba želi biti služenje ljubavi u svim njezinim izrazima. Stoga ponavljamo sa svetim Pavlom: "Ljubav nas Kristova potiče" (2 Kor 5,14).

U svemu tome nastojat ćemo slijediti visoku školu naših neposrednih prethodnika. Tko se ne sjeća kako je Pavao VI propovijedao "civilizaciju ljubavi" i kako je oko mjesec dana prije svoje smrti s uvjerenjem izjavio "Sačuvaj sam vjeru"! Zacijelo se nije time htio pohvaliti, nego je nakon 15-godišnjeg služenja strogo ispitao svoju savjest.

Što da pak kažemo o Ivanu Pavlu I? Čini nam se kao da je jučer izišao između nas da se zadržane nimalo lakim papinskim plaštem. A koliko je topline, kakvu li je poplavu ljubavi - kako se sam izrazio nakon posljednjeg nedjeljnog Pozdravljenja - prosuo svijetom kroz malo dana svoga služenja! To potvrđuju i mudre kateheze koje je u javnim audijencijama održao o vjeri, nadi i ljubavi.

SIGURNE VJERSKE ISTINE, RED U LITURGIJI, VELIKA DISCIPLINA CRKVE

Časna braćo i predraga djeco! Očito je da vjernost također znači uvjereno prijanjanje uz Petrovo Učiteljstvo osobito na području vjerske nauke. Objektivna važnost tog Učiteljstva treba da nam je ne samo uvijek pred očima, nego se također mora štititi zbog zasjeda koje se danas s raznih strana podižu protiv nekih sigurnih istina katoličke vjere. Ta vjernost znači poštivanje liturgijskih propisa što ih je donijela crkvena vlast. Ta vjernost isključuje, dakle, kako proizvoljne novosti koje se uvode bez odebrenja, tako i tvrdoglavo odbacivanje onoga što je zakonito predviđeno i uvedeno u svete obrede. Vjernost znači poštivanje velike crkvene discipline, što je također - kako se sjećate - napomenuo naš Prethodnik. Disciplina ne ide za tim da uguši nego da jamči ispravan poredak koji je svojstven mističnom tijelu, da osigurava redovito povezanost i uzajamno djelovanje među svim udovima toga tijela. Vjernost, štoviše, znači velikodušno prihvatanje zahtjeva svećeničkog i redovničkog poziva tako da se uvijek obdržava i u čvrstoj svrhunravnoj perspektivi razvija ono što je Bogu slobodne obećano.

Napokon, kad je riječ o vjernicima, vjernost - kako joj samo ime kazuje - mora biti dužnost koja je srasla s njihovim kršćanskim bićem. Oni je iskazuju spremno i iskreno, svjedoče je poslušnošću svetim pastirima koje je Duh Sveti postavio da pasu Crkvu (usp. DAP, 20, 28) te suradnjom u djelima i pothvatima na koje su pozvani.

ZA KRŠĆANSKO JEDINSTVO

Ovdje ne možemo zaboraviti braću drugih Crkava i kršćanskih zajednica. Pitanje ekumenizma preveliko je i preosjetljivo da bismo ga smjeli ne spomenuti. Koliko li smo puta zajedno razmišljali nad Kristovom oporukom gdje je On od Oca molio dar jedinstva za svoje učenike (Iv 17, 21 - 23)! I tko se ne sjeća kako je sveti Pavao naglašavao "zajedništvo Duha" koje vodi k "istoj ljubavi, jednom Duhu, jednoj te istoj misli" po uzoru na Krista Gospodina (usp. Fil 2, 25 - 28).

Jedva je, dakle, moguće zamisliti da još uvijek postoji podijeljenost među kršćanima - drama koja druge zbunjuje i sablažnjuje. Namjeravamo stoga proslijediti već dobro zacrtanim putem dajući prednost pothvatima koji su kadri uklanjati zapreke i nadajući se da ćemo složnim naporom napokon postići potpuno jedinstvo.

CRKVA I POLITIKA

Još se želimo obratiti svim ljudima, koji su nam kao djeca jednog svemogućeg Boga braća, koju trebamo ljubiti i služiti im. Želimo im u iskrenoj poniznosti, bez preuzetnosti, izraziti svoju ljubav da stvarno pridonosimo rješavanju trajnih i najprečih pitanja mira, razvitka i međunarodne pravde. Ne želimo se miješati u politiku niti tražiti sudjelovanje u vremenitoj vlasti. Crkva se, naime, ne može zbiti u okvire zemaljskog poretka. Naše nastojanje da se približimo tim gorućim pitanjima ljudi i naroda pokreću isključivo religiozne i moralne pobude. Kao sljedbenici Onoga koji nam je stavio u zadatak da budemo "sol zemlje" i "svjetlo svijeta" (Mt 5, 13 - 16), zalažemo se za učvršćivanje duhovnih temelja na kojima treba počivati ljudska zajednica. Ta nam se dužnost to više nameće što više traju nejednakosti i nesporazumi koji uzrokuju napetosti i sukobe u mnogim dijelovima svijeta te prijetе još većim katastrofama. Nprestano ćemo se, dakle, brinuti oko rješavanja takvih pitanja zalažući se u pravo vrijeme i nesebično - nadahnuti Evandjeljem.

ZA MIR LIBANONA, ZA LJUDSKA PRAVA U SVIM DRŽAVAMA

Neka nam ovdje bude dopušteno zauzeti se za vrlo težak problem, na koji je kardinalski zbor već upozorio za vrijeme sedisvakancije. Riječ je o dragoj zemlji i narodu Libanona, kojemu svi žarko želimo mir u slobodi. U isto vrijeme želimo raširiti ruke i otvoriti srce svim narodima koji su pritisnuti bilo kakvom nepravdom i diskriminacijom - kako u ekonomskom, društvenom ili političkom životu, tako i na području slobode savjesti i prave vjerske slobode. Dužnost nam je primjenjivati sva sredstva kako bismo postigli da svi oblici nepravde ovoga našega vremena budu predloženi sveopćem razmatranju, te da im se nadju pravi lijekovi, kako bi svi mogli živjeti životom dostojnim čovjeka. To zaista spada na poslanje Crkve, koje je osvijetljeno na II Vatikanskom Saboru, i to ne samo u dogmatskoj Konstituciji "Lumen gentium", nego također i u pastoralnoj Konstituciji "Gaudium et spes".

Časna braćo i dragi sinovi!

Najnoviji događaji u Crkvi i u svijetu za sve su nas spasena opomena. Pitamo se: kakav će biti naš pontifikat? I kakvu li je sudbinu Bog namijenio svojoj Crkvi u narednim godinama? Kojim će putem krenuti čovječanstvo u ovom razdoblju koje se već približuje dvotisućnoj godini?

Na ta goruća pitanja samo je jedan odgovor: Bog zna (usp. 2 Kor 12, 2 -3). Doista nam malo znači kako će proći naš život pošto je neočekivano opterećen teškim bremenom apostolske službe. Naša osoba - htjeli bismo to ovdje posve jasno reći - treba iščeznuti pred odgovornošću službe koju moramo izvršiti. Tu se govor mora pretvoriti u molitvu. Nakon molitve Gospodinu osjećamo potrebu zaiskati i vašu molitvu kako bismo postigli onu nenadoknađivu pomoć od-ozgo koja će nam omogućiti da preuzmemo djelo dragih Prethodnika, ovdje gdje su ga oni prekinuli.

POZDRAVI S V I M A

Spominjući se tih dragih Prethodnika, želimo zahvalno i prijazno pozdraviti svakoga od vas, časna braćo, koji nam odrediste ovaj teret. Zatim s povjerenjem i ohrabrenjem pozdravljamo svu drugu braću biskupe, koji po raznim stranama svijeta vode brigu o pojedinim Crkvama, tim izabranim dijelovima Božjeg naroda (usp. CD, 11), složno se zalažući za opće spasenje.

Zatim svraćamo pogled na svećenike, na brojne misionare, na mnoštvo redovnika i redovnica. Dok živo želimo da poraste njihov broj, u duhu nam odjekuju riječi Božanskog Spasitelja: "Žetva je velika, a žetelaca malo" (Mt 9, 37 - 38; Lk 10, 2).

Takodjer se naš pogled zaustavlja na obiteljima i kršćanskim zajednicama, na mnogolikim apostolskim ustanovama, na vjernicima koji - premda svakoga od njih ne poznajemo - nisu za nas bezimeni, ni masa ni stranci ni rubni. Naprotiv - svi oni pripadaju veličanstvenoj zajednici Kristove Crkve. Među njima s posebnim poštovanjem mislimo na one slabije, siromašnije, na bolesne, na one koji su u tjeskobama. Upravo njima želimo otvoriti srce u prvom času svog pastirskog služenja. Zar vi, braćo i sestre, svojim patnjama ne sudjelujete u muci samoga Spasitelja, zar tu muku na neki način ne nadopunjujete? Nevrijednu Petrovu nasljedniku, koji bi htio zaroniti u "neistraživa bogatstva Kristova" (Ef 3, 8) silno je potrebna vaša pomoć, vaša molitva, vaša žrtva.

POZDRAV DOMOVINI

Braćo i sinovi, koji Nas slušate, dopustite Nam da iz neizbrisive ljubavi prema svojoj rodnoj zemlji dodamo poseban pozdrav svim sugrađanima naše drage, uvijek vjerne Poljske - "Polonia semper fidelis" - tako svojim svećenicima i vjernicima krakovske Crkve. To je pozdrav u kojemu se nerazrješivo isprepliću uspomene i sjećanja, nostalgija i nada.

Ovaj trenutak je precizibiljan, a da se u sinovskoj pobožnosti ne obratimo Djevici Mariji, koja uvijek živi i djeluje kao Majka u otajstvu Krista. Sa sinovskim poštovanjem ponavljamo riječi "Totus Tuus" koje smo pred dvadeset godina upisali u naše srce i u naš grb u času našeg biskupskog posvećenja. Ne možemo takodjer, a da ne zazovemo svete apostole Petra i Pavla i s njima svete i blažene sveopće Crkve.

U ovaj čas pozdravljamo sve: starce, odrasle, mlade, djecu, jedva rođenu djecu u živom osjećaju očinstva što upravo provire iz našeg srca. Svima izričemo iskrenu želju da rastu "u milosti i pravoj spoznaju našega Gospodina, Spasitelja Isusa Krista", kako je zaželio poglavar apostola (2 Petr 3, 18).

Svima podjeljujemo prvi apostolski blagoslov, koji neka ne samo njima nego cijeloj ljudskoj obitelji pribavi obilne darove Oca koji je na nabesima. Amen.

GOVOR SVETOG OCA IVANA PAVLA II NA DAN SVEČANOG POČETKA
PAPINSKE SLUŽBE - 22. X. 1978.

Od PETRA POVIJEST SPASENJA DOGADJA SE KROZ CRKVU

1. "Ti si Krist, Sin Boga živoga" (Mt 16, 16).

Te je riječi izgovorio Šimun, sin Jonin, kraj Cezareje Filipove. Da, izrekao ih je vlastitim jezikom, dubokim, proživljenim uvjerenjem - ali izvor im ne bijaše u njemu, "... jer tebi to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj nebeski" (Mt 16, 17). Bile su to riječi vjere.

Te riječi označuju početak Petrova poslanja u povijesti spasenja, u povijesti Božjega naroda. Otada, od te Petrove ispovijesti, sveta povijest spasenja i Božjega naroda morala je poprimiti novi razmjer: izražavati se u povijesnim razmjerima Crkve. Taj crkveni razmjer povijesti Božjega naroda vuče svoje porijeklo, upravo se radja, iz tih riječi vjere i povezuje se s čovjekom koji ih je izgovorio. "Ti si Petar - pećina, stijena - i na tebi kao na stijeni sagradit ću svoju Crkvu".

POSLEDNJA I KONAČNA ISTINA O ČOVJEKU

2. Na današnji dan i upravo na ovom mjestu iznova treba izgovoriti i čuti te iste riječi:

"Ti si Krist, Sin živoga Boga!"

Da, braćo i sestre, prije svega upravo te riječi.

Njihov sadržaj otkriva pred našim očima otajstvo Boga živoga, otajstvo koje nam je Sin približio. Nitko, zaista, nije živoga Boga približio ljudima, nitko ga nije objavio, kao što je to učinio on jedini. U svojoj spoznaji Boga, na svom putu prema Bogu, potpuno smo ovisni o sili tih riječi. "Tko vidi mene, vidi Oca". On, koji je beskrajan, neistraživ, neizreciv - približio nam se u Isusu Kristu, Sinu jednorodjenom, rođenom od Djevice Marije u betlehemskoj štalici.

Svi vi, koji imate neprocjenjivu sreću vjerovati,

svi vi, koji još tražite Boga,

i vi koji se još mučite sumnjama:

dajte, poslušajte još jednom - danas i na ovom svetom mjestu - riječi što ih je izgovorio Šimun Petar. U tim je riječima vjera Crkve. U tim istim riječima nova istina, dapače, posljednja i konačna istina o čovjeku: sin Boga živoga!

"Ti si Krist, Sin Boga živoga!"

MOŽDA BI I PETAR RADIJE BIO OSTAO U SVOJOJ GALILEJI

3. Danas novi rimski Biskup svečano započinje svoje služenje i Petrovo poslanje. Doista je u ovom gradu Petar ispunio i dovršio poslanje koje mu je Gospodin povjerio. Gospodin mu se obrati govoreći: "... kad si bio mladji, opasivao si se i sam si hodio kud si htio. Ali kad ostariš, raširit ćeš ruke svoje, i drugi će te opasivati i voditi kamč ti ne bi htio (Iv 21, 18).

I Petar dodje u Rim!

Što li ga je vodilo i dovelo u ovaj grad, srce Rimskoga carstva, ako ne poslušnost nadahnuću koje je primio od Gospodina? Možda taj ribar iz Galileje nije želio doći ovamo. Možda bi mu draže bilo ostati ondje, na obalama Galilejskoga jezera, sa svojim brodićem, uza svoje mreže. No, rođen od Gospodina, poslušan njegovu nadahnuću, došao je ovamo!

Prema drevnoj predaji (koja je našla veličanstven književni izraz u romanu Henryka Sienkiewicza) Petar je za vrijeme Neronova progonstva htio napustiti Rim. Ali se Gospodin upleo: došao mu ususret.

Petar ga upita: "Quo vadis, Domine?" - Kamo ideš, Gospodine?
Gospodin mu spremno odgovori: "Idem u Rim da me po drugi put razapnu".
Petar se vratio u Rim, i ostao ovdje do svoga raspeća.

POLJAK - I ZATO RIMLJANIN

Da, braćo i djeco, Rim je sjedište Petrovo. Kroz stoljeća nasljeđivali su ga na ovoj Stolici uvijek novi biskupi. Danas se novi biskup penje na Rimsku Petrovu Stolicu, biskup ispunjen strepnjom, svjestan svoje nedostojnosti. Kako ne drhtati pred veličinom toga poziva i pred sveopćim poslanjem ove Rimske Stolice?

Na Petrovu Stolicu sjeda danas biskup koji nije Rimljanin. Biskup koji je sin Poljske. Ali od ovoga časa i on postaje Rimljaninom. Da, Rimljanin! Takodjer i zbog toga što je sin naroda čija je povijest, od svoga praskozorja, zajedno s tisućljetnim tradicijama, označena živom, jakom, nikad prekinutom vezom osjećanja i življenja Petrovom Stolicom. Iz naroda koji je ostao uvijek vjeran ovoj Petrovoj Stolici. Neistraživa li nauma Božje Providnosti!

ŠTO JE MOGLA ZNAČITI TIJARA NA GLAVI

"SLUGE SLUGU BOŽJIH"

4. U prošlim stoljećima, kad bi Petrov nasljednik ulazio u posjed svoje Stolice, na glavu bi mu stavljali trostruku krunu, tijaru. Posljednji tako okrunjeni Papa bio je Pavao VI 1963. No on nakon svog svečanog krunjenja nikad više nije upotrijebio trostruku krunu, ostavljajući svojim nasljednicima da o tome svaki za sebe slobodno odluči.

Papa Ivan Pavao I - čija je uspomena tako živa u našim srcima - nije htio trostruke krune, te je danas ne želi ni njegov nasljednik. Zaista, nije vrijeme vraćati se jednom obredu koji je - možda neopravdano - smatran znakom vremenite papinske vlasti.

Naše nas vrijeme poziva, potiče i obvezuje da gledamo Gospodina i da zaronimo u pobožno i ponizno razmišljanje otajstva vrhovne vlasti Kristove.

On koji je rođen od Djevice Marije, Sin drvodjele - kako se mislilo - Sin živoga Boga, kako je to Petar ispovijedio, došao je od svijeta nas učiniti "kraljevstvo svećenika".

II Vatikanski Sabor opet nas je podsjetio na otajstvo te vlasti i na činjenicu da se poslanje Krista - Svećenika, Proroka - Učitelja i Kralja - nastavlja u Crkvi. Svi, sav Božji narod, sudionik je toga trostrukoga poslanja. Možda se u prošlosti na papinu glavu stavljala trostruka kruna da se tim znakom izrazi što je Gospodin s Crkvom naumio, da, naime, sav hijerarhijski uređaj Crkve, sva "sveta vlast koja se u njoj vrši, nije drugo nego služenje, a svrha je toga služenja jedna jedina: da sav Božji narod bude sudionik toga trostrukoga Kristova poslanja i da uvijek ostane podvrgnut vlasti Gospodnjoj, koja ne proizlazi od moći ovoga svijeta, nego od Oca nebeskoga te iz otajstva Križa i Uskrsnuća".

Apsolutna, a slatka i blaga vlast Gospodinova odgovara svemu što je u čovjeku najdublje, svim njegovim najuzvišenijim težnjama razuma, volje i srca. Ta vlast ne govori jezikom sile, nego se izražava ljubavlju i istinom.

Novi Petrov nasljednik na Rimskoj Stolici podiže danas žarku, poniznu i pouzdanu molitvu:

"Kriste! Učini da uzmognem postati i biti sluga tvoje jedine vlasti! Sluga tvoje slatke vlasti! Sluga tvoje vlasti koja ne poznaje zalaska! Učini da uzmognem biti sluga! Štoviše: sluga tvojih slugu!"

SAMO KRIST ZNA ŠTO JE U ČOVJEKU

5. Braćo i sestre! Ne bojte se prigrliti Krista, prihvatiti njegovu vlast!

Pomozite papi i svima koji žele služiti Crkvi, Kristovom vlasti služiti čovjeku i svemu čovječanstvu!

Ne bojte se! Otvorite, upravo raskrilite vrata Kristu!

Njegovoj spasotvornoj vlasti otvorite granice država, ekonomskih i političkih sustava, široka područja kulture, civilizacije, razvitka. Nemojte imati straha, Krist zna što je u čovjeku. Samo on to zna!

Danas tako često čovjek ne zna što nosi u sebi, u dubini svoje duše i svog srca. Tako je često nesiguran o smislu svoga života na ovoj zemlji. Napadaju ga sumnje koje se pretvaraju u razočaranje. Dopustite stoga - molim vas i zaklinjem ponizno i s pouzdanjem - dopustite Kristu da progovori čovjeku. Jedini on ima riječi života, da, vječnog života.

Upravo danas sva Crkva slavi svoj Svjetski misijski dan. Moli, razmišlja i radi da Kristove riječi života dopru do svih ljudi i da budu od njih prihvaćene kao poruka nade, spasenja, cjelovitog oslobođenja.

6. Zahvaljujem svim prisutnima koji su htjeli sudjelovati u ovom svečanom nastupu službe novog Petrovog nasljednika.

Od srca zahvaljujem poglavarima država, predstavnicima vlasti, poslanstvima vlada za njihovu prisutnost kojom me tako počastiše.

Hvala vama, uzoriti Kardinali Svete Rimske Crkve!

Zahvaljujem vama, ljubljena braćo biskupi!

Hvale vam, svećenici!

Vama, braćo i sestre, redovnici i redovnice redova i družbi, hvala!

Hvala, vama, Rimljani!

Hvala hodočasniciima što dodjoše iz svega svijeta!

Hvala svima koji su povezani s ovim svetim obredom preko televizije i radija!

RIJEČ POLJACIMA - POLJSKIM JEZIKOM!

7. Obraćam se vama, ljubljeni moji sunarodnjaci, hodočasnici iz Poljske, braćo biskupi s vašim uzvišenim Primasom, svećenici i sestre i braćo poljskih redovničkih zajednica, vama, predstavnici "Polonije" iz cijelog svijeta!

A što da kažem, vama, koji dodjeste iz moga Krakova, od Stolice svetoga Stanislava, kojemu kroz četrnaest godina bijah nedostojnim nasljednikom? Što da vam kažem?

Sve što bih mogao reći bilo bi bilo blijedo prema onome što u ovom času osjeća moje srce, što vaša srca osjećaju.

Pustimo, dakle, riječi. Neka preostane samo duboka šutnja pred Bogom, šutnja koja postaje molitvom.

Molim vas: budite sa mnom! Na jasnoj Gori i posvuda. Ne prestajte biti s Papom koji danas moli riječima pjesnika: "Majko Božja, brani Jasnu Čenstohovu i svijetli u Oštroj Brami!"

Te iste riječi upućujem vama u ovom osobitom trenutku!

POMOZITE MI DA BIH VAM MOGAO SLUŽITI

8. Ovo je bio poziv i poticaj na molitvu za novog Papu izrečen poljskim jezikom. Istim se pozivom obraćam svim sinovima i svim kćerima Katoličke Crkve. Danas i uvijek sjećajte se mene u svojim molitvama.

/Tu je Sveti Otac uputio kratke pozdrave na više stranih jezika. Na francuskom je posebno naglasio srdačan i pun poštovanja pozdrav onima koji nemaju vjere, ali se pouzda u njihovu dobrohotnost. Na engleskom je zazvao Kristovu milost i mir za uklanjanje svih podjela među ljudima. Nadočasnike hjeimačkog jezika pohvalio je za poznatu dobrotvornost kojom pomažu potrebama Crkve u cijelom svijetu. Španjolcima je spomenuo zajedničku snažnu kršćansku baštinu, vjernost Kristovu Namjesniku i pobožnost prema Majci Mariji. Crkvenoslavenskim jezikom na sve je zazvao Božju milost i čovjekoljublje. Slovačkim je jezikom pozdravio Čehe i Slovake, ukrajinskim sve Ukrajinke i Rusine po svijetu. Kratko pozdravivši litvanske susjede, Papa je završio opet talijanskim jezikom, kojim je održao cijeli govor osim ovih spomenutih dijelova/

Otvaram srce svoj braći kršćanskih crkava i zajednica, posebno pozdravljajući vas koji ste ovdje prisutni, u očekivanju skorog osobnog susreta. No već sada izražavam kako iskreno cijenim to što ste htjeli prisustvovati ovom svečanom obredu.

Još se obraćam svim ljudima - svakom čovjeku; a s kolikim poštovanjem Kristov apostol mora izgovarati tu riječ: Č o v j e k i

Molite za mene!

Pomažite mi da bih vam mogao služiti! Amen!

& & & & & & & & &

BISKUPSKA KONFERENCIJA JUGOSLAVIJE

1.- P r i o p ć e n j e z a t i s a k

Biskupska Konferencija Jugoslavije održala je prema propisu svoga statuta jesenski sabor od 10. do 13. listopada 1978. u prostorijama nadbiskupskog dvora u Zagrebu.

Nad sakupljenim biskupima nadvila se je tuga kojom Crkva žali za dvojicom preminulih papa Pavlom VI i Ivanom-Pavlom I. Isto tako biskupi kršćanski tuguju za svojim subratom mariborskim biskupom Maksimilijanom Držečnikom.

Koncelebriranjem Misom biskupi su vidljivo označili zajedništvo molitve kojom Crkva u ove dane moli Gospodina da svojim svjetlom i milošću nadahne one kojima je povjerena briga za izbor novog pape, kako bismo dobili što dostojnijega nasljednika sv. Petra.

Istovremeno se biskupi raduju dobitku kojim je njihov zbor obogaćen novim zagrebačkim pomoćnim biskupom Msgr Djurom Kokšom.

Biskupska Konferencija obnavlja svoju nekadašnju praksu konferencije za tisak. Ta je odluka donesena na ovogodišnjem proljetnom saboru. Biskupe je na to motivirala želja za što većom otvorenošću prema javnosti. Oni se pri tom nadaju da će ovo pridonijeti većem međusobnom povezivanju kako bismo jedni drugima pomogli u ispunjavanju svog dijela odgovornosti za Crkvu. Pretpostavka ovakve suradnje je međusobno povjerenje koje na ovaj način treba da se produbljuje. Želja je i nada biskupa da preko našeg tiska njihova riječ jače odjekne i dopre do što većeg broja duša, tim više što je za mnoge tisak još jedini preostali način da do njih dođe riječ Božja i poruka vjere kojoj su biskupi prvi i glavni navjestitelji.

Program rada bio je dosta obiman i sadržajan.

Naša javnost može sa sigurnošću očekivati da će Biskupska Konferencija u najskorije vrijeme objaviti smjernice za pastoral Sakramenata kršćanske inicijacije. Taj dokumenat pripremljen je u suradnji sa pastoralnim klerom i treba još samo manje dorade. Time će se udovoljiti potrebi koja se već dugo vremena osjećala i izražena je brojnim zahtjevima svećenika da se nešto takovo dadne.

Bolno doživljavajući krizu vjere koja je toliko značajna za naše vrijeme i sredinu biskupi smatraju da je zaista čas kada treba da se progovori pastirska riječ o tome šta vjera u Boga znači u osobnom i društvenom životu. Ta riječ će biti rečena.

Jedno od najvećih i najpogubnijih zala našeg vremena i sredine bez sumnje je pošast pobačaja. Uz grešnost ubijanja života nerodjenih ovo zlo predstavlja samoubojstvo naroda umjesto da što potpunije osjećamo radost života kojemu je začetnik Bog. Biskupska će se riječ i o tome uskoro čuti.

Na upit jednog župskog ureda sabor je uz suradnju stručnjaka dao odgovore na neka konkretna pitanja o vodjenju crkvenih matica.

I do sada je predstavnik našeg Episkopata prisustvovao kao promatrač na zasjedanju francuske Biskupske Konferencije. Na naredno zasjedanje koje će se održati od 25. do 30. ovoga mjeseca u Lurdu ići će kao naš predstavnik generalni tajnik BK biskup Tomislav Jablanović.

Budući da je naša Biskupska Konferencija suglasno s onim što je rečeno u koncilskom Dekretu "CD" izabrala na proljetnom saboru biskupa Jablanovića za svoga generalnoga Tajnika, na ovom saboru je potanje razmotreno značenje i uloga te funkcije u duhu propisa našeg statuta. Dakako, da će se to kroz praksu doradivati.

Poput nekih drugih Biskupskih Konferencija i naša će pokrenuti svoj vlastiti bilten.

Na ovom saboru po običaju podnesen je izvještaj o radu pojedinih Vijeća i Odbora Biskupske Konferencije.

Neke činjenica potakle su biskupe da ponovno razmotre pitanje Teološkog Društva Kršćanska Sadašnjost. Te su činjenice biskupe zabrinule. Za daljnje proučavanje stvari proširili su komisiju trojice biskupa na petoricu.

Biskupi žale što su se u našim katoličkim revijama pojavili tekstovi sa naučavanjem suprotnim naučavanju Crkve, npr. o istočnom grijehu i o Crkvi.

Razmotren je i "bosanski slučaj". I za njega vrijede kanonski propisi, a Sveta Stolica je mjesto gdje se rješavaju iskrslji sporovi.

Biskupi ukažu na radosni jubilej koji je već na vidiku. Radi se o 1100-godišnjici kako je Papa Ivan VIII. 7. lipnja 879 pisao hrvatskom knezu Branimiru da je na dan Gospodnjeg Uzašašća blagoslovio hrvatski narod.

Proslavi tog jubileja treba dati u prvom redu duhovni značaj, koji bi ujedno produbio našu povezanost sa Svetom Stolicom. U tom pogledu biskupi s pravom očekuju doprinos našeg tiska.

& & & & & & & & &
& & & & & &
& & &

2.- ODGOVOR NA UPITE O VODJENJU CRKVENIH MATICA

TAJNIŠTVO BISKUPSKJE KONFERENCIJE.

ZAGREB - kaptol broj 1

Broj: 328/BK -1978 -ad

Zagreb, 30. listopada 1978.

SVIM ČLANOVIMA BISKUPSKJE KONFERENCIJE

Biskupski Ordinarijat Banja Luka uputio je Tajništvu Biskupske Konferencije 6 upita koje je primio od župskog ureda Petrićevac. Biskupi Jugoslavije razmotrili su na svom plenarnom zasjedanju 11.X. 1978. spomenute upite i donijeli odgovarajuće odgovore. Radi informacije donosimo ovdje i pitanja i odgovore.

- P i t a n j a:
1. Kod nezakonite djece državni matičar bilježi kao oca osobu za koju majka izjavi da je otac bez obzira da li se ovaj priznaje ocem ili ne.
Da li radi ujednačenosti matica i ličnih podataka tako postupati ili se držati Sinodalnih konstitucija str. 164, broj 47?
 2. Da li nezakonito dijete udate majke nosi prezime majke djevojačko ili udato?
 3. Da li rješenje suda ili SUP-a o ispravkama ili promjenama u maticama primijeniti i u našim maticama ili je potreban poseban postupak i rješenje Bisk. Ordinarijata?
 4. Da li postoji obaveza pismenih kaucija pred vjenčanje i u slučajevima kada prosvjetni radnici javno vrše vjerske dužnosti? (Bisk. Ord. O-7/1966, broj 3)?
 5. Da li u slučajevima kada su zaručnici iz različitih župa vjenčana taksa dijeli se ili sva pripada vjenčatelju?
 6. Tko je nadležan da ocijeni opravdanost razloga da istočni vjernik (pravoslavac) kumuje pri krštenju katoličkog krštenika: župnik ili Bisk. Ordinarijat? (Ekum, direktorij, broj 48).

O d g o v o r i:

Ad 1. Kan. 777 § 2 glasi: Ako se radi o nezakonitoj djeci, župnik će upisati ime majke, ako je javno poznata ili ona sama to zatraži pismeno ili pred dvama svjedocima; a isto tako i očevo ime, ako on to zatraži pismeno ili pred dvama svjedocima, ili je poznat iz javne isprave. U ostalim slučajevima krštenik se ima upisati kao dijete nepoznatog oca ili nepoznatih roditelja.

Može se i za crkveno - pravno područje kao vjerodostojan dokumenat u ovom slučaju prihvatiti isprava (matični izvadak iz knjiga rođenih) civilnog matičara, jer i državno-pravno područje za utvrđivanje očinstva redovito ne prihvaća samo izjavu majke, već traži izjavu oca ili sudsku presudu.

- Ad 2. Po sebi bi trebalo da nezakonito dijete nosi djevojačko prezime majke. Međutim, zbog možebitnih budućih zamršenosti, prirodnije je upisati ono prezime, koje majka stvarno nosi u vrijeme rođenja ili krštenja djeteta, budući da se prezime i onako može promijeniti neovisno o vjenčanju. Prema tome nezakonito dijete udate majke nosi ono prezime koje majka stvarno nosi (redovito prezime muža).
- Ad 3. Redovite zabilježbe u matičnim knjigama (krizma, vjenčanje, sv. red, zavjeti, smrt, i sl.) vrši župnik na osnovu odgovarajućih obavijesti. Za ispravke pak i za druge promjene potrebno je tražiti dopuštenje i uputu Ordinarijata.
- Ad 4. U slučaju kada prosvjetni radnici javno vrše vjerske dužnosti, a župniku je poznato da to ne čine samo kroz kratko vrijeme radi vjenčanja, tada nisu potrebne pismene kaucije.
- Ad 5. Nije moguće odrediti jednaku normu za sve biskupije. Osim samog vjenčanja treba imati u vidu i angažiranost župnika prigodom zaručničkih izvida i pouke. Biskup može za svoju biskupiju odrediti pobliže tu stvar, imajući u vidu ne samo taksu za vjenčanje, nego i taksu za otpusnice, kao i eventualne darove koji se prilikom vjenčanja često daju vjenčatelju.
- Ad 6. Ekumenski direktorij i Red krštenja daju mogućnost da samo uz katoličkog kuma kod krštenja kumuje i osoba koja je krštena a ne pripada Katoličkoj Crkvi, a nikako samostalno. Ni Ekumenski direktorij ni Red krštenja ništa ne govore tko je kompetentan da ocijeni opravdanost takvog kumovanja. Prema tome to može dopustiti i župnik, ukoliko Ordinarij, zbog posebnih razloga to pravo nije sebi pridržao.

Tajnik BK:

Dr Vjekoslav Milovan, v.r.

& & & & & & & & &

OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

Broj: 911/1978.

DAN ZA MIGRANTE - ISELJENIČKI DAN.

Ove će se godine proslaviti dne 31. prosinca t.g.

Vijeće Biskupske Konferencije za hrvatsku migraciju i ove je godine dostavilo na vrijeme prigodni plakat i druge materijale za proslavu iseljeničkog dana. Svakom župskom uredu u našoj biskupiji dostavljamo te materijale, i pozivamo župnike, da na vrijeme prouče taj materijal i dobro se spremne na proslavu toga dana u svojim župama. Poslani materijali ne isključuju već potpomažu vlastitu inicijativu mjesnog župnika i drugih svećenika u duhovnoj pastvi u župama.

Mostar, dne 9. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj 912/1978.

S V J E T S K I D A N M I R A

/ 1. siječnja 1979. godine/

Tajništvo Biskupske Konferencije dne 7. prosinca 1978. svojim dopisom broj 281/BK - 1978. dostavilo je samo kratko priopćenje za tisak o proslavi i temi za svjetski dan Mira - 1979. godine, koje priopćenje u cijelosti prenosimo. Ukoliko pak dobijemo na vrijeme poruku Sv. Oca za taj dan, donijet ćemo je kasnije u našem Vjesniku, ili će je župnici moći naći u našem katoličkom tisku, koji će izaći do prvog siječnja naredne godine.

PRIOPĆENJE ZA TISAK: SVJETSKI DAN MIRA - 1979. GODINE

Tema: "DA BI ČOVJEK MIR POSTIGAO, TREBA SE ZA MIR ODGAJATI"

Odgoj za mir, tema je koju je Papa Pavao VI. izabrao za naredni Svjetski Dan Mira (1. siječanj 1979.). Ta je tema bila zajednička svim prethodnim Danima Mira; međjutim, ona zaslužuje sama po sebi da se na njoj zaustavimo, jer je vrlo aktualna i od prvenstvene važnosti u povijesnoj mijeni što je proživljavamo. Zaista, mir ovisi o čovjeku, ali i čovjek oviši o miru. Već u svojoj poruci za Svjetski dan mira 1974. Papa je pisao: "Ako ideja mira zaista osvoji ljudsko srce, mir će biti spašen, ili, bolje reći, on će spasiti ljude" (Poruka za Svjetski Dan Mira 1974, str. 12).

Ta se misao nalazi i u slijedećim riječima: "Da bi čovjek mir postigao, mora se za mir odgajati!".

Odgajati ljude za mir znači pomagati narode i njihove vodje da uzmognu postaviti i pokrenuti golemu mašineriju za čuvanje ili ponovno uspostavljanje mira: političke i pravne institucije, ugovore i sporazume, mrežu ekonomskih, socijalnih i kulturnih odnosa, u prvom redu sredstva za priznanje i ostvarenje ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odgajati za mir znači odgajati svaku osobu da ponajprije postane svjesna svoje odgovornosti za mir, a zatim da bude u stanju djelovati na ostvarenje mira. Jer mir se gradi duhom i srcem, mislima i djelima. "Treba da se mir nastani najprije u dušama kako bi se mogao nastaniti u dogadajima" (Poruka za Svjetski dan mira 1969, str. 9).

Odgajati za mir znači također pripremati pojedince i zajednice da prihvate stavoviti rizik, okladu.

Istina je da mir ovisi o ljudima, koji se mogu opredijeliti za najbolje ili najgore. Uostalom, mir je stvarnost u neprestanom pokretu čiji je domaćaj danas planetarnih razmjera. Stoga je važno odgajati ljude za razboritost i savjetovati im da obrazuju razne strukture sigurnosti. No, valja se usuditi odgajati ih i za međusobno povjerenje, poticati čovjeka na hrabrost koja mu je potrebna da nadidje sam sebe, buditi oduševljenje koje je u stanju da se izloži i opasnosti za stvar mira, ukratko valja igrati na kartu čovjeka i na nj staviti svoj ulog.

Odgoj za mir nije, dakle, samo neka nacrtazba, prenošenje odredjenog znanja. On se sastoji i u tom da odgajamo ljude kako bi stekli sudove u prilog mira i spasonosne navike koje su u stanju da uspostave nove međuljudske odnose, zasnovane na razumijevanju drugih ljudi, njihovih mentaliteta, potreba i problema i na međusobnom poštivanju, simpatiji, bratstvu i suradnji.

Taj se odgoj ne ograničuje na školsko i posliješkolsko razdoblje kada je mladi čovjek sposobniji da primi te vrednote, nego je stalni, permanentni odgoj koji obuhvaća čitav život od najranijeg djetinjstva do starosti.

Da bi čovjek došao do mira, valja prije svega odgajati njegovu nutrinu. Odgajati za mir u svjetlu kršćanske Objave i nauke Crkve znači neprestano dozivati čovjeku u pamet da je mir djelo ljudsko i dar Božji, to znači nadati se s prorocima da Bog, unatoč sporim i katkada punim razočaranja ljudskim putevima, blagoslivlja i kruni uspjehom iskrene napore oko mira jer su oni izraz ljubavi prema bližnjemu, i, ovdje na zemlji, znači koji obećavaju Mir budućega Kraljevstva.

Odgoj za mir ne isključuje nikoga: on je dužnost za svakoga. No taj se odgoj posebno odnosi na neke osobe, na primjer na društveno-političke vođe koji bi morali postati tvorci mira, na one koji nadziru informaciju i sredstva masovne komunikacije te na taj način stvaraju javno mnijenje, na odgojitelje, pozvane da usmjeruju prema miru dinamiku onih koji su im povjereni, konačno na mlade koji su nada bolje sutrašnjice."

Mostar, dne 9. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 913/1978.

PCST I NEMRS U 1979. GODINI

Prema Apostolskoj Konstituciji "Poenitemini" od 17. II. 1966.

- a) ZAKON PCSTA /jedanput na dan do sita jesti/i NEMRSA /uzdržavanje od mesa/ obavezuje samo na ČISTU SRIJEDU i SVETI /VELIKI/ PETAK.
- b) ZAKON SAMO NEMRSA obavezuje na sve ostale petke u godini, osim ako u petak dodje zapovjedni blagdan.

Na temelju ovlasti koje su podijeljene Biskupskim Konferencijama spomenutom Ap. Konstitucijom, naši su Biskupi na saboru BKJ u studenom 1969. godine ocredili, da pojedini vjernici mogu u PETKE IZVAN KORIZME umjesto NEMRSA (uzdržavanje od mesa) odabrati koje drugo djelo pokore, kao što su uzdržavanje od alkoholnih pića ili pušenja, kakvo karitativno djelo, milostinja u korist crkve ili siromaha.

Ovo ne vrijedi za petke u KORIZMI, kad ostaje obveza nemrsa, nego ta ovlast vrijedi samo za petke izvan korizme.

I ovi nekorizmeni petci - treba to vjernicima dobro i češće protumačiti - ostaju i nadalje dani pokore, samo pokora izražena očitovana uzdržavanjem od mesa može se zamijeniti nekim drugim pokorničkim djelom.

Za svećenike ostaje i dalje dužnost, da obdržavaju nemrs i u petke izvan korizme, kad su kod kuće i nemaju gostiju.

Redovnici i redovnice neka se u tome pridržavaju odredaba svojih viših redovničkih poglavara.

Ostaje i nadalje na snazi dijecezanska dispensa, ako se i u korizmi negdje u petak slavi kakva, pa i samo lokalna svetkovina, cum concursu populi i sa pučkom Misom, zakon nemrsa prestaje.

Mostar, dne 9. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 914/1978.

VRIJEME KORIZMENE SV. ISPOVIJEDI I USKRSNE SV. PRIČESTI

Traje u našim biskupijama kao i do sada, t.j. od prve nedjelje Korizme pa do blagdana Presv. Trojstva uključivo.

Po dopuštenju Sv. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda dosadašnja dozvola da radnici koji već prije Korizme odlaze na vanjske radove i vraćaju se kućama pred Božić, mogu udovoljiti dužnosti sv. ispovijedi i sv. pričesti počevši od prve nedjelje Adventa pa do svetkovine Spomena krštenja Isusova uključivo, protegnuta je dozvolom iste Kongregacije na sve vjernike u našim biskupijama bez razlike.

Mostar, dne 9. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 915/1978.

CALENDARIUM MISSARUM PRO IUVENTUTE ET FAMILIA CHRISTIANA

Raspored subotnjih sv. Misa za našu mladež i kršćanske obitelji u našim biskupijama u 1979. godini:

SIJEČANJ: 6. Biskupija, 13. Ravno i Trebinje, 20. Trebimlja i Neum, 27. Donji Gradac i Hutovo;

VELJAČA: 3. Donje Hrasno i Stolac, 10. Rotimlja i Stjepan Krst, 17. Frenj, Aladžinići-Dubrave i Domanovići, 24. Dračvo i Čeljevo;

OŽUJAK: 3. Mostar i Čapljina /u Mostar uključena je i župa Nevesinje, koja se poslužuje iz Mostara/, 10. Potoci i Blagaj, 17. Gabela i Gabela-Polje, 24. Drežnica i Jablanica, 31. Konjic /uključena je i župa Glavatičevo/;

TRAVANJ: 7. Kruševo k/Mostara, 21. Čitluk, 28. Medjugorje;

SVIBANJ: 5. Gradina, 12. Ploče, 19. Čerap, 26. Gradnići;

LIPANJ: 2. Humac, 9. Studenci, 16. Vitina, 23. Šipovača-Vojnići, 30. Veljaci,

SRPANJ: 7. Drinovci, 14. Grljevići, 21. Ružići, 28. Tihaljina;

KOLOVOZ: 4. Široki Brijeg, 11. Ledinac, 18. Rasno i Raskrižje,
25. Buhovac;

RUJAN: 1. Kočerin, 8. Polog, 15. Jare k/Mostara, 22. Izbično,
29. Ljuti Dolac;

LISTOPAD: 6. Posušje, 13. Rakitno i Sutina, 20. Posuški Gradac i
Hercegovački Vinjani, 27. Vir i Roško Polje;

STUDENI: 3. Duvno, 10. Bukovica, 17. Seonica, 24. Kongora;

PROSINAC: 1. Prisoje, 8. Grabovica, 15. Rašeljke, 22. Vinica,
29. Šuica.

Pozivamo župnike, da odmah po primitku svoga Direktorija za 1979. godinu zabilježe svoj dan u Direktorij, kako ne bi na to zaboravili. Takodjer ih pozivamo, da i u nedjelju prije svoga dana obavijeste s oltara svoje vjernike, da će se u narednu subotu služiti sv. Misa za mladež i kršćanske obitelji, i neka ih pozovu da u toj Misi sudjeluju u što većem broju, te neka se na te nakane mole u svojim zajedničkim obiteljskim molitvama.

Mostar, dne 9. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

POVIŠENJE MISNIH STIPENDIJA
BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR
Broj: 775/1978.

U susjednim biskupijama Hrvatske već su duže vremena povišene takse misnih stipendija. To je potaklo i bosansko-hercegovačke Biskupe, te su na svojoj sjednici dne 30. listopada 1978. god. zaključili o povišenju misnih stipendija za našu crkvenu pokrajinu, kako slijedi:

- 1/ Stipendij za tihi, nevezanu Misu - 90,00 Novih Dinara;
- 2/ Za vezanu Misu na dan i sat (fiksnu) - 100,00 Novih Dinara;
- 3/ Za pjevanu Misu - 150,00 N.D. Od toga 120,00 N.D. celebrantu, crkvi 15,00 N.D., orguljašu-pjevaču 15,00 N.D.

Ovo povišenje stupa na snagu dne 12. studenoga 1978.

N a p o m e n e:

- 1) Po kan. 831 CIC svaki je svećenik dužan ex iustitia držati se označenih iznosa misnih stipendija;
- 2) Fiksirana Misa uzima se u smislu tumačenja, koje je izloženo u dijecezanskom taksevníku od 23.VI. 1967.
- 3) Gregorijanskih Misa kod nas nema.
- 4) Nitko ne smije siliti ili bilo na koji način nagovarati vjernike, kad traže zadušnice ili godišnjice za mrtve, da naruče pjevanu Misu, ako oni žele tihi Misu.
- 5) Župnici su dužni do 31.XII. 1978. predati višak manualnih intencija sa dosadašnjim stipendijem.

Mostar, dne 6. studenoga 1978. + P e t a r, biskup

Broj: 916/1978.

DAN KLANJANJA PRED PRESVETIM PO ŽUPAMA

Pred II. svjetski rat u svim župama naših biskupija obavljalo se u odredjeni dan klanjanje pred Presvetim. Rat i velike poratne promjene učinili su da se u našim mnogim, da ne kažemo svim župama taj lijepi i pobožni običaj zanemario i posve zapustio. Željeli bismo da se taj običaj ponovno oživi i obnovi u našim biskupijama Hercegovine. Prema je presv. Euharistija ustanovljena da bude žrtva Novoga Zavjeta, a zatim duhovna hrana vjernicima u sakramentu sv. Pričesti, ipak najosnovniji obzir prema Spasitelju, koji u presv. Euharistiji stanuje dan i noć u našim crkvama, traži od nas da Božanskoga Utanmičeničke ljubavi ne ostavimo sama, nego da ga posjećujemo i njemu se klanjamo, i to ne samo pojedinačno nego i u zajednici.

Najidealnije bi bilo, kad bi se adoracija mogla organizirati da traje čitav dan, od jutra do večeri. Negdje će možda i to biti moguće, kao na pr. u gradskim župama, ili u onim župama koje su na okupu. Ali u većini naših župa bit će to teško provedivo. Stoga bit će najbolje da se klanjanje obavlja poludnevno. U odredjeni dan (nedjelju ili blagdan), poslije pučke Mise neka se stavi Presveto u monstrancu, ckadi i izloži na oltaru prema propisima u obredniku "Sveta pričest i števanje euharistijskog otajstva izvan Mise". Tako bi izloženo Presveto ostalo sve do večeri, kad bi se održao euharistijski blagoslov i Presveto pohranilo. Kroz to vrijeme ne bi se smjelo dogoditi da crkva odnosno Kapelica Sakramenta bude prazna. Župnik bi organizirao vjernike župe (djecu, mladež, majke, očeve, starije...), da dolaze u odredjene sata na klanjanje, možda bi netko te sate adoracije i predvodio, možda koja časna sestra, bolje poučeni vjernik, bogoslov, sjemeništvo, ili tko drugi...). U nekim župama neće ni to biti moguće, onda neka župnik nakon sv. Mise izloži Presveto, kako je gore rečeno, i ostane s narodom jedan sat u molitvi, klanjanju, pjesmi... pred Presvetim, završi s euharistijskim blagoslovom i pohrani Presveto u tabernakul.

Adoracija bi se vršila kroz sve nedjelje i zapovjedane svetkovine, isključivši dva najhladnija mjeseca godine: prosinac i siječanj.

Ovdje Ordinarijat iznosi svoj prijedlog rasporeda adoracije u našim biskupijama Hercegovine, s tim da to župnici prouče i što prije iznesu svoje prijedloge, kako bi Ordinarijat mogao u narednom broju Sl. Vjesnika objaviti definitivni raspored adoracije u našim župama:

Župe mostarsko-konjičkog Dekanata neka uzmu nedjelje u veljači i ožujku. Župe broćanskog Dekanata u travnju, župe donjo-bekijskog Dekanata u mjesecu svibnju, župe gornjo-bekijskog Dekanata u lipnju, župe nahijškog Dekanata u srpnju, župe duvanjskog Dekanata u kolovozu i rujnu, župe stolačkog Dekanata u listopadu, župe trebinjskog Dekanata u studenom. Župe širokobriješskog Dekanata u kolovozu i rujnu, kao i Dunc ..

U nekim Dekanatima ima više župa nego li nedjelja i svetkovina u njihovim mjesecima, onda bi po dvije župe u tom Dekanatu imale iste nedjelje (blagdane) svoj dan adoracije.

Revniiji župnici i vjernici mogu održati i drugiput klanjanje u istoj godini, uzevši u obzir hladne mjesece: prosinac i siječanj, što se preporučuje, posebno u župama u toplijim krajevima, ili u župama, gdje je u crkvama riješeno pitanje zagrijavanja, ili barem posebne kapelice presv. Sakramenta.

Ovim pozivamo sve naše župnike, neka temeljito prouče ovu okružnicu Ordinarijata, i početkom slijedeće godine, kad budu dolazili na Ordinarijat radi drugih svojih obaveza, mogu izvijestiti Ordinarijat, koju su nedjelju oni odabrali kao godišnji dan adoracije u svojim župama. Na temelju dobivenih prijedloga, sugestija župnika, Ordinarijat će napraviti točan pregled adoracija u našim župama i objaviti ga u Sl. Vj. Biskupije.

Mostar, dne 9. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

Broj: 917/1978.

PROCENAT MILOSTINJE ZA ŽUPNIKA

U nekim biskupijama hrvatskog jezičnog govora ili se kupi posebna milostinja koja ide u korist župnika koji vodi duhovnu pastvu za vjernike, (kao na pr. u vrhbosanskoj nadbiskupiji...), ili župniku pripada odredjeni dio milostinje koja se kupi nedjeljom i blagdanima u crkvi (kao na pr. u zagrebačkoj nadbiskupiji...). U našim biskupijama Hercegovine niti se kupi posebna milostinja u korist župnika, niti on dobiva odredjeni procenat sakupljene milostinje. Tako župnici kod nas posve besplatno, bez ikakve nagrade kupe, bilježe i vode brigu o milostinji.

Ordinarijat smatra da bi bilo ipak opravdano, da i župnici imaju neku osobnu korist od crkvene milostinje, kako bi se nagradio njihov trud, a i oni dobili poticaj, da marljivije vode brigu o skupljanju i čuvanju sakupljene milostinje. Za ubuduće vrijedi u našim biskupijama slijedeće pravilo:

U malim župama koje broje do tisuću vjernika (duša), pa je i milostinja manja, od svih triju milostinja (oltarske, gospine, mrtvačke) župnici imaju pravo sebi uzeti 10%.

U župama koje broje od 1000 do 2500 vjernika pripada im 8% sakupljene milostinje. U velikim župama, preko 2500 vjernika pa dalje, župniku pripada 5% od sve sakupljene milostinje.

Ovamo ne spadaju razni dobrovoljni priloz i vjernika niti milostinja (darovi...) na svjetski misijski dan. Od dobrovoljnih priloga vjernika i darova dobročinitelja župnicima ne pripada nijedan procenat, nego sve to u cijelosti pripada crkvi, župi.

Župnici su dužni u godišnjem zaključnom obračunu milostinja u svojim župskim knjigama točno označiti koliki je ukupni zbir dotične milostinje, te procenat koji ide u korist župnika, a koji ide ostaje u korist crkve, odnosno ustanove kojoj se ostala milostinja predaje. O svemu tome župnici su dužni prigodom kan. vizitacije Biskupu dati točan uvid u račun milostinja, da se točno vidi, što je on odbijao, kako bi Biskup mogao odobriti ili ne odobriti njegov postupak. Župnik će u svojim molitvama i sv. Misama posebno se sjećati umrlih svojih župljana, pa možda nekad, kad bude slobodniji, prikazati koju sv. Misu za pokojne župljane, jer uzima i od mrtvačke milostinje jedan procenat.

Ovo vrijedi već za milostinju sakupljenu u 1978. godini. Ods da više ne vrijedi ona dozvola Ordinarijata, da oni župnici koji idu na svećenički tečaj u Zagreb početkom godine mogu 1/2 putnog troška uzimati iz crkvene milostinje, jer će župnici imati jedan postotak svih milostinja, kako je gore određeno, odakle će moći podmirivati svoje putne troškove, pa možda i druge svoje izdatke tokom godine.

Mostar, dne 9. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

& & & & & & & & & &

KORISTIMO SLOBODAN PROSTOR:

Župnici mogu u kancelariji Ordinarijata nabaviti arke za prepise svih matica, kao i arke za knjigu "Stanje duša". Radi kasnijeg uvezivanja prepisa matica iz pojedinih župa, umoljavaju se svi župnici, da uzimaju arke iz kancelarije Ordinarijata, a ne iz drugih biskupija ili slično. Mogu nabaviti i više araka za pojedinu maticu u svojim župama...

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1.- ODGOVOR NA BRZOJAVNU SAŽALNICU POVODOM SMRTI PAPE IVANA-PAVLA I.

Na brzojavnu sažalnicu koju je dijecezanski Ordinarij uputio Kardinalskom kolegiju povodom iznenadne smrti Pape Ivana-Pavla I, Kardinal Confalonieri odgovorio je slijedeće:

Ex Aedibus Vaticanis, die 7 Octobris 1978.

Reverendissime Domine,

gratias maximas, etiam nomine Collegii Cardinalium, ago quod dolorem de repentina morte Ioannis Pauli I humanissime declarasti. Cuius desideratissimi Patris animam precibus tuis necnon cleri et fidelium Tibi commissorum etiam atque etiam commendo.

Haec rescribens, me Tibi addictissimum in Domino profiteor

+ C. Card. Confalonieri

Reverendissimo Domino

PETRO ČULE

Episcopo Mandetriensi - Dumnensi

2.- ČESTITKA MJESNOG ORDINARIJA POVODOM IZBORA K. Kard. WOJTYŁE ZA VREĆENOG PASTIRA KATOLIČKE CRKVE

BEATISSIME PATER!

Fideles dioeceseos Mostar in Herzegowina una cum suo clero et Episcopis multum contristati erant morte inopinata Papae Joannis Pauli Primi.

Sed Deus qui consolatur afflictos etiam nos laetitia magna sicuti et totam Ecclesiam Catholicam affecit cum Sanctitatem Vestram per electionem Patrum Cardinalium ad supremum regimen Ecclesiae Suae vocavit.

Beatissime Pater! Oculi omnium nostrum conversi sunt ad Sanctitatem Vestram. Confidimus et speramus quod Omnipotens Deus per Sanctitatem Vestram in Ecclesia Sua operaturus sit.

Nomen Carolus Sanctitati Vestrae in baptismo impositum bonum omen esse videtur. Sicuti Patronus Vester caelestis S. Carolus Borromeus heroice ecclesiam suam Mediolanensem reformaverat et quod amplius est, suo avunculo Pio Papae IV in reformanda tota Ecclesia iuxta decreta Concilii Tridentini consilio et opera adiuvando aderat, ita cum Dei gratia sperandum venit, Sanctitatem Vestram Ecclesiam Catholicam reformaturam fore iuxta verum et genuinum sensum Concilii Vaticani II.

Sanctitas Vestra provenit de catholicissima Polonia, quae erat et est semper fidelis quaeque etiam hodie in tempore maximae parturbationis, ubique vigentis, omnibus gentibus praeclarissimum exemplum adhaesionis sanae doctrinae catholicae a Cathedra S. Petri promanantis praebet, hinc speramus quod opera Sanctitatis Vestrae iste sanus sensus catholicus totum orbem christianum imbuet ac pervadet et ita feliciora tempora nobis aperiet.

Ista spes nostra alitur ac confortatur eximia pietate Sanctitatis Vestrae erga Beatissimam Virginem Mariam, Patronam excelsam Poloniae necnon Matrem totius Ecclesiae. Auscultando primum sermonem publicum Sanctitatis Vestrae, immediate post electionem, gavisi sumus de verbis auxilium Sanctissimae Dei Genitricis implorantibus, ideo speramus quod in Sanctitate Vestra Papam vero "Marianum" habebimus, qui cultum Beatissimae Virginis in tota Ecclesia summis viribus promovebit.

Ad hanc intensionem omnes incessanter orabimus. Insuper, ego infrascriptus Episcopus Ordinarius dioeceseos Mostar sicuti pro decessoribus Vestris cotidie 5 decades Rosarii Mariani doloris recitare consueveram idem etiam pro Sanctitate Vestra facere pergam.

Itaque nomine cleri et populi necnon nomine proprio fidelitatem, oboedientiam filialemque amorem vovens ac promittens pro tota dioecesi benedictionem Apostolicam demisse imploro.

Sanctitati Vestrae in Christo devotissimus

Mostar, die 18 Octobris 1978.

Petrus Ciule, Eppus-Ordinarius

Sua Sanctitas

PAPA JOHANNES PAULUS II

Città del Vaticano

Roma - Italia

3.- ODGOVOR DRŽAVNOG TAJNIKA NA BISKUPŌVU ČESTITKU
SECRETARIA STATUS

Ex Aedibus Vaticanis, 16 Novembris 1978.

Reverendissime Domine,

Litteras, quas Tuo atque Episcopi Coadiutoris necnon Christifidelium Tuae dioecesis mandetriensis - Dumnensis nomine, Beatissimo Patri Joanni Paulo II misisti, Ipsi valde gratae fuerunt, sive ob sensus, quos continebant, obsequii et gratiae plenos, sive ob preces, quas Te Tuosque fideles Deo adhibituros esse amabiliter promittebas pro Romano Pontifice.

Grave sane munus officiumque pontificale; attamen Pater Sanctus confidit Se; christianorum omnium, maxime vestrum, affectu et prece sustineri, iuvante Virgine Maria.

Libentissimo animo praeterea Summus Pontifex omnia bona vobis omnibus a Deo optat per Suam Benedictionem petit.

Ad me quod attinet, caelestibus donis Te cumulari desidero, atque iusta reverentia me Tibi addictissimum

+ J. Card. Villot

Reverendissimo Domino

Domino PETRO ČULE

Episcopo Mandetriensi - Dumnensi.

4.- PROSLAVA 500 - OBLJETNICE SMRTI BOSANSKE KRALJICE KATARINE KOSAČE U KUPRESU - 29. X. 1978.

Župnik župe Otinovci - Kupres svojim dopisom broj 82 od 20. rujna t. g. obavijestio je ovdašnji Ordinarijat o svečanoj proslavi 500-objetnice smrti posljednje bosanske kraljice Katarine Kosače u Otinovcima, Kupres, pa je uljudno zamolio dijecezanskog Ordinarija, da osobno prisustvuje ili da pošalje svojeg delegata, jer je "Kupres nekada spadao pod duvanjsku biskupiju".

Budući da je dijecezanski Ordinarij bio spriječen, on je poslac kao svog delegata tajnika Biskupije Dr. M. Perića, koji je sudjelovao u koncelebriranoj sv. Misi koju je predvodio splitsko-makarski nadbiskup Mons. Dr. Franc Franić uz sudjelovanje vrhbosanskog nadbiskupa i većeg broja klera iz župa vrhbosanske nadbiskupije.

Tom je prigodom u nakladi "Vrelo života" izišla prigodna knjižica pod naslovom: KATARINA KOSAČA - BOSANSKA KRALJICA (Prigodom 500-godišnjice njezine smrti -25.X. 1478), napisao Dr. K. Draganović.

U predgovoru te brošure (48 stranica) stoji:
"Na 25. listopada 1478 umrla je u Rimu na glasu svetosti jedna od naših velikih žena. Bila je to bosanska kraljica Katarina, žena Stjepana Tomaša Kotromanića, a kći Hercega Stjepana Kosače po kome je staro Zahumlje dobilo svoje današnje ime Hercegovina. Ova važna petstoljetna obljetnica zahtijevala je sama po sebi da bude proslavljena ne samo manifestacijama, poput one u Kraljevoj Sutjesci, gdje je Katarina dulje boravila, i na Kupresu, gdje je sagradila crkvu Presv. Trojstva, i drugdje, nego spomen-izdanjem kao što je i ova skromna brošura..."

Knjižica je vrlo dobro prodavana po župama Bosne, ali vrlo malo po župama naše Hercegovine. Mnogi naši župnici nisu je ni nabavili za svoju biblioteku, a zar ne bi bilo vrijedno, da su je ne samo oni osobno sebi nabavili, nego da su je proširili i među svojim vjernicima, jer se uvijek nadje onih, koji će rado pročitati i ovu vrijednu povijesnu studiju. Gajena je vrlo povoljna -25,00 N. D. Još nije kasno, župnici će moći naručiti kod "Misijske centrale" u Sarajevu, pa širiti to prigodno narednog blagoslova kuća ili kojom drugom zgodom među svojim župljanima!

5.- KONFERENCIJA BISKUPA NAŠE CRKVE POKRAJINE
Održana je dne 30. listopada 1978. u Sarajevu pod predsjedanjem metropolita, vrhbosanskog Nadbiskupa Mons. Dr. Marka Jozinovića. Prigodom toga susreta Biskupa naše crkvene pokrajine, naši su Biskupi posjetili pokrajinsko centralno bogoslovsko sjemenište, susreli se s našim bogoslovima, saopćili im svoje poruke i dali svoje sugestije za narednu akademsku godinu.

6.- POSJET VRHBOSANSKOG NADBISKUPA NAŠIM BISKUPIMA

Dne 1. prosinca t. g. posjetio je naše Biskupe vrhbosanski Nadbiskup i metropolita Mons. Dr. Marko Jozinović u zgradi rezidencije u Mostaru, te je s našim Biskupima među ostalim konferirao i o redjenju franjevačkih bogoslova izvan BiH.

7.- JESENSKO ZASJEDANJE SABORA BKJ održano je u Zagrebu, kako je naprijed spomenuto u priopćenju za tisak. Zasjedanju tog sabora BKJ, kao preljetošnjem, u travnju, nije prisustvovao naš dijecezanski Ordinarij, nego samo njegov pomoćni Biskup-Koadjutor.

8.-TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN U ZAGREBU - 23. do 26.I. 1979.

Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu priredjuje - za početak slijedeće godine uobičajeni "Teološko-pastoralni tjedan za svećenike u Zagrebu od 23. do 26. siječnja 1979. godine u prostorijama Dječakog sjemeništa na šalati, Voćarska 106, Zagreb".

Tema je slijedećeg tjedna: SAKRAMENAT ŽENIDBE.

Ova će tema biti razradjena kroz slijedeća predavanja:

1. Ženidba u svjetlu Biblije; - Pavao o ženidbi i djevičanstvu;
2. Novi naglasci nauke o ženidbi na II. Vat. Saboru i u pokoncilskim dokumentima;
3. Ženidba kao društvena ustanova;
4. Ženidba u suvremenoj urbanoj i tehničkoj sredini;
5. Ljubav i radjanje - odgovorno roditeljstvo;
6. Pastva bračnih drugova unutar cjelokupne crkvene prakse;
7. Psihopedagoški aspekti ženidbe;
8. Neuspjele ženidbe: rastavljeni i civilno vjenčani;
9. Crkveno pravo i sakramenat ženidbe - Brak u našem civilnom zakonodavstvu;
10. Liturgijsko slavljenje sakramenta ženidbe u prošlosti i sadašnjosti.

Osim gore navedenih tema predavanja, predviđjena su i kratka priopćenja, kao na pr. Mješovite ženidbe, Kršćanska ženidba u praksi, Razvod braka u Istočnoj Crkvi, Razvod braka u Zapadnoj Crkvi, Nezakonita (vanbračna) djeca, Brakovi bez djece, Posvojenje djece, Bračna savjetovališta, Bračni weekendi, Brak u Islamu...

Prijave za prisustvovanje i sudjelovanje na tečaju slati: Uprava Dječakog sjemeništa, 41000 ZAGREB, Voćarska 106. Poblježe se informacije mogu dobiti na adresu: Katol. Bogoslovni fakultet, 41000 ZAGREB, Kaptol 29.

Cijena punog pansiona iznosi u sjemeništu dnevno 120,00 ND, a za sve dane zajedno sa upisnicom i iskaznicom iznosi 600,00 ND.

Svećenici sa sobom ponijeti potrebno za koncelebraciju.

Prijaviti se na vrijeme! U pogledu putnih troškova vrijedi ono što je naprijed rečeno u Okružnici Ordinarijata pod broj 917/1978.

3.- Z a m o l j e n i, p r e p o r u č u j e m o !

a) KATEKIZAM ZA ODRAŠLE. Nakladnik HKD Sv. Ćirila i Metoda, Zagreb.

Knjiga se nalazi u tisku. Cijena još nije određena. Jedan je biskup za tu knjigu napisao: "Ta je knjiga dragocjeno, suvremeno i neophodno nužno pomagalo koje će izvršno poslužiti svim katehetima i propovjednicima! Drži se, da je to za sada najbolji veliki katekizam za odrasle. Knjigu najtoplije preporučujemo, i nadamo se, da neće nijedan naš svećenik izostati da tu knjigu sebi ne naruči, jer će mu biti dragocjeno pomagalo za ispravnu katehizaciju odraslih i mladeži koja će sutra preuzeti ulogu današnjih starijih...

b) Dr. Josip Kribl, sveuč. prof. RELIGIJA ISKUSTVA I MARKSISTIČKOG MISLJENJA, Zagreb, 1978. Cijena je vrlo povoljna - 50,00 N.D.

Neki će naši svećenici osobno poznavati Dr. Kribla, drugima je bio dugogodinaš vicerektorom u bogoslovskom sjemeništu u Zagrebu, i kasnije profesorom na fakultetu.

U Predgovoru autor piše: "Zadatak bi ove knjige imao biti: osnovno misli snvaćanja religije prikazati s namjerom da se stvari razbistre, koliko je moguće". Autor obradjuje vrlo suvremenu temu, pa će naši svećenici naći u toj knjizi od svega 64 stranice dragocjeno pomagalo za svoj rad u suvremenom svijetu.

Knjigu najtoplije preporučujemo!

10.- RADVI NA IZGRADNJI NOVE KATEDRALNE CRKVE

Uz ono, što je o gradnji nove katedralne crkve u Mostaru napisano u Sl. Vj. Biskupije broj III, str. 108 ovdje želimo dodati slijedeće: U toku ljetnih mjeseci i prvih jesenskih dana izvedeni su radovi na povezivanju gradske vodovodne mreže sa instalacijom za vodu na gradilištu i u prostorijama kancelarijsko-stambenog objekta; takodjer je izveden spoj kanalizacione mreže s gradskom kanalizacionom mrežom u ulici Šetalište JNA.

U listopadu je Biskupija potpisala ugovor s poduzećem R.O. "Vodoprivreda BiH" -COUR za vodoprivredne djelatnosti "Lištica", Lištica o uređenju partera prema projektu, što ga je izradilo mjesno projektno poduzeće "Projektant" iz Mostara. Budući da je bilo u studenom vrlo povoljno vrijeme za obavljanje nekih radova na uređenju partera, to je poduzeće gore spomenuto vrlo angažirano izvodilo pogodjene radove i na veliko zadovoljstvo Investitora i gradjana Mostara.

Biskupija je takodjer primila neke dijelove projekta o uređenju interijera crkve, i željela bi početkom naredne godine tražiti solidna izvodjača za neke dijelove toga projekta, kako bi se u slijedećoj godini crkva mogla blagosloviti i otvoriti za javnu liturgijsku uporabu. U glavnoj auli crkve već je dobrim dijelom postavljen kameni pod iz poduzeća "Ukras-kamen", Posušje.

Napredak radova ovisi o financijama. Ako bude Biskupija imala dovoljno novčanih sredstava, moći će se slijedeće godine, ako Bog da, crkva barom blagosloviti i otvoriti za javnu uporabu. Stoga pozivamo sve naše župnike, da prigodom božićnih blagdana na prikladan način organiziraju u svojim župama sakupljanje za novu katedralnu crkvu u središtu Hercegovine i sjedištu naših biskupija u Hercegovini. Ordinarijatu je vrlo dobro poznato, da mnoge naše župe rade i same su potrebne pomoći sa strane, ali uz malo dobre volje i zalaganja mjesnog župnika moći će se nešto skupiti i za nastavak radova na započetoj novoj katedralnoj crkvi u Mostaru.

11.- PREMJEŠTAJI

- Vlač. Don MILE MILJKO, razriješen je dužnosti upravitelja župe Šipovača-Vojnići i stavljen na raspolaganje Mons. Stankoviću, za dušobrižničku pastvu među našim migrantima;

- Vlač. Don IVAN VUKŠIĆ, razriješen je dužnosti privremenog upravitelja župe Vir i imenovan župnikom župe Šipovača-Vojnići;

-Vlač. Don Petar Leventić razriješen je dužnosti upravitelja župe Ledinac, i imenovan župnikom u Viru kod Posušja;

Vlač. Don IVICA PULJIĆ, razriješen je dužnosti kapelana u župi Grljevići, i imenovan upraviteljem župe Trebinje;

- Vlač. Don Krešimir Pandžić razriješen je dužnosti upravitelja župe u Trebinju i imenovan župnikom župe Ledinac.

Svim premještenim ili novoimenovanim župnicima želimo Božji blagoslov i obilan uspjeh u njihovom pastoralnom radu!

& & &

& &

&

12.- BLAGOSLOV CRKVE NA ČAST SV. DOMINIKA U DOLIMA, ŽUPA

ŠIPOVAČA-VOJNICI

Dijecezanski je Ordinarij na 1. listopada t. g. svečano blagoslovio novu seosku crkvu na čast sv. Dominika u selu Doli, župa Šipovača-Vojnici, nahijski Dekanat. Vjernike su duhovno pripravili na blagoslov crkve dominikanac O. Drago Kolimbatović, koji je ujedno u župi matici održao obnovu pučkih misija. Održavanju duhovne obnove pridružio se i Biskup-Koadjutor, koji je u trodnevnoj duhovnoj obnovi prikazao vjernicima i prikladne religiozne filmove.

Prije početka obreda blagoslova crkve Biskupa je Ordinarija pozdravila jedna učenica uz mjesnog župnika. Preuzvišeni je Biskup u svojoj homiliji pored zahvalnosti vjernicima koji su mnogo žrtvovali za gradnju svoje crkve, dotaknuo se i povijesne prisutnosti otaca Dominikanaca na tlu Bosne i Hercegovine, a preporučio je svim vjernicima, da i njihove obitelji budu kao crkva u malom, gdje će se uz ostalo održavati zajednička molitva, posebno sv. krunice, posebno u mjesecu listopada, koji je posvećen sv. Krunici.

Poslije sv. Mise u novoj seoskoj crkvi, seljani su priredili zajednički objed ne samo za prisutne Biskupe, svećenike nego i za goste sa strane, a nastavili su s narodnim veseljem i radošću nad ostvarenim djelom.

Poslije podne O. Kolimbatović po delegaciji Biskupa-Ordinarija blagoslovio je novopodignutu kuću za Časne Sestre, koja se je zadnjih godina podigla u župi uz dobrovoljni rad i doprinos župljana!

Čestitamo vjernicima sela Dola, mjesnom i agilnom župniku! Sve neka bude na Slavu Trojedinoga Boga i na spasenje neumrlih duša!

13.-POSJETI NAŠIH BISKUPA ŽUPAMA...

Na blagdan Sviju Svetih Biskup Ordinarij služio je pučku sv. Misu, održao prigodnu homiliju u župi Stolac, a popodne toga dana navratio se u novu župu Aladinići-Lubrave, i pregledao radove na gradnji nove župske crkve;

- U nedjelju, dne 12. studenoga t.g. posjetio je župe Buškog Blata, služio pučku sv. Misu i održao homiliju u Grabovici, potom posjetio župu Rašeljke, i Sestre Milosrdnice u toj župi, iza toga preko Vinice i Dalmatinskih Studenaca posjetio župu Vir, i pod večer prije povratka u Mostar navratio se u župu Polog k/Mostara, i pregledao izvedene radove na uređenju župskog dvorišta;

- Na blagdan Krista Kralja, dne 26. XI. Biskup je Ordinarij služio pučku sv. Misu i održao prigodnu homiliju u župi Dračevo, a ponovio je također i župu Čeljevo.

- Na 30. XI. Biskup je Ordinarij posjetio župnika u Domanovićima, te župnika u Prenju i navratio se na gradilište nove crkve na Aladinićkom Brdu i zatekao veliki broj vjernika, koji su dragevoljno radili na pokrivanju nove župske crkve. Toga dana, poslije podne posjetio je bolesnog Mons. Don Andriju Majića u Studencima, čestitao mu imendan i zaželio Božji blagoslov i jakost sv. Andrije u podnashanju patnji a svojim staračkim godinama;

- Na 5. prosinca t.g. prisustvovao je poslije podne adoraciji u župi Domanović, koja je održana u sklopu svećeničkog misijskog dana, te na početku održao nekoliko pobudnih riječi o brizi za misije i o našim misionarima. Na povratku u Mostar navratio se i u župu Kruševo i pregledao izvedene radove na obnovi župskog stana i zaželio, da se što prije župnik i njegov kapelan presele u obnovljeni župski stan i oslobode vjeronaučnu prostoriju za svoje radove, za koju je i podignuta.

SVEĆENICIMA NA RAZMIŠLJANJE I INFORMACIJU

O KANONSKIM PROPISIMA ZA REDJENJE REDOVNIKA

Redovnike zakonito redi Biskup Ordinarij biskupije gdje stoji redovnička kuća kojoj oni pripadaju (kan. 965). U pretpostavci da će živjeti u samostanu, redovito im je za redjenje dosta jamstvo njihova redovničkog Starješine. No za one, koji će živjeti mjesto u samostanu, u pastvi na župama, po sebi je jasno da moraju ispunjavati i sve one uvjete koji se inače zakonito traže i od dijecezanskog pastoralnoga klera.

Redjenje redovnika izvan biskupije u kojoj je njihova kuća, kanonski je moguće samo u slučajevima koji se navode u kan. 966 § 1, t.j.: kada to vlastiti biskup odobri, ili ako je drugog obreda ili otsutan, ili neće inače imati redjenja, ili kad vakantnom biskupijom upravlja nebiskup. No opet je i za svaki od tih slučajeva potrebno da biskup-reditelj od Ordinarijata vlastite biskupije tih redovnika dobije o tom autentični dokumenat (kan. 966 § 2).

U slučaju, dakle, kad vlastiti biskup iz bilo kojeg razloga neće ili odbija rediti neke redovnike, redovnik Jone tumači da "in his adiunctis nihil restat nisi ut recursus interponatur ad Sedem Apostolicam" (Comment. II, 181), što znači da im je tada jedini utok Sv. Stolici, a ne premještanje kandidata u kuću u drugoj biskupiji da ondje budu zaredjeni zaobilazno "in fraudem Episcopi" (Can. 967).

Isti Jone, nadalje, uz kan. 968 § 1 tvrdi općenito:

"Ne quispiam ullum ius ad ordinationem habet antecederet ad liberam electionem Episcopi",
pozivajući se pri tom na AAS, IV, p. 485.

On time poriče pravo na redjenje bilo kome koga biskup ne prihvati. A biskupu Crkva propisuje da ne smije nikoga zarediti; quin ex positivis argumentis moraliter certus sit de eius canonica idoneitate" (can. 973, § 3). Ukoliko se toga ne drži, biskup "non solum gravissime peccat, sed etiam periculo sese committit alienis communicandi peccatis (ibid.). Ovo je u cijelosti sadržano u pravilu što ga je sv. Pavao postavio općenito pišući Timoteju: "Ni na koga brzo ne polaži ruku! Ne budi dinikom tuđih grijeha! Sam sebe čuvaj čista!" (1 Tim 5,22). U toj stvari ništa ne mijenja što u "Bosni srebrenj" (br. 8 - 9/78, str. 129) mp. fra Alojzije Ištuk nekontrolirano i posve premašeno tvrdi "da se kod sv. Pavla na dotičnom mjestu radi o neofitima"! A vrlo je lako provjeriti da je o neofitima govor na drugome mjestu i u posve drukčijem kontekstu (1 Tim 3, 6).

Ako se tako postupa s tekstom što ga svaki svećenik može lako provjeriti, što bi se tek imalo reći o krivim tvrdnjama i tumačenjima što ih neka subraća šire i među vjernicima čineći time uslugu stvarno svakom više nego vlastitoj Provinciji, našoj Nadbiskupiji te Crkvi i vjeri uopće?! Tako je na pr. ovih dana uistinu samozvano neki kanonista-protivno svdje navedenim i drugim kanonima (usp. član. 2344) - vlastitog mjesnog Ordinarija u otvorenom pismu proglasio ništa manje nego zločincem na koncu konca zato što ovaj uporno ostaje pri spomenutim kanonskim i drugim odredbama Katoličke Crkve, kao što je dužan. Možemo se pitati: a čijoj su zapravo službi ovakvi ljudi? I da li u Crkvi uopće može još postojati neki auktoritet dok se ignoriraju odluke i Sv. Stolice i samog Generala Reda, a da i ne spominjemo mjesnoga Ordinarija?

Takvi se svakako varaju, ako misle da nam je nepoznato koliko se oni u teoriji i u praksi ne protive samo odlukama Sv. Stolice nego su ujedno izravno nepokorni i svome vrhovnom Starješini, koji je svojoj subraći u Bosni 14. lipnja 1978 pisao na pr. i ovo:

"Erectio Paroeciae de Haljinići, ut vobis notum est, a S. Congregatione pro Gentium Evangelizatione prout valida agnita est. Proinde nobis nihil aliud superest quam factum eiusque consequentias agnoscere et acceptare, tam verbis quam actis cohaerentibus et continuis" (Gener. Kurija OFM Nr. 050897 - 14.VI. 1978.).

Povrh toga: zar ti ljudi zbilja nisu svijesni kako je njihov stav oporbe i napadanja na Ordinarija materijal što ga stvarno sami proti sebi daju i takodjer samo jedan razlog više da se i dalje odgadjaju redjenje onima koje ovakvi odgajaju i njima upravljaju.

Ni u kojem slučaju ne ćemo pogriješiti, ako - bar u ovo vrijeme Došašća - o svemu tome pred Bogom dobro razmislimo, ispitamo u prvom redu svaki svoju savjest, a onda se svi za sve pomolimo da uspješnije gledamo kako ćemo bolje pripravlјati (a ne ometati) put za Gospodnji dolazak.

DOKUMENT SV. KONGREGACIJE ZA EVANGELIZACIJU NARODA O REDJENJU BOSANSKIH FRANJEVACA VANI

Na upite Uzor. g. Kard. J. Hoeffnera, predsjednika BK Njemačke, Sv. Kongregacija za Evangelizaciju Naroda dne 28. listopada 1978. pod Br. 5018/78 odgovorila je kako slijedi:

"Per epistolam diei 3 vertentis mensis, Eminentia Tua Reverendissima Sacrae Congregationi pro Clericis dubia, quae sequuntur proposuit:

1. Utrum Episcopi istius Nationis Ordinationem diaconalem seu sacerdotalem conferre possint Sodalibus Seraficae provinciae minoriticae Bosniacae, petitione Ministri provincialis Bosnensis accepta, quamvis Ordinarius competens, nempe Exc.mus Archiepiscopus Metropolitae Vrhbosnensis seu Serajensis collationem Sacrorum Ordinum recuset;

2. Utrum aliquis Episcopus Ordinarius in Germania, seu in casu Exc.mus Episcopus Monasteriensis, alumnus Ordinis Fratrum Minorum, ex Bosniaca Serafica Provincia oriundis, sed in Serafica Saxonica Provincia translatis, Ordines sacros conferre potest.

Omnibus mature perpen^sis, Sacra haec Congregatio in casu competens, per praesentes respondendum censuit:

Ad primum: negative, attentis Can. C.I.C. 965 - 967.

Ad secundum: negative, nisi supradicti alumni religiosi Seraficae provinciae Saxonicae definitive adscribantur"

/Preuzeto iz: VRHBOSNA, Službeni Vjesnik, broj 4, Sarajevo, 1978., str. 20 - 21/.

X x x x x x x x - 144 - x x x x x x x x X
 X BOŽIĆNA PORUKA NAŠIH BISKUPA X
 x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

NA DOBRO VAM DOŠAO BOŽIĆ I SVETO PORODJENJE ISUSOVO!

Braćo i sestre!

Sveto pismo Novoga Zavjeta, točnije Knjiga Otkrivenja sv. Ivana Apostola završava usklikom, molitvom, koja će do konca svijeta biti živa u kršćanskom srcu i ustima: "Dodji, Gospodine Isuse" /Otkrivenje, 22, 20/. Dobro je to upisao sv. Ivan, iako je Isus na svijetu već živio, trpio i umro za naše spasenje. Ali njegovo spasenje može svaka generacija primiti i odbaciti, pa i naša generacija osjeća potrebu da zavapi: "Dodji, Gospodine Isuse!"

U ovo naše vrijeme čovjek se materijalno i kulturno silno brzo uzdiže. Zato postaje ohol, nitko mu nije ravan. Hoće da bude slobodan od svega i svakoga. Naliči na rasipnog sina kojemu smeta i pogled dobrog oca, Boga, pa bježi i od Boga i od roditelja, i od morala i čovještva. Na ustima mnogih naših suvremenika kao da stoji povik: "Ne trebamo te, Isuse, smetaš nam, odlazi!". Ali ne treba mnogo truda da svatko s malo dobre volje vidi, kamo vodi put oholog rasipnog sina. On gubi ravnotežu. Makar je naše stoljeće puno škola, knjiga, novina, posvuda radio, televizija..., makar se svatko smatra pametnim i velikim, Bog je ponizio tu nadutu ljudsku mudrost, koja je odbacila svjetlo iz Betlehema. Iz najkulturnijih zemalja, iz najbogatijih obitelji dolaze nam vijesti o propaloj mladeži, o razorenim obiteljima, o nemoćnim roditeljima kojima ulica grabi djecu iz zagrljaja i utjecaja. Svjedoci smo degradacije žene i majke, koja je samu sebe do kraja ponizila, koju svijet sve manje cijeni, jer je svijetu dana kao nezamjenjiva odgojiteljica, a ona posta kvariteljica. Treba li spomenuti sramotu nasilja, ubijstava, nemira?! Civilizirano i kulturno dvadeseto stoljeće kao da za svaki problem nema drugog rješenja, osim ubijanja i prolijevanja krvi. Ovo stoljeće već ne zna pravo što je čovjek i čovještvo, što je prava sloboda, što su to osnovna prava čovjeka. Ljudi našeg vremena kazali su na neki način Isusu: "Odlazimo, ne trebamo te", ali u tami bez svjetla iz Betlehema ne znaju odgovoriti na velika životna, često krvava pitanja, kao što su: treba li starije slušati ili ne, imaš li pravo na potpunu slobodu, kako se moraju ponašati mladić i djevojka, na kakve zabave i užitke imaju pravo, ima li smisla borba za krepost, čistoću, bijeg od napasti, ... a znamo što im nudi moda, filmovi, društvo u

kojem se kreću..., smije li se za bolji položaj vjeru zatajiti, od nesimpatičnog bračnog druga rastaviti se, neželjeno dijete likvidirati, mora li se i tko će se za natražne i suvišne starce brinuti, što je prava ljubav, što je to bračna vjernost, posebno kada je netko na radu daleko od obitelji.

Na ta teška i krvava životna pitanja ne zna odgovoriti mudrost, koja je odbacila svjetlo što se rodilo u Betlehemu. Ta svjetska mudrost daje o najtežim životnim pitanjima sasvim oprečne odgovore, a praksu vidimo svakog dana na djelu. Treba nam Isus i njegova životna mudrost, njegovo Evandjelje, njegova ruka da nas vodi, njegova milost da nas jača. Posebni problem su naši mladi, katolička mladež, koja pred sobom gleda život u kojemu nema Boga, iz kojeg se tjera Boga, često život umjetno stvoren na filmu i u novinama; čini joj se da joj je prijatelj onaj koji ju uvijek hvali, a teško ju je uvjeriti da pravu životnu mudrost nose u duši njezini roditelji, makar i ne bili školovani. Mudrost roditelja jest mudrost Evandjelja, prožeta životnim iskustvom i roditeljskom ljubavi. Ali ti kršćanski roditelji, - djeci koja idu u školu i znaju, recimo tako, više od roditelja, izgledaju natražni, zaostali, jer se ne oblače i ne žive moderno. I to je možda najteži problem kršćanske obitelji: roditelji poznaju mudrost Evandjelja, djeca uče mudrost svijeta bez Boga, pa eto zbrke i muke! Zato naša kršćanska generacija vapije jače nego ikada: "Dodji, Gospodine, Isuse, dodji, trebaš nam!". A u svetoj božićnoj liturgiji sv. nam Pavao kaže: da je već dan odgovor na sva pitanja: "Predragi! Pokaza se dobrota i čovjekoljublje Spasitelja našega Isusa Krista svim ljudima učeći nas, da odričući se bezbožnosti i svjetovnih želja, triježno, pravedno i pobožno živimo na ovome svijetu".

To je i naša poruka svima vama, braćo i sestre, u ovim burnim vremenima, držimo se, - mladi i stariji, - Mudrosti, koja se rodila u štalici u svetoj badnjoj noći. U tom smislu ponavljamo vam svima:

NA DOBRO VAM DOŠAO BOŽIĆ I SVETO PORODJENJE ISUSOVO!

Vaši Biskupi:

+ P E T A R, Biskup-Ordinarij,

+ P A V A O, Biskup-Koadjutor.

Poruku naših Biskupa pročitati vjernicima s oltara u sv. Misi prvog dana Božića.

Biskupski Ordinarijat Mostar

Mostar, dne 15. prosinca 1978. godine!

/ ISKLJUČIVO ZA DIJECEZANSKI KLER HERCEGOVINE/

I.

PORUKA BISKUPA-ORDINARIJA O MEDJUSOBNOM

POHADANJU SVEĆENIKA

Danas se svećenici mogu lakše medjusobno pohadjati nego li prije rata. Razlog je, što se osnivanjem mnogih župa medjusobna udaljenost smanjila, a glavni je razlog motorizacija većine svećenika. To bi trebalo potaknuti svećenike, da se češće bratski posjećuju. Ali ne, da u besposlenim razgovorima potrate dragocjeno vrijeme, nego da se medjusobno duhovno osvježe / zajednički se pomole - koja hora Brevijara, zajednička krunica, nekoliko minuta adoracije u crkvi, i sl. / i zadobiju novi elan u radu za Crkvu i povjerene im vjernike. Nema sumnje, da se danas župnici komšije češće posjećuju nego ranije. Ali postoji stvarna opasnost i ne samo opasnost nego i kruta zbilja, da župnici na periferiji rijetko se posjećuju, pa puno trpe od osame. Kod nas posebno dva svećenika izložena tome manjku. To su župnici SUTINE i STJEPAN KRSTA. Trebali bi njima bliži svećenici, da sustavno organiziraju posjete njima. To osobito vrijedi za najviše osamljenoga župnika u Sutini. Naši svećenici oko Posušja i Buškog Blata trebali bi njega svakako barem jednom godišnje posjetiti. Pomoći mu za vrijeme adventskih i korizmenih ispovijedi, pa pred blagdan patrona župe. I dogovoriti se, da to bude u razno vrijeme kroz cijelu godinu. I pismeno najaviti unaprijed dan dolaska, da župnik Sutine ili Stjepan Krsta budu taj dan kod kuće. A i njih pozivati, da i oni posjećuju druge svećenike-kolege, i na taj način da se što bolje oživotvori naše svećeničko zajedništvo. O tome bi prijedlogu svećenici mogli na svojoj regionalnoj duhovnoj obnovi razgovarati i stvoriti jedan zajednički plan. U tom neka vaš Svemogući Bog blagoslovi!

Mostar, dne 14. prosinca 1978.

+ P e t a r, biskup

II.

IZ TAJNIŠTVA ORDINARIJATA

1.- Po uzoru na Nadb. Vrhbosanski Ordinarijat svim se našim svećenicima dostavlja primjerak pismene IZJAVE, kojom svaki naš svećenik pristaje, da se iza N. Godine potpiše jedan ugovor o zdravstvenom osiguranju svećenika koji nisu članovi d.p. Izjave što prije potpisati, i povratiti ih Tajniku Biskupije, koji će u suradnji s Nadb. Ordinarijatom u Sarajevu dalje raditi na uključivanju naših svećenika u zdravstvenu zaštitu.

2.- Za 1978. svećenici će platiti po našim statutima, kao što su platili za 1976. i 1977. godini.

3.- Namjeravani godišnji sastanak Uzajamnosti nije se moglo održati zbog viših razloga. Stoga održat će se u proljeće 1979. godine, odmah poslije Uskrsa. Naši su svećenici bili pozvani, da bismo prigodom jubileja naših Biskupa i nekih naših svećenika dali po neki iznos novca Biskupu-Ordinariju, kao naš osobni prilog za izgradnju nove katedralne crkve. Neka svećenici od onih prihoda koje dobiju početkom godine, jedan dio votiraju za tu svrhu, pa ćemo to moći dati na slijedećoj godišnjoj skupštini Uzajamnosti.

Na koncu svima svećenicima: SRETAN BOŽIĆ i BLAGOSLOVLJENU NOVU GODINU uz iskreni pozdrav želi

Mostar, dne 15. prosinca 1978. Dr. M. Perić,
tajnik, v.r.

III.-

NAŠI MISIONARI U AFRICI

U prošlom broju Sl. Vjesnika, broj III/1978. str. 107 javili smo, da je i treći naš dijecezanski svećenik vlč. Don STIPE IVANČIĆ pošao u misije u Afriku, i on se je već 21. rujna t.g. javio pismom vlč. Don Andriji Iličiću, dijecezanskom referentu za misije, dok druga dvojica: vlč. Don Nikola Obradović i vlč. Don Drago Bevanda rijedje pišu svećenicima. Stoga smo zahvalni, da i u njihovo ime piše češće vlč. Don Stipe Ivančić, jer je on drugi put pisao vlč. Don Andriji 4. prosinca, a našim Biskupima na 1. prosinca t. g.

U prvom pismu od 21. rujna t. g. osvrće se na pitanje, da li naši misionari da idu preko koje misijske ustanove, ili da izravno idu preko mjesnog Ordinarija koje biskupije u Africi. Nadalje, u pismu javlja, da bi pred Božić 1978. vlč. Obradović i Bevanda prihvatili župe, a da će on ostati u pastoralnom centru do polovice ožujka 1979. radi učenja njihova domaćeg jezika. Tu piše i ovo: "Za početak osjećam se veoma dobro. Zdravstvenih problema za sada nema, a ni nekih drugih, osim onog jezičnog, koji će se opet s vremenom riješiti. No, Bože zdravlje! Važno je da uvijek ostanemo povezani s Onim koji nas je izabrao i koji nam je konačno povjerio ovo odgovorno mjesto. U takvoj povezanosti i suradnji s Njim sigurno je da ćemo moći nešto napraviti na širenju Radosne Vijesti. Zato nam je upravo drago da ima veliki broj onih koji nas prate svojim molitvama, koje su nam svima skupa veoma potrebne..."

U pismu od 4. prosinca t. g. ponavlja da je "Zdravlje, raspoloženje i sve ostalo je na visini, tako da se lakše obavljaju i svakodnevne obaveze i zahtjevi, koje mi nameće trenutna situacija. Ulazim pomalo u njihov mentalitet, običaje i kulturu, tako da bi sutra mogao što bolje razumjeti dušu i potrebe ovog afričkog čovjeka. Sigurno je da ima dosta stvari koje odudaraju od našeg evropskog i nažalost od kršćanskog mentaliteta i shvaćanja čovjeka i svega onoga što je s njim povezano. No, sigurno je da ima dosta pozitivnih strana u ovom njihovom čovjeku na koje se može "nakalamiti" Kristova nauka... U tajne njihova jezika pomalo ulazim, a svakako da treba dosta vremena da bi se postigao jedan stupanj normalnog govora" Za Božić namjerava posjetiti našu drugu dvojicu misionara, pa će se onda javiti "sa terena i konkretnije". Završava svoje pismo iskrenim čestitkama za Božić i Novu Godinu.

A u pismu od 1.XII. 1978. upravljenom našim Biskupima piše sljedeće:

"Svima vama u Biskupiji kao i svim našim svećenicima želim sretan i blagoslovljen Božić kao i Novu 1979. Godinu. Neka On koji postade Čovjekom radi svih nas i koji nas je pozvao da Mu budemo "svjedoci do krajnjih granica" bude Vaša snaga i Vaša radost kroz cijeli Vaš život" "Sve Vas i naše svećenike srdačno i toplo pozdravlja s preporukama u Vaše molitve Vaš zahvalni svećenik Don Stipe Ivančić".

& & & & & & & & & & & &

VAŽNA OBAVIJEST SVIM DIJECEZANSKIM SVEĆENICIMA:

Na svećenički misijski dan, u Domanovićima, poslije Adoracije pred Presvetim odlučeno je, da i mi, svi, dijecezanski svećenici, od svojih prihoda prigodom novogodišnjih blagoslova kuća izdvojimo jedan dio, i da preko misijske centrale u Sarajevu pošaljemo izravno i direktno našim misionarima u Afriku, kao znak naše pažnje i bratske solidarnosti.

Svećenici početkom godine neka svoj dar predadnu bilo Don Andriji Iličiću, bilo Tajniku Biskupije, pa će oni to dalje proslijediti, a dobro bi bilo, da to bude do veljače, kad će se održati godišnji sastanak misijskog Vijeća pri BKJ. Mogu župnici u tom smjeru i svoje vjernike angažirati, ali neovisno o misijskoj milostinji.

NEKA RAZJAŠNJENJA UZ DONJU IZJAVU

Tajnik Biskupije svojim pismom od 27.VI. 1978. uputio je svim našim dijecezanskim svećenicima među ostalim i pitanje, da li su spremni potpisati Izjavu o pristupu u Zajednicu zdravstvenog osiguranja i da li će redovito doprinositi svoj udio. Svi koji su odgovorili, pozitivno su odgovorili na točku 3 spomenutog pisma. Sad dostavljamo tu Izjavu po uzoru na susjednu Bosnu i molimo sve naše svećenike, da je potpišu i da je što prije vrate Tajniku Biskupije.

Problem može nastati oko onih koji ne bi htjeli pristupiti Zajednici, možda bi oni voljeli ostati pri sadašnjem načinu, da se Svećenička Uzajamnost brine za njih, kad budu trebali, a da oni doprinose svoj udio. Ipak treba imati na umu, kad dodje do potpisivanja ugovora o stupanju naših svećenika u Zajednicu zdravstvenog osiguranja, automatski će prestati dosadašnja forma Uzajamnosti, a njezin će Fond postati Fond za pomaganje umirovljenika, o čemu će se naknadno urediti, na jednoj narednoj godišnjoj skupštini Uzajamnosti. Očekujemo, stoga, da će svi naši svećenici, župnici, kapelani, izvan-pastoralno osoblje prihvatiti ponudu da neovisno o "d.P." sklopimo jedan ugovor o socijalno-zdravstvenom osiguranju. Ne bi bilo poželjno, da, ukoliko se nadje netko od naših svećenika, pa ne bi htio potpisati Izjavu, da prisili Ordinarijat, da izda kao neku odredbu o stupanju u Zajednicu, jer nije moguće održati i Medjupomoć i Zajednicu osiguranja. Mi se nadamo da do toga neće doći, nego da će svi naši svećenici, iako ne bez žrtve, prihvatiti ovu donekle povoljnu ponudu, potpisati Izjavu i revno vršiti svoje obaveze o doprinosu.

Još jedna molba:

U Studenom Tajnik je Biskupije platio za šivanje reverenda našim bogoslovima u Sarajevu 1,500.000 SD. Trebalo bi to da solidarno nadoknadimo Fondu Uzajamnosti, jer ne možemo u sadašnjoj situaciji računati na Biskupa. Preuzvišeni je dozvolio, da oni župnici, koji imaju u Fondu "Kruh Sv. Ante" mogu jedan dobar dio dati za tu svrhu, a drugi neka nešto žrtvuju od svojih prihoda. Kad bi na pr. pedeset svećenika dalo po 30.000 SD, imali bismo dosta, da sve to platimo! Hoćete li me razumjeti? - Nadam se!.

Ovdje odrezati:

I Z J A V A

Ja, niže potpisani _____
svećenik mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske biskupije, ovim izjavljujem, da želim pristupiti u Zajednicu zdravstvenog osiguranja, kako je propisano Sl. Listom S.R. Bosne i Hercegovine od 14.I. 1977., i ugovoreno sporazumom između predstavnika Komisije za vjerska pitanja SR BiH i Biskupa-Ordinarija u BiH, te obavezujem se da ću plaćati mjesečno po 200,00 Novih Dinara. Uplatu ću slati mjesečno unaprijed, ili početkom godine /najkasnije do 15.II./ za tu započetu godinu, kako se već ugovorno uredi sa Zajednicom zdravstvenog osiguranja i nadležnog Biskupskog Ordinarijata.

/Mjesto i datum/

/Potpis /

9/11 - 9/18/1978.
17. XII. 1978.

a/a.

Ordinarijat
Sl. Rj. Biskupije
IV) 1978. -